

Stane Dolanc - pokrovitelj

Pokroviteljstvo nad XII. zletom bratstva in enotnosti, ki bo 8. in 9. junija v Novem mestu, je prevzel Stane Dolanc, sekretar izvršnega biroja predsedstva ZKJ. Priprave na to veliko medrepubliško manifestacijo gredo h koncu, o čemer poročajo z vseh zletnih območij. Še posebno temeljito se pripravljajo samo Novo mesto, ki želi med drugim dostojno proslaviti tudi 30-letnico prvega takega zleta, ki je bil leta 1944 v vasi Trnovac pri Glini na Hrvaškem. Kot smo že poročali, bo 8. in 9. junija na Stadionu bratstva in enotnosti na desnem bregu Krke na akademiji in na osrednji prireditvi nastopilo 6.000 cicibanov, pionirjev, mladincev, mladink in drugih udeležencev iz sedmih zletnih območij v treh bratskih republikah. Te dni so razposlali tudi plakat za jubilejni XII. zlet - delo Novomeščana Petra Simiča. 6. junija bo Dolenjski list v posebni prilogi na 16 straneh, tiskani v 36.000 izvodih, v besedi in sliki spregovoril o pripravah in prizadevanjih, da bi ta manifestacija kar najbolj uspela.

Ob 50-letnici tovarne LABOD so v prisotnosti pokroviteljskega odbora pod predsedstvom Lidije Šentjurg predstavniki nekaterih novomeških organizacij združenega dela podpisali sporazum o gradnji novega zdravstvenega doma v Ločni. To je za delovne ljudi vsekakor eno najlepših daril. (Foto: S. Mikulan)

Lidija Šentjurg med govorom, namenjenem predvsem mladi generaciji

Jubileji so za ljudi praznik

Dan mladosti in 50-letnica novomeškega LABODA združena v prisrčnem slavlju in zborovanju, na katerem je govorila Lidija Šentjurg

Letošnji 24. in 25. maj bosta v zgodovini novomeške tovarne LABOD nepozabna. Po težko prehojeni poti izrednega napredka kolektiva so ob 50-letnici obstoja tovarne priredili vsem zaposlenim zares lep praznik. Tovarna kot tudi posamezniki so ob tej priložnosti dobili visoka priznanja, delavci in upokojeanci pa tudi nagrade po vloženem delu.

Celotno slavlje je bilo pod pokroviteljstvom Republiške konference

velik kres, je prišlo na stotine mladih v izpraznjene in za to priložnost posebej okrašene tovarniške prostore.

(Nadaljevanje na 4. str.)

POZDRAVI TITU IN KONGRESU

S svečane seje občinskega komiteja ZK v Krškem, na kateri so minuli četrtek podeljevali zlate značke dolgoletnim članom partije, so poslali pozdravno pismo predsedniku Titu za njegov 82. rojstni dan. Drugo pismo so naslovili na delegate X. kongresa ZKJ in jim zaželeli uspešno delo.

Priznanje Vilmi Bukovec

Odlično sopranistko, dolensko rojakinjo, v Kostanjevici razglasili za častno članico Dolenjskega kulturnega festivala

„Ne najdem besed, s katerimi bi se zahvalila za tolikšno pozornost,“ je nekajkrat ponovila prvakinja ljubljanske Opere sopranistka Vilma Bukovec, ko ji je Lado Smrekar ob koncu opernega večera minulo soboto na odru kostanjeviškega kulturnega doma izročil listino, s katero je Dolenjski kulturni festival to našo odlično pevko in dolensko rojakinjo proglasil za svojo častno članico.

Čestitke, ki so se vrstile ob odprti sceni, so želele Bukovecvi še obilo uspeha, zdravja in osebne sreče, predsednik občinske skupščine Krško inž. Niko Kurent pa je v nagovoru poudaril: „Peli ste na številnih svetovnih odrih, doživeli slavo znanih opernih hiš - in vendarle ostali naš dolenski slavček.“

Vilma Bukovec je za ta večer pripravila odlomke iz opernih del, v katerih je najbolj zablestela: iz „Gorenjskega slavčka“, „La boheme“ in „Madame Butterfly“. Arije je pela skupaj s tenoristom Rajkom Koritnikom in ob klavirski spremljavi Zdenke Lukec. Navdušeni poslušalci so ju nekajkrat prekinili z aplavzom. O življenjski in umetniški poti rojakinje Vilme Bukovec je v duhoviti vezni besedi spregovoril igralec Zlatko Sugman.

V Lamutovem likovnem salonu so predtem odprli slikarsko razstavo del akademskega slikarja Marijana Pliberška. Kostanjeviškemu občinstvu se je umetnik predstavil kot krajinar in portretist. Prof. Andrej Pavlovec, ravnatelj škofjeloškega muzeja, je v uvodni besedi med drugim poudaril, da je Pliberšek slikar, ki se ne ozira na modne muhe današnjega dne.

I. Z.

Krkinje nagrade so podeljene

Letošnje nagrade je na svečani podelitvi 24. maja prejelo 31 študentov iz vse Jugoslavije in osem dolenskih dijakov

Novomeška tovarna zdravil Krka ni samo eden od nosilcev hitrega gospodarskega razvoja Dolenjske, ampak tudi nosilec znanstvenoraziskovalnega dela na našem območju. Letos je Krka že četrtrič podelila „Krkinje nagrade“ študentom visokih šol SFRJ in dijakom srednjih šol Dolenjske. Nagrade je prejelo 31 študentov iz vse Jugoslavije in 8 dijakov srednjih šol na Dolenjskem: Malenija Šmalc, Janez Zupancič, Zvonko Babič, Stojan Golob, Janez Majzelj, Dušanka Janičičević, Darka Florjančič in Tea Močan.

S podeljevanjem teh nagrad mladim nadarjenim študentom in dijakom za njihove raziskovalne naloge s področja kemije, farmacije, ekonomije, medicine, biologije in biokemije je tovarna Krka spodbuja znanstveno raziskovalno delo, obenem pa z nagradami dijakom usmerja mlade v take metode dela in učenja, ki bodo družbi in gospodarstvu dale preprotebnost strokovnjake.

Na svečani podelitvi nagrad v knjižnici tovarne Krka so po zdravnih govorih predsednika sveta sklada „Krkinih nagrad“ dr. Mihe Japlja in generalnega direktorja Borisa Andrijaniča spregovorili tudi številni gostje, predstavniki naših političnih in vzgojno-znanstvenih institucij. Poudarili so pomen „Krkinih nagrad“ za razvoj znanstveno-

SLOVENSKE PAPIRNIC ZDRUŽENE

Tovarna celuloze in papirja je vključena v združeno podjetje slovenske papirne industrije. Na referendumu 18. maja je 96,1 odst. zaposlenih glasovalo za združitev. V združenem podjetju je sedaj šest delovnih organizacij, sedma, to je tovarna Sladki vrh, pa je glasovala proti združitvi.

V današnji številki P objavljam na 27. strani zapis KOLIKO JIH BO LETOS NA DOPUSTU? Visoke cene, zlasti v naših obmorskih letoviščih, bržkone ne bodo dosti pripomogle, da bi se število tistih, ki bodo šli na dopust, bistveno povečalo v primerjavi s 1971. letom. Takrat je občinski sindikalni svet v Novem mestu pripravil analizo o dopustih in ugotovil, da gredo le redki na oddih izven kraja bivanja.

Minil je dan mladosti: o srečanju s tovarišem Titom govori kipar Rudi Stopar iz Sevnice, ki mu je pred dnevi poklonil svoj kip iz varjenega železa. Naslov zapisa: MITRALJEZ NAMESTO BUZDOVANA.

Cez nekaj dni se bo začela Slovenska popevka. Pod naslovom METEOR, KI SPET ZARI objavljamo intervju z lansko zmagovalko, Novomeščanko Tatjano Gros.

Vselej prepričljiva in nepozabna Vilma Bukovec in Rajko Koritnik sta na kostanjeviškem odru zapela odlomek iz Foersterjevega „Gorenjskega slavčka“. (Foto: S. Mikulan)

Predvsem zaupanje

V Posavju za uveljavitev planiranja

„Dobil sem vtis, da rastejo programska izhodišča za delo medobčinskega sveta ZK Posavje iz idejpolitike ocene temeljnih procesov in odnosov med tremi posavskimi občinami,“ je med drugim dejal član izvršnega komiteja CK ZKS Franc Šali na seji medobčinskega sveta ZK v Krškem.

zi z integracijskimi procesi na tem področju. Slišali smo, da je komisija sprejela stališča, da pa ni dobila podatkov od vseh kmetijskih organizacij in zato naloge ni mogla izpeljati v celoti. Odgovora ni dobila iz Sevnice. V tamkajšnjem kombinatu so se ubadali z vrsto kadrovskih in drugih težav, vendar se tudi tam stvari normalizirajo, je pojasnil Viktor Auer.

J. TEPPEY

V besedo je posegel Ludvik Golob, prav tako član IK CK ZKS. Poudaril je, da je v vseh občinah kakor tudi v vseh TOZD nujno treba uveljaviti funkcijo planiranja. Opozoril je, naj bi se medobčinski svet razen tega uveljavil kot usmerjevalec politike v srednjem šolstvu.

Clani so razpravljali še o etnotno zastavljenih akcijah pri ureditvi koncepta gospodarskega, socialnega in regionalnega razvoja Posavja. Janez Rošker je menil, da je treba te stvari reševati z velikim medsebojnim razumevanjem, kajti sodelovanje je zastavljeno in se že manifestira v konkretnih rezultatih.

Mirko Kambič je opozoril na naloge v kmetijstvu in zaprosil za predsednika medobčinske komisije Staneta Nunčiča, naj pojasni, kako daleč je ta opravila svojo nalogo v zve-

V prisotnosti številnih gostov so v knjižnici tovarne Krke podelili 33 letošnjih Krkinih nagrad. Na sliki: letošnji nagradenci in gostje med podelitvijo. (Foto: S. Mikulan)

Zakaj bo deseti kongres ZKJ sprejel posebno resolucijo o uresničevanju nove ustave SFRJ

Morda se marsikdo vprašuje, zakaj bo X. kongres ZKJ sprejel posebno resolucijo o „Aktualnih idejnopolitičnih nalogah ZKJ pri uresničevanju ustave SFRJ“. Češ – saj ustavno smo organizirani in zdaj počakajmo, da nam praksa pokaže, kako bodo ustavna načela zaživele v praksi. Če bi partija na to pristala, se ne bi smela imenovati ZK, ker bi v bistvu sledila vodilu, da se bori proti starim družbenim odnosom. Toda ona mora ustvarjati nove razmere.

Če se omejimo samo na eno izmed važnih načel nove ustave, na organiziranje in delovanje delavcev v TOZD (in tu imamo

še največ izkušenj), lahko mirno zatrdimo, da so ponekod in ne ravno redko na hitro formalno ustregli ustavnim določilom, da pa so v teh primerih TOZD še vedno le nova oblika, malo podmazana z ustavnim oljem. Zato še niso TOZD zaživele v vseh razsežnih možnostih.

V tem trenutku bo glavna naloga takoj po X. kongresu, da vse partijske organizacije in njihovo članstvo ocenijo, kaj organiziranje TOZD pomeni v življenju in ne na papirju. Predvsem pa bo treba preveriti:

– ali so TOZD dejansko poglabile samoupravno vsebino proizvodnih odnosov?

– ali delavci v TOZD sodelujejo in v kakšni meri sodelujejo kot družbeno-ekonomski subjekti in nosilci družbenih funkcij?

– ali združeni delavci in vsi delovni ljudje samoupravno in odgovorno odločajo o pogojih in rezultatih svojega dela ter o vseh sredstvih in tokovih družbene reprodukcije, tudi razširjene?

Tam, kjer bo ZK ugotovila, da TOZD ne morejo zaživet, mora najostreje ukrepati. Proti posameznikom ali skupinam v

Phnom Penh – kamboška prestolnica, starodavno mesto Phnom Penh, je v čedalje hušjem obroču osvobodilnih sil, ki so samo v zadnjem mesecu zavzele okoli 20 večjih režimskih postojank ter pri tem ubile ter zajele okoli 2000 nasprotnikovih vojakov in zaplenile veliko vojaškega materiala. Ob tem je treba opozoriti, da so v Pekingu pravkar sklenili tudi nov sporazum o vojaški pomoči LR Kitajske osvobodilnemu gibanju, s čimer je mogoče pričakovati v naslednjem obdobju še hušje napade osvobodilnih sil na režimske postojanke. Na sliki: režimske enote Lon Nola pod varstvom tankov umikajo ranjence iz nekega oporišča v neposredni bližini kamboške prestolnice. – (Telefoto: UPI)

TELEGRAMI

BONN – Minister za zunanje zadeve ZR Nemčije Hans Dietrich Genscher je po zahodnonemški televiziji sporočil, da je povabil svoje zahodnoevropske kolege na sestanek, ki naj bi bil 10. in 11. junija v Bonnu. Na tem sestanku naj bi razpravljali o evropskem sodelovanju.

LUKSEMBURG – Na parlamentarnih volitvah v Luksemburgu je ponovno dobila največ glasov krščansko-socialistična stranka, ki je tudi sicer na oblasti zadnjih pet let. Ker pa od petih strank nobena ni dobila potrebne večine, bodo spet sestavili koalicijsko vlado.

BUENOS AIRES – Čilska hunta je zaprla meje proti Argentini. Ves promet po cestah in železnicah je prekinjen. S čilske strani trdijo, da so zaprti mejo zaradi snežnih zametov. Argentinski tisk pa opozarja na politične motive. Šef čilske hunte je dejal, da se pripravljajo približno 14.000 „ekstremistov“ z druge strani meje, da bi vdrli v Čile in začeli z napadom na vojaško vlado. Argentina pa je uradno demantirala, da bi na njenem ozemlju bile organizirane sile čilskih patriotov.

MOSKVA – V Sovjetski zvezi so izstrelili nov umetni satelit Kosmos-656. Znanstvene naprave na njem delujejo brez motenj.

tedenski zunanjepolitični pregled

Z Bližnjega vzhoda so ta teden skoraj vsako uro prihajale novice, da bodo zdaj, zdaj sklenili sporazum o prekinitvi ognja in razmiku sirskih ter izraelskih čet – pa se je vselej izkazalo, da so bile te novice preuranjene. In tudi v tem trenutku, tik pred zaključkom redakcije, je videti, da je sklenitev sporazuma samo še vprašanje nekaj ur. Koliko je to res, bomo lahko spoznali prav kmalu, do tedaj pa ostaja, da zabeležimo samo to, da divjajo boji na fronti z nezmanjšano jakostjo naprej.

In vendar to ni edina novica, s katero je mogoče postreči: medtem se je namreč v dogodke na Bližnjem vzhodu vmesal tudi sovjetski zunanji minister Andrej Gromiko, ki je precej nepričakovano dopotoval v Damask. Zakaj je prišel tja ni znano – razen seveda splošne ugotovitve, da sodeluje v pogajanjih.

Njegov prihod utemeljujejo nekateri krogi z željo Sovjetske zveze, da bi bila prisotna v zaključnem delu bližnjevzhodnih pogajanj. Tako bi si vsa slavo morebitnega uspešnega zaključka prve runde mirovnih razgovorov ne mogel lastiti samo Washington.

Druga možna razlaga Gromikovega prihoda v Damask pa je, da je Kissinger sam prosil zanj. Moskva ima namreč očiten vpliv na Damask, ki je kazal doslej zelo načelna in nepopustljiva stališča do nekaterih Kissingerjevih (izraelskih) predlogov o razmiku. Možno je, da je Kissinger, ki se mudi na tem področju že mesec dni in se zanesljivo ne more v nedogled, preprosto ni mogel drugače dokopati do uspeha kot, da je zaprosil svojega sovjetskega kolega za pomoč. Gromiko naj bi malce pritiskal na Sirijce in jih privolil v kompromis.

To so seveda ugibanja, ki jih v tem trenutku ni mogoče podpreti z dokazi. Če so resnična, se bo pokazalo kmalu.

PORTUGALSKA: DEKOLO- NIZACIJA

Nova začasna portugalska vlada je začela uresničevati program, ki ga je objavila že pred dvema tednoma na način, ki lahko za zdaj vzbuja upanje in zadovoljstvo. V Londonu so se namreč srečali predstavniki začasne portugalske vlade in predstavniki neodvisne države Gvineje-Bissau, da bi razpravljali o prekinitvi ognja in kasneje tudi o dokončni ureditvi razmer v deželi.

S tem se je začel proces dekolonizacije, ki ga je portugalski zunanji minister, socialist Mario Soares, napovedal z besedami, „da je najprej na vrst Gvineja-Bissau, nato pa Mozambik in Angola“.

Nasprotja med stališči enih in drugih so seveda še precej opazna, pa bi zato ne imelo pomena biti pretiran optimist. Predvsem ni jasno, kdo in kako bo odločal o tem ali naj kolonije dobijo samostojnost ali ne. Sporno je tudi, kdaj naj bi se to

**Pred
sporazumom
na
Golanu?**

Zgodilo. Začasna portugalska vlada zagovarja stališče, da naj bi se o tem izjasnili najkasneje v enem letu na referendumu in sicer tako Portugalci kot prebivalci kolonij. Pri slednjih je za Lizbono sporno, ali naj se udeležijo referenduma vsi ali pa samo tisti, ki so pismeni. Za prebivalce kolonij (kjer je odstotek nepismenih izredno visok, sega daleč nad polovico vseh odraslih) to ni samo akademsko vprašanje, marveč mnogo bistvenejše.

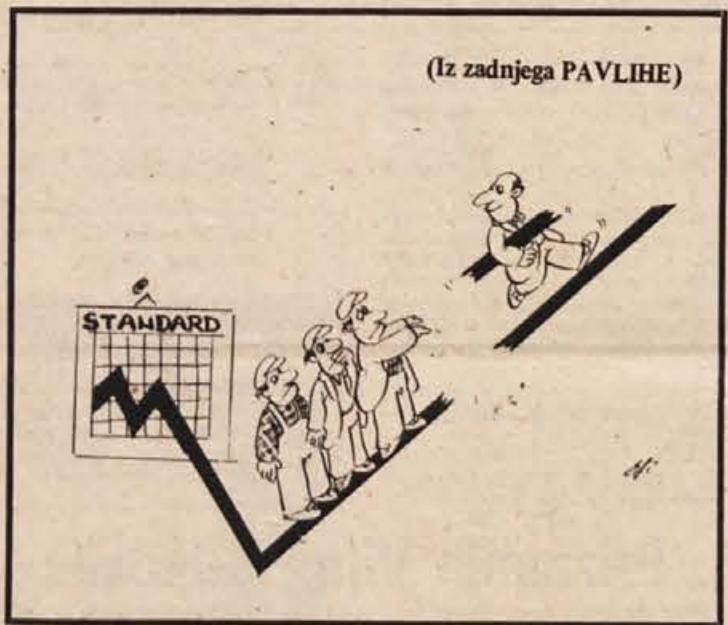
Ravno tako ni jasno ali naj bi bili referendumi istočasno v vseh kolonijah in Portugalski ali pa posamič v Portugalski in posameznih kolonijah.

Jasno je, da osvobodilna gibanja terjajo takojšnjo in brezpogojno priznanje neodvisnosti in ne pristajajo na referendume – ne take in ne take.

Za zdaj je mogoče napore portugalske vlade spremljati s simpatijami, saj je treba vedeti, da se mora nedvomno spopadati tudi s prikrito opozicijo doma, kjer so še vedno močne sile, ki želijo ohraniti stara razmerja ne samo v deželi, marveč tudi v njenih kolonijah.

TELEGRAM

BELFAST – Britanska vojska je prevzela nadzor nad vsemi skladišči bencina in bencinskimi črpalkami v Severni Irski, da bi zagotovila nemoteno preskrbo z gorivom kljub stavki protestantov. Namen operacij britanske vojske je končati 13-dnevno stavko protestantskih delavcev v Ulstru.

tedenski notranjepolitični pregled - tedenski notranjepolitični pregled

Deseti kongres Zveze komunistov Jugoslavije, ki se je začel ta ponedeljek v Beogradu in bo trajal štiri dni (pa mu bomo torej posvetili osrednjo pozornost na tem mestu tudi prihodnjic) je pač daleč najpomembnejši notranjepolitični dogodek v tem času – vrh vsestranskih in dolgotrajnih priprav, ki so se strmile že v republikanskih partijskih kongresih in pokrajinskih konferencah, sedaj pa dobivajo svoj dokončni izraz v tem jubilejnem kongresu ZKJ.

V teh dneh bo 1666 delegatov na kongresu (ob navzočnosti več sto gostov iz naše države in iz tujine) analiziralo dejavnost ZKJ ter samoupravni socialistični razvoj Jugoslavije v času med dvema partijskima kongresoma – z 19 resolucijami pa bodo opredelili naloge za prihodnje obdobje.

V ponedeljek, prvi dan kongresa, je po slavnostni otvoritvi na plenarni seji predsednik ZKJ Josip Broz Tito podal svoj referat pod naslovom „Boj za nadaljnji razvoj socialističnega samoupravljanja v naši državi in vloga ZKJ“, v katerem se je zgoščeno dotaknil vseh bistvenih vsebinskih vprašanj našega družbenega razvoja, ob tem pa tudi naših odnosov s svetom.

Na X. kongres prihajamo z zelo velikimi rezultati – je uvodoma poudaril Tito – saj se je ZK znatno okrepila, je idejno in politično enotna in mobilna, z vsemi obeležji partije in revolucionarne akcije, ki je vse sposobnejša svoja stališča in politiko učinkovito spreminjati v dejanja.

Potem je Tito temeljito analiziral preteklo obdobje in orisal temeljne naloge za naprej. Politika neuvrščenosti – je ob naši zunanjepolitični usmeritvi poudaril Tito – dosledno zastopa načela miroljubnega aktivnega sožitja, zato se je uveljavila kot svetovna politika in vse vplivnejša mednarodna dejavnost. Ta politika ni in ne more biti nikogar

orodje, niti rezerva kogarkoli in katerekoli druge politike.

Ko se je Tito ob tem dotaknil problemov Bližnjega Vzhoda, je poudaril, da pravične in trajne rešitve tam ne bo, dokler se Izrael ne bo umaknil z ozemelj, zasedenih po juniju 1967 ter dokler ne bodo Palestincem priznane zakonite narodne pravice, vsem državam in narodom na Bližnjem Vzhodu pa suverenost ter ozemeljska nedotakljivost, varnost in svoboda.

Predsednik Tito je govoril še o varnosti v Evropi. Evropska varnost je nedeljiva, je

Deseti kongres ZKJ

poudaril, in celovita, zajeti mora vključno tudi Sredozemlje. Ob tem se je Tito dotaknil naših odnosov s sosedi – pri čemer je opozoril na ozemeljske zahteve Italije, ki jih le-ta kaže do nas.

Za naš vprašanja meje ni, je dejal, kar so navzoči na kongresu pozdravili z burnim plaskanjem. Tito je še dejal, da bo Jugoslavija tudi v prihodnje razvijala na načelih aktivnega miroljubnega sožitja odnose in sodelovanje z vsemi državami – posebno z neuvrščenimi in socialističnimi – kakor tudi z vsemi silami, ki se borijo za mir in splošni napredek v svetu.

Ko je govoril o našem materialnem in družbenem razvoju na temelju samoupravljanja, je Tito poudaril bistveni nalogi za prihodnje: povečevanje proizvodnje in storilnosti – še posebej, ker smo imeli zadnja leta nekoliko počasnejšo gospodarsko rast.

Predvsem je potrebno povečevati proizvodnjo živil in surovin – je poudaril Tito –

hitreje pa moramo razvijati tudi energetiko in promet. Veliko pozornost moramo posvetiti tudi razvoju kmetijstva in nadaljnji socialistični preobrazbi vasi.

Ko je govoril o samoupravno združenem delu, je Tito dejal, da delavec razumljivo kot posameznik ne more uresničevati svojih temeljnih pravic – da odloča o svojem delu ter njegovih rezultatih – marveč to lahko stori samo v okviru združenega dela, skupaj z drugimi delavci. Temeljna oblika tega združevanja je TOZD, v kateri sleherni delavec enakopravno z drugimi neposredno upravlja s sredstvi dela in družbene reprodukcije, odloča o dohodku, o skupnem rezultatu svojega dela. Takšen položaj delavca v združenem delu preprečuje, da bi si kdo drug prilastil njegove neodtujljive pravice.

Največja sprememba v našem družbenopolitičnem sistemu je uvedba delegatstva, je poudaril Tito, in to na vseh področjih družbenega odločanja. Izredno širok je sedaj krog ljudi, proizvajalcev in občanov, ki pri nas sodelujejo v upravljanju z družbo. Takšen sistem daje delovnim ljudem in občanom tolikšno svobodo, kot je v dolgi zgodovini boja za oblast delavskega razreda niso še nikoli in nikjer imeli.

Slednjic je Tito govoril še o liku komunistov, o vlogi naših družbenopolitičnih organizacij na čelu z ZK, pa o nadaljnjem razvoju marksistične teorije v naši družbeni praksi.

Pri tem je še poudaril – ko je govoril o problemih kadrovske politike – da se ZKJ zavzema za to, da postane v razmerah samoupravljanja kadrovska politika na vseh področjih zares predmet demokratičnega odločanja samih delovnih ljudi. Pri tem, je dejal, pa moramo posebno pozornost posvečati razrednemu merilu v vsej naši kadrovski politiki.

Dan mladosti so učenci osnovnih šol trebanjske občine proslavili v Velikem Gabru. Priredili so več športnih tekmovanj in krajski kulturni program. Na sliki: podelitev diplom in pokalov najboljšim športnikom.

(Foto: Zdravko Kramer)

Na tekmovanju mladih matematikov v Kočevju so postali občinski prvaki Marija Cvitkovič, 6. r., Darijo Pogorelec, 7. r., in Ivanka Krš, 8. r. Na republiškem tekmovanju bodo kočevsko občino zastopali najboljši iz 8. razredov: I. Krš, B. Kovač in M. Boldan. (Foto: Brus)

S sprejema pionirjev v Zvezo mladine v Brezicah. Udeležili so se ga učenci sedmih razredov vseh osnovnih šol v občini. V kulturnem programu sta nastopila člana ljubljanske Drame Metoda Zorčičeva in Marko Simčič. Na sliki: Ivan Germovšek čestita mladim. (Foto: J. Teppey)

OK ZMS Novo mesto je na proslavi 50-letnice Laboda podelil najbolj prizadevnim mladim družbenopolitičnim delavcem in mentorjem priznanja za delo. Na sliki: predstavnika OK ZMS Nove mesto Boris Dular in Marjan Pavlin podeljujeta priznanja Marjanu Somraku. (Foto: S. Mikulan)

Drugi občni zbor zadružne zveze

Zadružna zveza Slovenije bo imela 3. junija svoj drugi redni občni zbor, ki bo med drugim ocenil tudi, kako napreduje zadružništvo v novih razmerah, na osnovah dveh letnih veljavna zakona o združenju kmetov. Razen delovnega bo imel občni zbor spominski značaj. Pred sto leti se je v Sloveniji začelo množično zadružno gibanje, ki je imelo v naslednjih desetletjih izreden gospodarski in družbeni pomen. V počastitev tega jubileja bodo na občnem zboru izročili priznanja 47 zaslužnim zadržnim delavcem, med njimi 31 kmetom, posebno priznanje pa bo prejel Edvard Kardelj kot mislec in teoretik na področju zadružništva.

Sejmišča

NOVO MESTO – Prejšnji ponedeljek so prašičerejci pripeljali 546 do 3 mesece starih in 48 starejših prašičev. Za prve so dobili od 320 do 520 dinarjev, za starejše pa od 530 do 680 dinarjev. Kljub temu da so bile tokrat cene nekoliko nižje kot prejšnji ponedeljek, so prodali samo 264 prašičev.

BREŽICE – Na sobotnem sejmu so lastniki ponujali 403 do 3 mesece stare prašiče in 29 starejših. Mlajših so prodali 229, za kilogram žive teže pa so dobili do 27 dinarjev. Starejših so prodali 16, kilogram žive teže pa je veljal do 17 dinarjev. Zaradi slabega vremena je tokrat na sejmu prišlo malo kupcev.

Kmetijski kotiček

Motnje v plodnosti krav

Velja „zlato pravilo“: krava naj teli vsako leto, potem bo njena reja najbolj donosna. Če ima tele v razmiku nad 400 dni, daje ista žival približno 500 litrov mleka manj, kot če bi ga imela v razmiku, manjšem od 380 dni. Koliko torej naši rejci izgubljajo, ker dopuščajo pri svojih kravah molznicah predolge premore med telitvami in ne sledijo navodilu, da mora biti krava v 80 do 90 dneh po telitvi spet breja!

Kmetijski inštitut in Veterinarski zavod Slovenije sta ugotovila, da ima kar dobra tretjina naših krav predolg porodni premor. Krava je predvsem preslaba plodnost živali. Problem se zaostruje, ko začne rejec z bolj intenzivno rejo in povečuje količino namolženega mleka. Velja načelo, da je mogoče do 3.500 litrov mleka pridelati že z dobro doma pridelano krmo, če pa krava daje na leto več, sama domača krma ne zadošča več.

Z mlekom takrat krava daje več, kot prejema. Zmanjkuje ji rudninskih snovi in vitaminov, to pa se pokaže najprej v plodnostnih motnjah, šele kasneje v bolezenskih znakih ali zmanjšani količini namolženega mleka. Veterinarji ugotavljajo, da je prav v tem največ krivde za slabšo plodnost krav in veliko gospodarsko škodo, ki jo naša živinoreja trpi zaradi tega.

S tem se ponuja tudi odgovor. Plodnost je le v majhni meri odvisna od dednostnih znakov, mnogo bolj pa od pravega krmjenja, zadostne preskrbe z beljakovinami, rudninskimi snovmi in vitamini. Raziskovalci vedno znova ugotavljajo, da v krmi, ki jo pridelujejo naši kmetje, najpogosteje primanjkuje vitamina A, fosforja in natrija, razen tega pa motnje v plodnosti krav povzročata tudi primanjkljaj magnezija in bakra v krmi.

Zoper te vzroke obstajajo „zdravila“; nanje je treba misliti zlasti tedaj, ko so živali bolj kot običajno občutljive. To pa je spomladi, ko so zaradi slabše krme rezerve v živali izčrpane, in ob prehodu na pašo, ki jo je nujno potrebno dopolnjevati.

M. L.

Ob kratkih stikih ne bo razsojala država

Jesenski mrki so javnost najbolj zgovorno opozorili na neurejene razmere v elektrogospodarstvu in na kratkovidno gospodarsko politiko, ki ni dovolj upoštevala osnovnih zahtev gospodarskega razvoja. „Potrebovali smo devet let, da smo prišli do enotnega sistema, ki bo zgrajen na samoupravnih osnovah,“ nam je novinarjem na nedavni konferenci v Ljubljani dejal inž. Tone Tribušon, ko je razlagal, kakšna je zamisel o ustanovitvi samoupravnih interesnih skupnosti elektrogospodarstva, ki je prav zdaj – še do 31. maja – v javni razpravi.

pomembnih, lokalnih pa v temeljnih samoupravnih interesnih skupnostih. Elektrogospodarstvo bo moralo temu prilagoditi svojo notranjo organiziranost. Vanj bodo vključeni tudi tako imenovani primarni viri energije (rudniki) in seve razdeljevanje (distribucija) električnega toka.

Dokončno podoba in še nekatere odgovore na nelahka vprašanja bi prispevala javna razprava. Računajo, da bo 3. julija letos svečan podpis samoupravnega sporazuma dokončno uveljavil samoupravno organiziranost v elektrogospodarstvu.

M. L.

Predraga ohceta?

Zdaj, ko je minil blišč jubilejne desete kmečke ohcete, pridejo na vrsto računi in končno tudi vprašanje: ali se taka prireditev, ki jo vsako leto v turistične namene prireja Ljubljana v sodelovanju tudi z drugimi kraji, tudi denarno izplača?

Na to vprašanje je skušal odgovoriti Gospodarski vestnik takole. Kmečka ohceta je letos stala po predračunu 695.000 novih dinarjev. O prireditvi pišejo časopisi in revije v skupni nakladi približno 5 milijonov izvodov. Za tolikšno publiciteto bi morala Ljubljana odšteti 30 milijonov dinarjev, to pa je toliko kot vsa Slovenija na leto zbere za propagandne namene.

Ni šlo vse po načrtu. Ker je v soboto deževalo, je bil sprejem parov v telovadnici osnovne šole v Sodražici namesto na glavnem trgu.

Nadalje pravi list, da so na račun kmečke ohcete in podobnih turističnih prireditev na primer leta 1972 v Ameriki predvajali toliko filmov o naši deželi, da bi po ceniku propagandnih oddaj morali za pre-

dvajanje plačati kar 800.000 dolarjev, če bi te oddaje mi sami naročili. Za primerjavo, kako dragi so propagandni filmi, navaja nedolgo tega narejeni film o Ljubljani, ki je stal 300.000 dinarjev in traja bori 15 minut.

Vsekakor zanimiva primerjava, četudi ostanemo brez odgovora na vprašanje, kolikšen je bil ekonomski učinek tolikšne propagande, ki jo prinese kmečka ohceta. To pa je tako in tako neznananka večine propagandnih potez.

Tako le še v karikaturi

Medobčinsko uglaševanje

Medobčinski svet ZK v Novem mestu se zavzema, da bi se na medobčinski ravni čimprej organizirale tudi Socialistična zveza, Zveza mladine in sindikati v občinah Črnomelj, Metlika, Novo mesto in Trebnje. Po mnenju sekretarja in člana izvršnega komiteja CK ZKS Ludvika Goloba, ki bo sekretarsko funkcijo v kratkem izročil Lojzetu Šterku iz Črnomlja, se medobčinsko povezovanje organizacij na Dolenjskem prepočasno uresničuje.

Večjo aktivnost od dosedanjega bo moral pokazati tudi novi svet občine. Po mnenju članov medobčinskega sveta ZK bi morali na naslednjih sveta občin proučiti zlasti vprašanja, ki se nanašajo na politični razvoj Slovenije, saj zadevajo Dolenjsko v živo. Prav tako bo nujno na svetu občin spregovoriti o drugih skupnih zadevah, ne nazadnje o medsebojnem dogovarjanju in enotnih stališčih regije.

Vprašanj, skupnih vsem dolenjskim občinam, ni malo, o njih slišimo govoriti povsod. Tehtno raz-

— Med delavce že se pridem, v pisarne me pa bolj redko povabijo ...

(Karikatura: Marjan Bregar)

pravo o skupnem obravnavanju in iskanju enotnih rešitev so načeli komunisti med pripravami na VII. kongres ZKS, na nujnost sporazumevanja o nekaterih zadevah življenjskega pomena za nadaljnji razvoj regije so opozorili delegati po kongresu. Čas je za akcijo, torej.

Kot kraljična

Čakamo nanjo... Delamo po starem, ker z delom ne ustvarjamo dovolj, pritiskamo na cene in jih vsak zase hitimo zviševati, ob tem pa ugotavljamo, da je ob rastočih cenah treba zvišati osebne dohodke. Tako delamo in čakamo na stabilizacijo.

Zaupno vam povem: ne bo je! Podiramo ji mostove in gradimo barike na njeni poti. Z grehi, ki smo jih našli malo prej. Stabilizacija mora zrasti iz nas, iz naše zavestnosti! Spoznati in doumeti moramo, da so v življenju pogostni trenutki in obdobja, ko se moraš čemu odpovedati, da boš jutri ali pa čez leto požel deseterni sad. Prav zato v pritisku na cene ni stabilizacije! Ni je v tem, da si govorimo: „Poglej, onim so odobrili zvišanje cen, poizkusimo še mi!“ Ni je v tem, da porabljamo več kot ustvarimo. Stabilizacija je v spoznanju: nekaj časa bo treba ostati pri starem, delati več, imeti nespremenjene osebne dohodke!

M. JAKOPEC

Revež ostane revež

V sevniški Lisci so se znašli pred nenavdanim pojavom: za 90 deklet v priučevanju z območja sevniške občine dobijo od izpostave celjskega Zavoda za zaposlovanje v Sevnicah 31.460 dinarjev, za priučevanje okrog 40 otrok TOZD v Zagorju pa dobijo od ljubljanskega zavoda 110.000 dinarjev! Na podobna nesorazmerja opozarjajo tudi v drugih sevniških kolektivih.

Služba za zaposlovanje se pač napaja po stopnji od prispevka iz osebnih dohodkov zaposlenih. Teh je seveda na območju ljubljanskega zavoda več, v blagajni je zato tudi več denarja. V Lisci pravijo, da jih stane priučevanje ene delavke 10.000 dinarjev, pričujoje pa predvsem delovno silo z nerazvitega Kozjanskega(!)

TRZIŠČE: KMEČKO DRUŠTVO 152 ČLANOV

Na zadnjem občnem zboru kmečkega društva za vzajemno pomoč v Trzišču, ki se ga je udeležil tudi dr. Korem kot predstavnik republiške zveze, so živinorejci izrazili željo, da bi po vaseh izvedli praktična predavanja o prvi pomoči pri živini. Društvo se je z dosedanjim delom že utrdilo.

credno je zapisati...

Slovensko zadružništvo je letos staro sto let. Pred stoletjem se je začelo, na osnovi staroavstrijskega zakona sicer, organizirano prizadevanje, da bi zadružna misel, ki je zajela svet, rodila čimveč sadov tudi na Slovenskem.

Jubileje znamo običajno dostojno počastiti in jim dati zunanje obeležje, toda stoletnica zadružništva je odpravljena z znanstvenim simpozijem, ki, razumljivo, v širši javnosti ne odmeva, in s podelitvijo priznanj na občnem zboru zadružne zveze. Ali nismo ideji zadružništva storili s tem krivice, se vsiljuje vprašanje.

Ob stoletnici

Zadružništvo je v resnici v svojih sto letih na Slovenskem doživelo marsikaj in si, vpreženo v politične interese, zaslužilo tudi negativne predznake. Vošnjakove kreditne zadruge v prvem obdobju so s podpiranjem podjetnih ljudi na vasi večale razlike in spravljale male kmete v odvisnost od velikih. Krekove zadruge so utrjevale klerikalizem in vpliv cerkve na vasi itd. Vendarle pa je zadružna ideja preživela vse te čase in dobila novo vsebino v socialističnem družbenem redu, bogatejšo od dosedanjih. Tak razvoj ji je napovedal Lenin, ko je dejal, da bo šele v socializmu zadružništvo pokazalo svojo življenjsko moč in svoje razsežnosti.

Kljub tako krivenčasti poti pa ima prav zadružništvo levji delež zaslug, da je postala Slovenija sorazmerno razvitejša od drugih predelov naše domovine. Zato bi jubilej zaslužil večjo zunanjo manifestacijo, zlasti še, ker bi ob tej priložnosti lahko še utrdili in obogatili samoupravno, socialistično zadružno misel, ki izhaja iz zbora kmetijskih strokovnjakov pred 30 leti v Beli krajini oziroma zadružnega zbora v Črnošnjicah in ki sta ji teoretične osnove dala revolucionarja Boris Kidrič ter Edvard Kardelj. Renesansa slovenskega zadružništva v zadnjih letih samo potrjuje pomen in daljnosežnost takratnih odločitev in bi zato tudi ta 30-letni jubilej zaslužil primerno oddolžitev.

M. LEGAN

Jubileji...

(Nadaljevanje s 1. str.)

Najboljši mladinci, športniki in mentorji mladinskih aktivov so dobili priznanja, zatem pa je govorila Lidija Sentjarc. Njene besede so večinoma predvsem mladini, kateri je med drugim dejala:

„Glavno breme na poti revolucionarne preobrazbe tudi danes kot vedno prenaša mladost, kot nosilec revolucionarnega poleta, iniciativnosti, nepomirljivosti do napak, borbenosti in požrvovalnosti, tovarištva in zvestobe, in od vas, mladih generacij, to tudi vnaprej pričakujemo.“

NAJVIŠJE PRIZNANJE

Ob jubileju novomeškega LABODA je Lidija Sentjarc, zastopnica pokrovitelja republiške konference SZDL, izročila predstavnikom podjetja najvišje priznanje, ki ga pri nas lahko dobi nek kolektiv: Red dela z rdečo zastavo. LABOD je razen tega dobil še več visokih strokovnih priznanj za svoje kvalitetno delo, medtem ko so 10.000 din – nagrado strokovni skupini delavcev LABODA – namenili študijski knjižnici v kolektivu.

Zbrani Labodovci in gostje so z zborovanjem poslali tudi iskreno voščilo predsedniku Titu ter pozdravno brzojavko X. kongresu ZKJ.

Z mladinskim plesom in partizanskim golažem zaključena prireditev je potekala v prisrčnem vzdušju, prav tako pa srečanje delavcev LABODA, ki je bilo v istih prostorih naslednji dan.

Posebej velja omeniti snidenje 61 tovarniških upokojencev in toplega govora Mimi Zupančev, medtem ko je glavno proslavo začela Dragica Stanič, predsednica centralnega delavskega sveta. Ves kolektiv LABODA iz Ločne ter 50-članska delegacija LABODA iz Krškega in Ptujja so poleg številnih gostov poslušali govor generalnega direktorja Zdravka Petana. Ta je podelil tudi priznanja in zlate značke LABODA vsem, zaposlenim nad 15 let v kolektivu. Slavnostna govornica je bila na sobotnem srečanju Ivanka Vrhovščak, podpredsednica republiškega odbora Zveze sindikatov Slovenije. Ko je govorila tudi o samoupravljanju v kolektivu ter požrtovalnosti zaposlenih, ki so vztrajali v najtežjih časih, je med drugim rekla:

„In kakor je bilo v sanacijskih letih hudo spoznanje, da vam banke kdove kako ne zaupajo, ste danes lahko zadovoljni in ponosni, da ste vse to zmogli sami. Ustvarili ste sebi in naši družbi to, kar lahko pričakujemo od dobrih gospodarjev.“

Med krajšim kulturnim programom so razglasili za delavce več kolektivov enega najpomembnejših sporazumov: da bodo LABOD, sosednja tovarna zdravil KRKA, novomeška LEKARNA, krajevna skupnost in Zdravstveni dom s skupnimi močmi zgradili v Ločni novo zdravstveno ustanovo. Vsekakor je ta odločitev ob tako pomembnem prazniku eno najlepših daril, ki zagotavlja proizvajalcu tudi lepši jutrišnji dan.

RIA BACER

Na letošnjo zvezno mladinsko delovno akcijo Kozjansko 74 so prejšnji teden odšli tudi mladinci iz novomeške, črnomaljske, trebanjske in metliške občine. Več kot sedemdeset se jih je zbralo na novomeški avtobusni postaji, od koder so krenili na delo. (Foto: J. Pezelj)

Sevniški Jugotanin na razpotju

Lesa le še do 10. julija? Izvršni svet ObS: proti ukinjanju tovarne

„V pol ure je lahko vse končano,“ so rekli predstavniki KONUSA ob vabilu za sestanek na občinski skupščini v Sevnici v sredo, 22. maja, o usodi TOZD Jugotanin. Sestanek ni prinesel ničesar novega.

Konjiški Konus, kamor se je pred 10 leti pripojil sevniški Jugotanin, želi julija ukiniti v tem TOZD luženje tanina iz lesa. Še naprej naj bi okrog 40 delavcev opravevalo tekoči italijanski tanin, vse ostale proizvodne zmogljivosti naj bi konzervirali, „višek“ delavcev pa naj bi presmerili v kovinsko industrijo!

Težak položaj Jugotanina je zato na prvi seji minuli ponedeljek obrav-

naval tudi izvršni svet občinske skupščine. Na občini že vrsto let niso imeli tako natančnih podatkov o poslovanju Jugotanina. Presenetljivo ob tem je, so ugotovili na seji, da službe v Konusu v 10 letih, odkar se je sevniška tovarna pridružila, niso storile kaj korenitejšega. Tovarna je doživljala vzpone in padce v krogu gospodarskih gibanj; tako je bila do nedavnega tudi proizvodnja tanina še donosna. Posebno zadnji dve leti pa Jugotanin bremenijo visoki prispevki za skupne službe, ki pa so sevniški tovarni pripravile kaj negotovo bodočnost. Izvršni svet občinske skupščine Jugotanina, ki naj bi bila v dodelavi vzporednih kemičnih proizvodov. Nerazumljivo je namreč, da Konus išče pri gospodarski zbornici soglasje za 210 milijonov naložb, ki naj bi bile seveda usmerjene drugam.

V torek sta se sestala na skupni seji še predsedstvo občinskega sindikalnega sveta in predsedstvo sindikalne organizacije v TOZD Jugotanin. Delavci v tovarni sedaj z večjo gotovostjo gledajo na svojo bodočnost, saj vidijo, da niso osamljeni.

SKUPNO DELO SINDIKATA

23. maja so se sestali delegati novomeškega, trebanjskega, metliškega in črnomaljskega občinskega sindikalnega sveta in podpisali samoupravni sporazum o ustanovitvi medobčinskega sveta zveze sindikatov

Za predsednika sveta so izvolili dolgoletnega sindikalnega delavca Jožeta Kukca, za sekretarja pa so imenovali sekretarja novomeškega sindikalnega sveta Miha Burgerja, ki bo to dolžnost opravljal do julija letos, ko naj bi imenovali novega profesionalnega sekretarja medobčinskega sindikalnega sveta.

A. ŽELEZNIK

Ne iščejo več službe drugod, kot ob prvih vesteh o konzerviranju tovarne. Ob tem je obsojanja vreden poskus „pomoči“ sevniškim delavcem iz krške občine: hoteli so organizirati delavski avtobus za Krško!

A. ŽELEZNIK

NOVO MESTO – Danes bodo mladi člani Rdečega križa po vsej občini zbirali stara oblačila in obutev.

KOČEVJE – Danes bo skupščina Temejne kulturne skupnosti razpravljala o raziskavi o kulturnem standardu in potrebi po kulturi med delavci v občini, ki jo je pripravil Matija Cetinski.

CRNOMELJ – Danes ob 11.30 uri bo seznanil s svojo umetnostjo učence osnovne šole znani dramski igralec Boris Kralj. Mladim radovednežem bo odgovorjal tudi na vprašanja.

METLIKA – Na jutrišnji seji občinske konference ZKS bodo člani ocenili gospodarjenje v občini lani in v prvih treh mesecih letos. Dokončno bodo sprejeli tudi oceno nedavnih skupščinskih volitev.

KRŠKO – Včeraj popoldne so na seji občinske konference SZDL podeljevali priznanja OF. Slavnostnemu delu je sledila delovna seja z analizo letošnjih volitev, ki so v občini doslej najbolj uspeli.

NOVO MESTO – Na današnji seji bo skupščina tukajšnje krajevne skupnosti sprejela štiriletni delovni načrt.

METLIKA – Na včerajšnji seji skupščine občinskega stanovalskega solidarnostnega sklada so sprejeli pravilnik o podeljevanju stanovanj, zgrajenih z denarjem omenjenega sklada.

KRŠKO – Za jutri je sklican občni zbor občinskega sindikalnega sveta. Člani so vnaprej sprejeli pregled dejavnosti sindikata od maja 1970 do maja 1974 ter gradivo za programsko zasnovno dela sindikatov v prihodnje.

METLIKA – V torek so člani izvršnega odbora temeljne telesnokulturne skupnosti v občini sprejeli program dela za leto, ustanovili pa so tudi aktiv komunistov v tej skupnosti.

RIBNICA, KOČEVJE – V ponedeljek so v Ribnici in Kočevju sprejeli v ZK več novih članov, hkrati pa poslali pozdravne brzojavke X. kongresu ZKJ.

SEVNICA – V soboto bo s sevniške železniške postaje odpeljal poseben vlak na proslavo zloma Orjune v Trbovljah. Odhod vlaka iz Sevnice je ob 7.52, iz Trbovelj pa bo odpeljal ob 16.46.

ZAHVALA

Ob nenadni in težki izgubi naše drage mame in stare mame

ROZALIJE SMREKAR

Kot 11

se najlepše zahvaljujemo vsem sorodnikom, sosedom in znancem za vsestransko pomoč, organizaciji ZB Kot, sodelavcem in sindikatu KZ Črnomelj, Viator – TOZD Črnomelj, Beti Črnomelj in Beti Ljubljana, Krim Novo mesto, Ela Novo mesto za podarjeno cvetje in vence ter spremstvo k zadnjemu počitku. Zahvalo smo dolžni zdravnikom in strežnemu osebju interne bolnice Novo mesto za nego in skrb v času njene težke bolezni, kaplanu iz Semiča za spremstvo in opravljeni obred, vsem, ki ste nam ustno ali pisмено izrazili sožalje, kakorkoli sočustvovali z nami in spremlili pokojnico do njenega zadnjega doma. Vsem še enkrat iskrena hvala.

Zalujoči: sin Jakob, hčerke Kristina, Mimi, Franca ter Rozi, Anica in Tilka z družinami
Kot, Novo mesto, Ljubljana

ZAHVALA

Ob tragčni in nenadomestljivi izgubi našega ljubljenega sina in brata

SREČKA PIRŠIČA

iz Novih sel

se iskreno zahvaljujemo vsem sorodnikom, vaščanom, prijateljem in znancem, podjetju Mercator – Trgopromet Kočevje, šoli za vajence, sošolcem in upravi internata Kočevje, osnovni šoli Vas-Fara za izrečeno sožalje, darovane vence in cvetje. Se posebno hvala župniku za obred in vsem, ki ste ga v tako velikem številu spremlili do njegovega preranega groba.

Zalujoči: mama, oče, bratje in sestra

Zalujoči: mama, oče, bratje in sestra

ZAHVALA

Ob boleči izgubi naše drage žene, mame in stare mame

MARIJE TRATNIK

se iskreno zahvaljujemo vsem sorodnikom, sosedom, vaščanom, prijateljem, dr. Pircu, gasilskemu društvu, duhovščini, pevcem, Marijinemu domu na Raki in vsem ostalim za izrečeno sožalje, darovano cvetje in tako številno spremstvo na zadnji poti.

Zalujoči: mož Alojz, sinovi Lojze, Franci in Jože z družinami

Raka, Leskovec

ZAHVALA

Ob boleči in nenadomestljivi izgubi naše drage mame, stare mame, sestre in tete

MARIJE PEČJAK

iz Novega mesta

se iskreno zahvaljujemo vsem sorodnikom, prijateljem, sosedom in znancem, ki so pokojnico spremlili na zadnji poti, nam izrekli sožalje, darovali vence in cvetje. Najlepše se zahvaljujemo tudi podjetju SGP Pionir in sektorju Krško ter študijski knjižnici Novo mesto, posebno tov. Bogu Komelju za tolažilno pismo. Iskrena hvala tudi župniku za opravljeni obred.

Zalujoči: sin Roman, hčerki Jožica in Angela z družinami, sestri Nežka in Zefka ter drugo sorodstvo

V SPOMIN

26. maja 1974 je minilo žalostno leto, odkar nas je zapustil ljubljeni mož in očka

DRAGO ZUPET

Leto je minilo, a še vedno živi v naših srcih. Lepa hvala vsem, ki se ga še vedno spominjate.

Zalujoči: žena Marija, hčerki Metka in Dragica z družinama

Kolinska je zanesljiv kupec

Tovarna na Mirni bo v jeseni podvojila predelavo krompirja

Ob četrtem srečanju s kmeti-pridelovalci krompirja na Mirni so kmetje lahko videli gradbišče novega 1.800-tonskega skladišča. Proti koncu leta naj bi se pričela gradnja še večjega, za 3.000 ton. Tako bo tovarna lahko odkupila večje količine že jeseni.

Ob pregledu količin krompirja, ki so jih v minuli sezoni dobavile predvsem dolenske kmetijske organizacije, odpade levji delež na trebanjsko Kmetijsko zadrugo, ki je edina presegla dogovorjeno količino. Kot ob vseh dosedanjih srečanjih, so tudi tokrat sodelovali kmetijski strokovnjaki iz Inštituta za kmetijstvo. Kmetom se izplača saditi krompir le ob visokih hektarskih

donosih. Ob tekmovanju med pridelovalci krompirja lani okrog Dobrnice v trebanjski občini so se lahko prepričali, da so lepi donosi dosegljivi tudi v naših razmerah (najboljši so dosegli 400 centov na hektar). Koristno poslovno sodelovanje s Kolinsko je bilo očitno tudi to pomlad: ob težavah pri preskrbi z umetnimi gnojili je tovarna prisločila na pomoč. Povečuje se tudi šte-

vilo strojnih linij za sodobno pridelovanje krompirja v skupinski rabi.

Sodelovanje Kolinske s kmetijskimi organizacijami in kmeti je pohvaliti tudi inž. Peter Melj z republiškega poslovnega združenja za kmetijstvo in ga navedel za vzor, ki je vzbudil zanimanje v državi. Se večjo gotovost pridelovalcem krompirja bo prinesla nova interesna skupnost pridelovalcev krompirja, ki naj bi do konca junija združila vseh sedem pridelovalnih območij krompirja v Sloveniji.

A. ŽELEZNIK

Tovarna in kmetje naj bi postali eno: kmetom jamčijo odkup po ceni, ki jim zagotavlja tudi zaslužek. Vsakoletni dogovori (na sliki) so največja „tribuna“ o kmetijski proizvodnji. (Foto: Železnik)

Nevarna cesta

Naglo naraščanje prometa na naših cestah narekuje vse večjo potrebo po prometni vzgoji in prometnem izobraževanju otrok. V osnovni šoli je prometna vzgoja zajeta v delovnih programih in v okvirnem učnem načrtu. Predvsem v višjih razredih pa se učenci prometno vzgajajo še v raznih kroških, družinskih pionirjev prometnikov ter v okviru priprav za prometna in kolesarska tekmovanja.

Se vedno pa se otroci in mladina ne obnašajo prav na javni cesti, zato prihaja tudi do hudih nesreč. Marsikje je namreč pouk poln teorije, premalo pa je praktičnega dela, zato se otroci težko, z negotovostjo in strahom vključujejo v promet.

Otroci so naše največje bogastvo, zato jim moramo zagotoviti večjo varnost tudi na cesti. To pa lahko storimo le z dobrim izobraževanjem in pravilno prometno vzgojo. Vseposod, v vseh družinih in organizacijah, kjer so prisotni otroci in mladina, bi morali vedno posvečati nekaj dragocenega časa tudi prometni vzgoji. Skrb za varnost otrok v prometu bi morala biti tako, kot je skrb za zdravje, splošno izobrazbo, socialno varstvo in podobno, stvar celotne družbe. Če bi se bolj ukvarjali s prometno varnostjo, bi bilo prav gotovo manj prometnih nesreč, ki terjajo življenja mnogih tudi zaradi nevednosti ali nevezogenosti.

VILKO ILC

Na medobčinskem tekmovanju „Vesele šole“ so učenci pokazali veliko znanja, boljša pa so bila dekleta, saj so od šestih možnih zmag kar petkrat osvojila prvo mesto. (Foto: J. Pezelj)

USPEŠNA AKCIJA ZA POMOČ AFRIKI

Tudi podmladkarji Rdečega križa na osnovni šoli 29. oktobra v Šmarjeti smo sodelovali v akciji za pomoč v Afriki. Na posebnem sestanku smo se dogovorili, da bomo ves denar, namenjen za slaščice, prinesli raje razrednim blaginikom. V tej akciji so se še posebej izkazali učenci 7.b, 6.b, 5.b, 5.a in 3.b razreda. 10. maja smo akcijo zaključili, občinskemu odboru Rdečega križa Novo mesto pa smo poslali 3.196,70 dinarjev.

PODMLADKARJI RK O.S. 29. oktober, Šmarjeta

18. maja sta praznovala v krogu svoje družine 50-letnico skupnega življenja Ana in Vid Špelic iz Tribuč. Čestitamo! (Foto: Gorše)

Čudni so inšpektorski posli

Inšpektorji niso zaprli nevarnega cestnega priključka ali zahtevali njegovo preureditev, ko pa so ga hoteli drugi urediti, so posredovali

Navajeni smo že raznih uradnih, inšpektorskih in podobnih cvetk, te dni pa smo v Kočevju pričel spet eni.

Svet za preventivo in vzgojo v cestnem prometu je že leta opozarjal organe, pristojne za ceste in tudi občinsko skupščino, da je priključek s ceste Kočevje-Dvor na cesto Kočevje-Ljubljana v Kočevju zelo nevaren; je namreč strm, cesta ozka, priključek se na nepreglednem ovinku in ima še druge pomanjkljivosti. Bojan Slokar, predsednik sveta za preventivo in vzgojo v cestnem prometu, nam je dejal, da bi ta nevarni priključek domači občinski organi zaprli, a niso za to pristojni, saj cesti niata občinski.

Priključek je nemogoč in nevaren za osebne automobile. Tovornjaki pa ga sploh ne morejo uporabljati in morajo peljati v mesto in šele tam (na bencinski črpalki) obrniti, da lahko peljejo nazaj mimo priključka proti Ljubljani. Ta zadeva se vleče že leta in leta, nihče pa priključka ni preuredil. Zato je podjetje LIK, ki je imelo na razpolago buldozer, na svoje stroške opravilo zemeljska dela. Računali so, da bo uredilo podlago in nasulo kamenje cestno podjetje.

Republiška skupnost za ceste se je zdaj nenadoma zbudila in napisala LIK Kočevje dopis, v katerem med drugim opozarja, da si mora LIK dobiti pri njej dovoljenje za obnovo priključka. Za izdajo dovoljenja naj napiše LIK vlogo in ji priloži glavni načrt, ki ga bo pregledala in potrdila revizijska komisija, nakar bo repu-

bliška skupnost za ceste izdala dovoljenje za gradnjo.

Kaže, da republiška skupnost za ceste zmotno meni, da je LIK investitor. Verjetno pa bi morala biti ona, saj ta priključek ni vhod ali izhod za LIK, ampak priključek dveh republiških cest. Res pa je, da ga uporabljajo tudi (kot pač vse javne ceste) podjetja, ki imajo tovornjake, in da je eno izmed njih tudi LIK.

Ce republiška skupnost za ceste ni storila ničesar za ureditev tega

priključka, potem vsaj ne bi smela ovirati tistih, ki bi to naredili. Ureditev bi veljala okoli 8.000 do 10.000 din, škoda zaradi nesreč na tem priključku pa je gotovo že nekajkrat večja.

Na Kočevskem smo sicer že navajeni na slab odnos vseh pristojnih republiških organov do cest na območju občine, vendar česa takega kljub dosedanjam slabim izkušnjam le ni nihče pričakoval.

J. PRIMC

VABILO ZOBOZDRAVSTVENIM DELAVCEM

Dolenjska podružnica DRUŠTVA ZOBOZDRAVSTVENIH DELAVCEV SLOVENIJE prireja republiški strokovni seminar za vse zobozdravstvene delavce

v soboto, 1. junija 1974, ob 8.30 v garni hotelu na Otočcu

DJEVNI RED: ob 8.30 organizacijski del za vse profile zobozdravstvenih delavcev. - Program strokovnega dela za zobozdravnike in zobotehnike: Dobrin - Sodobna metoda vroče polimerizacije; prof. dr. Sedej - Nekaj praktičnih protetičnih rešitev; asist. dr. Žerovec - Klinični in laboratorijski postopki za izdelavo Mamlokove opornice; prof. dr. Sedej - Auropal, sodobna kovina v protetiki. Za zobozdravniške asistentke: doc. dr. Perušek - Aplikacija zdravil v zobozdravstvu; dr. Kranjca - Administracija v zobozdravstvu in perspektive za razbremenitev.

VLJUDNO VABLJENI!

»Vesela šola« za 39 najboljših

Na medobčinskem prvenstvu »Vesele šole« so prevladovala dekleta

Prejšnji teden je bilo v osnovni šoli na Grmu v Novem mestu medobčinsko tekmovanje „Vesele šole“, ki so se ga udeležili učenci iz Brežic, Krškega, Črnomlja, Sevnice, Metlike, Novega mesta in Trebnjega. Na tekmovanju, ki ga že več let uspešno pripravlja uredništvo Pionirskega lista, je letos na našem območju sodelovalo več kot 1000 učencev, najboljših 39 pa se je pomerilo v Novem mestu.

Tekmovanje so dobro pripravili pedagoški delavci na osnovni šoli Grm, značilnost srečanja mladih tekmovalcev pa je bilo dobro znanje. Učenci, ki so se izkazali za najboljše znanjem, so prejeli knjige, dar Pionirskega lista, vsi ostali pa so za spomin na sodelovanje dobili praktična darila tovarne zdravil Krka.

Rezultati - učenci tretjih razredov: Davorin Gazvoda (OŠ Grm) 14 točk, Tomislav Stanjko (OŠ Dobova) 13, Rafka Blažič (OŠ Tržišče) in Igor Štrucej (OŠ Črnomelj); četrtri razredi: Andreja Ajster (OŠ Kostanjevica) 13, Renata Pevec (OŠ Trebnje) in Slavka Hudoklin (OŠ Bršljin) 13; peti razredi: Maja Štrucej (OŠ

Črnomelj) 12, Dane Starman (OŠ Sevnica) in Marjanca Božič (OŠ Grm); šesti razredi: Metka Levčar (OŠ Krško) 10, Marija Pevec (OŠ Trebnje) 10, Matjaz Kovacic (OŠ Brežice) in Stane Vlašič (OŠ Metlika) 9; sedmi razredi: Metka Kocutar (OŠ Žužemberk) 15, Dušan Senica (OŠ Sevnica) 15, Srečko Starič (OŠ Trebnje) 14; osmi razredi: Branka

Levičar (OŠ Brežice) 9, Iztok Goložič (OŠ Mima peč) 9, Slavko Veselič (OŠ Metlika) in Andrej Božič (OŠ Krško) 8 točk.

Vsi nastopajoči so Novo mesto zapustili z lepimi spomini, zahvala za to pa gre skrbnim organizatorjem in pionirjem lutkarjem, ki so tekmovalcem pod vodstvom mentorice Ljube Tovšak prikazali lutkovno igrice „Carovna skrinjica“.

DIJAKI POMAGAJO

Na igrišču osnovne šole „Baza 20“ v Dolenjskih Toplicah že čaka gradbeni material za lopo in tribune, ki jih bodo postavili ob košarkarskem in rokometnem igrišču. V pripravah za gradnjo sodelujejo tudi učenci višjih letnikov te šole.

FRANC KOTAR

Kot bi udarila strela, se je raznesla vest, da je v gozdu pri delu zadel kap Franca Kotarja. Njegovi tovariši tega niso mogli verjeti, saj so komaj pol ure prej jurnali z njim in ga videli čilega in veselega.

Kotarjev rod sem začel spoznavati pred trintridesetimi leti. Tedaj sem bil poslan k aktivisti Osvobodilne fronte na sestanek na Sušak. Tam sem spoznal Francetovega strica, narodnega heroja Martina Kotarja. Ognjevit nam je govoril o osvobodilnem boju, da se mi je zategadelj za vedno vtisnil v spomin.

Tiste dni sem spoznal tudi Francetovo teto Pepco Kotar, s katero niso usahnile splošne vezi do današnjih dni, zakaj veliko ji dolgujem. Pomagala mi je tudi na begu iz Italije ter me skrivala pred sovražniki na svojem stanovanju.

Pred desetimi leti sem spoznal Franceta, ki je bil rojen pred devintridesetimi leti v vasi Veliki Ban pri Pleterjah na Dolenjskem. France je moral že v otroških letih k stricu in babici, ker je bil njegov oče hudo bolan. Tam je pasel, delal na polju in v gozdu ter hodil v osnovno šolo Pleterje. Ko je služil vojaški rok, se je zaposlil pri gozdni upravi in delal v domačih gozdovih na Gorjancih, pred trinatimi leti pa je prišel v naše kočevske gozdove, kjer je kmalu zaslovel za izrednega gozdnega delavca. Bil je tudi pošten in dober tovariš ter čustven varuh narave in gozda.

22. maja smo ga ob veliki udeležbi pospremili na zadnji poti. Z njim so naši gozdovi spet izgubili dvoje zavednih, neustrahljivih, žuljavih in raskavih slovenskih rok, ki so jim tako potrebne.

TONE OZBOLT

Trenutno se še preživlja s priložnostnim kmečkim delom, v nekaj letih pa bo postal problem kot Blatnikova.

Naj bo moj zapis opozorilo pristojnim organom, kje so žarišča socialne problematike. Naj bo tudi opozorilo vsem krajevnim skupnostim, da se morajo taki problemi takoj reševati.

KAREL ZORKO

OBISK SEVNIŠKEGA GRADU

Univerzitetni in gimnazijski profesorji iz Salzburga so v nedeljo, 26. maja, obiskali Sevnico in sevniški grad. Pod vodstvom Marije Pungarjič so se seznanili z zgodovino gradu in si ogledali Lutrovo klet ter obnavljanje zgodovinskih fresk. Gostje so sevniško muzejsko društvo povabili na obisk v Salzburg, gostitelji pa so jim poklonili sliko Sevnice.

S. Sk.

AKADEMIJA V CELOVCU

Akademija zvezne gimnazije za Slovence v Celovcu je letos potekala v znamenju sporazumevanja in sožitja med narodi. Proslave so se udeležili številni gostje iz Koroške, jugoslovska konzula v Celovcu in predstavniki slovenske univerze v Ljubljani. Dijaki gimnazije so v kulturnem programu izvedli več pesmi. Nastopili so 4 pevski zbori.

S. Sk.

Med prvimi v Novo mesto

Učenci 4.a so se pogovarjali z borci, ki so med prvimi vkorakali v Novo mesto

Učenci 4. a rezreda večkrat pripravijo raznovrstne pogovore z delavci in borci, da tako neposredno zvedo o sedanjem in preteklem dogajanju. Pred kratkim so imeli pogovor z Ivanom Kristanom, enim od borcev, ki so prvi vkorakali pred 29 leti v Novo mesto.

Takole je pripovedoval: „7. maja sem krenil preko Kolpe iz Vrhovskega na Hrvaškem do Črnomlja, kjer so me namestili za komandirja strelske čete I. voda. Iz Črnomlja smo odšli do Težke vode in Gotne vasi, kjer smo imeli štab. Na grič smo postavili težki mitraljez.

Naslednji dan smo poslali kurirja v nemški štab s pozivom, naj se njihov komandant zglasi na pogovor. Komandant se ni hotel javiti, ampak

je raje s svojimi vojaki zapustil Novo mesto, tako da smo že okoli dvanajste ure vkorakali v mesto. Kmalu za nami je v mesto vkorakala tudi brigada s težkim bojnim orožjem. Ljudje so nas dočakali z veseljem in cvetjem.“

Ivan Kristan obuja spomine.

Danes živi v okolici Novega mesta še nekaj od borcev, ki so se udeležili osvobodilnega marša v dolensko metropolo. Med njimi je tudi Janez Banovec, ki je mladim novinarjem povedal, kako so v mestu lovili skrivane in jih predajali vojnemu sodišču.

MATJAZ BERGER

OBVESTILO

Zveza civilnih žrtev vojne v Novem mestu poziva vse občane občin Novo mesto, Brežice, Krško, Sevnica, Trebnje, Črnomelj in Metlika, ki so postali invalidi zaradi vojnih razmer (kot žrtve bombardiranja, ali žrtve vojaškega materiala), naj se prijavijo do 30. junija na pristojnih občinskih organih za zdravstvo in socialno varstvo zaradi popisa in ugotovitve procenta invalidnosti.

Prijavijo naj se samo tisti, ki do sedaj še niso uveljavljali pravice po zakonu o varstvu nekaterih kategorij civilnih žrtev vojne, vojnega materiala in fašističnega nasilja in ki smatrajo da so 20 in več procentov invalidi.

Vse potrebne informacije dobijo prizadeti lahko tudi na Zvezi civilnih žrtev vojne v Novem mestu, Župančičevo sprehajališče 3, ali po telefonu 21540 vsak ponedeljek od 8. do 12. ure.

Zveza civilnih žrtev vojne Novo mesto

PROSLAVA V GORICI

Dijaški dom v Gorici obiskuje letos že 109 gojencev, ki se v njem vzgajajo v slovenskem narodnem duhu. Pod vodstvom ravnateljice Edmunda Košute so gojenci pripravili v letošnjem letu že več proslav, organizirali pa so tudi izlet v matično domovino. Na zaključni proslavi so v kulturnem programu zapeli nekaj pesmi, zaplesali slovenske plesne in izvedli krajsko igrico. Pred številnim občinstvom so tako pokazali, da je kulturna dejavnost med našimi zamejskimi Slovenci živa. Veliko priznanja zaslužijo za to ravno vzgojitelji, profesorji in ravnatelj dijaškega doma.

S. Sk.

Dr. Mara Držaj šestdesetletnica

Zdravnica dr. Mara Držaj - Marn iz Opatije, sestra znanega partizanskega zdravnika, sanitetnega referenta IV. operativne cone NOV in PO Slovenije na Stajerskem dr. Petra Držaja, po katerem nosi ime ljubljanske bolnišnice v Siški, se je rodila 26. maja 1914 pri Stični na Dolenjskem in tako praznuje šestdesetletnico plodnega življenja. Pred nedavnimi je bila od predsednika SFR Jugoslavije Josipa Broza - Tita odklikovana za svoje delo z redom Bratstva in enotnosti s srebrnim vencem.

Zdravnica Mara se je še kot dijakinja in zatem študentka medicine udejstvovala v naprednih mladinskih organizacijah v Ljubljani, Zagrebu in Beogradu. V aprilu 1941 je preživela strahovito bombardiranje in napad nacifasistov na Jugoslavijo. V tridih pogojih okupacije Beograda in večkrat lačna je v februarju 1942 dokončala študij zdravilstva in se vključila kot volonterka v delo beogradske klinike TBC. Tam s je takoj pridružila narodnoosvobodilnemu gibanju in s prirojeno neosebničnostjo in borbenostjo zbrala okrog sebe osemintrideset tovarišic, ki so odšle po osvoboditvi Beograda v Slovensko brigado NOV in PO Jugoslavije na Sremsko fronto, v boj za dokončni obračun z nacifasističnimi sovražniki, za narodno in družbeno osvoboditev naših narodov in narodnosti.

Sedaj zdravnica dr. Mara Držaj - Marn živi in neumorno dela v slobodni Istri v Domu zdravja v Opatiji že 27 let in - vsaj enkrat na leto - prihaja v Šentrupert, Veliki Gaber, Stično in v druge kraje Dolenjske in Bele krajine, ki so ji prirasli k srcu, obujat množico spominov. Naša Mara še ne misli na pokoj, bolj na svoje delo in na zdravje, da bi pomagala drugim, ki so njene pomoči potrebni.

Njeni znanci in prijatelji ji ob življenjskem prazniku čestitamo in ji želimo še dolgo vrsto zdravih, plodnih in srečnih let.

Milan Brezovar

PROSTA UČNA MESTA!

Trgovsko podjetje
MERKUR, veleželeznina KRANJ
TOZD „PRODAJA NA DROBNO“

RAZPISUJE
PROSTA UČNA MESTA ZA IZUČITEV POKLICA
PRODAJALEC TEHNIČNE STROKE – ŽELEZNI-
NAR.

Učna mesta so v PRODAJALNAH V LJUBLJANI. V času
šolanja nudimo možnost stanovanja v internatu v Ljubljani
in nosi podjetje vse stroške prehrane in stanovanja.

Zagotovljena je primerna nagrada za učenje in delo.
Pogoji za sprejem:
1. veselje do dela v trgovini
2. uspešno končana osemletka
3. starost do 17 let

Ponudbe pošijite na Trgovsko podjetje MERKUR, veleželez-
nina, Kadrovska služba, Kranj, Koroška c. 1.

PROSTA DELOVNA MESTA!

HOTEL GRAD OTOČEC
Otočec ob Krki

Komisija za urejanje delovnih
razmerij

RAZPISUJE

2 prosti delovni mesti v recepciji. (moška)
Pogoj je aktivno znanje dveh tujih jezikov.

Nastop službe je možen takoj.
Prošnje pošijite na upravo.

PROSTO DELOVNO MESTO

STROJNA INDUSTRIJA IN GRADBENI MATERIAL
„SIGMAT“
BRESTANICA
Delavski svet

ponovno razpisuje prosto vodilno delovno mesto

VODJE RAČUNOVODSTVA
(ni reelekcija)

Za to delovno mesto lahko kandidira, kdor izpolnjuje nasled-
nje pogoje:

- da je državljan SFRJ in izpolnjuje splošne pogoje, dolo-
čene z zakoni;
- da ima visoko šolo ekonomske smeri z najmanj dvema
letoma prakse v računovodski službi;
- da ima višjo šolo ekonomske smeri z najmanj štirimi leti
prakse v računovodski službi;
- da ima srednjo šolo ekonomske ali tej sorodne smeri z
najmanj osmimi leti prakse na vodilnem delovnem
mestu;
- da je moralno in politično neoporečen.

Pismene ponudbe z dokazili o izpolnjevanju razpisnih pogo-
jev sprejema delavski svet „SIGMAT“, BRESTANICA, 15
dni po dnevu objave razpisa.

OBVESTILO!

Kopitarna Sevnica sporoča, da bo licitacija o prodaji osnov-
nih sredstev, objavljenih v Dolenjskem listu št. 20, dne 3. 6.
1974 ob 10. uri v prostorih tehničnega oddelka podjetja.

PROSTA DELOVNA MESTA

Podjetja
KOVINARSTVO MAJA
Ljubljana, Celovška 182/a,

objavlja naslednja prosta delovna mesta:

1. VEČ PK KLJUČAVNIČARJEV
Povprečni OD cca 2.500,00 din
2. VEČ KV KLJUČAVNIČARJEV
Povprečni OD 3.000,00 din

PROSTA UČNA MESTA!

3. VEČ UČENCEV V GOSPODARSTVU SPLOŠNE
KLJUČAVNIČARSKÉ STROKE
Mesečne nagrade
I. letnik 500,00 din
II. letnik 600,00 din
III. letnik 700,00 din

Za vsa razpisana delovna mesta velja poizkusno delo 3 me-
secev.
Ponudbe pošijite kadrovske službi podjetja v roku 8 dni po
dnevu objave razpisa.

OBČANI KRAJEVNE SKUPNOSTI ŠMARJETA!

Pozivamo lastnike grobov na pokopališču v Šmarjeti in
Slapih, ki še niso poravnali pristojbine za nadaljnjih deset
(10) let, da jo čimprej plačajo pri blagajni krajevne skupno-
sti.

SVET KRAJEVNE SKUPNOSTI

ŠTIPENDIJE

Upravni odbor sklada za štipendiranje občinske skupščine
Novo mesto

RAZPISUJE

na podlagi 7. člena pravilnika o štipendijah v šolskem letu
1974/75

20 ŠTIPENDIJ

ZA ŠTUDIJ NA SREDNJIH, VIŠJIH IN VISOKIH ŠOLAH

Pogoji za podelitev štipendije so:

- najmanj dober učni uspeh v zadnjih dveh letih in naj-
manj dobra ocena iz matematike, slovenskega in tujega
jezika (za srednješolce),
- študentje višjih in visokih šol morajo imeti iz opravljenih
izpitov najmanj poprečno oceno 7,5,
- poprečni mesečni dohodek na družinskega člana ne sme
presežati 900,00 din,
- ob enakih učnih uspehih imajo prednost socialno šibkej-
ši prosilci in otroci borcev NOV.

Na razpis se lahko prijavijo prosilci, katerih starši imajo stal-
no bivališče v občini Novo mesto.

Razpisni rok traja do 10. julija 1974.

Prošnjam za štipendije je treba priložiti:

1. overjene prepise ali fotokopije spričeval zadnjih dveh
let,
2. potrdilo o premoženjskem stanju družine in številu dru-
žinskih članov,
3. potrdilo o osebnih dohodkih staršev,
4. potrdilo o otroškem dodatku ali potrdilo, da otroškega
dodatka prosilec za štipendijo ne prejema,
5. mnenje šole.

Prošnje je treba poslati na izpolnjenem obrazcu „Prošnja za
štipendijo“ (obrazec DZS 1,65) na naslov: Sklad za šti-
pendiranje občinske skupščine Novo mesto.

Po roku prispelih prošenj in prošenj brez zahtevanih prilog
upravni odbor sklada ne bo obravnaval.

PROSTA UČNA MESTA!

TOZD PUTNIK SLOVENIJA
PENSION TREBNJE

razpisuje prosta delovna mesta za:

3 UČENCE V KUHINJI

POGOJ: uspešno končana osemletka.
Kandidati naj pošljejo prijave na naslov:
Penzion Putnik, Trebnje.
Informacije: telefon št. 83-047.

NOVOTEHNA

trgovsko podjetje na debelo in drobno, Novo mesto,

OBJAVLJA PROSTI DELOVNI MESTI

2 KV avtomehaničar za avtomobilski servis v Novem
mestu
Pogoj: poskusno delo 2 meseca.

Prijave je treba poslati splošnemu sektorju podjetja do 1. 6.
1974.

PROSTO DELOVNO MESTO!

objavlja prosto delovno mesto

BLAGAJNIČARKE Z ZNANJEM STROJEPISJA
za poslovalnico št. 1 v Novem mestu, Glavni trg 11.
POGOJ: KV prodajalka ali administratorica

Prijave pošijite splošnemu sektorju podjetja najkasneje 10
dni po objavi.

Razpisna komisija Doma počitka v Metliki

razpisuje prosto delovno mesto

DIREKTORJA
Doma počitka Metlika

Pogoji: višja izobrazba, 5 let prakse na vodilnih delovnih
mestih v družbenih službah ter splošni pogoji, določeni z
zakonom, samoupravnimi in družbenimi dogovori.

Prošnja s kratkim življenjepisom in ostalimi dokazili pošijite
na upravo Doma počitka Metlika v roku enega meseca po
dnevu razpisa.

Razpisna komisija

PIONIR
NOVO MESTO

PROSTA UČNA MESTA!

Splošno gradbeno podjetje „PIONIR“,
Novo mesto,

RAZPISUJE VEČJE ŠTEVILO
prostih učnih mest za:

1. UČENCE TESARJE,
2. UČENCE ZIDARJE,
3. UČENCE MIZARJE,
4. UČENCE AVTOMEHANIKE,
5. UČENCE STROJNE KLJUČAVNIČARJE,
6. UČENCA AVTOKLEPARJA,
7. UČENCA AVTOLIČARJA,
8. UČENCA AVTOELEKTRIČARJA,
9. UČENCA ELEKTROMEHANIKA.

Pogoji: dokončana osnovna šola, za tesarje in zidarje spreje-
mamo pogojno kandidate z uspešno dokončanim sedmim
razredom osnovne šole.

Pismene prošnje in zadnje šolsko spričevalo pošijite do 20.
junija na naslov: SGP „PIONIR“, Novo mesto, kadrovske
oddelek.

PIONIR
NOVO MESTO

DIJAKI IN ŠTUDENTJE!

Splošno gradbeno podjetje „PIONIR“, Novo mesto, razpisu-
je prosta študijska posojila za šolsko leto 1974/75, in sicer:

1. VEČ ŠTUDIJSKIH POSOJIL NA GRADBENI FAKUL-
TETI,
2. ŠTUDIJSKO POSOJILO NA ŠOLI ZA SOCIALNE DE-
LAVCE,
3. VEČ ŠTUDIJSKIH POSOJIL NA GRADBENI SRED-
NJI ŠOLI,
4. VEČ ŠTUDIJSKIH POSOJIL NA EKONOMSKI SRED-
NJI ŠOLI.

Izpolnjene prošnje na predpisanih obrazcih Državne založbe,
potrdila o opravljenih izpitih oziroma zadnje šolsko spričeva-
lo pošijite do 20. junija na naslov: SGP „PIONIR“, Novo
mesto, kadrovske oddelek.

KURILNO OLJE!

CENJENE KUPCE OBVEŠČAMO,
da sprejemamo naročila za dostavljanje kurilnega olja na
dom.

ISTRA-BENZ KRŠKO

LICITACIJA!

EUROTRANS RIBNICA – PODJETJE ZA MEDNARODNI
TRANSPORT IN ŠPEDIICIJO,
obrat Goriča vas,
61310 RIBNICA,

RAZPISUJE LICITACIJO
za odprodajo nekompletnih osnovnih sredstev, in sicer:

1. DELNO VOZNI STROJI
2. DELNO GRADBENA MEHANIZACIJA

Vsi zainteresirani se lahko zgledajo v obratu dne 31. 5. 1974, od
8. do 12. ure ali po telefonu na št. 06187021.

PROSTA DELOVNA MESTA!

BTC Javna skladišča, Ljubljana
TOZD JAVNA SKLADIŠČA, NOVO MESTO

OBJAVLJA
naslednja prosta delovna mesta:

1. SKLADIŠČNIK,
2. BLAGOVNI KNJIGOVODJA,
3. TRANSPORTNI DELAVEC.

Pogoji:

pod 1: srednja strokovna izobrazba (srednja prometna oz.
ekonomska šola, opravljen izpit za trgovskega poslovodjo,
oz. dovršena gimnazija);

pod 2: srednja strokovna izobrazba (srednja ekonomska
šola).

pod 3: odslužen vojaški rok, izpit B kategorije.

Razpis velja do zasedbe delovnih mest. Prošnje pošijite na
TOZD Javna skladišča, Novo mesto.

Ugrabljen in pretepen

so se zgražali, ko so videli otroka in napisali zdravniško spričevalo

V Šmihelu pri Novem mestu je razkačeni oče zbiratelj značk ugrabil 13-letnega sosedovega Albina Pavliča, ga strpal v avto in zvelkel domov. Peljal ga je v klet, mu zvezal roke na hrbtu in ga mlatil z gumijasto cevjo. Fant ni hotel priznati, da je „sunil“ 12 značk. Zvečer so pretepenega pobiča z avtom pripeljali domov. Moral je k zdravniku, ker je bil ves začečen, podplut in prestrašen.

Albin Pavlič je fant kot vsak drug v njegovi starosti. Včasih priden, večkrat pa mu rojijo tudi hudobije po glavi. Teden med 12. in 19. majem je bil zanj običajen. Hodil je v šolo, v 5. c razred v Šmihel, popoldne pa se je podil po vasi, kolikor mu je le čas dopuščal. Kot običajno je šel v petek k stricu, ta pa ga je odpeljal z avtom v Orehovico do stare mame. Pri njej je zrasel, zato je zanj največje veselje, ko od petka popoldne do nedelje zvečer ostaja v Orehovici.

V soboto, 19. maja, je nekaj pomagal pri delu 78-letni stari mami, se malce potikal po hiši, potem so ga klicali vaški fantje. Žogo so brcali in metali po vasi. Sredi igre se je po fantovem pripovedovanju zgodilo tole:

„Pripeljal je avto, v njem sta sedela Drago Kostrevec in njegova žena iz Šmihela. On mi je pomahal. Radoveden sem šel bliže, kar me je zgrabil, zvil roke na hrbtu in me potlačil v avto. Med potjo smo večinoma molčali, le to je rekel: „Zdaj te imam jaz v pesti.“ Prišli smo v Šmihel, a nismo zavili k nam domov, temveč na njegovo dvorišče. Nato me je rinil v klet. Zvezal mi je roke na hrbtu, vzel gumijasto cev in me tepel. Tepel ... Zahteval je, naj povem, kam sem dal njihove značke. Jaz o njih nič ne vem. Kaki dve uri me je imel v kleti, potem so me peljali v stanovanje. Zvečer, ko se je stemnilo, so me peljali domov.“

Tega ne bi smel

Oče pretepenega dečka je ves obupan pravil:

— Tako me je prizadelo, da sem bil še v službi ves zmešan. Uslužbenec sem na občini. V soboto popoldne me je Kostrevec poklicala na dvorišče in rekla, da imajo težave z našim fantom. Da je ukradel značke.

„Če jih je res, sem jaz odgovoren,“ sem rekel. „Plačal bom škodo, fanta pa bom prijel v roke.“ Takrat so imeli mojega sina v kleti, fant me je slišal na dvorišču, toda ni mogel zakričati. Kostrevec ga je tiščal za vrat in mu zagrozil: „Samo pisni, pa ti še gobec razbijem!“ Tako si revež ni upal poklicati lastnega očeta. Proti večeru sem doma gledal televizijo, ko se je pred hišo ustavil avto. Kostrevec je vstopila, z njo pa naš Bine.

„Pripeljali smo vam fanta, da vam ne bo treba ponj v Orehovico,“ je rekla. Potem sta se odpeljala. Žena je takoj opazila, da s fantom nekaj ni v redu. Bil je povaljan in tih ko miš. Ko smo ga vprašali, če so ga kaj „fiksali“ zaradi značk, je začel jokati in kazati podplutbe. V srce se mi je zasmilil, čeprav ga tudi sam včasih trdo primem. Kaj takega pa še ne! In to samo zaradi značk! Tudi če jih je naš ukradel, si Kostrevec ne bi smel sam iskati pravice. K meni bi moral priti in mi stvar povedati.

Še isti večer sva šla s sinom na milico, tam pa so naju napoltili k zdravniku. Še v bolnišnici

Stara mati: „Ugrabljen“

Hude muke je prestajala Albinčkova stara mama v Orehovici. Vedela je samo to, da so prišli z avtom, stlačili vanj otroka in ga odpeljali. Ženska, stara 78 let in hudo bolna na srcu, je bila prepričana, da so otroka ugrabili, in si ni upala niti javiti staršem. Šele drugi dan si je odahnila, ko je izvedela, da je vnuk doma. Sicer pretepen kot pes, toda živ.

„Magari v Beograd“

Potem, ko se je Drago Kostrevec že tako spozabil nad tujim otrokom, da je celo z gestapovskimi metodami hotel izsiliti priznanje, je še otrokovemu očetu, ko je prišel drugi dan s pričami na obisk, zabrusil:

„Pojdi, kamor hočeš, magari v Beograd!“

Pavličevi so zadevo prijavili milici in priložili zdravniško spričevalo. Kostrevec bo odgovarjal.

„Polomil ga je, to ve“

V sredo, 23. maja, sem se oglasila še pri Kostrevecih. Žena Draga Kostrevec, ki se je po pripovedovanju Pavličevih znesel nad nemočnim otrokom, je na vprašanje, če so res mlatali Bineta, dejala:

„Naš ve, da ga je polomil. Ne bi bil smel fanta sam prijeti, čeprav mu je to zagrozil že pred dvema letoma. Tudi meni je zavrela kri. V soboto, 19. maja, sem šla k Pavličevim, da bi staršem povedala o njihovem sinu. Prepričani smo, da je našemu vzel več značk, a ni bilo nikogar doma. Vsa kri pa mi je šla v glavo, ko sem pred njihovo garažo našla na tleh eno od značk. Moj sum je bil potrjen! Res smo šli v Orehovico, peljali fanta domov in res ga je naš nekajkrat udaril. Mislim pa, da od tistega ni mogel biti tako poškodovan. Lahko, da je fanta še doma premlatil oče. Ne vem ...“

Taki sta obe plati zadeve. Neglede na to, ali je pobič kriv ali ne, je vsekakor potreben drugačnih prevzgojnih metod, kot pa je gumijasta cev. In nemočnega, zvezanega otroka tepsti ni nobeno junaštvo, ne vzgojni prijem, temveč gnusno dejanje! Dejstvo je, da je imel fantič še čez tri dni dolge temno modre lise po spodnji strani obeh rok, ves pomoderl, pravzaprav črn, pa je bil okrog ledij in po steganih. Prst na eni roki je imel zvit in močno zatečen.

RIA BAČER

LICITACIJA

PRI CARINARNICI LJUBLJANA, DNE 9. JUNIJA 1974

Carinarnica Ljubljana bo 9. junija 1974 prodajala na javni dražbi os. avtomobile in ostalo blago.

Javna dražba bo v prostorih TVD Partizan, Zelena jama, Pokopališka 35, od 8. ure dalje.

Ogled vozil in ostalega blaga s plačilom kavcij bo možen samo v soboto, 8. junija 1974, od 8. do 13. ure in od 14. do 17. ure v carinarnici Ljubljana, hala E, vhod iz Letališke ceste.

Zap. št.	Začetna cena
1. o. a. MERCEDES 280 SE, zalefen, 1967	30.000
2. o. a. FORD GT, zalefen, 1971	30.000
3. o. a. FORD TAUNUS 1300, zalefen, 1970	30.000
4. o. a. BMW 1600/2, zalefen, 1971	30.000
5. o. a. MERCEDES 280 S, zalefen, 1968	16.000
6. o. a. OPEL KADET, zalefen, 1971	15.000
7. o. a. FORD TAUNUS CARAVAN, zalefen, 1970	15.000
8. o. a. MERCEDES 200 D, zalefen, 1965	15.000
9. o. a. FORD CONSUL 1700, zalefen, 1972	13.000
10. o. a. OPEL MANTA, zalefen, 1972	12.000
11. o. a. NSU 1000 TTS PRINZ, zalefen, 1971	12.000
12. o. a. OPEL KADET L, zalefen, 1967	11.000
13. o. a. OPEL REKORD, zalefen, 1969	11.000
14. o. a. BMW 1800, zalefen, 1967	10.000
15. o. a. OPEL KADET, zalefen, 1967	10.000
16. o. a. OPEL KADET SL COUPE, zalefen, 1970	10.000
17. o. a. OPEL REKORD, zalefen, 1968	10.000
18. o. a. ŠKODA 110 L, nevozen, 1972	10.000
19. o. a. OPEL KADET, zalefen, 1967	10.000
20. o. a. VW KOMBI, nevozen, 1964	10.000
21. o. a. VW 1500 VARIANT, nevozen, 1968	10.000
22. o. a. MERCEDES 190 D, nevozen, 1968	10.000
23. o. a. MERCEDES 180 D, nevozen, 1956	9.000
24. o. a. OPEL COMODORE, zalefen, 1968	9.000
25. o. a. LANCIA FLAVIA, nevozen, 1965	9.000
26. o. a. RENAULT 10, zalefen, 1966	9.000
27. o. a. VW 1500, nevozen, 1965	8.000
28. o. a. VW 1500, nevozen, 1965	8.000
29. o. a. VW 1200, nevozen, 1958	8.000
30. o. a. VW 1200, nevozen, 1961	8.000
31. o. a. FIAT 850, KOMBI, zalefen, 1970	8.000
32. o. a. BMW 1602, zalefen, 1968	8.000
33. o. a. FORD TAUNUS 17 M, nevozen, 1966	7.000
34. o. a. OPEL REKORD CARAVAN, zalefen, 1966	7.000
35. o. a. VW 1200, nevozen, 1960	7.000
36. o. a. MERCEDES 190, zalefen, 1962	7.000
37. o. a. SIMCA 1000, zalefen, 1967	6.000
38. o. a. AUSTIN 850, nekompleten, 1969	6.000
39. o. a. VW 1200, zalefen, 1967	6.000
40. o. a. OPEL ADMIRAL AUTOMATIC, zalefen, 1964	6.000
41. o. a. NSU PRINZ 1700, zalefen, 1969	6.000

42. o. a. VW 1200, zalefen, 1960	5.000
43. o. a. FORD TRANSIT, nevozen, 1964	5.000
44. o. a. FORD TAUNUS 17 M, zalefen, 1965	5.000
45. o. a. RENAULT 4, zalefen, 1968	5.000
46. o. a. BMW 2002, reg. motorja, 1973	5.000
47. o. a. VW 1500, zalefen, 1968	5.000
48. o. a. VW 1500 VARIANT, nevozen, 1968	4.000
49. o. a. OPEL REKORD CARAVAN, zalefen, 1965	4.000
50. o. a. OPEL REKORD 1700, nevozen, 1965	4.000
51. o. a. FORD TAUNUS 12 M, zalefen, 1963	4.000
52. o. a. FIAT 124, zalefen, 1969	4.000
53. o. a. MERCEDES 180 D, zalefen, 1958	3.000
54. o. a. OPEL REKORD, zalefen, 1964	3.000
55. o. a. VW 1200, zalefen, 1966	3.000
56. o. a. VW 1200, nevozen, 1960	3.000
57. o. a. FIAT 1100 D, nevozen, 1965	3.000
58. o. a. MERCEDES 220 S, zalefen, 1963	3.000
59. o. a. VW 1300, zalefen, 1970	3.000
60. o. a. FORD TAUNUS 20 M, zalefen, reg. mot., 1965	2.000
61. o. a. MERCEDES 180 B, nevozen, 1961	2.000
62. o. a. AUSTIN 1100, zalefen, 1968	2.000
63. o. a. VW 1200, zalefen, 1958	2.000
64. o. a. VW 1200, nevozen, 1960	2.000
65. o. a. VW 1600 VARIANT, reg. motorja, 1964	2.000
66. o. a. OPEL REKORD, nevozen, 1965	2.000
67. o. a. VW 1200, nevozen, 1962	2.000
68. o. a. VW 1200, zalefen, 1963	1.500
69. o. a. VW 1200, zalefen, 1963	1.500
70. o. a. FORD TAUNUS 12 M, zalefen, 1966	1.000
71. o. a. DKW F 12, nevozen, 1963	1.000
72. o. a. OPEL REKORD, zalefen, 1962	1.000
73. o. a. PEUGEOT 403, zalefen, 1960	1.000
74. o. a. OPEL KADET COUPE, zalefen, 1965	1.000
75. o. a. OPEL KADET COUPE LS, reg. motorja, 1970	500
76. o. a. FORD TAUNUS 12 M, nevozen, 1960	500
77. o. a. RENAULT 4, reg. motorja, 1970	500
78. spisek blaga, odveztega po carinskih prekrških in roku ležanja, št. 1283/74, z dne 22. 5. 1974	349.650,50

PONOVRNO NA JAVNI DRAŽBI

79. o. a. ALFA ROMEO 2000 COUPE, nevozen, 1973	70.000
80. športna jadrnica JEAN MORIN 470, s prikolicco	34.000
81. o. a. VW POLTOVORNI, nevozen, 1968	12.000
82. o. a. VW 1200, nevozen, 1962	10.000
83. o. a. OPEL KADET, nevozen, 1966	9.000
84. o. a. SIMCA RALLY 2, zalefen, 1970	9.000
85. o. a. VW 1600 VARIANT, nevozen, 1966	7.000
86. o. a. AUDI 72, nevozen, 1967	7.000
87. o. a. OPEL KADET, zalefen, 1966	7.000
88. o. a. OPEL KADET CARAVAN, nevozen, 1966	6.000
89. o. a. FORD TAUNUS 12 M, letnik 1968, zalefen	6.000
90. o. a. BMW 2000 TI, zalefen, 1970	5.000
91. o. a. AUDI, zalefen, 1965	5.000
92. o. a. OPEL REKORD, zalefen, 1964	5.000

93. o. a. tov. avto MERCEDES L 311/36, nevozen, nosilnost 3000 kg, 1955	5.000
94. o. a. FIAT 124, delno zgorel, 1968	4.000
95. o. a. VW 1200, zalefen, 1963	4.000
96. o. a. VW 1200, zalefen, 19635	4.000
97. o. a. OPEL REKORD, nevozen, 1962	4.000
98. o. a. FIAT 1500 STEYER, nevozen, 1967	4.000
99. o. a. AUSTIN 1100, reg. karoserije, 1962	4.000
100. o. a. PEUGEOT 204, zalefen, 1967	4.000
101. o. a. VW 1200, nevozen, 1962	4.000
102. o. a. FIAT 125, nevozen, 1967	4.000
103. o. a. VW 1200, nevozen, 1960	3.000
104. o. a. VW KOMBI FURGON, nevozen, 1961	3.000
105. o. a. VW KOMBI BUS, reg. motorja, 1963	2.500
106. o. a. OPEL REKORD, zalefen, 1965	2.000
107. o. a. VW 1500, nevozen, 1966	2.000
108. o. a. VW 1200, zalefen, 1963	1.500
109. o. a. VW 1200, zalefen, 1962	1.500
110. o. a. OPEL REKORD 1700, zalefen, 1964	1.500
111. o. a. VW 1200, reg. karoserije, 1969	1.000
112. o. a. BEDFORD FURGON, nevozen, 1962	500
113. o. a. FIAT 1300, zalefen, 1965	500
114. o. a. FIAT 1500 FAMIGLIARE, zalefen, 1967	500
115. o. a. FORD TAUNUS 12 M, zalefen, 1962	500

in ostalo blago (deli motorjev, motorna kolesa in drugo)

Seznam ostalega blaga, ki ni objavljen v tem oglasu, bo objavljen na oglasni deski carinarnice Ljubljana. Ostalo blago in blago, objavljeno v tem oglasu, bomo prodajali samo v nedeljo, 9. junija 1974.

Pravico udeležbe na javni dražbi imajo vse pravne in fizične osebe. Blago pod zap. št. 78 lahko licitirajo samo OZD, ki so registrirane za kupoprodajo blaga široke potrošnje. Vse nadaljnje datjave pri nakupu tega blaga plača kupec.

Oznaka reg. motorja in reg. karoserije pomeni, da bo za kupljeno vozilo izdano potrdilo samo za registracijo motorja oziroma karoserije. Udeleženci javne dražbe morajo v soboto, 8. junija 1974, ki je določena za ogled blaga, vplačati 10 % kavcijo od začetne cene pri blagajni carinarnice Ljubljana, v hali D, predstavniki podjetij pa morajo poleg tega predložiti še pooblastilo svoje delovne organizacije. Najmanjša kavcija za avtomobile in ostalo blago je din 500,00, najmanjši dvig je 50,00 din.

Vsak kupec avtomobila oz. motorja mora na svoje stroške izvršiti eventualno vtisnjenje šifrskih števil motorja ali karoserije pri podjetju VIATOR v Ljubljani.

Prodano blago bomo izdajali iz carinskega skladišča od torika, 11. 6. 1974, do vključno petka, 14. 6. 1974. Zadnji rok za plačilo kupljenega blaga je petek, 14. 6. 1974. Po dvigu blaga iz carinskega skladišča carinarnica Ljubljana ne bo priznavala nobenih reklamacij v pogledu kvantitete in kvalitete blaga.

V nedeljo, dne 9. junija 1974, ne bomo sprejemali vplačil kavcij, temveč samo v soboto, 8. junija 1974.

Vse informacije o javni dražbi lahko dobite po telefonu 316-588 od 3. 6. 1974 naprej.

IZ CARINARNICE LJUBLJANA

kultura in izobraževanje

Darilo založb

Ko so bibliotekarji iz vse Slovenije pred kratkim obiskali Črnomelj in kasneje še Srednjo vas pri Črmošnjicah, kjer so bili pred 30 leti postavljeni temelji za povojni razvoj knjižničarstva v naši republiki, so slišali tudi nekatere ne preveč razveseljive podatke. Med drugim to, da knjižničarstvo v Beli krajini še ni doseglo tiste stopnje, kot jo imajo razvita področja. Splošnoizobraževalna knjižnica je namreč le v Črnomlju, medtem ko v Metliki že dalj časa ne posluje. Res pa je, da je v Beli krajini precej razvejena mreža šolskih knjižnic. Tako štejejo vse knjižnice nad 36.700 knjig. Sama črnomaljska knjižnica ima okoli 7.000 knjig in s tem že osnovo za nadaljnji razvoj belokranjskega knjižničarstva. Poleg tega je knjižnica dobila nedavno nove prostore ter tako še izboljšala delovne razmere. Sedanji razvoj kljub temu ni zadovoljiv, kar pa je izven vpliva same knjižnice in tudi občine. Slovenske založbe so prav zato in zaradi znanega dejstva, da so korenine povojni izgradnji knjižničarstva poglone na belokranjskih tleh, podarile črnomaljski knjižnici 250 novjših knjig v vrednosti okoli 10.000 din. Zasedanje slovenskih knjižničarjev v Črnomlju bo nadaljnja spodbuda za gostitev mreže knjižnic v Beli krajini, saj nameravajo odpreti izposojevališča med drugim na Vinici in v Semiču, v Metliki pa urediti knjižnico pete kategorije. Pri tem bi si pomagali z bibliobusom, ki bi ga imela v upravljanju Študijska knjižnica Mirana Jarca iz Novega mesta.

SEVNICA: ZGONEC PREDSEDNIK ZKPO

Zaradi odstopa dosedanjega predsednika občinskega sveta Zveze kulturno-prosvetnih organizacij Rudija Štoparja to poudarila je bila organizacija lep čas brez predsednika. Na seji 21. maja so na predlog vodstev družbenopolitičnih organizacij za predsednika izvolili Toneta Zgonca, likovnega pedagoga in slikarja iz Tržišča. Nezavidljiv položaj amaterizma v občini nemudoma terja oživljeno dejavnost. V svet želijo pritegniti predstavnike vseh večjih krajev in kulturnih skupin.

Mali kulturni barometer

V TREBNJEM BOLJSI FILM – Trebanjska kulturna skupnost je

Slovensko razstavo otroških ekslibrisov, ki je pred tedni, po končani razstavi v Cerknici, začela krožno pot po slovenskih razstaviščih, so prejšnji petek odprli v Novem mestu na osnovni šoli Grm. To šolo obiskuje tudi Miran Kovač, ki je bil za eno od del, poslanih reviji Pionir, tudi nagraden.

V krški galeriji je te dni odprta zanimiva razstava „ilustriranih“ Prešernovih pesmi, katerih avtor je inž. arh. Valentin Scagnetti. Pričujoči posnetek je z otvoritve razstave. Od leve proti desni so: govornik pri otvoritvi Črtomir Zorec, avtor Valentin Scagnetti, kipar Vladimir Štoviček (s Stanetom Dremeljem prispeval plakete s Prešernovo podobo) in Vida Češnjevar-Fritz, ko v imenu prirediteljev izreka dobrodošlico Scagnettiju in drugim obiskovalcem. (Foto: I. Zoran)

OB KONCU NEKE KULTURNE SEZONE:

Delavci ne kažejo hrbta kulturi

ZKPO priredila likovno-literarne večere v štirih podjetjih v novomeških občini - Znova potrditev, da delavci ne živijo samo od kruha

Ko je novomeška ZKPO novembra lani v Dolenjski galeriji priredila literarni večer dolenjskih besednih ustvarjalcev, si je malokdo upal pomisliti, da se z njim začenja uspešna daljša sezona tako imenovanih kulturnih prireditev za delavce. Zakaj vsi kasnejši večeri so se „odvrtili“ znotraj tovarniških zidov in so bili, kar ob koncu že lahko zapišemo, nepogrešljivo dopolnilo razstavam likovnih del slikarjev amaterjev.

Že prva tovrstna prireditev v tovarni zdravil Krka je imela izreden odziv med poslušalci in obiskovalci. Dokazala je, da je odveč strah, da neposrednih

proizvajalcev likovna in besedna tvornost ne zanima, v živo je zadela puhlice, ki so trdile, da delavce pač zanima le to, kar ob mesecu spravijo v žep, torej kruh, s katerim potešijo lakoto. Da pa človek le ne živi samo od kruha, so pokazale tudi naslednje prireditve te vrste, ki jih je ZKPO priredila zatein v šentjernejski Iskri pa v straskem Novolesu in minuli petek zvečer še v kolektivno podjetje Gorjanci v Vavti vasi, pri čemer so kot soorganizatorji nastopili kultur-

ne skupine v podjetjih ali sindikati.

S temi prireditvami se je poleg vsega še bolj uresničilo geslo „Kulturo delavcem!“ O tem velja spregovoriti kakšno besedo več. Če so prireditelji koncertov, razstav, gledaliških predstav v galeriji, domu kulture ali kje drugje tožili, da med obiskovalci ni ljudi izza strojev, tega ne bi mogli reči za prej omenjene prireditve v podjetjih tako rekoč poleg samih delovnih mest. Prav ta ugotovitev nas mora prepričati, da je treba s takimi oblikami in v takih prostorih nadaljevati. Do tega imajo delavci tudi nesporno pravico, saj to kulturno dejavnost tudi plačujejo.

podčrtano

Premiki na kulturnem področju, ki so v zadnjem času prešli v spontano kulturno akcijo, ki naj bi odprla poti k tvornemu oblikovanju samoupravnih odnosov v kulturi, so spet potrdili, kot pravi Jože Volfand v „Delu“, „krizo odtujenosti institucionalne kulture. Ločenost vrhunske kulture od delovnega človeka. Povejmo po resnici – od še razmeroma precej kulturno neosveščene delovnega človeka“. Ob tem so v živo zadela delavska vprašanja, koliko bo jo dobila po novih družbenih dogovorih delavska kulturno-prosvetna društva, ki se ukvarjajo z delavcem najbližimi kulturnimi dejavnostmi, to so pevski zbori, godbe na pihala, gledališke skupine ipd.

Volfand pravi: „Politična priprava na sprejem družbenih dogovorov je na poseben način postavila v ospredje amaterizem. Množično kulturo. V tem pa se skriva tudi kritika elitistične kulture, ki ni povsem sama kriva, da se je znašla v takem položaju.“ Torej amaterizem naj bi bil tista ost kulturne akcije, ki bi na eni strani razbijala elitizem, na drugi pa osveščala najširše množice delavcev, da bi razumno sprejeli potrebnost take ali drugačne kulturne dejavnosti. Po Volfandu „tak poudarek (amaterizma) zahteva krepkejšo finančno posege za razvoj amaterske kulturne dejavnosti. V kulturnih skupnostih in še posebej pri odpiranju in obnavljanju kulturnih družbenih prostorov. Kulturne akcije ne bomo mogli speljati le z besedami.“

Glede na povedano lahko ugotovimo, da je bilo na Dolenjskem v zadnji kulturni sezoni storjenega precej za uveljavitev amaterizma, zato bi bilo nujno pretresti to dejavnost in ugotoviti, v koliki meri je dejansko našla stik s tistimi, katerim je bila namenjena, to je delavskim množicam.

D. R.

Ne le z jezikom

strani razbijala elitizem, na drugi pa osveščala najširše množice delavcev, da bi razumno sprejeli potrebnost take ali drugačne kulturne dejavnosti. Po Volfandu „tak poudarek (amaterizma) zahteva krepkejšo finančno posege za razvoj amaterske kulturne dejavnosti. V kulturnih skupnostih in še posebej pri odpiranju in obnavljanju kulturnih družbenih prostorov. Kulturne akcije ne bomo mogli speljati le z besedami.“

KAR 535 ZNAČKARJEV
Kar 535 izmed 997 učencev osnovne šole Ribnica si je letos pridobilo Levstikovo bralno značko. Posebno pohvalo zaslužijo učenci osnovne šole Dolenja vas, ki so skoraj vsi tekmovali za bralno značko. Zaključna svečanost značkarjev je bila, kot je že običaj iz minulih let, na sam dan mladosti v TVD Partizan. Za značkarje je tokrat dramski krožek osnovne šole nastopil z igro „Sneguljčica“.

»Zlati« Vega je dosegljiv

Mladi matematiki z Dolenjskega se bodo v nedeljo potegovali na republiškem tekmovanju za zlata Vegova priznanja

Devet najboljših matematikov iz osnovnih šol novomeške občine se bo v nedeljo, 1. junija, potegovalo na republiškem tekmovanju za zlata Vegova priznanja. To so učenci iz višjih razredov, ki imajo srebrna Vegova priznanja že v žepu. Na nedavnem občinskem prvenstvu, ki ga je priredila osnovna šola „Katja Rupena“, si je srebrna priznanja prislužilo 27 učencev iz šestih šol.

Srebrna Vegova priznanja so šla na tele šole: Grm – 11, Milka Šobar – Nataša – 4, Bršlin – 1, Katja Rupena 7, Dolenjske Toplice – 2 in Šentjernej 2. Poleg učencev iz teh šol so se ob-

Marijan Pliberšek: TRENTAR-KA, olje – platno, 1972. – S slikarske razstave, ki so jo odprli 25. maja v Likovnem salonu v Kostanjevici.

BOŠTANJ: NASTOP ŠTIRIH OKTETOV

V tem tednu pred otvoritvijo nove osnovne šole bo oktet „Boštanski fantje“ slavil 10-letnico obstoja. 8. julija pripravljajo koncert, za katerega so izbor pesmi že prijavi trije okteti: oktet iz Šentjerneja, oktet bratov Pirnat iz Jarš in Koroski akademski oktet iz Ljubljane. Ob tej priložnosti bo oktet izdal tudi brošuro z opisom prispevka kraja slovenski kulturi in dela okteta.

KNJIŽNIČARJIV SREDNJI VASI

Pomen knjige že med NOB

Bogomil Gerlanc, predsednik odseka za kulturo pri SNOS, pripovedoval o sklepih, po katerih je po vojni sledil razvoj knjižničarstva

Mirno, s pogledom nazvzdol, kakor bi hotel še enkrat domisliti vse dogodke izpred treh desetletij, je poslušal Bogomil Gerlanc predsednika Društva bibliotekarjev Slovenije dr. Branka Berčiča, ko je bral obrazložitev o podelitvi Čopove diplome: „... je bilo sklenjeno, da se podeli Čopova diploma kot najvišje priznanje na področju knjižničarstva v Sloveniji Bogomilu Gerlancu, vodji oddelka za umetnost in ljudsko prosveto pri predsedstvu SNOS. Bil je pobudnik in sklicatelj posvetov o povojni organizaciji knjižničarstva v Sloveniji...“

o tem, kako je pripravil znani posvet, na katerem so sklepali o razvoju ljudske prosvete. Knjiga in knjižničarstvo na tem posvetu nista imela malo zagovornikov, kar stoji tudi v izvornem zapisniku, ki ga je Gerlanc našel v arhivu malo pred črnomaljskim zborovanjem knjižničarjev.

Bogomil Gerlanc: „Srednja vas je bila prazna, ko so tu delali odseki SNOS.“

„Zapisali smo, da je knjiga najmočnejše izobraževalno sredstvo, zato je treba ne le ohraniti, kar je še ostalo po razdejanju, marveč tudi urediti. Takrat je prišel na dan tudi predlog za ustanovitev ljudskih knjižnic. V njem smo poudarili, da razvoj knjižničarstva ne more biti odvisen od volje posameznikov,“ je pripovedoval tov. Gerlanc. „In tako bi moralo biti tudi danes,“ se je približno polglasno izrečeno pripomba.

I. ZORAN

Prav takrat, ko je Gerlanc spoštljivo pogladil visoko priznanje v črni mapi, je sonce spet predrlo oblacno nebo in se razlilo nad Srednjo vas pri Črmošnjicah ter razvedrilo obraze knjižničarjev iz vse Slovenije, ki so prišli v ta kraj iz Črnomlja, kjer so imeli strokovni posvet ob 30-letnici postavitve temeljev sedanje mreže knjižničarstva.

Pri spomeniku v Srednji vasi, na katerem piše, da so „v tej vasi 1944 delali strokovni organi predsedstva SNOS in se pripravljali na upravne in gospodarske naloge v osvobodjeni domovini,“ je Gerlanc pripovedoval

pedagoški kotiček

UČITELJEVA VLOGA V BODOČI ŠOLI

Učiteljeva prva vloga v šoli (bo) pri pouku predvsem ta, da bo učence učil, kako naj se učijo, kako naj iščejo, urejajo, uporabljajo, povezujejo informacije. To se pravi, da učitelj otrok ne bo le opozarjal, naj se bolje učijo, temveč jim bo pri vsakem predmetu pokazal, kako lažje in hitreje ter z večjimi trajnimi učinki pridejo do cilja... V šoli bo torej prišlo do novega stila pouka, do novih odnosov in sveda do novih učnih in vzgojnih metod in tehnik. V tem pogledu bo tudi glavna učiteljeva funkcija v šoli; učencem bo predvsem mentor pri učenju, svetovalec, vodja, pomočnik, koordinator različnih specialistov, sodelavec staršev in podobno.

Milan Divjak v Teoriji in praksi 1974, št. 4, str. 442-3

KAJ BO MORAL UČITELJ V BODOČE BOLJ UPOŠTEVATI

Pričakujemo, da se bo družba čedalje bolj demokratizirala. Posebej si zamišljamo, da bo samoupravljanje tudi to, da se bodo odnosi v šoli spremenili, da tam ne bodo mogli prevladovati avtoritativni odnosi, torej dominantni stil učiteljevega dela, temveč demokratični in samoupravni stil. Učitelj bo moral bolj upoštevati učenčev osebost, individualno razliko, interese in potrebe, različne vplive, ki jih bo čedalje več, protislovne miselne tokove in podobno. Zato bo moral bolj poznati psihologijo otroka in mladostnika, dinamiko osebnostnega razvoja, socialnih odnosov, bolj se bo moral poglobiti v otrokovo duševnost, če bo hotel z njim uspešno delati... Težave bodo predvsem zaradi tega, ker bodo spremembe hitre...

Isti avtor v navedeni reviji, stran 443

Brežice: namesto dveh le ena točka

Ali bosta ekipi Sevnice in Brežic izpadli iz druge zvezne lige?

Igralci Sevnice so si na domačem igrišču privoščili nepotreben poraz z neposrednimi nasprotniki za izpad, Brežičanke pa so po slabi igri v drugem polčasu doma iztržile samo pol točke in so sedaj na devetem mestu. Igralke Črnomlja so iz Ljubljane prišle s polno mrežo golov, Ribničani pa so v Mariboru zasluženo zmagali.

BREŽICE - METALAC
9 : 9

Pred 150 gledalci so Brežičanke zaigrale slabše, kot znajo. Popustile so zlasti v drugem polčasu, ko so dosegle samo dva zadetka. Tako so izgubile točko z igralkami Zagreba, ki so jih do sedaj zlahka premagovale tudi v gosteh. Tako pa bodo morale v preostalih treh kolih zaigrati precej bolje, če bodo hotele ostati v tej ligi.

Brežice: Hribernik, Molan 2, Štauber, Boh, Smerkolj 1, V. Mišič 2, Toplak 4, Dermovšek, A. Mišič, Balon. V. P.

SEVNICA - SPLIT
18 : 21

Več kot 500 gledalcev je nezadovoljnih zapustilo Partizanovo igrišče, saj so Sevnici prvenstveno srečanje izgubili z neposrednimi kandidati za izpad.

Sevnica: Sirk, Simončič, Šumej, Jurišič 1, Bizjak, Radič 7, Koprivnik, Stojš 1, Šilc 2, Trbovc 7, Možič, E. R.

BRANIK - RIBNICA
18 : 22

V prvenstveni tekmi republiške lige so Ribničani v gosteh pri mariborskem Braniku osvojili še dve

točki, ki sta jim v boju za vice šampiona močno potrebni. Vso tekmo so dobro igrali, domačim igralcem pa je uspelo le enkrat izenačiti.

Ribnica: I. Kersnič, Abram, Abrahamsberg 1, S. Kersnič 3, Mikulin 4, Andoljšek 2, Ambrožič 2, Tanko 1, J. Kersnič 9.

SLOVAN - ČRNOMELJ
26 : 16

Kljub hudemu porazu Črnomeljke v Ljubljani niso zaigrale slabo. Tokrat je bila nerazpoložena vratarica Starešiničeva, razen tega pa je igralke motila tudi slaba vidljivost, zlasti zadnjih petnajst minut, ko organizatorji sploh niso prižgali luči.

LESKOVEC - V prvenstveni tekmi zasavske rokometne lige so mladinci Leskovca v izredno razburjivi in zanimivi tekmi premagali dobre goste iz Sevnice. Pri domačih sta se izkazala Janc z 9 in Šribar s 5 zadetki, najboljši pri gostih pa je bil Sumaj, ki je sam dosegel 12 zadetkov. (L. S.)

LESKOVEC - Člani so v zasavski rokometni ligi tokrat z dobro igro odpravili grobe goste iz Cerkele z 28:22. V ekipi so dobro zaigrali mlajši igralci, ki so vsi dosegli zadetke. (L. S.)

ČRNOMELJ - V prvenstveni tekmi mladinske nogometne lige so domači igralci z odličnim nogometom odpravili goste z Doba kar z 8:2. (T. L.)

SEVNICA - Na avtomatskem kegljišču gostinskega podjetja Sevnica so se letos že drugič zbrale ekipe mestnih reprezentanc Brežic, Krškega, Sevnice in ekipe Doma armije iz Brežic. Zmagala je ekipa Krškega, ki je podrla samo keglje več kot vrsta Sevnice. Tretji so bili kegljači Brežice, četrti pa Doma armije. (R. E.)

NOVO MESTO - V prvenstveni tekmi mladinske republiške košarske lige so Novoteksovi igralci doma prepričljivo odpravili vrstnike iz Kočevja s 85:70 (A. Ž.)

BREŽICE - OLIMP
1 : 1

V prvenstveni tekmi vzhodne cone nogometne lige so Brežičani iztržili pol točke, izenačujoči zadetek pa so Brežičani dosegli šele deset minut pred koncem tekme.

ELAN - DOMŽALE
1 : 0

Pred približno 50 gledalci so Elanovi nogometaši premagali solidno vrsto Domžal, v kateri se je z dobro obrambo izkazal predvsem vratar, ki je goste rešil hudega poraza.

BELA KRAJINA - DOB
3 : 0

Enajsterica Bele krajine je na domačem igrišču osvojila še nov par točk, vse tri zadetke pa je dosegel tokrat razpoloženi Gregoraš. T. L.

RIBNICA - GROSLJPE
4 : 1

Domači so goste iz Grosuplja popolnoma nadigrali, tekmo pa so odločili v zadnjih petih minutah, ko so dosegli tri zadetke. Gole sta dosegla: Farič in Stamenkovič po 2. M. G.

KOČEVJE - CERKNICA
5 : 1

V tekmi ljubljanske podzvezne lige so nogometaši Kočevja brez težav premagali goste iz Cerknice, gole pa so dosegli: Kopač in Briški po dva ter Kovač.

KAJ, KJE, KDO?

V 20. kolu druge zvezne rokometne lige bodo Sevnici odšli na srečanje v Zenico, Brežičanke pa se bodo v gosteh pomerile z rokometaricami Trika, ki imajo točko več kot one. V Črnomelju bodo tokrat prišle igralke iz Izole, Ribničani pa bodo v prvenstveni tekmi republiške lige skušali v gosteh osvojiti točko pri igralcih Trziča. V slovenski košarski ligi bosta Beti in Novoteks nastopila pred domačimi igralci. Metličani bodo igrali z ekipo Marlesa, Novomeščani pa s košarkarji Triglava, ki so po sobotni zmagi s Fruitalom zopet v vrhu lestvice. V vzhodni cone nogometni ligi grede Brežičani k ekipi Pohorja, ki je trenutno na drugem mestu.

Majska srečanja delavcev kemične industrije Jugoslavije so že tradicionalna. V soboto, 25. maja so se zbrali na prvenstvu v Čateskih Toplicah tekmovalci v kegljanju. Pred začetkom tekmovanja je tehnični direktor Carbona iz Zagreba odprl novo sedemstezni avtomatsko kegljišče. (Foto: Jožica Teppey)

Besedo ima tekmovalna komisija

V šestem kolu SKL 1A poraza Beti in Novoteksa - Pritožba Novomeščanov

Prejšnjo soboto sta novomeški Novoteks in metliška Beti gostovala pri Lesonitu in Mariboru. Novomeški košarkarji so se pritožili zaradi materialnega kršenja pravil, Metličani pa so v šestem kolu doživeli drugi poraz.

LESONIT - NOVOTEKS
62 : 60

Ker je bila prvenstvena košarska tekma med Lesonitom in Novoteksom neregularna, so Novomeščani prepričani, da bo ponovljena. Kar dvakrat so bila namreč materialno kršena pravila igre: prvič sodnika ni sta dovolila Novomeščanom izvajati dveh prostih metov ob enajsti osebnih napaki Bistričanov, potem pa so pri zapisniku končali tekmo pred zadnjo sekundo igre. Razen tega so pri zapisniku naredili vrsto napak, ki sta jih domačim naklonjena sodnika spragledala. Nepravilnosti je v poročilu zapisal tudi delegat, tako da

bržkone tekmovalna komisija ne bo imela preveč težav, ko se bo morala na pritožbo Novomeščanov odločiti o ponovitvi tekme. Igra je bila slaba, Novoteks je zlasti slabo izvajal proste mete.

Novoteks: Splichal 8, Ž. Kovačević 11, Kopač 4, S. Kovačević 16, Ivančič 2, Poljšak 7, Pirc 2, Münih 6, Počrvina 4.

MARIBOR - BETI
96 : 87

V prvenstveni tekmi republiške A lige so igralci metliške Beti gostovali v Mariboru pri istoimenski ekipi in srečanje tesno izgubili. V prvem polčasu so gostje igrali bolj kot v dru-

gem delu, ko so močno popustili, to pa sta izkoristila izredno razpoložena Vilfan in Kunt. Tekma je bila živahna, tako da je bilo nad 300 gledalcev s srečanjem in igro zadovoljnih.

Beti: Murko 15, Kosovac 6, Ž. Vergot 9, Jezerinac 1, Lalič 15, Dautovič 25, Rožič 1, Medek 13, Popovič 2.

LOKA IN ČRNOMELJ

V nadaljevanju dolenske košarske lige so bili doseženi naslednji rezultati: Bršljin - Dolenske Toplice 58:42, Straža - Loka 39:46, Metlika - Semič 72:61 in Črnomelj - Sentjerne 20:0, medtem ko je bil Žužemberk prost. Vrstni red po petem kolu: Loka 74 in Črnomelj po 8 točk, Bršljin 6, Žužemberk, Sentjerne in Metlika po 4, Straža, Semič in Dolenske Toplice po 2 točki.

NOVOTEKS - SLOVENIJA
98 : 71

Tako Novoteks kot mladinska slovenska reprezentanca sta nastopila oslabiljena. Reprezentanca se je Novomeščanom prvi polčas kar dobro upirala. V nadaljevanju so novoteksovi zaigrali natančneje, mladincem pa so pošle moči in Novomeščani so močno zmagali.

Novoteks: Splichal 14, Cukut 3, Ž. Kovačević 17, S. Kovačević 21, Poljšak 25, Počrvina 6, Seničar 12.

Za Stopičanke srebro

Lep uspeh Stopičank, ki pa tudi obvezuje

Prejšnjo soboto so bili v Ljubljani zaključni finalni boji republiškega prvenstva v igrah za srednje in osnovne šole. S tem so se po Slove-

niji končala številna šolska tekmovanja, ki so na republiško prvenstvo pripeljala več kot 850 tekmovalcev.

Med pionirkami so v rokometu že drugi zapored zmagale igralke iz Zeleznikov. Prav gotovo pa so še največje presenečenje pripravile mlade rokometarice iz Stopič, ki so osvojile odlično drugo mesto. S tem so potrdile, da so ene izmed najbolj obetajočih mladih igralcev v Sloveniji, o katerih bomo lahko še slišali. V finalu so Stopičanke izgubile z osnovno šolo iz Zeleznikov 10:5.

Med srednješolkami so v rokometu nastopale tudi gimnazijke iz Brežic ter igralci SC Brežice, vendar niso dosegli vidnejših rezultatov. Več uspeha so imele naše ekipe v odbojki. Novomeške gimnazijke so zavzele tretje, kočevske pa četrto mesto, medtem ko so imeli gimnazijci iz Kočevja in Novega mesta manj sreče.

CVETKA KLANČNIK-BELIN

talu Blanik s članico AK Ljubljana Vido Berglez izboljšala kar pet državnih rekordov: najavljeni cilj - 153 km (prej 120 km), cilj in povratek 243 km (prej 120 km), prosti prelet 324 km (prej 117 km), relativna višina 2400 metrov (prej 1980 m) in absolutna višina 2900 m (prej 2180 m).

JAKA ŠMID

Jaka Šmid pa je kot 15. Jugoslovan v nedeljo, 26. maja dosegel še zadnji pogoj za osvojitve "zlate C" značke s tremi diamanti - preletel je razdaljo od Mojstrane do Zrenjanina (520 km).

Medtem je bila novomeška padalka Darinka Uhan na izbirnih pripravah določena v jugoslovansko državno reprezentanco za bližnje svetovno prvenstvo in je trenutno na tekmovanju na Poljskem, kjer se naša ekipa pripravlja za nastop na SP na Madžarskem.

ŠPORTNI KOMENTAR

Na otroke pozabljam

Medtem ko v Tokiu vladajo v gradnjo in vzdrževanja otroških igrišč 1 odstotek celotnega mestnega proračuna, ko imajo Švedski otroška igrišča in parke z 2000 do 4000 m² največ do 300 metrov oddaljena od stanovanjskega okoliša, ko gradbeni predpisi v zahodnem Berlinu določajo, da mora imeti vsaka zgradba z več kot tremi stanovanji zagotovljenih najmanj 30 m² igralnega prostora za otroke, smo pri nas še daleč od tega, četudi je res, da so te dežele bogatejše od naše. Lahko bi našli še in še primerov o pravilni skrbi za najmlajše državljane v nekaterih državah.

Pri nas pa ni tako. V prenekaterih gosto naseljenih trgovskih in industrijskih središčih ne najdemo prostora za otroška igrišča. Na naše malčke pozabljam, skrbi mo le za lepe poslovne zgradbe, s katerimi se bomo postavili... Na eno igrišče pride pri nas 500 otrok, igrišča imajo le po 20 do 150 kvadratnih metrov površine. Pozabljam, kakšno škodo delamo sebi in otrokom, ko lahkomišelnost spreminjamo zelenice po mestih v parkirne prostore ali pa jih namenimo gradbenim parcelam. Razen tega že tako skromna športna igrišča zanemarjamo. Lep primer tega je v Novem mestu.

Nekoč je imel balinarski klub urejene vse štiri steze, sedaj pa so na dve, ki ležita tik ob teniških igriščih, popolnoma pozabili. V bližini je pitna voda, nad igriščem je speljano električno omrežje. Kako malo denarja bi bilo potrebno, da se to "mrtvo" igrišče oživi, še zlasti, ker so balinarska igrišča skoraj vedno prazna. Z ograjo bi lahko obe stezi ločili, za malčke pa, na sicer tesnem prostoru, lahko naredimo lepo otroško igrišče, ki bi bilo prav gotovo vedno polno otročajev. J. PEZELJ

RAZPIS ZA DŠI

Komisija za šport in rekreacijo občinskega sindikalnega sveta Brežice je po zadnji seji poslala razpis za tekmovalce v tenisu, malem nogometu, odbojki in streljanju z zračno ter malokalibrsko puško naj bi stekla že v naslednjem mesecu, v ostalih panogah pa jeseni. Kot novost uvajajo letos rokomet. V. P.

TEK MLADOSTI

Cetrtega tradicionalnega "Tek mladosti" po brežiških ulicah se je v petek udeležilo 320 tekmovalcev v vseh kategorijah. Največ prvih mest so osvojili učenci osnovne šole Cerklje. Zmagovalci: Rade Mihajlovič (Cerklje), Helena Kržan (Brežice), Stane Tomažin (Cerklje), Metka Močnik (Cerklje), Franc Butara (Cerklje), Marija Vodeb (Globoko), Vlado Dergentin (Bizeljsko), Metka Kelhar (Cerklje), Mirko Rožman (MA Zdole), Danica Molan (gimnazija Brežice), Roman Novšak (gimnazija Brežice), Milena Polovič (MA Beti Dobova) in Rajko Mrdža (JLA). V. PODGORŠEK

V dolenski košarski ligi so nastopajoče ekipe do sedaj pokazale solidno znanje, vse pa so močno izenačene. Na sliki je vrsta Sentjerneja, ki je v prvem srečanju zaigrala slabo, v naslednjih pa je z dobrimi igrami presenetila številne domače gledalce.

STAVBNA ZEMLJIŠČA

Na podlagi 11., 12. in 13. člena zakona o urejanju in oddajanju stavbnega zemljišča (Ur. l. SRS, št. 42/66 in št. 20/71) ter 14. in 15. člena odloka o urejanju in oddajanju stavbnega zemljišča na območju občine Novo mesto (Skupščinski Dolenjski list, št. 10/68)

RAZPISUJE

Podjetje Dominvest Novo mesto po sklepu komisije za oddajo stavbnega zemljišča pri svetu za urbanizem, gradbene in komunalne zadeve SOB Novo mesto z dne 14/5-1974

JAVNI NATEČAJ

- A. Za oddajo delno urejenega stavbnega zemljišča za gradnjo treh individualnih stanovanjskih hiš v Šentjerneju na parcelah:
št. 751/7 travnik v izmeri 720 m²,
št. 751/6 travnik v izmeri 624 m²,
št. 751/5 travnik v izmeri 654 m².
- B. Za oddajo delno urejenega stavbnega zemljišča za gradnjo dveh individualnih stanovanjskih hiš v Prečni na delih parcel:
št. 59/2 njiva v izmeri cca 750 m² (lokacija 22)
št. 59/1 njiva v izmeri cca 750 m² (lokacija 15)

Pogoji natečaja:

- odškodnina za stavbno zemljišče znaša 15,00 din za 1 m²;
- izključna cena stroškov komunalne ureditve znaša na eno lokacijo pod točko A) 5.486,90 din; stroški priprave stavbnega zemljišča pod točko B) pa 1.559,45 din;
- odškodnino za zemljišče in stroške prispevka za ureditev zemljišča plača najugodnejši ponudnik takoj ob podpisu pogodbe o oddaji in ureditvi stavbnega zemljišča;
- najugodnejši ponudnik mora stanovanjsko hišo dograditi vsaj do tretje gradbene faze v roku 5 let po podpisu pogodbe o oddaji in ureditvi stavbnega zemljišča;
- varščina, ki jo mora položiti ponudnik hkrati s ponudbo znaša 2.000.— din in jo mora ponudnik nakazati na račun 52100-781-71005 (Sredstva za pripravo in komunalno ureditev gradbenih zemljišč pri podjetju Dominvest Novo mesto). Izkazilo o vplačilu varščine mora biti priloženo;
- prometni davek od nepremičnin plača najugodnejši ponudnik;
- predmet natečaja so stroški komunalnega urejanja stavbnega zemljišča;
- rok za dostavo ponudb je vključno 15. dan po uradni objavi v Dolenjskem listu;
- odpiranje ponudb bo 19. dan po objavi, ob 7. uri v prostorih podjetja Dominvest Novo mesto, kjer lahko prisostvujejo tudi vlagatelji ponudb;
- ponudbe morajo biti v zapečatenih ovojnica ter označene z oznako „JAVNI NATEČAJ“. Ponudbe pošljite na naslov: Podjetje Dominvest Novo mesto;
- vsa dokumentacija in ostali pogoji natečaja so zainteresentom na razpolago pri podjetju Dominvest Novo mesto.

PODJETJE DOMINVEST
NOVO MESTO

Zgodilo se je...

GROŽNJA — „To je vojna! Ali nam bodo oni poslali nekaj krogel ali pa bomo mi njim in stvari bo končana!“ je izjavil ameriški predsednik Nixon svojim sodelavcem v aferi Watergate. Toda ko so se stvari vse huje zapletale, je Nixona bojni duh malo minil in žalostno je ugotovil to, kar ostali že dolgo vedo: „Nimamo prijateljev. S tem se moramo sprizniti!“

GENERALI V KRILIH — V sestavi Nato čet je tudi 87.000 žensk. Pred kratkim so se sestale generalke in polkovnice na posvet. Ugotovile so, da so ženske v vojski zapostavljene, saj jim ne dovolijo, da bi se vključile v raketne oddelke v letalstvo in v vojno mornarico. Obenem ko so izrazile željo da bi se ženske vključile v vse rodove vojske, so previdno podčrtale, da v neposrednih bojih ženske ne smejo biti. Za ta posle so moški kar dobri.

NAJDENE UMETNINE — Eden največjih umetnostnih ropov, ko je z nekoga dvorca v Angliji izginilo nekaj dragocenih slik starih mojstrov, je že pojasnjen. Umetnine sta našla dva detektiva v neki zapuščeni hiši, ptičkom, ki jih je zamakala umetnost (ali pa milijoni), pa sta že na sledi.

DIREKTORICA — Zena kitajskega predsednika Mao Ce Tunga je na Kitajskem pomembna osebnost: postavili so jo za direktorico urada za kritiziranje Lin Piaoja in Konfucija. Če se bo izkazala, ni vrag, da lepega dne ne bi postala direktorica urada za nagovarjanje kuhinjskih posod k učenju rdeče knjžice.

DVORJENJE — Bančna uradnica v Atenah je ljubeznivo pogledala moškega, ki se ji je prijazno približal s šopkom rož. Toda ljubkost jo je hitro zapustila, ko je v šopku zagledala strojnico. Tatinski kavalir je z galantnim nasmehom pobral iz blagajne milijon drahem in izginil v neznanost. Policija zdaj vneto išče moškega, ki so mu všeč rože in strojnice.

DOTA — Nezaposleni strokovnjaki, tehniki in drugi delavci so v Titovem Učicu malo cenjeno blago, saj tamkajšnji zavod za zaposlovanje ponuja tistim podjetjem, ki zaposlijo katerega od prijaviteljev, kar 6000 dinarjev, če je moški, in 12.000 dinarjev za žensko. Do sedaj so se podjetja nezaposlenih strokovnjakov otepala, dota, ki jim jo daje zavod, pa je že naredila svoje.

SPODAJ BREZ — Letošnjega filmskega festivala v Cannesu niso obiskale filmske zvezde zvenečih imen in slovesa, so pa zato razne zvezdice imele toliko več občudovalcev. Če pa jih ne ni hotelo biti, so se poslužile trikov. Tako je neka filmska igralka, ki je nastopala v Fellinijevem filmu samo mimogrede, obrnila modna določila „zgoraj brez“ in se pojavila na plaži kar „spodaj brez“.

UPANJE — Letos je 70-letni, a še krepki filmski igralec Cary Grant predstavil svojo novo zaročenko, s katero se je spoznal pri zimskem smučanju. Maureen Donaldson, tako je zaročenki ime, je novinarem izjavila, da upa, da bo njen zakon s Caryjem edini v njenem življenju. Kaj drugega kot upanje ji res ne ostane, saj je slavni igralec znan po ločitvah. Še najbolj verjetno je, da bo Maureen zadnja žena Garyja Granta samo zaradi njegovih let.

Ljubezen dandanes

Catherine Breillat, komaj 23-letno pisateljico, ki ima za sabo že več napisanih romanov, je urednik nekega pariškega tednika vprašal, kaj misli o ljubezni. Njeni odgovori so značilni.

Danes ne dvorijo več, pravi Breillatova, danes se ljubijo. Ljubezen je besedna igra, nenadna in spontana — nepriljubljena, ne več sentimentalna in vztrajna. Dekleta se vržejo fantom v objem. Pogosto jih objamejo prve. Ne dovolijo, da jih fantje sami zbirajo. Pot čase do ustnic je zelo kratka. Danes se ljubezen pije po rusko, čase se izprazni in vržejo na tla. Ljubezen je danes romantika opojnosti. Zahteva se vse takoj. Sreča se ne zasluzi. Ni važno, kaj si zaljubljeni povedo, sicer pa je slovar ljubezni dandanes zelo reven.

Kakšen slovar ljubezni? Nekdaj sta se zaljubljenca klicala: „Moj mali kanarček! Moj mali piščanček!“ Danes si izposojata prispevke iz eksotičnega živalskega vrta: moja kača, moja hijena, moj papagaj. Toda najpogosteje uporabljata trde izraze iz sramu, kot „mali umazanec“ in podobno. Zdaj si zaljubljeni pisma telefonirajo, kajti sicer bi prispelo nepoznno... Bilo bi že vse drugače. Danes ni več ljubezenskih pisem, ki bi se dala prepisati.

In kako poteče prvo srečanje? Zelo hitro. Ne gresta na kavo, temveč kar k staršem. Od njih zahtevata, kar se jima zljubi. Ne bojita si povedati, kaj bi rada. Pogosto fant nima več moči, da bi bil nežen, ker je utrujen od plesa. Zato prebijeta večer, da se božata. Šele naslednji večer uspe. Danes se zaljubljenca ne bojujeta več proti usihajoci ljubezni, pač pa pogosto z rkneta v žalost. Prija jima uga.

Najstarejša Jugoslovanka s svojo prapravnukinjo.

Trinajsto desetletje

Ali je Džemila Imamović najstarejša Jugoslovanka?

Če ne bi v letih turške vlade pogorele matične knjige v vasi Mjestova Ravan, bi lahko zadržno rekli, da je Džemila Imamović že vstopila v trinajsto desetletje svojega življenja. Tako pa ne ostane drugega, kot da na osnovi starih spominov ugotovimo le, da je najstarejša Jugoslovanka. Koniec meseca aprila je slavila svoj 123. rojstni dan.

Celo življenje je Džemila Imamović opravljala težka poljedelska dela. Zdaj opravlja le lažja, vendar ni nikoli resno obolela. Gripo, zobobol ali prehlad si zdravi kar sama z različnimi zelišči, ki jih nabira in pri-

pravlja za zdravilne napitke.

„Zdravnikov se bojim in nikoli nisem dopustila, da bi me pregledali!“ pravi Džemila. „Kaj pa naj na meni najdejo? Dobro vidim in slišim, na nogah se tudi dobro držim. Ne utrudim se niti po večkilometrski hoji.“

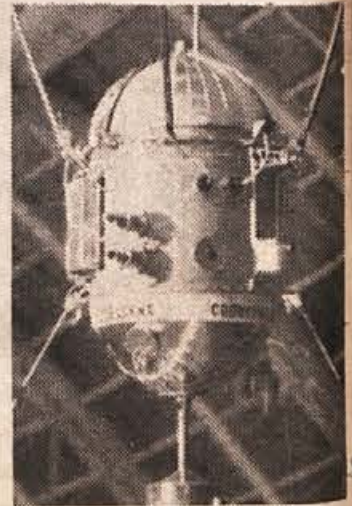
Džemila ni nikoli mislila, da bo tako dolgo živela. Ni se držala nikakršnih diet ali se posebno čuvala. Odkar pomni, je vstajala zelo zgodaj, okoli petih zjutraj. Rada je pila kavo in se hranila z mlekom in mlečnimi izdelki. Tudi spat je hodila rano. Sama misli, da ji je največ koristil sveži planinski zrak in to, da ni nikoli kadila.

Vohunske oči iz veselja

Iz višine 200 kilometrov lahko satelit posname škatlico

V velikih višinah nad zemljo kroži že ogromno satelitov, od meteoroloških, televizijskih, komunikacijskih in geofizikalnih do tistih, katerih namen in naloga je zavita v besedo „vojaški“. Med temi sateliti z vojaškimi nalogami so tudi vohuni, ki iz velikih višin gledajo na tuja ozemlja in snemajo, kar se drži, ki jih je izstrelila v vesolje, zdi pomembno.

Moderna tehnologija je omogočila, da so vohunske satelite opremili z napravami, katerih doganost nestrokovnjaka

Visoko nad zemljo krožijo sateliti in s svojimi elektronskimi očmi vohunijo za skrivnostmi.

spravlja v začudenje. Vgrajene kamere lahko posnamejo predmete, ki so zelo majhni. Ni noben problem posneti z višine 200 kilometrov škatlico vžgalice na ulici. S pomočjo računalniške obdelave poslanih satelitskih posnetkov moderno vohunstvo dobiva podatke, o katerih so nekdanji agenti lahko samo sanjali. Pred vohunskimi očmi satelitov ni mogoče skoraj ničesar skriti. Nemogoče je, denimo, skriti tovarno. Četudi jo zgrade v največji tajnosti in pod zemljo, jo satelit odkrije že med samo gradnjo ali pa potem, ko steče proizvodnja. Ker je v vsaki tovarni močna poraba energije, lahko naprave v satelitih to energijo registrirajo. Če drugega ne, določijo lego tovarne po odpadkih, ki so neizbežna stvar vsake proizvodnje. Proti satelitskim vohunom se varujejo z različnimi objekti, vendar dolgo ni mogoče prikrivati, da gre le za makete in ne za resnična izstrelišča ali druge podobne stvari. Zadnji dosežki satelitskega vohunstva pa so tako in tako zaviti v temo skrivnosti in lahko le domnevamo, da gre iz leta v leto za nove uspehe.

KRSPANOV
KOTIČEK
KRSPANOV
KOTIČEK

Trgovci z novci

„Prišli so trgovci z novci!“ so nekdanji vpili otročaji po vasi. Tudi stari so se jih razveselili, saj se je obetala dobra kupčija in vsak je imel kaj prodati ali kupiti. Še Ribničan Urban je ponujal suho in lončeno rogo ter po ribniški šegi vabil staro in mlado. Imel je veliko zijal, kupilo se je pa le tisto, kar je pri hiši primanjkovalo. Tudi sam sem tovoril sol od vasi do vasi in jo prodajal. Sol mora biti pri hiši in v vsaki jedi, sicer ni okusna, zato so jo gospodinje rade kupovale.

Vidite, vse to sem zapisal zavoljo tega, ker dandanes trgovci ne hodijo po vaseh in mestih ponujat robo. Prodajajo jo v svojih hišah, ki so tako visoke kot zvonik pri cerkvi ali še bolj. Vsega imajo obilo, le to je, da jim po stari navadi zmanjka ravno tistega, kar kupujejo.

„Nimamo. Pridite jutri!“ so me vedno tolažili.

Kdor čaka, dočaka. Že leto in dan sem iskal podkve za kobilico, ki se kaj rada

zboji na popotovanjih. Oni dan sem jih le iztaknil. Kaj bom z eno samo podkvijo in boso kobilico? Kar dva ducata sem jih naročil, da bo en čas mir. Prinesli so jih predme, lepo zvezane vkup, in mi zaračunali pol stota teže.

„Kako? Pol stota, ne kilograma več ali manj?“ sem se čudil, potežkal podkve z roko in brž uganil, da je robe manj, kot so jo zaračunali. Še na vago sem dal, da se izkaže, kdo ima prav. „Dobra vaga v nebesa pomaga!“ so me učili rajnika mati v rani mladosti. Poštena vaga pa je pokazala, da so podkve kar za pet kilogramov lažje.

Menite, da so mi trgovci vejrili? Kje neki! Izgovarjali so se, da na papirjih njihove podkve tehtajo pol stota, in pri tem je ostalo. O, prav rad bi jim vrget tiste podkve v glavo, da bi vedeli, koliko tehtajo, a kaj, ko so tudi oni vedeli, da bi potlej ostala kobilica spet bosa!

MARTIN KRSPAN

26. Takle je bil tale znameniti Najdražja! Se ena prošnja! Pismernik oglja in mernik solitra. v sodček in pošlji na ladjo z ostalimi. Ta, ki je imel kemijo pet, bo zmešal te zadeve, ostali bomo zasmerdelo po samem peklu. Zalepil je zdaj nepismeni Fu

VSAK ČETRTEK BOLJŠI
DOLENJSKI LIST

SCHIEDEL — YU —
Kamin, dimnik št. 1
v Evropi
PGP
GRADNJA ŽALEC

Kaj so pred 80 leti pisale Dolenjske Novice.

Imamo dolenjsko železnico

(Včeraj nekako) ob pol ene je prižvižgal tiho in slovesno vlak, ki nam jo je otvoril; danes se začne redna vožnja. Sprejem v Novem mestu je bil prav lep, da, krasen. Vse kar je moglo je hitelo na praznično ozaljšan kolodvor. Prepričani smo, da so gospodi, katere nam je pripeljal vlak, bili povsem zadovoljni. S preveselem „živio!“ smo pozdravili došli vlak. Župan novomeški je izražaje v imenu mesta svoje veselje nad toliko srečo govoril slovensko. Topiči so pokali, vojaška godba je igrala, neštivilni kliki veselja, otroški vrisk se je oglašal. Pozabiti ne smemo še, da so se vdeležile sprejema tudi naše gospice v narodnih nošah, kar se je gospodom očitno jako dopalo.

(Na pašniku) šentjernejskem so po večletnem prigovarjanju sosesestniki dovolili, da se je vse trnje, brinje in grmovje, razun jelš in katerega drugega drevesa posekalo in iztrebilo. Bilo je najetih osem delavcev, kateri so v dveh oddelkih pridno trebili pašnik in ga vže srečno očistili, kjer bo lepo rastle trava, se živinica re-

dila in tudi lepi prostor zalšal z zeleno pašo. (Nevihita in toča) naredila je po Dolenjskem silno veliko škode. Toča je pobila polje od Brezic gori čez Leskovec, Šentrupert, Šmarjeto do Dobrepolja. V Križevem pri Kostanjevici je udarila strela in ubila dva človeka.

(Kmalu se bode) odprla v Novem mestu dijaška kuhinja in spólnila s tem vroča želja, katero so dolgo gojili mnogi mladinojlubi. Vodstvo katoliško-rokodelskega društva je sklenilo kljub vsem težkočam in oviram društveni hiši toliko prizidati, da bodo obednica kuhinja in klet dijaške kuhinje zadosti prostorni.

(Na Francoskem) se nadaljuje kriza. Žid Herz, ki je ukradel 9 milijonov frankov, sme se zopet brez strahu vrniti v domovino s častjo in slavo.

(Iz DOLENJSKIH NOVIC
1. junija 1894)

S	K	L	A	D	N	O	S	T
T	R	I	V	I	A	L	K	A
R	A	V	A	N	I	O	T	
E	M	A	O	S	O	J	E	
H	L	A	D	O	S	T	I	
D	O	J	T	R	A	N	O	S
V	L	A	D	A	O	B	L	E
P	E	N	U	S	A	N	I	N
L	S	T	R	D	L	I	T	I
I	K	A	V	A	L	C	I	C
V	A	T	O	K	N	O	A	K

Rešitev prejšnje križanke:

SREČNEŽI - 2500 kanadskih družin bo tri leta prejelo državni denar zato, da ne bodo nič delali. Gre za poskus, kako se vedejo ljudje brez dela. Podoben poskus v ZDA je pokazal, da človek ne zdrži brez zaposlitve in da je zelo delaven. No, kljub temu marsikdo kar vzdihne ob misli na plačano brezdelje.

Brez besed

DL	VEZA	ZVEZDA V ORLU	PLANTAŽA	KILO-LITER	NASPROTJE	GR. CRKA	PODIETJE V CELJU	KODER	DL
TREBUŠNA SLINAVKA									DL
FAZA TALJENJA									SMEŠNICA
ETIOP. KNEZ					ZELEZARNA V BOSNI				
PAPEŽEVA KRONA						LIRSKA PEFEM			
BET						NASA VOJSKA			
							AVTOZNAVA		
							IBANONA		
							BEKA V		
							PRKSTANJU		
DL	Z.IME	LUJ DVO-GLASNIK	TUR. VELIKAS	ORANJE	POLICIJA V SOC. DRZAVAH				
GOJITELJ SADIJA		SODEN AN PISATELJ			PLIN			VZOREC UTEZNE ENOTE	RALKA
LIT			PISCALI NA MEHOVE		BES				
IZRAEL. LUKA			OTOCJE OB ALASKI				VISTA ANSAMBLA		
VEROVANJE			ANTON INGOVIC				NAS OTOK		
AM. POGORJE				DL ZRAST			TOMAZ TERČEK		TELUR
				DL ANTON ASKERC		SILA TEZNOSTI			

SKRIVNOSTI DAVNINE

SKRIVNOSTNA LUNA

Obstajajo pa še druge razlage. Po mnenju nekaterih je bila tisto nebesno telo, ki se je približalo Zemlji, Luna. Ameriški astronom G. Jury meni, da je Luna pravzaprav nenavaden pojav v našem sončnem sistemu. Veliko prevelika je za „navaden“ satelit, zato Jury zastopa mnenje, da je Luna nastala po vesoljski katastrofi in da je bila nekdanji samosvoji planet. Neznano vesoljsko telo je nekdanji planet iztirilo iz njegove orbite, tako da je zašel v območje Zemljine teže in postal njen satelit.

Zanimivo je, da tudi nekateri miti, ki so se ohranili do današnjih dni, spravljajo Mesec v neposredno zvezo s katastrofo. Takšne trditve lahko najdemo v finskem epu Kalevala in v južnoameriških izročilih. Meglene spomine na čase, ko na nebu še ni bilo Lune, najdemo v več izročilih raznih narodov. V svojih kronikah o obdobju pred potopom staro-

Človek je že poletel na Luno, njene skrivnosti pa še vedno ni odkril. Na sliki: Zemlja nad Luninim obzorjem.

Ali je kolo izumil da Vinci?

V znanem Codexu Leonarda da Vincija je restavrator odkril skico kolesa - Se je zgodovina kolesa začela pred 500 leti?

V množici skic raznih strojev, naprav in letelich aparatov, ki jih je pred pol tisočletja narisal v svoje bloke eden največjih mož novoveške zgodovine, Leonardo da Vinci, so šele pred kratkim našli skico, ki je močno presenetila vse strokovnjake. Gre za skico kolesa, torej prometnega sredstva, katerega zgodovina ni dolga. Najbolj pri vsem preseneča ravno povsem moderna oblika zamišljenega kolesa, in kakor je samo odkritje presenetljivo ter skoraj neverjet-

no, govori mnogo znamenj, da gre za resnično delo Leonarda da Vincija. Risbo je odkril italijanski znanstvenik Augusto Marinoni, ko je restavriral znameniti Leonardov rokopis Codex Atlantikus, katerega avtentičnosti ni mogoče zanikati. Odkritje je vzbudilo celo vrsto dvomov med poznavalci da Vincijevih del. Predvsem ne gre strokovnjakom v glavo, kako je mogel veliki umetnik izumiti v tistem času pogon na pedala

in verigo za prenos, zato menijo, da gre za ponaredbo. Do odkritja novih risb in skic je restavrator Marinoni prišel povsem po naključju, največ pa je k temu pripomogel da Vinci sam. Slikar je bil namreč izredno skop s papirjem, in ko je pripravljaval Codex Atlantikus, je moral knjigovez na strani lepiti dodatne skice, ki so se kasneje zalepile in izginile. Restavriranje pa je ravno te risbe ponovno odkrilo. In med njimi tudi skico kolesa. Kasnejša raziskovanja so odkrila, da je skico kolesa narisal učenec da Vincija, oziroma da jo je prerisal po mojstrovem izvorniku. Zakaj je deček Salai skico prerisal, znanstveniki ne morejo ugotoviti, predvidevajo pa, da je to storil kot izgovor, da je lahko gledal druge skice, med katerimi je veliko študij spolnih aktov. Domnevajo pa, da mora biti tudi sam izvornik skrit v Codexu.

Skica kolesa, ki naj bi ga izumil Leonardo da Vinci, buri znanstvenike.

Skratka, ta skica je razvnela cel vihar mnenj in protimnenj. Toda če bo kdaj mogoče povsem zagotovo trditi, da je skica kolesa res delo Leonarda da Vincija, potem bo zgodovina kolesa precej starejša.

Kruta družba

Pred dvema letoma se je moral pred sodiščem v Chicagu zagovarjati 32-letni William Lindquist, češ da je z zverinskim pretepanjem svojemu otroku poškodoval možgane. Mož je dejanje priznal in se je izgovarjal, da je otroka pretepel zato, ker si je omazal hlače, pozneje pa je povedal, da je bila pri pretepu udeležena tudi njegova žena. Zato bo morala tudi ta pred sodnika pa zaslužen kazni. Pretepeni deček je preživel v postelji še mesec dni, preden je podlegel poškodbam, ki sta mu jih povzročila zverinski oče in nič manj zverinska mati. Noč in dan sta mu do smrti stregla zakonca Karvanek, pričakujoč, da si bo revček opomogel. Karvanekova sta bila namreč pred časom prav tega otroka posinovila, ko ga je oblast odvzela staršem ker sta bila kriva, da jima je hčerka „padla“ z okna v prvem nadstropju. Toda na žalost je prav ta oblast čez leta Karvanekovim odvzela otroka in ga spet vrnila Lindquistovim, ker je nekā socialna delavka to priporočila, češ da bodo revni Lindquistovi na ta način prišli do večje državne podpore.

Toda praksa kaže, da v Ameriki take stvari niso nikaršna redkost. Po podatkih zavoda za pravosodje v ZDA je vsak peti otrok, ki pride k zdravniku po pomoč, žrtev surovega ravnanja staršev. Sodiijo, da je v državi okoli sedem milijonov otrok, nad katerimi znašajo starši vsak dan svojo jezo. Samo v New Yorku so l. 1973 starši pretepli do smrti 86 otrok.

Sicer pa grdo ravnanje z otroki ni razširjeno samo v Ameriki, ampak na žalost skoraj v vseh tako imenovanih civiliziranih državah.

V SZ 11 TISOČ HEROJEV

V Sovjetski zvezi je bilo med drugo svetovno vojno v pehotnih divizijah 66 odstotkov Rusov, 22 odst. Uzbekov in 7 odst. pripadnikov drugih narodnosti. Najvišje priznanje za hrabrost - naslov narodnega heroja - je prejelo: 8160 Rusov, 2069 Ukrajincev, 309 Belorusov, 161 Tatarov, 108 Židov, 96 Kozakov, 90 Georgijcev in 501 pripadnik drugih sovjetskih narodnosti.

PARADIŽNIK V STAREM RIMU

...spis: cobi mernik žvepla, ... kaj vse skupaj, daj ... del, kaj dobiš, če ... ti, ko bo počilo in ... kkel pisemce in se

ukrcal v čoln. Obala je bila streljaj od galeje in na njej je v obilnem spremstvu menčala Kleopatra. Lahko si mislimo, kako jo je spreletelo, ko je namesto maziljenega Antonija ugledala v čolnu razbojnika Furunkla! Vsa iz sebe je bila ženska. Niso mačje solze zbrati na vrat na nos takšnele dukpnino. Pa ne le to! Iskati oglje, žvepla, strgati s sten v kleti soliter ... Ne, od sile! Kaj mora človek vse prestati za svojo ljubezen!

Tovor je bil slednjič na čolnu, Kleopatra je na pomolu menčala, Furunkel pa je lagodno veslal h galeji. „Na konju smo, fantje!“ je treptjak kamerade, ko so iztovarjali drage kamne za zlato in srebro. „Kaj je pa tole?“ so vpraševali razbojniki, ko so dvignili sodček. „Smola v prahu!“ je pojasnil Paradižnik.

davni letopisci Majev ne govore o Mesecu. Nočno nebo v teh zapisih osvetljuje Venera namesto Lune. Bušmanski miti, ki govore o vesoljnem potopu, trdijo, da Lune pred potopom ni bilo na nebu. Podobno trdijo tudi grška izročila, ki omenjajo pravljično deželo Arkadijo. Na nebu nad to deželo ni bilo Lune. Pojavila se je šele po katastrofi. Stari Grki so zato nekdanje prebivalce Arkadije imenovali tudi Predlunatike. Grški matematik in astronom Anaksagora, ki je pri svojem študiju uporabljal vire, ki so se kasneje izgubili, trdi, da je Luna nastala mnogo kasneje kot Zemlja.

Dokazov, da je do kozmične katastrofe v sivi davnini res prišlo, je torej precej, čeprav za povzročitelja velike nesreče lahko spoznamo različna nebesna telesa: asteroid, komet in Luno.

KDAJ SE JE KATASTROFA PRIPETILA?

V iskanju približnega časovnega obdobja, v katerem se je pripetila velika nesreča, nam spet veliko pomagajo nekatera dejstva, ki jih najdemo v starodavnih izročilih.

Polinezijski narodi govore o „veliki temi“, Popol Vuh piše o obdobju velikega hladu in mraza. O tem še danes krožijo zgodbe med Indijanci v tropskih pragozdnih Amazonke, miti stare Mehike pa govore, da je v obdobju po katastrofi zamrznilo tudi morje. Zend-Avesta, knjiga Arijev, govori o carju teme in o velikem mrazu, ki se je začel na Zemlji.

Eden od vzrokov, ki je lahko pripeljal do mraza na tistih področjih Zemlje, kjer sicer vlada tropsko podnebje, je sprememba nagiba zemeljske osi. Nekateri znanstveniki so mnenja, da se je pred 60 milijoni let severni pol nahajal na Južnem Pacifiku. O tem pričajo tudi nahajališča premoga in nafte na Antarktiki, saj tako nafta kot premog nastaneta lahko le tam, kjer sta bili toplo podnebje in živahno rastlinsko in živalsko življenje.

Nenadna sprememba položajev zemeljskih magnetnih polov je lahko nastala le pri veliki spremembi razvrstitve mase na površini Zemlje. Izračuni sovjetskega znanstvenika Hazanašvilija to nesporno dokazujejo. Sprememba razvrstitve mase pa se je dovršila v času velike plime, o kateri nas obveščajo starodavna izročila, pa naj je plimo ali „vesoljni potop“, kot so temu rekli naši predniki, povzročila luna ali drugo nebesno telo.

Zdaj nam je treba samo še ugotoviti, kdaj je bilo ledeno obdobje, oziroma kdaj je prišlo do spremembe položaja zemeljske osi. O tem, da je do tega prišlo v času sorazmerno visoko razvitih kultur, nam pričajo mnoga izročila, še najbolj jasno pa Zend-Avesta, ki o stari domovini Arijev govori, da je „leto videti kot ena noč in en dan“. V Rig Vedi pa je zapisano, da se Veliki voz nahaja točno nad glavami ljudi. Vse to pa vemo, da velja le na območju severnega zemeljskega pola. Če bi upoštevali nedokazljiva mnenja o starosti indijske Rig Vede in Zend-Aveste, potem bi lahko zatrili, da je bil položaj zemeljske osi pred 11.000 leti drugačen kot danes.

Toda vrimo se raje k znanosti, ki trdi, da se je ledena doba končala okoli 10.000 let pred našim štetjem. Sovjetska znanstvenika V. A. Obručev in E. M. Hagemajster predpostavljata, da je do konca ledene dobe prišlo, ko se je del kopnega v sedanjem Atlantskem oceanu spustil na dno. Dokazov o tem je veliko, naj omenimo samo enega:

Pri popravljanju prekooceanskega kabla so z dna potegnili tudi kos skale, za katero so geologi dokazali, da je lahko nastala le pri zračnem tlaku na površini zemlje. Okameneli kos lave so ocenili na starost okoli 13.000 let. Ta datum pa ni daleč od številke, ki jo navaja Platon kot letnico propada skrivnostne celine Atlantide, ki se je pogreznila v ocean.

Okoli leta 10.000 pred našim štetjem se je torej na Zemlji dogajalo nekaj strašnega, to potrjujejo tako znanost kot stara izročila. Temu mnenju se pridružuje tudi dobitnik Nobelove nagrade, ameriški znanstvenik U. F. Libey, ki pravi, da je nekje v času okoli leta 10.400 pred našim štetjem prišlo do nenadnega izginotja ljudi na ameriški celini. Do teh spoznanj je prišel z do sedaj najzanesljivejšo metodo ugotavljanja starosti - z radioogljikovo analizo.

Ta nenadni zastoj pa ni opazen samo na ameriški celini, ampak je razširjen po vsem svetu. V planinah Kurdistana stoji votlina Šander, ki je s svojimi kulturnimi plastmi nekakšna kronika človeške zgodovine. Tudi tu pri letu 10.000 pride do nenadnega prestanka kulturnih ostankov. Sledovi ljudi izginejo, namesto njih pa se pojavijo sledovi vodnih naplavin. Ne gre pozabiti, da se votlina Šander nahaja 750 metrov nad morskjo gladino.

Nadaljevanje prihodnjic

Dežurni poročajo

MOPED UKRADEN - 22. maja zjutraj je nekdo odpeljal moped NM-58-157, last Jožeta Turka z Verduna. Moped je stal na parkirnem prostoru pred tovarno Krka.

AVTO SE JE VZGAL - 22. maja okrog 18. ure je v Novem mestu na Cesti komandanta Staneta stal avto Bogdana Malija iz Novega mesta. Princ NSU se je vžgal, prišlo je do samovžiga stacionarne elektrike. Gasilci so požar pogasili, vendar je škoda za 3.000 din.

KDO JE ŠEL NA IZLET? - 23. maja popoldne je izginil avto Zastava 1300, last Jožeta Goloba z Mirne. Se isti večer so avto našli, kdo pa se je odpeljal z njim na izlet, miličniki še ugotavljajo.

ZASILNI PRISTANEK - 23. maja popoldne je na njivi v Prapročah pri Trebnjem zasilno pristalo jadrno letalo ljubljanskega Aerokluba. Pilotu Zmagu Jeršanu in letalu ni bilo nič.

MED TELOVADBO OKRADENI: Neznani tat je Stanislavu Uršiču, dijaku gostinske šole, izmaknil iz suknjiča uro 23. maja popoldne. Suknjič je visel v telovadnici. Drugim fantom je zmanjkalo denar, eden pa je ostal brez vozne karte.

TAT V KAŠČI - V noči na 25. maj je tat obiskal Petra Iskro na Otočcu. Iz kašče so zmanjkale salame, šunka in več klobas v vrednosti 1.800 din.

VLOM V VEČ VIKENDOV - V času od 23. do 25. maja je bilo vlomljeno v več letnih hiš na Ruperč vrtu. Francu Šuštaršiču iz Regeče vasi je zmanjkalo daljnogled in več konzerv; Stanku Burgerju su ukradli trtne škarje, salame in klobaso, vlomljeno pa je bilo tudi v hišico Franca Gričarja iz Novega mesta, kjer je neznanec celo prenočil.

KJE JE PUŠKA? - Tomažu Bičku iz Gabrja je nekdo v maju odnesel iz splance lovske puške, vredno 1.500 din.

KAM PA, STRIC?

21. maja so na avtocesti pri vasi Otočec zalotili starejšega možakarja, ki je pešal proti Ljubljani. Ker hoja po magistralni cesti ni dovoljena, so ga miličniki ustavili. Ugotovili so, da gre za 60-letnega A. K. iz Slovenske Bistrice. Ta se je doma sprl z ženo, zbasal nekaj perila v nahrbtnik in jo jezen mahnil v širni svet. Do

Krškega se je pripeljal z avtom, od tam pa pešal. Miličniki so ga odpemili na avtobus in napotili domov. Verjetno mu je medtem tudi žena že odpustila.

PO SREDINI CESTE IN PREHITRO

12. maja zvečer je peljal iz Šentjerneja proti Kostanjevici Tone Zulič iz Ostrca. V vasi Dobe je naproti pripeljal z osebnim avtomobilom Martin Unetič iz Bušeče vasi. Ker sta oba vozila po sredini ceste in z veliko hitrostjo, je prišlo do

trčenja. Lažje sta bila poškodovana oba voznika in sopotnik v Zuličevem avtomobilu Oton Petrinčič iz Globočic. Prvo pomoč so jim nudili na zdravstveni postaji v Kostanjevici. Škode je za 18.000 dinarjev.

S ceste naglo, počasi spet nanjo! Franc Furjan z Vrha nad Boštanjem je ponoči 20. maja poletel po oplazenju s prikoličarjem pri kamnitem mirenkem mostu še pet metrov pod cesto. Če mu je pijača že dalja pogum za vratolomno izsiljevanje, mu je le-ta pošel kasneje: domov si ni upal dva dni, po avto pa so prišli šele sredi minulega tedna.

Vsak že ne pride noter

FRANC RUMPRET, šef prometa pri podjetju TRANSPORT, Krško: „Dopolodne pazi na vhod dežurni prometnik, popoldne in ponoči imamo čuvaje. Odkar smo imeli nekaj tatvin, še bolj pazimo na premoženje in varnost. Zavedamo se, da prilika dela tatu. Precej prostorov smo že ogradili, imamo zapornico pred vrati in sploh zelo gledamo, da nepoklicani ne hodijo k nam.“

LJUBO PROPADALO, vratar pri SGP PIONIR v Novem mestu: „Več kot 20 let sem v tej službi in moram reči, da se je precej spremenilo. Ne rečem, da je zdaj samozadržana pri vratarji loži že najbolje organizirana, toda nepoklicani ne more mimo. Popoldne so v prostorih čistilke, ob 22. uri pa se vse zaklene in vratarji čuvajo tudi ponoči. Tu vlomov in večjih tatvin še ni bilo, pač pa se to dogaja po naših gradbiščih, kjer shranjeni material ni tako zavarovan.“

LOJZE KOČEVAR, kadrovik v tovarni kondenzatorjev, SEMIC: „Naš vratar vsakogar prestreže. Vpraša, kam bi rad, ga pospremi do pisarn, tam pa gošta napotijo dalje. Kar tako nihče ne more v naše podjetje. Vratari zaposlene in nekatere druge goste, ki večkrat pridejo k nam, že poznajo, do neznanec pa so nezaupljivi. Tako mora biti. Samozadržite pri nas sicer nikdar nismo zamerjali, ampak zadnje čase ji posvečamo še več pozornosti.“

R. B.

Vrsta je tudi na sodišču

En sam sodnik še ta honorarni na občinskem sodišču v Krškem ne zmora vsega - Stranke v pravnih in zapuščinskih postopkih so nestrpne, medtem ko se obtoženim v kazenskem postopku ne mudi

Kazen je učinkovita, če je hitro izrečena, ako pa se na primer od odkritja tatvine do sodbe vlečejo meseci ali celo leta, vse razvedeni. V Krškem se tega zavedajo, zato skušajo čimprej rešiti kadrovske primanjkljaje na sodišču.

Mudi se tistim, ki se pravdajo, tistim, ki urejajo zapuščino in podobno, medtem ko obtoženi v kazenskem postopku nič ne godrnjajo. Ti radi čakajo...

naslednje, v javnosti bolj znane zadeve:

Jože Zupančič, avtomehanic iz Podlipce, je obtožen, da je Seppu Bauerju iz ZRN pomagal prodajati traktorje. Naš je zbiral interese, dajal informacije, Nemeč pa je potem samo sklep kupčije. Tako sta razprodala 13 traktorjev od Otočca tja do Krške doline. Gre za nedovoljeno trgovino.

Anton Gabrič iz Dol, Boštanj 79 je po obtožbi občinskega tožilstva v Brežicah v postopku zaradi zlorabe uradnega položaja iz koristoljubnosti in ponareditve listine. Obtožnica ga bremeni, da je Leopoldu Sitniču, kleparju iz Kostanjevice, omogočil pridobitev protipravne premoženjske koristi, ko je bil vodja prodaje v podjetju KOVINARSKA.

Prekupčevanje z živino je nedovoljeni konjiček Ivan Bogoviča z Vel. Kamna 8. V dveh letih naj bi po obtožbi nakupil od kmetov in po raznih semjih 53 glav živine in jo prodal Agrokombinatu. To je spet nedovoljena trgovina. Za enako kaznivo dejanje bo odgovarjal tudi Justin Bogovič z Vel. Kamna 62, ki je „pretopil“ 28 volov, 3 teleta in kravo.

Ti in še drugi primeri s kazenskega oddelka s kupom krivcev prometnih nesreč čakajo obravnave in sodbe. Javnost naj ne misli, da je vse „ravno in hladno“, ampak naj upošteva, da gre na sodišču le za pomanjkanje sodnikov. Računajo, da bo tudi to kmalu urejeno.

KRONIKA NESREČ

MOKRONOG: ZDRKNIL NA PREDNEM - 20. maja popoldne je Franc Gorjup iz Mokronoga pustil na parkirnem prostoru svoj avto. Ko je odšel, je avtomobil zdrknil na cesto in se zaletel v osebna avtomobila Marte Gole z Mal. Cirknika in Milana Borštnarja iz Krmelja. Škode je za 4.000 din.

TREBNJE: POD GRADOM NA LEVO - 20. maja popoldne sta na cesti Pod gradom pripeljala naproti z osebama avtomobila Franc Pirč iz Loke pri Velenju in Drago Pipan iz Kranja. Med srečanjem je Pipan zapeljal v levo in trčil v Pirčev avto. Škode je kar za 9.000 din.

NOVO MESTO: TRČIL V SMETNJAK - Ko je Novomeščan Franjo Tomas 21. maja popoldne pripeljal z avtom po Ulici talcev, je dohitel stoječi tovorni avtomobil za odvoz smeti in trčil v smetnjak, ki ga je imel v rokah delavec Stane Miklavčič. Delavcu na srečo ni bilo nič, škode pa je za 700 din.

SETRUPERT: S CESTE NA TRAVNIK - 23. maja zjutraj je Danijel Kolan iz Sentlarija pri Brežicah vozil osebni avto iz Slovenske vasi proti Sentrupertu. V nepreglednem ovinku je zapeljal s ceste na travnik in trčil v drevo. V nesreči se je poškodoval sopotnik Jože Tramate, ki je z glavo udaril v vetrobransko steklo; moral je v bolnišnico. Škode je za 9.000 din.

TEŽKA VODA: LETEL PO ZRAKU - 24. maja popoldne je Jože Ambrožič iz Gor. Mokrega polja vozil tovornjak proti Metliki. Ko je dohitel tovornjak, ga začel prehitovati. Tedaj pa je naproti pripeljal

avto Koprčan Anton Vrečko. Ko je Koprčan zavrl, je avto zaneslo s ceste, da je letel po zraku več metrov daleč, potem se je prevrčal in končno obstal na njivi. Pri nesreči sta se huje poškodovala voznik in njegova žena, gmotne škode pa je za 30.000 din.

TREBNJE: TRIJE IMAJO ŠKODO - 25. maja popoldne je Franc Pravnc z Mirne zavijal z avtom na prkri prostor pri gostilni Grmada, ko je z zadnje strani vanj trčil z avtom Anton Zupančič s Pristavice. Pravnecov avto je porinil še dalje v kombi. Škode znaša 9.000 din.

MED PREHITEVANJEM V PEŠČA: Vili Zakušek iz Mokronoga je 25. maja zvečer pešal od Slovenske vasi proti Mirni, ko ga je dohitel avtomobilist Karel Zarabec iz Loga pri Mokronogu. Med prehitevanjem je avto pešča zadela, da je padel na pokrov motorja, od tam pa zdrknil na tla. Na srečo se je le laže poškodoval, gmotna škoda pa je ocenjena na 1.500 din.

GOR. GRADIŠČE: AVTO SE JE PREVRČAL - Ko je Novomeščan Stanislav Saje 26. maja zvečer vozil avto od Šentjerneja proti Novemu mestu, je v Gor. Gradišču v ostrem ovinku vozilo zdrsnilo v levo, avto je trčil v električni drog in ga zlomil, nato se je še prevrčal. Sopotnik Anton Potokar iz Novega mesta se je teže poškodoval, odrgnine pa imata tudi voznik in Novomeščan Ljubo Mikeln. Škode cenijo na 15.000 din.

BREŽICE: ZARADI HITROSTI V AVTOBUS - 24. maja je peljal proti železniški postaji v Brežicah avtobus Martin Pavlovič iz Brežic. Nasproti mu je po sredini ceste pripeljal z neprimerno hitrostjo Milan Kolar iz Kremena in je zato v blagem levem ovinku prišlo do trčenja. Škode je za 9.000 dinarjev.

NESREČA NA STREHI - Ko so 25. maja pri Vidmarjevih na Skrjančah pokrivali ostreže hleva, se je proti večeru pod Alojzom Boltarjem zlomila lata, tako da je padel v notranjost poslopja in se teže poškodoval. Za njim je padla še njegova žena Jožefa, kateri je padeč v globino tudi pustil hujske posledice.

Dva vloma v eni noči

Mesnina, živila, pijače, konfekcija in drugo nakradeno blago tudi z mercedesom ni prišlo daleč - Storilci Romi so že dobili kazen

Antonio Hudorovič, Rom z italijanskim državljanstvom, ter naši Ciril, Bogdan in Stanko Brajdič iz Drnovega, so si po popivanju zazeleli vsakovrstnih zalog. Zaradi vloma v mesnico v Podbočju in vloma v trgovino na Dobravi so pred kratkim odgovarjali pred okrožnim sodiščem.

36-letni Antonio Hudorovič iz Italije (izhaja iz Postojne) je ob koncu letošnje zime prišel z mercedesom na obisk k ženi in otrokoma. Ti

Že pred drugo svetovno vojno so se v medicinski literaturi pojavili članki o novi „limuzinski bolezni“. Takrat, ko so v razvitih zahodnih državah začeli proizvajati avtomobile z zaprtro karoserijo, so zdravniki že opozorili na nevarnost zastrupitve z ogljikovim monoksidom in acetilrenom. Ogljikov monoksid, plin brez barve, vonja in okusa, se tvori med polnim tekom motorja na prazno ali kadar vozilo stoji in motor teče.

z ogljikovim monoksidom, pa morda zanjo ne vedo pravega imena. Tožijo o glavobolu, utrujenosti, brezvoljnosti, včasih bruhanju, so zaspani ali pa tudi brez sna. Seveda voznik s takimi tegobami ni sposoben varno voziti. Niso pa ogroženi s plinom samo ljudje v avtomobilu, ampak tudi prometniki na večjih križiščih. In kaj lahko naredimo za preprečitev te nevarnosti? Vzeti je treba stara vozila iz prometa in na tehničnem

Avtomobili sejejo strup

Ogljikov monoksid lahko prodre v kabino šoferja, če ima avto staro karoserijo, če je pokvarjen sistem cevi za odvod izpušnih plinov, itd. Plin torej lahko prodra v vozilo in pomeni nevarnost, posebno če so vsa okena trdno zaprta. Tem večja je nevarnost in koncentracija strupenih plinov v notranjosti avtomobila, če voznik in njegovi sopotniki kadijo. Pri ljudeh, ki dosti vozijo, se večkrat pojavi zastrupitev

živijo v romskem naselju pri Drnovem. Italijanski Rom se je tu srečal s tremi Brajdiči: Cirilom, Bogdanom in Stankom. 3. marca letos pa so ves dan popivali in se vozili naokrog z lepim avtom. Zvečer so se dogovarjali, kako bi prišli do denarja in hrane, ter se domislili mesnice v Podbočju. Antonio in Bogdan sta skozi vrata vlomila, Ciril je stražil, medtem ko je bil Stanko tako pijan, da je obležal v avtu malo ven iz vasi.

Iz mesnice so vzeli samo 1 salamo in za 60 din drobiža, ker pa tu ni bilo dobrega plena, so se ustavili še pri trgovini na Dobravi. Tu so Antonio, Ciril in Bogdan vlomili in odnašali blago, Stanko Brajdič pa je bil tedaj že toliko pri sebi, da je lahko stražil. V avto so nanosili večje količine mesnih izdelkov, živil, cigaret, tekstilnega blaga, posteljno perilo, moško in žensko konfekcijo in seveda pijačo. Trgovino so „osušili“ za okrog 7.000 din vrednosti, vzeli pa so še 170 din iz predala.

Nakradeno blago so odvlekli do taborišča, kjer so pijačo družno popili, plen pa si razdelili. Toda še preden so lahko vse pojedli in uničili, so jih že dobili miličniki. Antonio Hudorovič in Stanko Brajdič sta ostala v priporu vse do nedavne razprave na novomeškem okrožnem sodišču.

Pred senatom, ki mu je predsedoval Janez Kramarič, so vsi priznali, razen Stanka, ki trdi, da tudi pri drugem vromu ni imel nič zraven. Vendar so priče ta zagovor ovrgle. Ker je bil v polnoletnosti doslej kaznovan samo Stanko Brajdič, ostali pa ne, in ker so bili razen Stanka tudi vsi zaposleni, je sodišče temu primerno izreko tudi kazen.

Antonio Hudorovič je bil obsojen na 1 leto zapore, Ciril Brajdič na 10 mesecev zapore, Bogdan Brajdič na 9 mesecev zapore, Stanko Brajdič (za sodelovanje pri enem vromu) na 4 mesece zapore. Pri slednjem pa so upoštevali, da je povratnik. Antoniu Hudoroviču je sodišče izreklo še varnostni ukrep: izgon iz države za 2 leti. Sodba še čaka na pravno močnost.

Razgrajači pridržani

25. maja zvečer so imeli novomeški miličniki kar precej dela z opitimi moškimi, ki so delali nered in razgrajali. Tako so do iztreznitve pridržali 22-letnega Antona Avsca iz Krškega, delavca brez zaposlitve. Prav tako pa so za nekaj ur postavili na hladno 21-letnega Jožeta Florjančiča z Otočca, ker se je pretepil pred bifejem. Drugi dan zvečer so miličniki posredovali, ker je 35-letni Janez Gršič z Obrha pri Metliki nasilno vdrl v stanovanje svoje bivše žene, jo pretepil in tudi poškodoval. Ta zadeva najbrž ne bo končana samo s pridržanjem, ampak bo krivec odgovarjal še drugje.

Nekdo je hotel biti duhovit in je prelepil črko T, zdaj lahko vsak prebere, da imamo med Belo cervkijo in Dobravo vas z imenom SRANJE. Morda pa tisti ne ve, da je poškodovanje cestnih znakov kaznivo? (Foto: R. Bačer)

Ura s tovarišem Titom

Novolesova delegacija čestitala Titu za rojstni dan in mu podarila tri gugalnike

Več državnikov se je že zagugalo v uricah oddiha na Novolesovih gugalnikih: za Johnom Kennedyjem, Aleksijem Kosiginom in Džemalom Bijedićem tudi tovariš Tito.

Tito so za njegov rojstni dan obdarili s tremi gugalniki: „Lincoln“, „Granado“ in „Grantom“. Poslali so mu jih na Brdo pri Kranju, kjer je bil predsednik z

Miloš Jevšček: napetost je kmalu minila

ženo Jovanko še nekaj časa po tem, ko je obiskal Kozjansko, Tončkov dom na Lisci in še nekatere kraje v Sloveniji. V Novolesu so hkrati izbrali delegacijo, ki naj darilo osebno izroči in hkrati čestita tovarišu Titu. Sestavljali so jo: glavni direktor Jože Knez, direktor tovarne drobnega pohištva inž. Andrej Bajt in predsednik delavskega sveta Miloš Jevšček.

„Bilo je 14. maja, ko nas je predsednik naposled lahko sprejel. Vstopili smo v večjo sobo, kjer so stali naši gugalniki. Nenadoma je izpod obokanega prehoda prišel Tito z ženo. Že na pol poti nas je pozdravil: „Zdravo, tovariši!“ Segli smo si v roke, in še preden je direktor Knez povedal do konca ime Novolesa, ga je Tito prekinil: „Novo mesto, ne? Tam imate IMV, Krko...“ je v zapisu, ki ga bo objavilo tovarniško glasilo, uvodoma navedel Jevšček. V pogovoru za naš list pa je pristavil:

„Tito je takoj pristopil k prvemu gugalniku, ki smo mu dali ime Lincoln, sedel se zagugal in rekel: „Zelo udobno!“ Za Granado je menil: „Ta je bolj za papeža!“ Ob tem se je nasmehnil. Nenadoma se je v meni razpočila napetost, ki me je inela v pesteh, odkar sem zagledal Tita. To je razumljivo, saj nisem še bil nikoli tako blizu Tita.“ In še je pripovedoval Jevšček, kako lahko se je usedel Tito na gugalnik, da ga je bilo kar prijetno videti.

Jože Knez je v pogovoru navrgel: „Pri Titu sem bil že četrtrič: leta 1958, leta 1960, na njegovi 80-letnici in zdaj na Brdu.“ Tako blizu kot tokrat s predsednikom še nisem bil. Tito je izreden sobesednik, vse ga zanima, mnogo stvari pozna. Zanimalo ga je naše podjetje, izdelki, prodaja in sodelovanje z afriškimi državami. Tito je menil, da bi morala naša les-

Jože Knez: že četrtrič s Titom

na industrija v nevrščenih afriških deželah pomagati na noge tamkajšnji industriji in podobno.“ Kot se spominja Jevšček, je direktor Knez ob tem pripomnil, da je Novoles že v pogovorih s predstavnikoma republike Gabona za naložbe v tako industrijo. „Srečanje s Titom je edinstveno doživetje!“ sta eden za drugim menila Knez in Jevšček.

V soboto, 25. maja, so na Bazi 20 v Kočevskem Rogu na Titov rojstni dan sprejeli v mladinsko organizacijo številni pionirje iz novomeških osnovnih šol: Grma, Milke Šobar-Nataše, Bršina, Katje Rupene in iz osnovne šole iz Stopiče. (Foto: J. Pezelj)

800 novih Titovih mladincev

V novomeški občini so ob dnevu mladosti sprejeli v ZMS nad 800 pionirjev - Knjižice so podeljevali člani predsedstva OK ZMS Novo mesto

Letošnji dan mladosti si bodo številni pionirji v novomeški občini še posebej zapomnili. 25. maja, na Titov rojstni dan, so jih v mladinsko organizacijo sprejeli nad osemsto.

Zveza mladine Slovenije Novo mesto je pripravila številne sprejeme v raznih krajih. Povsod je bilo zelo slavnostno. Za tako vzdušje so poskrbele šole same, ki so pripravile bogate kulturne programe, na katerih so sodelovali recitatorji, pevci in pevski zbori s številnimi glasbenimi točkami, igrkami in šaljivim programom.

Na proslavi so marsikje nastopili tudi mladi člani Rdečega križa, še največ dela pa so imeli ob tej priložnosti člani mladih novinarskih krožkov, ki so neutrudno pritiskali na fotoaparate, da bi imeli vsi mladinci kar največ spominkov na letošnji dan mladosti.

Vsepovsod je bilo enako svečano. Šolarji iz novomeških osnovnih šol Grm, Bršlin, Katja Rupena, in Milka Šobar-Nataša so našli zavetje v prostranih kočevskih gozdovih - na Bazi 20, v Dolenjskih Toplicah so sprejeli v mladinske vrste učence iz

Vavte vasi, Žužemberka in Dolenjskih Toplic, sprejemi pa so bili še v Mirni peči, Sentjerneju, na Prevolah, v Brusnicah, na Otočcu, v posebni šoli v Šmihelu, šmarješka in škočjanska osnovna šola pa sta pripravili skupni sprejem na Vinjem vrhu. Tako so se člani novomeškega predsedstva občinske konfe-

rence ZMS Novo mesto ob številnih gostih in starših novih mladincev morali rokovati nad osemstokrat, ko so nekdanjim pionirjem podeljevali rdeče mladinske izkaznice z željo, da bi bili dobri in zgleda vredni Titovi mladinci.

VODOVOD NAPREDUJE

Jarek za novi novomeški vodovod, ki ga vlečejo od zajetja v Šmarjeških Toplicah, so minule dni izkopali do Bučne vasi, k jarku pa tudi že navlekli debele betonske cevi za glavni cevovod. Veliko del je opravil poseben stroj za kopanje rovov, ki so ga imeli najtežje več dni, ostala dela pa vojaki. Predtem so vaščani iz vasi okoli Hmeljnika položili cevi za lokalne vodovode, ki se bodo navezali na osrednjega - novomeškega.

NOVO MESTO: Odličja RK

krvodajalcem in aktivistom Rdečega križa

V počastitev dneva krvodajalcev in 30-letnice RK Slovenije bosta 3. junija v Novem mestu dve prireditvi: v Dolenjski galeriji in v Domu kulture.

Ob 17. uri bodo v galeriji podelili odličja in priznanja večkratnim krvodajalcem. Ob podelitvi bo krajši kulturni spored. Tri ure kasneje bo v Domu kulture slavnostna akademija, posvečena 30-letnici RK in dnevu krvodajalcev, 4. juniju. Ta prireditev je še posebej namenjena aktivistom iz osnovnih organizacij RK, saj bodo dobili nekateri za dolgoletno in vestno opravljanje poslanstva RK posebna priznanja. V kulturnem delu akademije bo pel pevski zbor „Krke“ pod vodstvom Radovana Gobca, sodelovali pa bodo tudi mladi člani RK iz osnovnih šol.

D. R.

Nedavno so se v osnovni šoli Ivana Kovačiča - Efenke zbrali nekdanji aktivisti Mirnopenske doline, obudili spomine na NOB in obravnavali problematiko krajevne skupnosti. Literarnozgodovinski krožek šole je z udeleženci srečanja pripravil intervju z namenom, da bi zbrali čimveč podatkov o delu med NOB v tem kraju. (Foto: S. Mikulan)

MINI ANKETA:

Lahko bi rekli, da se priprave na poletno turistično sezono ne začnejo nikoli prezgodaj, prej prepozno; to dokazuje skušnjava zadnjih let. Sploh pa ob različnih vrstah in smereh turizma lahko sklepamo, da ostrih prehodov med sezonami ni več, vsaj kar se tiče priprav. Tudi v Novem mestu je tako, zategadelj smo povprašali nekaj turističnih delavcev oz. tistih, ki so v neposredni zvezi s turizmom, kako gledajo na možnosti turističnih dejavnosti, pa tudi posamezni občani so povedali svoje mnenje o novomeškem turizmu:

Turizem

NIKO PAVLIČ, tajnik Turistične zveze v Novem mestu: „Najprej naj omenim kot uvod v turistično sezono akcijo čiščenja okolja. Dalje smo pripravili cenik turističnih, gostinskih in drugih storitev za celotno Dolenjsko, sodelovali pa smo z objavami v zveznem in mednarodnem registru. Izdali smo koledar prireditev, za katere lahko rečem, da jih ne bo več kot lani (omenim naj samo prireditev Dolenjsko poletje, to je široko zasnovano akcijo, ki bo potekala v Novem mestu, Otočcu, Šmarjeških in Dolenjskih Toplicah), kar je posledica zmanjšanih denarnih sredstev za turistične dejavnosti. Vse kaže tako, da bomo morali okvir dejavnosti zategadelj še zožiti.“

FRANCI FURLAN, predsednik Ribiške zveze N. M.: „Naša zveza, dobesedno vzeto, ni turistična organizacija, pa kljub temu posveča precej pozornosti področju turističnih dejavnosti, morda bolj posredno, kajti zavzemamo se za ureditev okolice ob Krki, za namestitve čistilnih naprav itd., saj se zavedamo, da moramo turistom, našim in tujim, nuditi kar najboljše možnosti.“

SLAVKO KOVAČEVIC, študent: „Po mojem mnenju se nekateri pripravljajo na turistično sezono bolj administrativno, kot že velikokrat prej pa se bo gotovo spet pokazalo, da to ni ustrezno, saj ne bo urejeno tisto, kar privlači ljudi, to so kopališča, možnosti zabave itd.“

JANEZ KOVAČ, delavec: „Pravi turizem je danes že tako drag, da tisti s plitvimi žepi ostajajo doma pod senčno lipo. Tudi kulturne prireditve in podobno v letnem času privlačijo bolj ljubitelje in tujce, velika večina išče zgolj zabave, ki ne utruja.“

MARIJA KOŠMRLJ, delavka: „Nikoli se nisem šla turistik, zato me tovrstno področje ne zanima. Dopust izkoristim zgolj za oddih, letos pa zaradi nekaterih razlogov še tega ne bom mogla.“

D. R.

Ribiška družina v vodah napredka

Delovanje ribiške družine zaobsega tako rekreacijo, šport in turizem, kot tudi skrb za ureditev okolja - Ustanavljajo aktiv ZK

„Iz golih števil oz. statističnih podatkov bi ne mogla biti dovolj razvidna udeležba naše ribiške družine v okviru novomeškega turističnega delovanja,“ pravi Franci Furlan, predsednik ribiške družine iz Novega mesta. „Naša vloga v turizmu je zgolj posredna, kljub temu da bi lahko imenovali turiste mnoge domače in tuje ljudi, ki pridejo ribarit ob Krko.“

Po izjavah Francija Furlana novomeška ribiška družina v marsičem prispeva k bolj smotrnemu urejanju in izkoriščanju narave, ki jo nudi dolina Krke. V tej smeri si družina prizadeva za gradnjo čistilnih naprav, organizirano čiščenje okolja, v prvi vrsti pa pripravlja same vo-

de za ribje bogastvo, urejuje ribnja lovišča, skrbi za stalni prirastek ipd. K izvajanju omenjenih akcij privabljajo vrsto strokovnjakov, zakaj samo ob dolednem uresničevanju začrtanih ciljev, to pa je priprava okolice Krke za prijetno počutje, bo dolina Krke, ki že zdaj slovi doma in po svetu kot „raj za ribiče“, privabila še večje število miru in ribolova željnih ljudi.

Delovanje ribiške družine omejuje pomanjkljivo izdelana zakonodaja na tem področju, zato si družina prizadeva, da bi se postavila na tako trdne temelje društvene dejavnosti, kot je v gospodarstvu. V tem vidi pomen dela in izhodišče za naprej. Ribiška družina pa gre še dalje, to je v postavitve trdnih družbenopolitičnih osnov, zato pripravlja v okviru družine aktiv Zveze komunistov, ki jih med ribiči ni malo.

Ob že omenjenem pomenu ribiške družine za novomeški

turizem pripravljajo ribiči ob stalni rekreaciji tudi športna tekmovanja. Julija letos bo tekma za Balcerjev pokal. V tej zvezi naj omenimo, da ima novomeška ribiška družina lanskega mladinskega državnega prvaka in enega prvaka SR Slovenije med člani.

D. R.

Novomeška kronika

NEČITLJIVI NAPISI - Po mestu imamo precej lepih spomenikov, ki nas spominjajo na narodnoosvobodilni boj in na nekatere pesnike. Zal tuji in domači gostje, ki si spomenike ogledujejo, večkrat ne vedo, komu so namenjeni. Čas je namreč napis poplno zbrisal. Tako so na primer stih na Kettejevem vodnjaku že dalj časa nečitljivi.

PREDRZNE IN NEVARNE VOZNIJE - V okolici tovarne IMV imajo mladi kar čudnega „konjička“. Proti večeru se vozijo z mopedi po glavni cesti „vtric“ včasih pa priredijo tudi nevarne tekme, ki so se do sedaj še vedno srečno končale. Zato mnogi občani iz tega dela mesta prosijo, da bi se miličniki tam bolj pogosto oglašali.

HULIGANI ZOPET NA DELU - Kolaj so na pošti v prostoru za stranke zamenjali uničeno pohištvo z novim, so novomeški brezposelni nepridipravi pohištvo začeli uničevati. Z noži in s pisali kar javno in brez sramu kažejo svojo revno kulturo. Če bo šlo tako naprej, bodo morali na pošti prav kmalu poskrbeti za nove stole in mizice.

S TRANSFUZIJSKE POSTAJE - Prejšnji teden se je na novomeški transfuzijski postaji oglasilo kar 121 krvodajalcev iz številnih novomeških in okoliških delavskih organizacij, največ pa jih je tudi tokrat prišlo iz Novoteksa.

TRŽNICA - Prejšnji petek je bilo kljub dežju na tržnici precej živahno, še zlasti zaradi prepira med

dvema ženskama. Prva je trdila, da je zelena solata preveč namočena in zato težja, druga pa se je izgovarjala na dež. Morda bi bilo prav, ko bi tržni inšpektor večkrat obiskal tržnico in prekontroliral živila. Cene se od prejšnjega tedna niso bistveno spremenile: jajčka po 1,10 do 1,20 din, zelena solata po 10 din, glava kislega zelja po 15 din, fižol po 10 do 13 din liter, banane po 9 din in smetana po 7 din. Razen tega so branjevke ponujale različna semena, vrtno rožo, domačo slivovko in šmarnice, ki so veljale po 50 par do dinar za šopek.

— Ena gospa je rekla, da ima hotel Kandija spet hude in od daleč vidne izgube - črk v neonskem napisu na strehi. Zanjč je celo pomislila, da je kje v Španiji, tako „milozvočno“ ji je s strehe pomežikoval tisti ... EL ... IJA.

Kako hitreje do več stanovanj?

Besedam naj bi čimprej sledila dejanja - Programi do 30. junija

Tridesetega junija se bo iztekel rok za ustanovitev samoupravne stanovanjske skupnosti. V sklepkih, ki so jih na nedavni skupni seji sprejeli občinski komitei ZK, predsedstvo obč. sindikalnega sveta ter komisija za spremljanje in usklajevanje akcije za graditev delavskih stanovanj, je zapisano, da morajo do 30. junija vse organizacije združenega dela in vse TOZD izdelati srednjeročne programe za reševanje stanovanjskih vprašanj zaposlenih.

Načrtovanje stanovanjske graditve je naloga, ki jo morajo dosledno uresničevati tudi v krajevnih skupnostih in občini. Programi so za delovne organizacije pogoj za uporabo združenih sredstev. V sklepkih je med drugim zapisano, da je treba načrt stanovanjske gradnje za obdobje 1972 - 1976 v brežiški občini po potrebi spreminjati in dopolnjevati. Občinska skupščina je dolžna uskladiti program do konca tega leta.

Za pospešitev usmerjene graditve družbenih stanovanj se bodo morali povezovati med se-

boj: Projektivni biro Region, strokovne službe pri občinski skupščini, samoupravne stanovanjske skupnosti, zemljiške in poznejše komunalne skupnosti.

Združena sredstva za programirano gradnjo so bila doslej v občini, žal, neizkoriščena. Teh sredstev je pri Ljubljanski in

Dolenjski banki za okoli 3,5 milijona dinarjev. Potemtakem je potrebna čimprejšnja ustanovitev samoupravne stanovanjske skupnosti, da bi ta sredstva lahko začeli uporabljati. Istočasno bo treba sprejeti tudi pravilnik o uporabi teh sredstev in najti ustrezen ključ za posojila podjetjem, za komunalno opremljanje zemljišč, za posojila zasebnim graditeljem itd.

J. TEPPEY

KAKŠEN ZDRAVSTVENI DOM?

V petek, 24. maja, se je v Brežicah sestel odbor za gradnjo novega zdravstvenega doma. Na seji so obravnavali idejni projekt, ki ga je oblikoval arhitekt Bojan Tratnik. Gre za sodobno zdravstveno poslopje, katerega lokacija je predvidena nasproti bolnišnice. Stinažnina: zgradba bo imela 2.850 m² površine. V njej bodo prostori za splošno in specialistične ambulante, zobozdravstveno postajo, lekarno in reševalno postajo.

V. P.

DEJAVNI MED KONGRESOM

Ta teden se je v brežiški občini povečala aktivnost osnovnih organizacij ZK. V torek se je sestala komisija za idejnopolitične odnose, v sredo pa aktiv komunistov neposrednih proizvajalcev. V Dobovi bodo v petek poslušali vtise brežiškega delegata na X. kongresu in sprejeli v ZK več novih članov. V ZK bodo sprejeli mlade tudi po drugih organizacijah.

O STANOVANJH V BETI

Osnovna sindikalna organizacija v obratu BETI v Dobovi je pred dnevi organizirala razgovor o graditvi družbenih stanovanj. Ob tej priložnosti so se pogovarjali o oblikovanju meril za dodeljevanje stanovanj v vseh TOZD, o pogojih za dodeljevanje kreditov in sklenili, da bodo takoj zbrali podatke s programi za graditev delavskih stanovanj.

DANES PO HIŠAH

Aktivisti Rdečega križa bodo danes od 17. do 19. ure obiskovali mestno prebivalstvo, ki so ga preko šolarjev obvestili o zbiralni akciji. Do takrat pripravite zavrtke uporabnih oblačil, obutve in posteljnine, ki ste jo namenili darovati Rdečemu križu. Akcija je napovedana ob isti uri po vsej Sloveniji. Lani so v republiki zbrali nad 130.000 kg oblačil. Letos se Rdeči križ priporoča tudi za postelje. Če imate kaj ležišč odveč, jih kar pripravite.

OBISK IZ CERKELJ NA GORENJSKEM

V soboto, 25. maja, je bilo v Cerkljah ob Krki srečanje domače osnovne šole „Tone Seliskar“ z osnovno šolo „Simon Jenko“ iz Cerkelj na Gorenjskem. Gostje so za to priložnost pripravili kulturni program. Sledilo je športno tekmovanje. Ob tem obisku so predstavniki obeh šol podpisali listino o sodelovanju.

Za člane Zveze rezervnih vojaških starešin v brežiški občini prirejajo po krajevnih organizacijah ob nedeljah orientacijske pohode, vaje v streljanju in reševanju taktičnih nalog. Najboljše se bodo pomerili na občinskem tekmovanju. Na sliki člani ZRVS v Dobovi. (Foto: Zupancič)

Dan mladosti v Brežicah. Dijaki brežiške gimnazije so ga počastili s telovadno akademijo. V pripravo nanjo so vložili veliko truda. Na sliki: prizor z nastopa. (Foto: J. Teppey)

NOVO V BREŽICAH

DAN MLADOSTI. V petek, 24. maja, je bila v prosvetnem domu osrednja prireditev v počastitev dneva mladosti. V kulturnem programu sodelovala člana Slovenskega narodnega gledališča iz Ljubljane Metoda Zorčičeva in Marko Simčič. Ob tej priložnosti so slovesno sprejeli v Zvezo mladine vse pionirje sedmih razredov; osnovnih šol, mladim družbenopolitičnim delavcem in mentorjem pa so podelili priznanja.

VABILO NA PEVSKO SREČANJE. Kulturno-prosvetno društvo „Planina“ iz Cerkelj in pevski zbor pripravljata srečanje pevcev in godbenikov v Cerkljah. Udeležili se ga bodo zbori iz brežiške občine in godba na pihala iz Kapel.

POSTA KMALU PROSTORNEJŠA. Na brežiški pošti je okoli prvega v mesecu in ob uradnih dnevih precejšnja stiska. Takrat pride po opravih veliko strank, ki se natlačijo v majhnem prostoru pred pultom. V podjetju so že pred letom dni opazili stisko in napravili načrte za

preureditev. Dela so se lotili pred kratkim in začasno preselili urad v prostore k pismonošem.

DATUM ŽE DOLOČEN. Hortikulturno društvo napoveduje razstavo cvetja za 14. in 15. junij. Tudi letošnja prireditev „Cveticje in pesem“ bo združena z nastopi amaterskih pevskih zborov iz domače občine. Vse ljubitelje cvetja vabijo prireditelji k sodelovanju v cvetličnem sprevedu skozi Brežice.

DENAR ZA STANOVANJA SE STEKA. V solidarnostnem stanovanjskem skladu se bo letos nabralo nekaj nad 5,5 milijona dinarjev. Če pristejemo še neporabljena sredstva iz minulega leta, dobimo vsoto 11 milijonov dinarjev. Od tega bo treba odšteti za nakup stanovanj in plačilo projekta 6,3 milijona. Za gradnjo bo na voljo še 4,7 milijona. Do sedaj je solidarnostni stanovanjski sklad sprejel projekt za stolpnico s 35 stanovanji. Dograjena bo predvidoma sredi prihodnjega leta.

Posavski zavod

Na nedavnem zboru delovnih skupnosti veterinarskih postaj iz Sevnice, Brestanice in Brežic so obravnavali informacijo o pripravah na združitve in osnutek statuta. Sprejeli so sklep o izpisi veterinarskih postaj iz registra pri okrožnem gospodarskem sodišču in sklep o vpisu novega zavoda pod imenom „Posavski veterinarski zavod“ s sedežem v Brežicah.

Za vršilca dolžnosti direktorja so imenovali tov. Mikelnja, vodjo veterinarske postaje v Brestanici, za predsednika delovne skupnosti pa so izvolili Dušana Jovanovića, veterinarja z brežiške postaje. Vršilec dolžnosti direktorja bo s sodelavci pripravil vse potrebno za konstituiranje novega zavoda. Ustanovili naj bi ga do 30. junija.

F. BABIČ

S svečane seje občinskega komiteja ZK v Krškem v četrtek, 30. maja. Na njej so podelili zlate plakete članom, ki že tri desetletja in več požrtvovalno delajo v ZK. Na seji je govoril sekretar IS CK ZK Franc Šetinc, ki je slavljencem osebnostno čestital. (Foto: J. Teppey)

Odločen start - bliže cilju

Predsednik občinske skupščine v Krškem inž. Niko Kurent: „Razvijati moramo to, kar imamo: - kmetijstvo, kovinsko in elektro industrijo, papirnarstvo“

Tov. predsednik, kako bo naravnana politika občinske skupščine v novem mandatnem obdobju in katerim področjem se nameravate posebej posvetiti?

— Kateri vrsti industrije boste se posvetili več pozornosti? — Razviti želimo tudi elektroindustrijo, za katero vzgajamo kadre doma. V Kostonjci imamo obrat Iskre in morda nam bo uspelo zainteresirati še Gorenje. Potem je tu papirnicarstvo - industrija z najdaljšo tradicijo, ki je za razvoj občine pomembna panoga. Svoj razvoj opiramo na to, da bi mlade izšolane ljudi zadržali doma. Želimo razviti tudi tehniško srednjo šolo, saj je v šolstvu prav tako potrebna delitev dela.

— Prej ste omenili kmetijstvo. Kakšni so načrti za to panogo?

— Vključili se bomo v „zeleni program“. Kmetijstvo je naša baza. Hrana postaja orožje. To moramo upoštevati že iz razlogov, ki nam jih narekujejo koncepti splošnega ljudskega odpora.

— Najbrž pričakujete tudi težave?

— Vsekakor. Veliko problemov bomo imeli na primer z ureditvijo prometa in drugimi infrastrukturnimi objekti. Te dejavnosti bodo za-

zen tega bomo morali usmeriti več moči v konstruktivno delo, saj so naše tovarne v bistvu le večje delavnice.

— Ali lahko nastejete kakšne akcije?

— Začeti bomo morali s kmetijskim nadvoz v Krškem. Težko bo, ker se bo cena za prvotno zamisel, ki je vesticija podvojila in presajala milijonov dinarjev. To nalogo morajo skušati speljati z gradnjo in opremljanjem Caka nas tudi rešitev transportnih problemov v zvezi s Kozjanskim Brestanico. Čimprej bomo morali peljati akcijo za stanovanjsko gradnjo in druge objekte, ki jih moramo industrijski razvoj. Računamo, da bomo z zaposlitvijo zdomcev, ki jih še bo delež kmečkega gospodarstva. Zaradi vsega tega smo pripravljeni zvesti vseh gospodarskih deljvanju skupnih gospodarstvenih integracijske procese in skušati vezati na to tudi sredstva.

— Ali lahko nastejete kakšne akcije?

— Začeti bomo morali s kmetijskim nadvoz v Krškem. Težko bo, ker se bo cena za prvotno zamisel, ki je vesticija podvojila in presajala milijonov dinarjev. To nalogo morajo skušati speljati z gradnjo in opremljanjem Caka nas tudi rešitev transportnih problemov v zvezi s Kozjanskim Brestanico. Čimprej bomo morali peljati akcijo za stanovanjsko gradnjo in druge objekte, ki jih moramo industrijski razvoj. Računamo, da bomo z zaposlitvijo zdomcev, ki jih še bo delež kmečkega gospodarstva. Zaradi vsega tega smo pripravljeni zvesti vseh gospodarskih deljvanju skupnih gospodarstvenih integracijske procese in skušati vezati na to tudi sredstva.

Odpreti dolino!

Prebivalci Brestanice, Senovega in Koprivnice ter drugih krajev ob cesti na Kozjansko čutijo, da je slaba prometna povezanost ena največjih ovir za nadaljnji razvoj tega predela. Ozko prometno grlo med Krškim in Brestanico jim zapira možnosti za industrijski, turistični in splošni napredek.

Zaradi vsega tega so prebivalci zelo naklonjeni načrtom elektrarne za razširitev železniškega predora. Z njim bi odprli obstoječo industrijo v senovski dolini možnosti za nadaljnje širjenje in zaposlovanje novih delovnih moči. Cesta je tako ozka, da je ni več mogoče obremenjevati z novimi prevozi oz. s težkimi cisternami, v katerih bi dovažali gorivo za bodočo plinsko elektrarno.

V načrtu je, da bi okoli 500 metrov dolg rudniški tunel razširili in povišali na normalni obseg in po njem bi usmerili vse železniški promet. Prilagodili bi ga lahko tudi za težji cestni promet, kar velja predvsem za prevažanje velikih železnih konstrukcij iz senovskega obrata Metalne. Vozniki morajo biti zdaj nadve previdni, da brez nezdod spravijo težki tovor do normalnih cest.

Pričakovanja prebivalcev so velika. Ljudje so prepričani, da ne želijo več, kot se da uresničiti. Če se bo dolina odprla, potem se obetajo krajem tja do Kozjanskega zagotovo boljše časi.

J. T.

KRŠKO: VČERAJ PRIZNANJA OF

Na seji občinske konference SZDL v Krškem so 29. maja slovesno podelili letošnja priznanja Osvobodilne fronte slovenskega naroda. Prejeli so jih: Branko Soba iz Zdol, Jože Urbanč in Dušan Stupar iz Krškega, krajevna organizacija ZB NOV Senova, osnovna šola Krško in občinski odbor RK Krško.

V osnovni šoli „Jurij Dalmatin“ v Krškem so minuli teden nastopili pionirsko hranilnico, prvo na območju Dolenjske banke. Na sliki: predstavnik banke Sergej Thorževskij (levo) in Zdenko Petan z ravnateljem šole Slavkom Smerdelom (v sredini). (Foto: J. Teppey)

KRŠKE NOVICE

NE ODRECITE POMOČI! — Ko bodo danes popoldne tudi na vaša vrata potrkali mladi člani Rdečega križa, jim dajte obutev ali oblačila, ki jih morda ne potrebujete več in bi jih drugače zavrgli. Zavedajte se, da živi tudi v naši občini še več ljudi, ki jim bo to nujno potrebno in vam bodo hvaležni za darilo. Otroci bodo obutev in oblačila zbirali v Krškem, Leskovcu, Kostonjci, Brestanici in na Senovem.

DVOJE RAZSTAV — Mladi filatelisti iz krške in kostonjevske osnovne šole so sodelovali na 4. republiški razstavi, ki so jo zaprli včeraj v Slovenskih Konjicah. Deset otrok je na njej razstavljalo 180 listov v dvajsetih vitrinah. Zbirke na temo varstva okolja bodo v dopolnitvijo razstavili med 6. in 9. junijem še v Krškem, na 6. srečanju jugoslovanških pionirjev - združnikov.

KONEC IGER — Tradicionalna športna tekmovanja, ki jih občinska konferenca ZMS pripravlja v počastitev „Dneva mladosti“, so poteka-

la v znamenju res množične prireditve v skupnem vrstnem redu v obliki dekletih prehodni pokal za krški občini v obliki denarnice, ki bodo do drugega leta šolali mladi delavci iz tovarne celuloze in papirne „Djuro Salaj“.

POMOČ SE ZBIRA — Za pomoč pri reševanju suše, ki jo povzročajo predelci v Afriki, ki jih je mednarodna zadelo dolgoletna suša, so občanje krški občini v obliki denarnice, ki bodo do drugega leta šolali mladi delavci iz tovarne celuloze in papirne „Djuro Salaj“.

V PARIZU TRETJI — Jugoslovanska reprezentanca, ki je v Parizu nastopila na mednarodnem tekmovanju „Kaj več o prometu na morju“, tam vrnila z uvrstitvijo na tretje mesto. Med našimi reprezentativci se je najbolje uvrstil Lah iz Posočja, ki je bil drugi, Krčana Hafner in Čučar pa sta bila šestnajsti in sedemdeseti.

Zdravljeni alkoholiki: 32 za vzor

Trebanjski klub v enem letu dela podvojil število članov

Štirje terapevti in člani trebanjskega kluba zdravljenih alkoholikov so uspešno ocenili prvo leto dela svojega kluba. Na skupščini 15. maja so se na predlog častnega predsednika kluba dr. Janeza Ruglja odločili za novost: prvič naj bi klub sam zdravil novega člana! To delo so na skupščini zaupali trojici članov kluba.

Kaj pomeni sprememba odpovedi alkoholu, ve najbolje okrog 60 družinskih članov, ki so se pred leti trpeli zaradi tega, ker je bil ta ali oni član družine vdan alkoholu. Tudi v Trebnjem so lahko ponovno potrdili, kaj pomeni za zdravljenje alkoholikov klub: tisti, ki so se skrbno udeleževali v delu kluba skupno s preostalimi družinskimi člani, se ne povrnejo na

pot alkohola. V minulem letu je ponovno zapadel tej strasti le en član, imel pa je slabo povezavo s klubom. V letu dni je imel klub kar 53 sestankov; na njih so se poleg drugega seznanili tudi z ustavnimi spremembami, volitvami, obsodili so želje italijanskih iredentistov, se seznanili z delom VII. kongresa ZKS. Priredili so izlet v Bohinj, piknik na Mirni in si ogledali likovno razstavo.

Člani prihajajo na srečanja v klub skupno z družinskimi člani tudi iz oddaljenih krajev občine. Za uspešnejše delo v bodoče bo treba ustanoviti še en klub, pridobiti nove terapevte in prostore. Predvsem pa bi morali rešiti vprašanje večje gmotne pomoči klubu. Kot je o tem dejal dr. Rugelj, bi vsaka delov-

na organizacija, ki bi za to namenila nekaj tisočakov, imela veliko korist, saj nastaja zdaj velika škoda zaradi alkoholiziranih nekaterih delavcev. Dr. Rugelj se je zavzel tudi za celovito rehabilitacijo zapornikov-alkoholikov, za kar po njegovem mnenju ni bilo storjenega dovolj.

A. ŽELEZNIK

Enkrat ni nobenkrat

Krompir se izplača

Franc Vovk je bil eden izmed 160 kmetov kooperantov na tretjem shodu pridelovalcev krompirja, ki ga vsako leto prireja Kolinska na Mirni. O tem, kaj ima za kmeta račun, je povedal preprosto: „Presneto veliko dela je, preden zrediš bikca na 500 kg, nazadnje pa sem ob 55 do 57 odst. klavnosti iztržil namesto 15 do 16 dinarjev za kilogram le 14 dinarjev. Pridelovane krompirja pa je bolj zanesljivo, odkar imamo tovarno na Mirni!“

„Lani so v tovarni obetali 80 par za kilogram krompirja, dobili smo 1,20 dinarja. Letos se je ponovno vse podražilo, od gnojil do škropiv. Res je treba pogledati, kaj se splača. Tovarna pa pomeni za nas kmete vseeno veliko prednost: pridelek lahko pelješ tja kar z njive.“

Prišel je tudi že do svojih izkušenj s pridelovanjem. „Če škropiš le enkrat ali dvakrat, je to toliko, kot da bi škropivo zliž stran. Štikrat ali petkrat je že nekaj. Na hektar sem dal 1.000 kg umetnega gnojila, poleg seveda tudi hlevski gnoj. Lani smo pridelali nekako 28 ton na hektar. Z gnojenjem je treba biti previden, lani mi je uneslo najmanj za pet ton pridelka. Letos sem povečal površino, zasajeno s krompirjem, na 1,5 hektara, pogodbeno sem se obvezal za oddajo 32 ton.“

Franc Vovk: „Tovarna je zanesljiv kupec!“

IZ KRAJA V KRAJ

TO SEZONO LAZJE RAZKLADANJE — V tovarni za predelavo krompirja na Mirni pravijo, ha bodo zgradili streho nad vsipalnikom tako, da kmetje ob razkladanju ne bodo stali pod milim nebom. Ze sedaj opozarjajo na to, da bi se vsi držali vnaprejšnjemu dogovorjenemu redu ob dovozu krompirja, saj bo tako najmanj čakanja. Ker bodo letos krompir skladiščili na daljšo dobo, bo moral biti kar najbolj suh.

MOKRONOG: ISKRA ZAPOSLUJE — Nazadovanje Iskre je že preteklost. Do konca leta naj bi imela že 170 zaposlenih; sedaj jih je 94. Na novo zaposlujejo 20 delavcev, od tega jih 11 že dela. Računajo, da bo kolektiv po dopustih štel že 130 delavcev.

POTREBUJEJO GLASBENEGA PEDAGOGA — Prof. Videčnik je do nedavnega v Mokronogu uspešno vodil dva zbora: moškega in tudi ženskega v konfektiji ROG. Zal je moral zaradi boleznih za nekaj časa odnehati. V kraju nasploh manjka mlade učne moči za glasbeni pouk

na šoli. Delovno mesto je že lep čas nezasedeno.

ODBOR NA NOGE — Na ustanovnem zboru trebanjskega turističnega društva 16. maja so izvolili 11-članski odbor, ki ga bo vodil Jože Kukman iz Trebnjega. Od prizadevnosti odbora bo odvisno, kako bodo stekle razne akcije, teh pa za razvoj turizma v Trebnjem in okolici ne manjka.

ČUŽNA VAS: POL DENARJA MANJKA — Delo pri gradnji vodovoda dobro napredujejo, zemeljska dela so v glavnem pri kraju. Sedaj si vaščani prizadevajo, kako bi prišli do denarja za cevi, le-te bi veljale kar 70 tisočakov. Polovico bi še nekako spravili skupaj, za preostalo pa že brusijo pete. Kdo jim bo pomagal?

RAČKE JE ODNESLO — Do nedavnega je bilo v strugi Mirne na Mirni dokaj živo. Tod se je že kar domače počutilo dober duhat divjih račk. Zadnja večja voda pa jih je odnesla s seboj, saj so bile prešibke, da bi kljubovalce toku, zlasti pa pragom, zgrajenim ob regulaciji.

Dr. Janez Rugelj je trem zdravljenim alkoholikom za dveletno abstinenco podelil rdeč nagelj, 5 enoletnim abstinentom pa priznanja.

HLAJENJE MLEKA

V trebanjski občini bo v kratkem pričelo delati 18 strojnih skupnosti za hlajenje mleka, opremljenih s hladilnimi napravami škofjeloške tovarne LTH. Do konca leta bodo pri kmetijski zadruzi priskrbeli kmetom še 12 naprav, opremljanje pa se bo nadaljevalo tudi v naslednjih letih.

Dohajajo tovarno

Letošnja pomlad je bila krompirjevim nasadom naklonjena, tako da pričakujejo 7 milijonov kilogramov tržnih presežkov krompirja, ki ga bodo dobavili mirenski tovarni. Če bo vreme ugodno tudi naprej, lahko pričakujejo še večji pridelek. Ker bo letos tovarna predelavo podvojila, so vrata spet odprta še več pridelkom. V Trebnjem računajo, da bodo v naslednjih letih spet dohiteli podvojnje zmogljivosti tovarne: predvidevajo od 12 do 14 milijonov kilogramov krompirjevega pridelka.

In še pomembna ugotovitev Svičarjev ob pregledu kakovosti našega krompirja za predelavo: le-ta je po oceni Knorrovih strokovnjakov nadpovprečna.

Komaj 10 let premore Mirko Škarja iz Hrastovice, pa takole obrača brazde z malim traktorjem. Mati pravi o malem traktoristu, da mu je v največje veselje, če lahko kaj dela. Za volan je sedel že pri sedmih letih, brž ko je z nogami dosegel sklopko. (Foto: Zeleznik)

Šola do novo boštansko osnovno šolo tehnično prevzeli od izvajalcev. V teku je še urejanje do stvarnostne otvoritve 16. junija bo vse nared. Likovni pedagog in slikar Tone Zgonec iz območja je že končal 9 m dolgo in 3 m visoko stensko slikarijo „Pozdrav“ na čelni strani šole. Na sliki: zbiranje otrok. (Foto: Zeleznik)

Solidarnostni sklad: 34 stanovanj

Največ stanovanj naj bi bilo namenjenih mladim družinam

Območje odbora sevnjskega solidarnostnega sklada je na seji 21. junija sprejel pravilnik o merilih za dodeljevanje stanovanj sklada ter o delu komisije, ki bo o tem odločala in tudi določila za prvi razpis razpoložljivih stanovanj. Odbor je sprejel vse predložene dokumente iz javne razprave.

Stanovanja, ki bodo vseljiva v območju, ki bodo vseljiva oktobra, dodati bodo vseljiva oktobra, dodatno območje za 1.056 kv. m. Stanovanja s 56 kvadratnimi metri površine, po 7 kvadratnih metrih enosobnih stanovanj in enosobno stanovanje. V praznu oktobra, bo dodatno stanovanje in eno stanovanje.

Priloge dokumentov so skušali izhajati iz razmer v območju zaradi tega so opustili enosobno bivanje na območju, je preprosto: prednost imajo družinske skupnosti. Prednost imajo družinske skupnosti. Prednost imajo družinske skupnosti. Prednost imajo družinske skupnosti. Prednost imajo družinske skupnosti.

KONCEPT RAZVOJA POSAVJA V RAZPRAVI

Delegacije v sevnjski občini so minuli teden prejele poljudnejšo obliko koncepta gospodarskega, socialnega in regionalnega razvoja Posavja. To bo osnova za široko razpravo v delegacijah in med volivci kot priprava na drugo sejo delegatov občinske skupščine, ki bo junija. V sevnjski občini bodo o tem gradivo pripravili tudi posvetovanje s predstavniki delegacij iz vseh sredin. V teh razpravah želijo strniti vsa vprašanja sedanjega in bodočega razvoja občine in posavske regije.

SEVNIŠKI PABERKI

RAKETARJI POD ZNAKI JUTRANJKE — Astronavično-raketarski klub Vega se je dolgo odtepal z revščino in napredoval v glavnem zaradi zagnanosti mladih. Ob srečanjih z drugimi klubi jim je bilo nerodno, saj so ti imeli ponavadi vsaj enotna oblačila. Sevnjska Jutranka je razumela tegobe raketarjev in jim omogočila lične rdeče pajace, seveda z našitki tovarne. Raketarji dosti nastopajo drugod, takšna reklama pa koristi vsem.

LOKA: SKUPNO PROTI SMETEM — Krajevna skupnost si prizadeva, da bi vključila vse naselje v enoten odvoz smeti, kar izvaja že sedaj Trubarjev dom za svoje potrebe. Čeprav sedaj na asfaltnem cestišču skozi naselje ni cestarja, je vseeno red, še bolje pa bo, ko bo urejena akcija enotnega odvažanja za celotno naselje. Za smeti bo dovolj prostora v opuščeni gramoznici.

SEVNIŠKI VESTNIK

»Pridobitev za Sevnico!

Stanovanje pod ugodnimi pogoji

S preudarnim glasom, kot napoveduje vlake na sevnjski postaji, je predsednik občinskega solidarnostnega sklada Pavle Zemljak, sicer prometnik, spregovoril o 27 novih stanovanjih, ki bodo vseljiva že junija. „Kar hitro moramo z raznimi akti, da nas gradbeniki ne prehitijo,“ je dejal. Res, akti od pravilnika do poslovnika so morali skozi javno razpravo, vse terja svoj čas, ta pa teče. Ob tem ni mogel skriti zadovoljstva; saj 27 stanovanj v kratkem in še sedem oktobra za stanovanjsko gradnjo v občini niso tako majhna stvar.

Z gradbeniki so sklenili ugodno kupčijo. Denar prihaja postopoma, tako bodo tudi plačevali. 1,9 milijona dinarjev so že poravnali, preostalo bodo še, za to pa ne bo treba plačevati obresti. Blok s 27 stanovanji gradi novomeški Pionir, preostalih sedem stanovanj pa bodo dobili v stolpnici, ki jo gradi Beton—Zasavje.

BRIGADIRJI SE PRIPRAVLJAJO

Letošnje mladinske delovne akcije „Kozjansko 74“, ki je prerasla v zvezno akcijo, se bo v sestavi posebne posavske brigade udeležilo od 29. junija do 20. julija 23 mladih iz sevnjske občine. Sevnčanom se bo pridruživlo tudi 10 mladih iz Štubice.

TREBANJSKE NOVICE

Škode je za okoli 2 milijona

Obnavljajo pogorelo halo v Dolenji vasi - Kaj bo na vrsti še letos?

Janko Hren je vodja gradbenega oddelka pri INLESU Ribnica.

DL: - Kdaj boste končali obnovo pogorelega dela obrata v Dolenji vasi in kdaj se bo v njem spet začela proizvodnja?

ODG: - Gradbena in obrtniška dela bodo zaključena 5. junija, proizvodnja pa bo v tem obratu spet redno stekla predvidoma 10. junija.

DL: - Koliko bodo veljala obnovitvena dela in koliko škode je pravzaprav povzročil požar? Ob požaru namreč nismo dobili točnih podatkov.

ODG: - Obnova bo veljala 1,2 milijona dinarjev. Skupna škoda z vsemi uničenimi izdelki in polizdelki zaradi požara je znašala okoli 1,9 milijona dinarjev. Ker pa je proizvodnja stala od 20. aprila, se pravi okoli mesec in 20 dni, bo znašala dokončna škoda okoli 2 milijona. Dodam naj še, da ni gorela lakirnica, kot je pisalo v časopisih, ampak proizvodno-montažna hala. Lakirnice namreč v Dolenji vasi sploh nimamo.

DL: - Koliko ljudi šteje vaša skupina in zakaj je taka skupina v INLESU potrebna?

ODG: - Skupina šteje 20 do 30 ljudi, če je potrebno pa tudi več. Opravljamo vsa gradbena dela v podjetju. Prednost take skupine je, da opravi delo ceneje, kot bi ga kako drugo gradbeno podjetje. Krijemo namreč le dejanske stroške.

DL: - Kakšen delovni pro-

Janko Hren: „Prednost lastne gradbene skupine za INLES je, da gradimo ceneje.“ (Foto: J. Primc)

gram ima vaša skupina za letos?

ODG: - Dokončali bomo obnovo pogorele hale v Dolenji vasi in gradnjo vratarne v Ribnici.

OH CETNI URBAN

Za letošnji „Prevoz bale po ribniško“ je izšla posebna številka „Urbana“ v milijon izvodih po 500 par izvod, za barabe brezplačno, zato je urednik Pile tožil, da bo imel spet izgubo. V njem je predstavil tolpo organizatorjev prevoza bale, zapel „Ohcetni“ in predstavil še druge ohcetne rubrike. Največ priznanj je požela pesem „Zakaj ni ribniškega para '74 na ohceti?“ Odgovor: „Ker je ženina srečala pamet.“ No, je bil pa ohcetni „Urban“ bolj vesel, če je bilo že vreme kislo!

ci. Zgradili bomo novo prodajno skladišče v Slavonškem Brodu. Nadalje bomo zgradili skladišča za vnetljive tekočine pri vseh naših TOZD oziroma obratih. Pri TOZD v Loškem potoku pa bomo postavili še novo transformatorsko postajo in protipožarni bazen.

J. PRIMC

JUNIJA NA PLAVANJE

Kar 95 učencev iz četrtnih razredov ribniške šole se bo udeležilo letošnje šole v naravi, ki bo v Novem gradu, trajala pa bo 7 dni. Le 8 učencev se ne bo učilo plavanja. Oskrbni dan velja za učenca 42 din. TIS plača prevoz učencev. Šola v naravi je mogoča zato, ker je kolektiv SUKNA iz Zapuž odstopil za šolo od 10. do 17. junija prostore v svojem počitniškem domu.

KMEČKI UPORI

Predavanje o kmečkih uporih bo priredila 12. junija Zveza kulturno-prosvetnih organizacij občine Ribnica. Spremljano bo z barvnimi diapozitivi.

POHOD TOVARIŠTVA

Kar 365 učencev iz ribniške občine se je udeležilo nedavnega pohoda tovarštva ob žici okupirane Ljubljane. Okoli 150 šolarjev pa se bo udeležilo bližnjega športnega srečanja občin Ribnica, Kočevje, Delnice, ki bo v kratkem v Kočevju.

NAJDALJ BABIČ IN DEBELJAK

Občinski prvaki „Vesele šole“ v ribniški občini so za letošnji 3. razred: Roman Kromar (Ribnica), 4. r.: Iztok Češarek (Sodražica), 5. r.: Aleš Debeljak (Ribnica), 6. r.: Jolanda Gregorič (Ribnica), 7. r.: Stane Babič (Ribnica) in Zdenka Skopce (Sodražica). Na področnem tekmovanju, na katerem so sodelovali prvaki iz 18 občin, sta bila med Ribničani najboljša Babič, ki si je delil 2. mesto, in Debeljak, ki je bil tretji.

NOVI POROTNIKI

Občinski skupščini Kočevje in Ribnica sta imenovali pred kratkim 84 sodnikov porotnikov občinskega sodišča Kočevje: 30 porotnikov je z območja občine Ribnica, ostali pa so iz kočevske občine.

BOJAN REŠIL VSE

Na letošnjem tekmovanju mladih matematikov v ribniški občini je bila precejšnja udeležba. Na občinskem tekmovanju je nastopilo 35 učencev, in sicer 15 iz 6. razreda, 10 iz 7. r. in 11 iz 8. r. Kar 22 izmed njih je prejelo srebrno Vegovo priznanje. Štirje učenci iz 8. razreda se bodo udeležili republiškega tekmovanja. Zanimivo je, da je učenec Bojan Kos (Ribnica) kljub izredni zahtevnosti nalog pravilno rešil vse in osvojil 25 točk. Drugi je bil Marjan Tekavčič (Ribnica), 23 točk, 3. Slavko Sakše (Sodražica), 21 točk, in 4. Alenka Benčina (Ribnica), 20 točk.

RIBNIŠKI ZOBOTREBCE

NASLI VOZ - Gumi voz, ki je bil 10. maja ukraden Ladu Brimšku iz Zamostca so miličniki našli v Črnomlju in ga vrnilni lastniku. Ukradel ga je mladoletni Rom iz Ribnice in ga prodal, zdaj pa je na begu.

GNOJIL NI - Kmetje imajo težave z dognojevanjem, ker ni dovolj dušičnih gnojil.

POLŽJA VOZnja - Ribničani pravijo, da se zaradi omejitve hitrosti na skoro vseh cestah in zaradi radarja vračajo na hitrosti, ki so jih bili vajeni, ko je še vozil kočevski vlak in so do Ljubljane potovali dve uri.

DOBRI SAHISTI - Mlajši pionirji iz ribniške osemletke so občinski ekipni šahovski prvaki in tretji na Dolenjskem.

NA OTVORITVI - 112 osmošolcev iz ribniške šole se je 20. maja udeležilo otvoritve mladinskega kulturnega tedna v Križankah. Ogledali so si „Seviljskega brivca“. Na šoli sta zelo delovna lutkovni in dramsko-recitatorski krožek. Prav bi bilo, da

bi si predstavo ribniških lutkarjev ogledala tudi širša javnost in tako dala mladim priznanje za njihovo delo.

- Po čem sklepaš, da je v Ribnici na pretek sposobnih visoko kvalificiranih gostinskih delavcev?

- Ker so se vsi, od gasilcev do krajevne skupnosti, pulili, da bi imeli za „Prevoz bale po ribniško“ bar. Prepričan sem, da se niso potovali zanj le zaradi barskih cen in zaslužka.

Zaradi del v Colnarskem klancu na odseku ceste Kočevje-Brod na Kolpi morajo potniki prestopati z avtobusa na avtobus in del poti tudi prepešati. (Foto: Z. Vardijan)

Priznanja za delo z mladino

Dobili so jih mladi družbeni delavci in mentorji

Na svečani seji občinske konference ZMS Kočevje 24. maja so podelili priznanja zaslužnim mladim družbenim delavcem in mentorjem mladinskih organizacij. Nadalje so podelili članske izkaznice mladim članom partizanske enote, priznanja „Tabornik-partizan“ in priznanja za vojaške odlike.

Priznanja so prejeli naslednji mladi družbeni delavci: študent Tone Krkovič, dijak Bojan Levstek; Rudi

Mueller iz Tekstilane, ki je tudi sekretar občinske konference ZMS; predsednik občinske konference

ZMS Ivan Oberstar; predsednica aktiva mladih delavcev v TRIKONU Vanda Oberstar; Rudi Oreš iz ITAS; bivša predsednica mladinskega aktiva v Centru poklicnih šol Veronika Pavlin; Jože Resman iz KOČEVSKEGA TISKA; študentka Jasna Veršič in bivši predsednik mladinskega aktiva ITAS Ivan Zerjav.

Priznanja so prejeli tudi naslednji mentorji: direktor glasbene šole prof. Miloš Humek, učiteljica osnovne šole (OS) Kočevje Vera Lapanja, učitelj OS Kočevje Ive Stanič in starešina taborniške organizacije „Svobodni gozdovi“ Ivan Varga.

Odlikovanje „Tabornik-partizan“ sta dobila dolgoletna mladinska in taborniška delavca Dušan Poje in Franc Kenda; medaljo za vojaške zasluge pa je prejel Jakob Kavran.

Na svečani seji so sklenili, da bodo poslali pozdravno brzojavko 10. kongresu ZKJ in mu zazeleli uspešno delo.

Po svečani seji, ki je bila v Šeškovem domu, je bil še koncert „Revija M v vašem kraju“. Igral je ansambel „Atlantik“, peli pa so znani popevkarji zabavne glasbe. Vmes so bile šaljive igre, tekmovanja in skeči. J. P.

Med tistimi, ki so prejeli priznanja mladine, je tudi profesor Miloš Humek, ki deluje z mladimi predvsem na glasbenem področju. (Foto: Primc)

Ne uničujmo okolja in sebe

Od 23. do 27. maja je bila v Likovnem salonu v Kočevju odprta razstava risb učencev osnovne šole Kočevje na temo „Varujmo in lepšajmo okolje!“ šolarji so na svoj, otroški, a prepričljiv način z risbami povedali, da pelje uničevanje zraka in vode ter ostalo onesnaževanje okolja k uničenju človeštva. „Se je čas, da obvarujemo okolje in sebi!“ je v govoru na otvoritvi razstave povedala predstavnica vodstva šole Ana Savič.

Posebni deli razstave so posvečeni gozdovom, ki so še edini neonesnaženi deli kočevske, ostalim risbam o naravi, izdelkom krožka ročnega dela, delu zgodovinskega in turističnega krožka.

Turistični krožek je prikazal več osnutkov za projekt Kočevja in Kočevske. Pobudo za to delo je dalo turistično društvo, ki je razpisalo za najboljšo oziroma uporabno izdelke tudi nagrade. Zanimivo je, da so se nekateri lotili izdelave osnutkov po temah: Kočevje skozi zgodovino, Gostišča na Kočevskem, Zanimivosti Kočevske itd. Predsednik TD Stane Jajtlič je domiselnost šolarjev pohvalil, povedal pa je, da je TD pričakovalo, da bodo šolarji prikazali več svojih fotografij o raznih znanih in manj znanih zanimivostih. Nekateri so namreč uporabili pri izdelavi osnutkov kar preveč starih oziroma že znanih fotografij.

J. PRIMC

V četrtek, 23. maja, so v Likovnem salonu v Kočevju odprli razstavo „Varujmo in lepšajmo naše okolje“, ki so jo pripravili učenci osnovne šole Kočevje. (Foto: F. Brus)

DROBNE IZ KOČEVJA

DIVJAD IN LJUDJE - Škoda, povzročena po divjadi, daje, če jo gledamo z druge strani plotu, drugačno sliko, kakor jo prikazujejo oškodovanci. Za omilitve škode so lovci z udarniškim delom pripravili kole, izolatorje, žico in ostalo. Pri Klinji vasi so napeljali po kolih z izolatorji več kot kilometer dolgo zaščitno žico, kjer je divjad najraje tekala na njive v škodo. Potem ni hodila več na tako zaščitene njive. Žal so ograjo domačini, kmalu poškodovali. Nekdo si je s temi kolji, na katerih so še izolatorji, popravil plot okoli hiše. Je to odnos do dela lovcev? Drug je posadil krompir na odprtih njivah, v vrtu, ki je ograjen z mrežo, pa je zasejal deteljo. Tako seveda škoda, povzročena po divjadi, ne bo manjša.

možnost, da si šolski otroci zaslužijo denar za počitnice.

NOVE ZNAMKE - Spominske znamke za dan mladosti in X. kongres ZKJ so izšle v obeh serijah po tri znamke v vrednosti 0,80, 2 in 6 din.

ZNAČKE - Za X. kongres ZKJ je izdan zelo lep znak. Izdelan je v zlati barvi, z rdečo emajlirano prevleko. Na njem je lik maršala Tita. V Kočevju je precej zbiralec značk, ki lahko spet obogate zbirko.

- Zakaj ne kupuješ več zvečilne gume Koloy's mornarice?

- Ker se je kosilo za šolarje podražilo za 2 din na dan, pa sem zaradi številne družine moral denar preusmeriti od zvečilne gume na hrano.

Prvak ljubljanske opere Ladko Korošec se je odzval vabilu vodstva seminarja za mladinske in sindikalne delavce in 14. maja nastopil v motelu Jasnica pri Kočevju. Od spremljavi pianistke Milene Trost je zapel več opernih arij. Recital je tudi Kettejevega Pijanca. Ob zaključku se je predstavil s svojimi filmi o Japonski, Grčiji in DDR tudi kot odlični fotoamatler. (Foto: F. Brus)

KOČEVJSKE NOVICE

REŠETO

Vsi bi morali bolj varčevati

Črnomaljski komunisti ocenili gospodarjenje lani in v začetku letošnjega leta - Kaj ovira napredek? - Nagrajevati samo delo

Rezultate gospodarjenja v lanskem letu ter v prvih treh mesecih so v črnomaljski občini ocenili delegati zbora združenega dela, člani občinskega komiteja ZKS, pretekli četrtek pa še člani občinske konference ZKS. Ti so podprli predloge, ki jih je na osnovi sklepov zbora združenega dela in komiteja ZK pripravila komisija za družbeno-ekonomsko vprašanja, dodali pa še nekaj novih. Vsa prizadevanja pa so usmerjena k hitrejšemu gospodarskemu napredku občine.

Lani je doseglo gospodarstvo občine nekaj pomembnih uspehov. Povečal se je celoten dohodek, okrepi- la se je materialna osnova samo-

upravljanja, izboljšala se je likvidnost, več so vlagali v razširjeno reprodukcijo, povečala se je zaposlenost. Žal pa so uspehe spremljale tudi nepravilnosti. Zmanjšala se je produktivnost dela, prav tako realni osebni dohodki; dve delovni organizaciji - „Belt“ in „Rudnik“ - pa sta imeli lani precejšnje izgube. Komunisti so menili, da nepravilnostim botrujejo predvsem preveliko povečanje porabljenega materiala, neuskajenost osebnih dohodkov s produktivnostjo dela, premajhna skrb za povezovanje sorodnih dejavnosti v občini ter slabo poslovno-tehnično sodelovanje. Zato so sprejeli nekatere sklepe, ki naj bi pomagali odpraviti zavore k hitrejšemu napredku.

Predvsem morajo v vseh v gospodarskih in negospodarskih dejavnostih OZD in TOZD izdelati lastne programe za boj proti inflaciji, kratkoročne in srednjeročne razvojne programe, vodstva Begađa, Kovinarja in Obrtnega komunalnega podjetja naj proučijo možnost tesnejšega sodelovanja omenjenih kolektivov, nagrajevanje naj temelji izključno na vloženem delu posameznikov, delovna mesta pa naj zasedajo za to sposobni ljudje.

B. P.

Srečni novi člani ZK

„Vi boste predstavljali odslej jedro družbenopolitičnega delovanja v šolah ter delovnih organizacijah,“ je poudaril sekretar občinskega komiteja ZK Jure Perko, ko je zadnji petek podelil spričevala slušateljem politične šole, ki jo je obiskovalo 30 mladih, od katerih jih je bilo največ iz delovnih organizacij in šol v črnomaljski občini. Ob tej priložnosti so sprejeli v vrste komunistov pet mladih, ki so obiskovali politično šolo. Vsi drugi slušatelji pa so bili komunisti že doslej. O tem, kaj so na predavanjih pridobili in kje bodo pridobljeno znanje porabili, je šest udeležencev šole povedalo naslednje:

ZINKA JELENIČ, računovodkinja: „Čeprav sem o stvareh, ki so nam jih sedaj razlagali predavatelji v politični šoli, marsikaj vedela že iz „obvezne“ šole, sem vseeno mnogo pridobila. Osvežila sem si znanje ter si nabrala novo. Predvsem me je zanimal izvor religije. Sedaj sem si o vsem tem laže izdelala lastna stališča.“

ZVONE HUTAR, „Beti“: „Delam v družbenopolitičnih organizacijah in pridobljeno znanje bom znal pri nadaljnjem delu dobro porabiti. Najbolj sem zadovoljen, da sem slišal mnogo novega o ekonomskih zakonitostih poslovanja delovnih organizacij ter o zgodovini delavskih gibanj. To znanje sem doslej pogrešal.“

VERICA STIPANOVIČ, dijakinja: „Pridobila sem mnogo znanja, čeprav sem že doslej delala v marksističnem krožku na gimnaziji ter v mladinski organizaciji, kjer sem aktivna že od sedmega razreda osnovne šole. Najbolj sem poslušala predavatelje, ki so govorili o marksizmu in religiji. Srečna sem tudi, da so me sedaj sprejeli v ZKJ.“

ANTON FLEK, rudnik Kanižarica: „Jesen se bom vpisal v enoletno politično šolo v Novem mestu, zato mi bo sedaj pridobljeno znanje zelo prav prišlo. Najbolj so me zanimala predavanja o marksizmu ter o družbenopolitični ureditvi SFRJ. Takih političnih šol bi moralo biti več, predvsem za mlade s podeželja, ki so prepuščeni vplivu drugih.“

VERA BAHOR, dijakinja: „Sedaj sem spoznala, da bi nam morali v gimnaziji več povedati o marksizmu ter o naši družbenopolitični ureditvi. V politični šoli sem o tem dovolj slišala in tako mnogo pridobila. Upam, da bom to lahko s pridom uporabila v osnovni organizaciji ZK, v katero so me sedaj sprejeli.“

DRAGOCENA NAPRAVA

V semiški „Iskri“ sedaj uvažajo že metalizirane poliestrskne filme. Take, ki so že prevodni. Zato, ker sami nimajo metalizacijske naprave. Seveda so zaradi tega voza odvisni od tujih partnerjev, zato pa so morali odšteti tudi mnogo dragocenih deviz. Sedaj pa so kupili metalizacijsko napravo, ki jo bodo pričeli uporabljati v avgustu letos. Z novo napravo bodo metalizirali poliestrski film za vse jugoslovanske izdelovalce kondenzatorjev.

Dvorezen meč?

Pred leti sprejet republiški zakon o pomoči manj razvitemu področju v naši republiki je doživel mnogo pohval. Pa te sploh nimajo take teže kot razni podatki, ki zgovorno kažejo, da so občine, uvrščene v skupino manj razvitih, v času veljavnosti tega zakona napredovale mnogo hitreje kot do takrat. Zakon se je seveda obnesel, kot bi temu rekli po domače.

Vendar se utegne zgoditi, da se bo pokazal nekaterim kot dvorezen meč. Sliši se namreč, da bo v prihodnjem letu tak, kot je sedaj, izgubil veljavnost. Nič več se ne bo mogoče zanašati na to, da dajejo banke posojila TOZD in OZD v manj razvitih občinah z veseljem, ker imajo pri tem nekatere ugodnosti. Iz prakse lahko trdimo, da so bančniki doslej včasih ponekod zares zamižali z enim očesom, ko so se odločali za dodelitev posojila posameznim TOZD in OZD v manj razvitih občinah. Res je sicer tudi, da se je to „mižanje“ doslej izkazalo za upravičeno, saj so nove naložbe dosegle vsaj en cilj: nastalo je število zaposlenih, to pa je za gospodarstvo manj razvite občine že velika pridobitev. Izboljšala se je tudi likvidnost, manj pa smo lahko zadovoljni z akumulativnostjo TOZD in OZD. Tudi v črnomaljski občini.

In če se bodo napovedi uresničile, se bodo morale delovne organizacije tudi v manj razvitih občinah čedalje bolj truditi, da bodo sedaj, ko se laže dobijo posojila, dosegle tako stopnjo razvoja, da si bodo lahko posojila zagotovila še naprej. Banke bodo uvedle strožjo izbiro, komu dati posojilo; odločalo bo tudi dejstvo, kje bodo pričele naložbe najhitreje vračati, kje bo dosežena večja akumulativnost. Še bolj kot doslej bodo imeli prednost dobri, ekonomsko upravičeni projekti.

B. PODOBNIK

Pomlad je tisti čas, ko največ asfalta pokrije prašne makadamske ceste. Na sliki: pred kratkim so asfaltirali odcep ceste proti Slamni vasi. (Foto: B. Podobnik)

Dobravice: vlak okno v svet

Samo en kmet je ostal v vsej krajevni skupnosti - Med polproletarci je največ žensk - Vaščani radi pomagajo - Priznanje organizaciji RK

Vlak pomeni prebivalcem Gornjih, Dolnjih Dobrav, Krivoglav in Geršičev - vse te vasi sestavljajo krajevno skupnost Dobravice - oknov svet. Avtobusnih zvez te vasi, ki ležijo nekje na pol poti med belokranjskima metropolama Metliko in Črnomljem, nimajo. Pa jih nitj ne pogrešajo ne. Pravzaprav je okrog 200 ljudi, kolikor jih živi v tej krajevni skupnosti, zadovoljnih z vsem, le vode iz vodovoda si še želijo.

Janez Povše je tajnik vseh družbenopolitičnih organizacij v krajevni skupnosti Dobravice. Razen tega je član raznih odborov. Seveda je tudi tajnik krajevne skupnosti. Zato ve o kraju vse, pa čeprav ni pravi Belokranjec. Leta 1936 se je iz Zagorja preselil v Dobravice; v Zasavju mu je postalo, ker je bil preveč goreč v boju za pravice delavcev, predvsem železničarjev, „prevroč“, pa se je unaknil v ta mirni belokranjski kraj in tu ostal.

JANEZ POVŠE

Dan slavlja se že bliža

Organizatorji osrednje republiške proslave RK ne bodo ničesar prepustili naključju

V tednu organizacije Rdečega križa so se v metliški občini najbolj izkazali pionirji, ki so urejevali okolico in sploh pokazali, kako bi se morali (predvsem odrasli) vesti in paziti na zdravo okolje. Občinski odbor Rdečega križa je priredil več akcij, med njimi tudi predavanje za starše o pravilni prehrani. Zadnji nedeljo pa je bila v Metliki še proslava s kulturnim programom. Na njej so podelili zlate in srebrne značke, diplome in priznanja najbolj požrtvovalnim krvodajalcem iz občine ter najvnetejšim aktivistom organizacije Rdečega križa.

Sicer pa je največ pozornosti metliške občinske organizacije Rdečega križa letos usmerjeno v priprave na osrednjo proslavo 30-letnice slovenske organizacije Rdečega križa. Znano je, da bo ta pomembna proslava 16. junija letos v Gradcu. Za to priložnost so izdelali kar dva programa. Prvi obsega čas pred proslavo, drugi pa organizacijo slavlja, nad katerim je prevzel pokroviteljstvo predsednik republiške konference SZDL Mitja Ribičič.

V času pred proslavo velja največ pozornosti zdravstveni vzgoji prebivalstva. V ta namen so organizirali več tečajev in predavanj po vsej Beli krajini in tudi drugod. Odbori Rdečega križa v metliški občini so pridobili tudi precej novih članov te humane organizacije.

V okviru delovanja pred pro-

Krajevna organizacija RK je bila letos proglašena za najboljšo v občini, njena ekipa prve pomoči pa se s tem naslovom ponaša že štiri leta.

BRANKO PODOBNIK

Malo davkov

Davek od lanskih skupnih dohodkov so letos v metliški občini prijavi skupaj 303 davčni zavezanci. Kakih deset občanov pa bi davčne napovedi še moralo izpolniti, vendar tega doslej še niso storili. Slabi lanski zaslužki v občini so se tokrat pokazali tudi pri odmeri davka. Razen tega, da je lani svoje predlanske zaslužke prijavilo kar 168 občanov več kot letos, ko je bila davčna stopnja omiljena, bodo Metličani plačali tudi precej manj davka.

Dodatnega davka bodo tisti, ki so izpolnili davčne napovedi, letos plačali za 74.418 dinarjev, med vsemi, ki so oddali davčne napovedi, pa so uslužbenci davčne uprave odmerili plačilo davka le 44 občanom. Ti bodo morali od lanskih zaslužkov plačati skupno 21.440 dinarjev. Lani pa so plačali davkoplačevalci v občini skupaj 92.857 dinarjev davka od skupnega dohodka. Omenimo naj, da v navedenih gornjih podatkih obrtniki v občini niso bili všteti.

In ker bo morala davčna uprava letos vrniti mnogim davkoplačevalcem, ki so lani plačali akcizije na letošnje davčno odmero, ki pa je bila zaradi višje davčne stopnje ter manjših zaslužkov, kot so predvidevali v začetku lanskega leta, manjša, precej denarja, je že sedaj povsem jasno, da se občinski proračun na račun davkov od skupnih dohodkov občanov zares ne bo posebno obogatil.

SPREHOD PO METLIKI

PROSLAVA RK - Občinski odbor Rdečega križa je pripravil 18. maja proslavo ob 30-letnici obitvitve Rdečega križa Slovenije. Na prireditvi, ki je bila dobro pripravljena, so podelili značke krvodajalcem, zaslužnim delavcem RK pa diplome ter republiška priznanja.

VEČ RESNOSTI - Mesto nima mladinskega kluba, zato je sklicalo prejšnji teden predsedstvo mladinske konference mlade na ustanovni občni zbor mestnega mladinskega kluba. Žal je prišlo v mladinski klub le nekaj več kot šest mladincev, čeprav je v mestu veliko takih, ki niso organizirani v nobenem od mladinskih aktivov. Malo več resnosti ne bi škodilo.

SKODLJIV ALKOHOL - Prejšnji petek je pripravila občinska konferenca SZDL v hotelu Smuk v Semiču predavanje: Alkoholizem in njegov vpliv na gospodarstvo. Predaval je predstojnik bolnice za zdrav-

ljenje alkoholikov tovariš Janez Rugelj iz Škofljice. Predavanje so poslušali predstavniki podjetij, družbenopolitičnih organizacij, šol in zdravstvenega doma.

KOMU STANOVANJE - 24. maja je imel tretjo sejo solidarnostni stanovanjski sklad pri Obs Metlika, na kateri so sprejeli zaključni račun za leto 1973 in finančni načrt za tekoče leto, sprejeli pa so tudi pravilnik o pogojih in merilih za doodeljevanje stanovanj, zgrajenih s sredstvi stanovanjskega sklada.

NEMARNEŽI - Bliža se konec šolskega leta in v mestu je opaziti vse več učencev, ki se na svojih šolskih ekskurzijah ustavijo tudi tu. Največkrat si ogledajo Belokranjski muzej, se posladkajo v slaščičarni ali pa se razgibljejo na kopaljšču. Kaže pa, da ti učenci ne poznajo koškov za odpadke, saj puste za seboj pravo smetišče.

ČRNO MALJSKI DROBIR

VRTEC NAMESTO SKEDNJA - Pretekli teden so skedenj, ki je stal nasproti osnovne šole v Semiču, prestavili blizu Bencinske črpalke. Namesto skednja bo nasproti šole stal otroški vrtec, ki ga bodo pričeli graditi letos.

JURJEVANJE BO - Dolgo se ni vedelo, ali bodo letos v Črnomlju priredili tradicionalno jurjevanje ali ne. No, pred kratkim je odbor za jurjevanje dokončno sklenil, da jurjevanje, ki bo že dvanajsto no-

vrsti, bo. Ljubitelji starih lepih običajev si ga bodo lahko ogledali v Črnomlju drugo soboto in nedeljo v juniju.

PREDAVAL DR. JANEZ RUGELJ - O alkoholizmu je pred dnevi predstavnikom gospodarstva, družbenopolitičnih organizacij in zdravstvenih ustanov obeh belokranjskih občin v Semiču predaval dr. Janez Rugelj. Predavanje je bilo zelo dobro in koristno, saj alkoholizem tudi Beli krajini ne prizanaša.

Črnomaljski poročevalec

metliški tednik

Rinža je kanal

Rožni studenec pri Kočevju vedno bolj izgublja svojo izletniško in rekreacijsko privlačnost, česar pa ni kriva samo zamočvirjena in onesnažena okolica, ampak predvsem onesnažena Rinža. Na delu Rinže pri Rožnem studencu (Peter in Pavel) so se odrasli in mladina še pred nekaj leti kopal, zdaj pa reka smrdi po gnojnici, da ribe v njej niti niso več užitne, po vodi plavajo gnijoči odpadki, dno Rinže pa je blatno in gnojno. ZKGP že leta in leta obljublja čistilne naprave na obratu Mlaka, vendar se zadeva ne premakne nikamor.

Ce kmetijci sami ne ugotovijo, da kvarijo naravo, bi jim morali to dopovedati pristojni organi. Če ti tega ne znajo ali nočejo, pa naj ukrepajo občani. Prav bi bilo, da bi kmetijci zgradili kanal do bodoče mestne čistilne naprave, sedanjega (do Rožnega studenca) pa sami zasuli. Če tega ne storijo, je dolžnost pristojnih služb, da odločno preprečijo nadaljnje onesnaževanje Rinže, pa če treba tudi prepove gradnjo novih živinskih farm ali zahtevajo ukinitve sedanjih. Zaradi odplak ZKGP namreč Rinže do Rožnega studenca in skozi vse Kočevje smrdi po gnojnici, posebno se, kadar je voda nizka in je vročina. Občani ne smemo dopustiti, da bo namesto čiste, lepe, zdrave reke postala Rinža grd, umazan, smrdeč in kužen kanal.

P-c

Mladina, ki čisti okolje, da ga bo znala tudi varovati, prav zato so take akcije vzgojne. Na sliki: kočevski gimnazijci pri nedavni očistevalni akciji. (Foto: J. Primc)

Dijaki čistili Rožni studenec

Podobno akcijo bodo imeli spet jeseni - Okolica Kočevja zelo onesnažena - Povsod polno starih štedilnikov, papirja, tekstila in stekla

50 dijakov in dijakin kočevske gimnazije je 17. maja dopoldne čistilo Rožni studenec in njegovo okolico. To akcijo so organizirali v sodelovanju s skupnostjo za varstvo okolja, sodila pa je med priprave za letošnjo turistično sezono. Rožni studenec je namreč priljubljena izletniška točka za Kočevje. Podobno akcijo bodo organizirali gimnazijci spet jeseni, po turistični sezoni.

Dijaki so nabrali veliko polivinilnih in tetrapak vrečk, plastične posode, pa tudi avtomobilskih delov (vrata, odbijače), posteljno mrežo, štedilnik, steklo, konzerve, zamaške steklenice, blago, obutev, dele obutve itd.

Rožni studenec je tudi kraj, kjer so poleti razne veselice. Prav bi bilo, da tisti, ki daje

BENČINA DIREKTOR

Za novega direktorja Združenega KGP Kočevje je bil 17. maja imenovan Drago Benčina, dosedanji poslanec kočevske občine in nekdanji predsednik občinske skupščine.

prostor v najem, tudi poskrbi, da ga prireditelj očisti ali pa plača čiščenje okolice.

Potrebni pa bi bilo precej akcij, da bi okolico mesta zadovoljivo očistili, saj je prav Rožni studenec še najmanj onesnažen. Ob mahovniški cesti, pri Bregu, Mlaki, Kleču, proti Cvišarjem in drugod je v gozdskih obcestih in poteh polno starih štedilnikov in drugih odpadkov, ki bi bile lahko dragocene surovine za našo industrijo (železo, steklo, papir, tekstil), zdaj pa le kazijo okolje.

J. PRIMC

Solidarnostni sklad za ogrožene šoferje

Na kratko o uspešnem delu in načrtih ZŠAM Kočevje - Julija parada in proslava

Zveza šoferjev in avtomobilstnikov (ZŠAM) Kočevje je ena najbolj delavnih tovrstnih organizacij na Dolenjskem. Delo so porazdelili na posamezne komisije in sekcije, ki imajo programe, izdelane po okvirnem programu združenja.

V organizaciji je trenutno približno dvesto članov. Se vedno pridobivajo nove člane, predvsem mlade mehanike in poklicne voznike motornih vozil. Za vestno delo in posebno prizadevanja podeljujejo članom vsako leto pismena priznanja, pohvale, srebrne in zlate značke.

ZŠAM Kočevje skrbi za vzgojo poklicnih voznikov motornih vozil in jim nudi redno šolanje za pridobitev kvalifikacije. Pomaga tudi social-

no šibkim, bolnim, ostarelim šoferjem in invalidom. Po sklepu konference ZŠAM Kočevje so ustanovili solidarnostni sklad, kjer zbirajo denar za socialno ogrožene člane združenja ali njihove družine. V ta sklad plačujejo člani po 50 din na leto.

Se letos nameravajo nabaviti 12 svečanih uniform, več učil za šolo poklicnih šoferjev in nekaj strokov-

ne literature. Upajo, da jim bo v nekaj letih uspelo zgraditi garažo za „šolski“ avto, servisno mehanično delavnico, skupni prostor za sestanke, učilnico in pisarno. Ker nimajo lastnih prostorov, plačujejo zdaj precejšnjo najemnino.

V delovnem programu imajo tudi razna tekmovanja. Tako priredijo vsako leto tekmovanje v kegljanju za prehodni pokal med združenji Grosuplje, Ivančna Gorica in Kočevje. Tesno sodelujejo s člani AMD Ribnica in AMD Kočevje. Ob ribniškem občinskem prazniku 26. marca so člani ZŠAM Kočevje sodelovali v sprevedu vozil iz Ribnice do Jelenevega žleba, kjer so položili venec pri spomeniku zmage nad italijanskimi fašisti.

Za letošnji dan šoferjev 13. julija pripravljajo kulturno prireditev v Seškovem domu in parado z avtomobili. Ob tej priložnosti bodo podelili priznanja, nagrade oziroma pohvale vzornim voznikom, gospodarskim organizacijam in ustanovam, ki so kakorkoli pripomogle pri razvoju in napredku ZŠAM Kočevje. Za pomoč pri izvedbi proslave bodo prosili tudi člane sveta za preventivo in vzgojo v cestnem prometu, mladino, pionirje in delavsko godbo na piha-

VILKO ILC

Malo govori, več naredi

Sestavil je tudi rebuse za mladinsko glasilo

„Sandi Marinčič je mladinec, ki najbolj zasluži, da o njem kaj napišete,“ me je opozorila mentorica mladinske organizacije na osnovni šoli Kočevje Ksenija Zaggar. „Vendar upoštevajte, da je priden za delo, zgovoren pa ni preveč.“

Sandi, ki je star 15 let in je učenec 8.e, dela v športnih krožkih in klubih, je član predsedstva mladinske organizacije na šoli in predsednik komisije za SLO, sodeluje pri urejanju mladinskega šolskega glasila, vodi mladince na razne obiske in prireditve. Lani si je priboril bronasto in srebrno Vegovo priznanje. Bil je razredni prvak „Vesele šole“ in drugi v občini. Je vedno med najboljšimi pri kolesarskih tekmovanjih itd.

DL: „Zakaj pa ne razgrajaš, nagajaš, počenjaš neumnosti, kot je pogosto pri takih fantih?“

ODG: „Saj tudi nagajam še ob vsem drugem.“

DL: „Kaj pa dela komisija za SLO, ki jo vodiš?“

ODG: „Med poplavo smo dežurali na občini. Vodil sem našo skupino na obisk vojaške enote v Ribnici. Trije iz šole smo kot dopolnitev 9. SNOUB, in če ima ta

brigada kakšno akcijo, gremo z njo. Če bi bila vojna, bi bili kurirji ali pa bi opravljali še druge naloge.“

DL: „Zakaj mladi sodelujete v SLO?“

ODG: „Da bi skupno z odraslimi čimprej prepodili morebitnega napadalca. Nihče nas namreč ne bo napadel, da bi nam kaj prinesel oziroma dal, ampak le zato, da bi nas izkoristil. Zato je najbolje, če smo samostojni.“

DL: „Šlišal sem, da si predaval soščem. O čem si jim govoril? Si imel kaj treme?“

ODG: „Imel sem učni nastop iz fizike. Predaval sem celo uro o indukcijski napetosti. Bilo mi je nerodno, ker so me vsi gledali.“

Mentorica, ki naju je poslušala, je povedala, da ima Sandi na javnih nastopih tremo. Nekoč, ko bi moral prebrati delovni program mladinske organizacije, je kar skupaj zlezal, da so ga z vodo polivali in ga spravili spet k zavesti. Za delo pa je zelo priden.

Sandi je dodal, da govoriške treme nima le, če je malo ljudi skupaj in če so na sestanku samo znanci.

„Takole zgradbo sem videl v televizijski risanki ‚Pravnuki‘ in sem jo potem naredil, ko je naš tovariš Stane Jarm dal za nalogo, naj naredimo model hiše,“ je povedal Sandi Marinčič iz 8.e osnovne šole Kočevje. Dejal je še, da najbrž ne bo arhitekt, ker bi ga bolj veselilo študirati za strojnega ali elektro inženirja. (Foto: Primc)

Zdaj rak, ožilje in srce

Alkoholikov precej, na predavanja pa jih ni

Jožica Klarič je pred tremi leti prevzela posle tajnice občinskega odbora RK Kočevje, ko se je upokojila Hedvika Pintar, znana neutrudna aktivistka RK, ki je bila pred njo 10 let tajnica.

„V začetku me je bilo strah, potem sem delo spoznala in se privadila,“ pravi Jožica Klarič. „Vendar je bilo večših laže delati, kot je sedaj. Ljudje so prihajali na predavanja in se še bolj množično vključevali v naše akcije. Ko smo imeli lani predavanje o alkoholizmu, se ga je udeležilo pet predstavnikov TOZD, ostali poslušalci pa so bili šolarji. To pomeni, da na predavanja niso prišli tisti, ki jim je bilo najbolj namenjeno.“

Kljub temu bomo še organizirali predavanja. Prav zdaj ga pripravlja mestna organizacija RK. Vendar se še niso odločili, ali bi bilo o raku ali o boleznih srca in ožilja. Obe bolezni sta „sodobni“ in prepričana sem, da bi tako predavanje pritegnilo poslušalce.“

O proslavljanju 30-letnice povojne dejavnosti RK pa je povedala, da bo v Kočevju osrednja občinska proslava. Podelili bodo tudi odlikovanja zaslužnim aktivistom in delavcem RK. Na osrednjo slovensko proslavo v Gradcu pa bo odpotoval tudi najmanj en avtobus članov RK iz kočevske občine.

Jožica Klarič

Letos je uspešno opravilo izpit za poklicne voznike 18 slušateljev šole ZŠAM. Na sliki so novi poklicni vozniki s predavatelji. Zdaj je v teku že nova šola za poklicne voznike. (Foto: F. Brus)

Novi dogovor - Rubikon štipendiranja

Študent o sedanji štipendijski politiki v občini in novem družbenem dogovoru o štipendiranju

Ko govorimo o štipendijski politiki v kočevski občini, ne moremo uporabiti besed „urejeno“ in „načrtno“, če ne počemo lagati. Smo ena redkih občin, kamor ni prodrlo družbeno dogovarjanje in samoupravno sporazumevanje na področju štipendiranja. V občini še sedaj ni podpisan samoupravni sporazum, pred durni pa je že nov. Pri nas do sedaj še nobena OZD ni upoštevala pri odločanju višine štipendije materialnega položaja prosilca, temveč so dajale v glavnem povprečne zneske. Tudi ni bil ustanovljen štipendijski solidarnostni sklad. Hkrati pa vedno bolj manjka strokovnjakov.

Ni naš namen koga obsojati, ampak želimo le opozoriti na stanje, kakršno je, da bi se končno premaknili z mrtve točke in ustvarili ugod-

nejše ozračje ter da bi na tem področju ustvarili načrtnost in red.

Štipendiranje - del kadrovske politike

Po srednjeročnem družbenem načrtu naj bi v letih 1971 - 75 v občini zaposlili 320 ljudi s srednjo, višjo ali visoko izobrazbo. To število je kvečjemu premajhno, saj je tako izobrazbena kot kvalifikacijska struktura zaposlenih pod republiškim povprečjem. Tudi rast družbenega proizvoda in produktivnosti sta pod republiškim povprečjem. Torej je pomen intenzivnih faktorjev v našem gospodarskem razvoju toliko večji. Zato je treba storiti več na področju kadrovske politike.

Računi kažejo, da tudi števila 320 ne bomo dosegli. V teh štirih

letih bo končalo srednje, višje in visoke šole največ 110 ljudi. Primanjkljaj nad 210 ljudi pa bo potrebno poiskati preko malih oglasov, kar je ob siceršnjem povpraševanju po kadrih vse prej kot mogoče.

Prvi razlog za kadrovske težave, ki je značilen za vso republiko, je premalo številna generacija tistih, ki bi lahko danes študirali. V naši občini pa je še izredno majhna gostota prebivalcev na izredno velikem prostoru. Drugi razlog je dosedanja neustrezna kadrovska politika, tudi štipendiranje. To se kaže v nesorazmernosti po študijskih smereh. Medtem ko so nekatere šole natrpne, so druge prazne. Premalo mladih tudi nadaljuje šolanje. Razen tega je še ogromen osip. V Sloveniji študira 12 odstotkov, iz Kočevja le 6 odstotkov generacije (višje in visoke šole).

Pri reševanju kadrovskih zadev se moramo zavedati, da le-teh s še tako dobrim štipendiranjem ne bomo rešili, če v kadrovsko politiko ne bomo vključeni poklicno usmerjanje, spodbuda in družbeno priznanje poklica.

Oglejmo si nekaj podatkov o štipendiranju:

Pri RIS je dobilo štipendije na srednjih šolah leta 1971/72 41 dijakov, na višjih in visokih šolah 7 stu-

Štipenditor	Visoke in višje šole		Srednje šole	
	1971/72	1972/73	1971/72	1972/73
(T)OZD	24	26	54	51
TIS	11	13	8	7
OSTALI	2	5	6	5
SKUPAJ	37	44	68	63

dentov, leta 1972/73 pa 47 dijakov in 10 študentov, seveda le iz kočevske občine. Takoj opazimo izredno majhno število štipendij in njihovo nezadostno rast. V vsebino štipendiranja se tu ne bi spuščal, kajti ne bi mogel reči nič lepega. Primerjajmo še povprečno višino štipendije v Kočevju z republiškim povprečjem za leto 1972/73: srednje šole: Kočevje 400 din, Slovenija 500 din; višje in visoke šole: Kočevje 600 din, Slovenija 750 din.

Ti podatki so približni. Vendar je res, da je povprečna štipendija v občini globoko pod republiškim povprečjem. Zaključek bi bil, da izgubi štipendiranje svoj kadrovski značaj.

Podkrepljeni z vsemi dosedanjimi ugotovitvami in podatki lahko trdimo, da je v skladu s pravilno kadrovsko politiko potrebno bistveno povečati sredstva za štipendiranje ter tako povečati število štipendij, še posebno za dijake nižjih razredov

srednjih šol ter študente prvih letnikov, in hkrati tudi zvišati štipendije.

Štipendiranje - element socialne politike

Tudi v kočevski občini se na področju šolstva kažejo posledice socialnih razlik. Te so še bolj zaostrene zaradi velikosti občine. Socialna sestava študirajočih je neustrezna. O tem pričajo podatki o socialni pripadnosti učencev osmega razreda (v občinskem merilu) ter dijakov gimnazije.

Nadaljnje šolanje je privilegij otrok bogatejših staršev in mestnih otrok. 8. razred obiskuje 19 odstot-

Pripadnost	8. razred	gimnazija
DELAVSKA	59,2 odstotka	31,1 odstotka
KMEČKA	10,6 odstotka	4,9 odstotka
USLUŽBENSKA	22,8 odstotka	47,2 odstotka
OSTALO	7,4 odstotka	16,8 odstotka

INEX ADRIA AVIOPROMET

**SORODNIKI
ZDOMCEV V NEMČIJI!**

Izkoristite vsak ponedeljek, petek in soboto linijo Ljubljana -Duesseldorf-Frankfurt-Stuttgart-Hamburg-Hannover in nazaj.

Linija je namenjena samo zdomcem in njihovim sorodnikom. CENA: od 750 din naprej glede na relacijo in 50 % ceneje od redne linije.

Prodaja kart: Generalturist Karlovac, IAA Ljubljana, Titova 48, tel. 0618313-366.

PROSTA DELOVNA MESTA!

ČASOPISNO GRAFIČNO PODJETJE
„DELO“,
podružnica NOVO MESTO

SPREJME

TRI RAZNAŠALCE ČASOPISOV „DELO“ za področje Novega mesta.
Raznašanje je v jutranjih urah. Delo je primerno tudi za fante, ki še niso stari 15 let.

DISPEČARJA – ŠOFERJA za 5 do 6 ur na dan od 4. do 10. ure.

Pogoj: izpit voznika B kategorije. V poštev pride tudi ml. upokojenec s polovičnim delovnim časom.
Dober zaslužek! Interesenti naj se javijo v pisarni podružnice, Glavni trg 1.

Ljubljanska banka

podružnica
ČRNOMELJ

vabi k sodelovanju nove sodelavce, zato

RAZPISUJE

1. DELOVNO MESTO LIKVIDATORJA
2. MESTO PRIPRAVNIKA S SREDNJO IZOBRAZBO

Za razpisana mesta je predvideno delo v turnusu. Kandidati morajo poleg splošnih pogojev imeti dokončano srednjo šolo. Prednost pri izbiri bodo imeli kandidati s končano srednjo ekonomsko šolo.

Kandidati naj pošljejo prijavo v roku 15 dni po dnevu objave na naslov:

LJUBLJANSKA BANKA, podružnica Črnomelj, Trg svobode 2, kjer lahko dobe tudi dodatne informacije o delovnih pogojih.

Kadrovska komisija

**NOVO
NOVO
NOVO**

aktivni program pranja (bio)

popolnejše pranje
superavtomatsko
enostavno
z garancijo gorenje

PS 615 · PS 615 R · PS 620 BIO S · PS 625 BIO S · PS 625 BIO

cooldown - postopno ohlajevanje perila
podaljšano predpranje in pranje
maksimalni učinek encimov
tri tehnike pranja
povečano število obratov - boljše ožemanje
stop pranje
avtomatsko doziranje ustrezne količine
praška in vode
novi pralni stroji z mednarodnim
znakom volne

Odbor za medsebojna razmerja pri podjetju „KOVINAR“,
Novo mesto, razpisuje delovno mesto

DIREKTORJA

(reelekcija)

Pogoji:

1. strojni tehnik z najmanj 5-letno delovno prakso na vodilnih delovnih mestih,
2. visoko kvalificirani delavec kovinske stroke z najmanj 10-letno delovno dobo, od tega 5 let na vodilnih delovnih mestih.

Poleg teh pogojev mora direktor delovne organizacije imeti politično-moralne pogoje, ki jih oceni organizacija ZK v delovni organizaciji.

Ponudbe z življenjepisom, dokazili o strokovni izobrazbi in praksi je treba dostaviti odboru za medsebojna razmerja pri „KOVINARJU“, Novo mesto, najkasneje 15 dni po objavi razpisa.

INFORMACIJE O BOLNIKIH

Splošna bolnišnica Novo mesto bo na željo svojcev dajala po telefonu informacije o zdravstvenem stanju bolnikov po naslednjem razporedu:

kirurški oddelek od 14. do 17. ure; ob sobotah pa od 10. do 12. ure,
interni oddelek od 11. do 12. ure,
ginek.-porodniški oddelek od 11. do 12. ure in od 16. do 17. ure,
pljučni oddelek (ob ponedeljkih, sredah in petkih) od 8. do 9. ure,
otroški oddelek (ob torkih, četrtek, sobotah) od 11. do 12. ure,
dermatovenerološki oddelek od 7. do 8. ure,
infekcijski oddelek (ob sredah in petkih) od 8. do 10. ure,
okulistični oddelek od 10. do 11. ure,
nevrolški (ob torkih in petkih) od 10. do 11. ure,
otorinolaringološki oddelek (ob sredah in sobotah) od 12. do 13. ure,
rehabilitacijski oddelek (vsak dan, razen sobote) od 11. do 12. ure.

OBISKI BOLNIKOV!

Obenem sporočamo, da bodo obiski bolnikov dne 9. 6. 1974 le od 12. do 13. ure. Zaradi Zleta bratstva in enotnosti bo tudi parkirni prostor ob Težki vodi samo ta čas prost za obiskovalce bolnikov. SPLOŠNA BOLNIŠNICA NOVO MESTO.

LICITACIJA!

MERCATOR – TOZD STANDARD
Novo mesto

proda

KAMIONET IMV 1600

Licitacija bo 6. 6. 1974 ob 10. uri pred salonom pohištva pri živilskem trgu v Novem mestu.

TRGOVSKO PODJETJE
TEHNO-MERCATOR
CELJE

V TEM TEDNU VAS ZANIMA

TEDENSKI KOLEDAR

Cetrtek, 30. maja – Ivana Petek, 31. maja – Angela Sobota, 1. junija – Justin Nedelja, 2. junija – Evgenij Ponedeljek, 3. junija – Karel Torek, 4. junija – Frančišek Sreda, 5. junija – Bonifacij Cetrtek, 6. junija – Zdenko

KINIO

BREŠTANICA: 1. in 2. 6. ameriški barvni film „Zidovi greha“.
BREZICE: 31. 5. in 1. 6. francoski barvni film „Klopka“.
CRNOMELJ: 31. 5. italijanski barvni film „Pridite k nam na kavo“, 2. 6. ameriški barvni film „Zakaj te oče pušča samo“, 5. 6. italijanski barvni film „Lov na blago“.

mali oglasi

SLUŽBO DOBI

ISČEM starejšo kmečko žensko ali upokojenko za varstvo dveh otrok (eden 5 let, drugi 5 mesecev). Nudim hrano in stanovanje, drugo po dogovoru. Oglasite se lahko vsak dan po 15. uri ali v soboto in nedeljo na naslov: Franc Kump, Uršna sela št. 42.
FRIZERSKO POMOČNICO išče salon FRANJA v Novem mestu, Košialova 8.
V UK SPREJMEM vajenca za previjanje elektromotorjev in KV elektromehanika. Plača dobra. Telefon 310-119, Ljubljana.
GOSTINSKO PODJETJE „PLANIKA“, Kamnik, zaposli takoj dve kvalificirani ali polkvalificirani kuharici in več natakaric. Praksa zaželeno. Zaposlimo tudi nekaj deklet na priučitev. Nastop možen takoj ali po dogovoru. Samostojno stanovanje je zagotovljeno.
SPREJMEM vajenca. Stanovanje zagotovljeno. Splošno ključavničarstvo, Janez Kosmač, Ljubljana, Jeranova 5.
ENEGA ALI DVA vajenca parketarje stroke sprejem v uk. Jože Pirč – parketarstvo, Krško, Cesta Milke Kerinove 5, telefon 71-422.

STANOVANJA

MLADA ZAKONCA iščeta kjerkoli v Novem mestu neopremljeno enosobno stanovanje ali garsonjero. Ponudbe pod šifro „NUJNO-800“
ISČEM enosobno stanovanje v Krškem ali okolici. Cenjene ponudbe pod šifro „PLAČAM VNAPREJ“.
ZAROCENCA iščeta v Sevnici opremljeno ali neopremljeno sobo s souporabo kopalnice. Možno tudi manjše stanovanje. Ponudbe pod „REDNA PLAČNIKA“.
ISČEM SOBO v Novem mestu. Ponudbe pod „1. JUNIJ“.

PRODAM

PRODAM skoraj novo kosilnico Alpina. Cena ugodna. Bebar, Podgino 5, Šentjanž.
PRODAM, tudi za vino, dvodelno omaro in divan. Ločna 14, Novo mesto.
PRODAM obračalnik Maraton 140 s kosilnico BCS. Judež, Cikava 10, Novo mesto.
UGODNO prodam televizor, manjši šank, cirkular, pony motor, dele za fiat 1300 in diferencial. Tomaž Potočar, Vel. Bučna vas 35, Novo mesto.
PRODAM globok otroški voziček. Hribar, Mala Bučna vas 21, Novo mesto.
PRODAM seno in otavo, približno 1,5 ha. Jože Kozina Zalog 7, Novo mesto. Ogleđ v nedeljo popoldne.
PRODAM puhalnik in fiat 750, letnik 1969. Kastelic, Zabja vas 39, Novo mesto.
MIZARSKO kombinirano skobelno vilo 410 mm prodam. Mokotar, Cegelnica, Novo mesto.
UGODNO prodam motorno kosilnico Olimpia. Jože Avžin, Ragovo 6, Novo mesto.
TELEVIZOR Čajevec, brezhiben, prodam. Cesta kom. Staneta 1, Novo mesto.
PRODAM dva purana in puro, odrasle, velike, bele, in oddam brezplačno vrtno zemljo za odpeljati, ter kupim koruzo (drobno zrno). Jenko, Novo mesto, Smihelska cesta 4, pri novi bolnici, telefon 21-873.
PRODAM televizor za 1500 din. Informacije na upravi CZP Dolenjski list. (NIKO)

Motorna vozila

PRODAM dobro ohranjen austin 1300 brez radioparata. Javite se na Kristanovi 25 ali po telefonu 22-169 od 16. do 19. ure.
FICKA, december 1969, lahko s prikolico, prodam. Brezovar, Gotna vas 44, Novo mesto.
PRODAM tovorni avto Mercedes 1113 kiper. Naslov v upravi lista (1325/74).
PRODAM ZASTAVO 750, staro 30 mesecev. Stokanovič, Jerebova 20. Novo mesto, telefon 21-398.
UGODNO prodam zastavo 1300, staro dve leti, prevoženih 31.000 km. Ker gradim, je možno delno plačilo tudi s posojilom. Naslov v upravi lista.
PO UGODNI CENI prodam zastavo 750, letnik 1966, karoserija novejšega tipa, dobro vzdrževana. Ogleđ v soboto in nedeljo popoldne na Gor. Kamencah 11.
PRODAM VW, letnik 1969. Grabrijan, Pod smreko 6, Črnomelj, telefon 76-227.
UGODNO prodam škodo 1000 MB, letnik 1965. Informacije na Dolenjskem listu.

KOSTANJEVICA: 1. 6. jugoslovanski barvni film „Živeti od ljubezni“, 2. 6. ameriški barvni film „Pozno je za heroje“.
KRŠKO: 1. in 2. 6. ameriški barvni film „Jeremija Johnson“, 5. 6. italijanski barvni film „Crni gusar“.
METLIKA: 31. 5. in 2. 6. ameriški barvni film „Mož postave“, Od 31. 5. do 2. 6. angleški barvni film „V avtobusu“, 5. in 6. 6. švedski barvni film „Strast“.
MIRNA: 1. in 2. 6. „Maščevanje Hanie Couderja“.
NOVO MESTO: Od 31. 5. do 2. 6. italijansko-ameriški barvni film „Krvavi opoj“, Od 4. do 6. 6. ameriški barvni film „Scrit to je dežela nasilja“.
RIBNICA: 1. in 2. 6. domači barvni film „Volk samotar“.
SENTJERNEJ: 1. in 2. 6. „Divji človek“.
TREBNJE: 1. in 2. 6. ameriški barvni avanturistični film „Plamen nad Smirno“.

UGODNO PRODAM puhalnik za seno (cevi 30 cm debeline). Naslov v upravi lista (1338/74).
PRODAM težko kravo s teletom, staro 5 let. Ivan Savnik, Pesje 14, Krško.
PRODAM košnjo. Ozebek, Brod 44, Novo mesto.
PRODAM kosilnico BCS 27. Viktor Robek, Stravberk 4, Otočec ob Krki.
PRODAM obračalnik Sonce za traktor. Gričar, Hrastovica 10, Mokronog.
PRODAM enosobno traktorsko prikolico, primerno za hribe, in 150 l silivovce. Anton Vovk, Mačkovec 4, Novo mesto.
POCENI prodam rabljeno dnevno sobo in kombiniran električni štedilnik. Naslov v upravi lista (1355/74).
PRODAM visok otroški voziček po ugodni ceni. Avgust Košak, Ločna 16, Novo mesto.
PRODAM dobro ohranjen televizor Gorenje 900. Ogleđ popoldne. Hudelja, Kristanova 24, Novo mesto.
PRODAM po ugodni ceni nov motor Rade Končar (15 KM). Anton Gregorič, Gor. Brezovica 25, Sentjernej.
KOMBINIRAN otroški voziček (moder) prodam. Ivan Zoran, Trdinova 5 c, Novo mesto.
UGODNO PRODAM nov Singer pletilni stroj. Gabrijela Repše, Novo mesto, Kandijška cesta 13.
PO UGODNI CENI prodam novo žago za razrez hlodovine (brenta) ter modele za izdelavo betonskih cevi (profil 10, 15, 20 cm). Naslov v upravi lista (1372/74).
PRODAM televizor in magnetofon po nizki ceni. Antonija Rozman, Potok 18, Straža.
PRODAM košnjo sena na rastilo. Jože Pucelj, Partizanska 1, Novo mesto.
PRODAM elektrovarilni aparat Elektroda ali zamenjam za moped. Alojz Vovk, Smarjeta. Ogleđ v nedeljo.

POSEST

PARCELO (500 m²) z dokumentacijo in začeto gradnjo prodam za 7 milijonov v okolici Novega mesta. Naslov v upravi lista (1320/74).
ZELO UGODNO PRODAM enodružinsko novozgrajeno hišo v Kočevju, Trata 1. Lepa in privlačna lega. V pritličju je možno odpreti gostilno ali trgovino. Interesenti naj se javijo na naslov: Janez Andlovic, Kočevje, Roška 3.
PRODAM majhno posestvo z gospodarskim poslojem (približno 2 ha). Hiša takoj vseljiva. Hiša in posloj v dobrem stanju, oddaljeno od Sevnice 4 km. Dovož z avtom. Naslov v upravi lista (1353/74).
PRODAM travnik na Grmu. Oglasite se na naslov: Lojze Golob, Trdinova 41, Novo mesto.

KUPIM

KUPIM zadiljivo parcelo, po možnosti v Bučni vasi ali Mačkovcu. Naslov v upravi lista (1333/74).
KUPIM kosilnico BCS. Naslov v upravi lista (1336/74).
KUPIM enostanovanjsko hišo novejšega gradnje v Brežicah ali bližnji okolici. Ponudbe na upravo lista pod šifro „GOTOVINA“.

PREKLICI

NEŽA STRAJNAR, Ždinja vas 21, Otočec, prepovedujem vožnjo in pašo kokoši po moji njivi. Kdor tega ne bo upošteval, ga bom sodno preganjal.
JANEZ PEZDIRC, Gradac 29 v B. krajini, prepovedujem hojo in vožnjo po mojem sadnem vrtu na Vinjem vrhu (pod cerkvijo). Kdor tega ne bo upošteval, ga bom sodno preganjal.
JOŽE VUKŠINIC, Svržaki 5, Metlika, prepovedujem hojo, pašo in vožnjo po mojih parcelah. Kdor tega ne bo upošteval, ga bom sodno preganjal.

RAZNO

STAREJŠO ŽENSKO, ki je 7. maja ob 11. uri našla denarnico na Florjanovem trgu, prosim, da jo proti nagradi vrne na upravo lista.
SEM STAR 29 LET, zaposlen v Nemčiji in želim spoznati pošteno kmečko dekle, staro od 24 do 28 let. Dekle, če si iz bližine Suhe krajine ali Novega mesta, javi se pod šifro „LEPO JE V DVOJE“.
POROČNI PRSTANI! – K moderni obleki – sodoben nakit! Dobite ga po naročilu ali izbiri pri zlatarju v Ljubljani. Gosposka 5 (poleg univcrze). – Z izrezkom tega oglasa dobite 10 odst. popusta!

OBVESTILA

OBVEŠČAM cenjene stranke, da sem odprl pečarsko obrt. Naročila sprejema Lojze Vrščaj, Gor. Ponikve 3, Trebnje (pri Bogotu).
ZA PAŠO živine izdelujem batijske pastirje. Naročila sprejemam na naslov: Peter Kimovec, Gorenjska 17, Mengeš.
CENJENE stranke obveščamo, da bo damsko frizerski salon „MILKA“ zaprt zaradi kolektivnega dopusta od 28. 7. do 11. 8. 1974. Za razumevanje se vam zahvaljujemo. Za nadaljnji obisk se priporočamo.

ČESTITKE

DOBRIMA IN SKRBNIMA atu in mami JERNEJU in NEŽI DRČAR iz Podgore pri Novem mestu za 50 let skupnega življenja iskrene čestitke z željo, da ostaneš še mnogo let med nami zdrava in zadovoljna. Otroci, zetje, snahe, vnučki pa jima pošiljajo zvrhan koš poljubčkov.

Ob 55. rojstnem dnevu želimo našemu „tatku“ vse najboljše, obenem pa kličemo – še mnogo zdravih let. Družine Pezelj

ZAHVALA

Ob boleči in teži izgubi naše drage mame in stare mame

MARIJE TURK, roj. MRAK iz Zaloga 12

se iskreno zahvaljujemo vsem sorodnikom, prijateljem in znancem, ki so pokojnico spremlili na zadnji poti, nam izrekli sožalje, darovali vence in cvetje. Posebna zahvala sosedom, družinam Jakšetovi, Klančarjevi, Staniševi in Hočvarjevi, ki so nam v najtežjih trenutkih nudili nesebično pomoč. dr. Vladimiru Živkoviču za obiske na domu, OOS – TOZD TEZ, sodelavkam kuhinje Novele – Straža, OOS in sodelavcem IMV Novo mesto, Novomeški opekarni Zalog za podarjene vence in župniku za opravljeni obred. Hvala vaščanom za podarjeni venec.

Zalujoči: mož Jože, sinova Jože in Polde z družinama in hčerka Mimica z družino

V 76. letu starosti nas je za vedno zapustila naša mama in stara mama

NEŽA KOTNIK iz Vel. Brusnic

Iskreno se zahvaljujemo sosedom, vaščanom, župniku, pevcem, darovalcem vencev, vsem, ki so jo spremlili na zadnji poti, in kolektivu Industrije motornih vozil Novo mesto za podarjene vence.
Zalujoči: sin Ivan z družino

V 86. letu starosti nas je za vedno zapustila naša mama, stara mama in prababica

FRANČIŠKA BAČAR iz Mihovca

Zahvaljujemo se vsem sosedom za vso pomoč in župniku za opravljeni obred.

Zalujoči: sin Jože, hčerke Micka, Ivanka, Pepca in Pavla z družinami

Ob boleči izgubi našega ljubljene in nadvse dobrega moža, očeta, starega očeta, strica in brata

JANEZA VOVKA iz Brezja pri Ratežu

se iskreno zahvaljujemo vsem sosedom, sorodnikom, znancem in prijateljem, učiteljskemu kolektivu osnovne šole Brusnice, kolektivu hotela Grad Otočec, vsem, ki so dragega pokojnika spremlili na pokopnem počitku, njegov grob osvetlili s cvetjem in počastili njegov spomin. Iskrena hvala pevcem za žalostinke in duhovščini za pogrebni obred.

Zalujoči: žena Pepca, sinova Ivan z družino in Tone, hčerke Mimi, Angela, Martina z družinami, nečak Franci z družino, sestri Pepca in Ančka z družinama.

ZAHVALA

Ob nenadni smrti naše nenadomestljive žene, mame, stare mame, sestre in tašče

JOŽEFE ŠEGINA,
roj. ŽELJKO

iz Priložja št. 5

se iskreno zahvaljujemo vsem, ki ste jo v tako velikem številu spremlili na njeni zadnji poti, darovali vence in cvetje. Priscrna hvala sosedom, sorodnikom in prijateljem, ki so nam priskočili na pomoč v težkih trenutkih in izrazili sožalje. Posebno se zahvaljujemo za izkazano pozornost kolektivnemu kolektivu Ljubljanske banke-podružnica Črnomelj, kolektivom PTT Bele krajine in sodelavcem PTT iz Novega mesta ter Beti Metlika. Zahvaljujemo se za organizacijo pogreba krajevnim in občinskim družbenopolitičnim organizacijam občine Metlika, obema govornikoma za ganljive poslovilne besede, enako tudi godbi na pihala iz Metlike. Vsem iskrena hvala!

Zalujoči: mož Franc, Malka z družino, Ivanka z družino, Vida in Slavica ter sestra Ivana Priložje, Črnomelj, Mautih

ZAHVALA

Ob boleči in nenadomestljivi izgubi našega ljubljenega moža, očeta, starega očeta, brata, strica in svaka

MIRKA MIHELČIČA

posestnika iz Vavpčje vasi pri Semiču

se iskreno zahvaljujemo vsem, ki so ga v tako velikem številu pospremili na zadnji poti, mu darovali cvetje, nam pisмено ali ustno izrazili sožalje in sočustvovali z nami. Posebno se zahvaljujemo zdravnikom in osebu novomeške bolnice in onkološkega inštituta v Ljubljani za vso skrb med zdravljenjem. Zahvaljujemo se tov. Martinu Golobiču za poslovilne besede, godbi iz Črnomlja, vsem sorodnikom, prijateljem in sosedom, ki so nam v teh težkih trenutkih kakorkoli pomagali. Še enkrat iskrena hvala vsem.

Neutolajljivi: žena Slava, hčerke Anica z družino, Nada, Slava, Milka, sinova Jože in Mirko, brata in sestre.

ZAHVALA

Ob boleči izgubi našega ljubljeneega sina, brata in strica

MILOŠA ŽIBERTA

iz Novega mesta

se iskreno zahvaljujemo sosedom za vsestransko pomoč v najtežjih trenutkih, sorodnikom, vaščanom in znancem za izrečene sožalje, darovali vence in cvetje. Posebno se zahvaljujemo pevcem in kaplanu za opravljeni obred in mladinskemu aktivu za poslovilne besede pri odprtem grobu. Hvala tudi vsem, ki ste ga v tako velikem številu pospremili v njegov mnogo prerani grob.

Zalujoči: neutolajljiva mamica Mimi, oči Jože, sestri Jožica z družino, Marinka in brat Božidar

ZAHVALA

Ob nenadni, boleči in nenadomestljivi izgubi našega dragega moža in očeta

ANDREJA REPINCA

se iskreno zahvaljujemo vsem sorodnikom, prijateljem, znancem, sosedom in soščolcem, ki so z nami sočustvovali, nam izrekli sožalje, darovali vence in cvetje. Posebno zahvalo smo dolžni tovarni far. in kem. izdelkov Krka in njegovim sodelavcem, občin. konferenci ZMS Novo mesto, občin. konferenci ZK Novo mesto, vsem, ki so ga spremlili na zadnji poti in izrekli poslovilne besede.

Zalujoči: žena Silva, otroci Mojca, Silvo in Zlatko ter drugo sorodstvo

DOLENJSKI LIST

IZDAJA: Casopisno založniško podjetje DOLENJSKI LIST, Novo mesto – USTANOVITELJI LISTA: občinske konference SZDL Brežice, Črnomelj, Kočevje, Krško, Metlika, Novo mesto, Ribnica, Sevnica in Trebnje.

IZDAJATELJSKI SVET: Lojzka Potrč (predsednica sveta), Franc Beg, Viktor Dragoš, Tone Gošnik, Jože Jekc, Vlado Silvester, Franc Lapajne, Tine Molek, Slavko Smerdel, Franc Stajdohar in Ivan Živič

UREDNIŠKI ODBOR: Marjan Legan (glavni in odgovorni urednik), Ria Bačar, Milan Markelj, Janez Pezelj, Branko Podobnik, Jože Princ, Jože Splival (urednik priloge P), Jožica Teppey, Ivan Zoran in Alfred Zeleznik. Fotoreporter Sandi Mikulan, oblikovalec priloge Peter Simič.

IZHAJA vsak četrtek – Posamezna številka 3 din – Letna naročnina 119 dinarjev, polletna naročnina 59,50 din, plačljiva vnaprej – Za inozemstvo 240 din ali 15 ameriških dolarjev oz. 45 DM (oz. ustrežna druga valuta v tej vrednosti) – Devizni račun: 52100-620-107-32002-009-8-9

OGLASI: 1 cm višine v enem stolpcu 45 din, 1 cm na določeni strani 62 din, 1 cm na prvi, srednji ali zadnji strani lista 90 din. Vsak mali oglas do 10 besed 17 din, vsaka nadaljnja beseda 1,50 din. Za vse druge oglase in oglase v barvi velja do preklica cenik št. 6 od 1.1. 1974 – Po mnenju sekretariata za informacije IS SRS (št. 421-1/72 od 28. 3. 1974) se za Dolenjski list ne plačuje temeljni davek od prometa proizvodov

TEKOČI RACUN pri podružnici SDK v Novem mestu: 52100-601-10558 – Naslov uredništva in uprave: 68001 Novo mesto, Glavni trg 3 oz. poštni predal 33 – Telefon: (068) 21-227 – Nenaročenih rokopisov in fotografij ne vračamo – Casopisni stavek, filmi in prelomi: CZP Dolenjski list, Novo mesto – Barvni filmi in tisk: Ljudska pravica, Ljubljana

RADIO LJUBLJANA

UMRLI SO

TELEVIZIJSKI SPORED

VSAK DAN: Poročila ob 5.00, 6.00, 7.00, 8.00, 10.00, 12.00, 15.00, 18.00, 19.30 in ob 22.00. Pisan glasbeni spored od 4.30 do 8.00.

PETEK, 31. MAJA: 8.10 Glasbeni matineja. 9.35 Jugoslovska narodna glasba. 10.15 Sedem dni na radiu. 11.00 Poročila - Turistični napotki za naše goste iz tujine. 12.30 Kmetijski nasveti - inž. Tine Benedičič: Donosnost pridelovanja jabolka na Gorenjskem. 12.40 Po domače. 13.30 Priporočajo vam... 14.10 Iz mladih grl. 14.30 Naši poslušalci čestitajo in pozdravljajo. 15.35 Glasbeni intermezzo. 16.00 "Vrtljak". 18.15 "Signali". 19.00 Lahko noč, otroci! 19.15 Minute s triom Jožeta Burnika. 20.00 Stop paps 15. 21.15 Oddaja o morju in pomorskih. 22.15 Besede in zvoki iz logov domačin.

SREDA, 5. JUNIJA: 8.10 Glasbeni matineja. 9.05 Za mlade radovedneže. 11.00 Poročila - Turistični napotki za naše goste iz tujine. 12.30 Kmetijski nasveti - dr. Stojan Vrabl: O koruzni večji. 12.40 Od vasi do vasi. 13.30 Priporočajo vam... 14.30 Naši poslušalci čestitajo in pozdravljajo. 15.30 Glasbeni intermezzo. 16.00 "Vrtljak". 19.00 Lahko noč, otroci! 20.00 Simfonični orkester RTV Ljubljana v stereo studiu. 22.15 s festivalov jazz.

CETRTEK, 6. JUNIJA: 8.10 Glasbeni matineja. 9.35 Iz glasbenih sol. 10.15 Po Talijinih poteh. 11.00 Poročila - Turistični napotki za naše goste iz tujine. 12.30 Kmetijski nasveti - inž. Slavko Gliha: Produk-

ktivnost dela na naših kmetijah in družbenih gospodarstvih. 13.30 Priporočajo vam... 14.40 Med solo, družino in delom. 15.30 Glasbeni intermezzo. 16.00 "Vrtljak". 17.10 Popoldanski simfonični koncert. 18.30 Iz kasetne produkcije RTV Ljubljana. 19.00 Lahko noč, otroci! 20.00 Cetrtkov večer domačih pesmi in napevov. 20.30 Slovenska popevka 74. 22.15 Popevke in plesni ritmi.

Pretekli teden so v brežiški bolnišnici umrli: Ana Škerbec, žena upokojenca iz Mrčnih sel, stara 54 let; Ana Katanec, občinska podpiranka iz Sv. Nedelje, stara 86 let; Albert Biščan, kmet iz Križa, star 64 let; Mihael Hotko, tast kmeta iz Jereslavca, star 84 let; Andrija Jurak, upokojenec iz Ivanič Miljanskega, star 80 let.

SOBOTA, 1. JUNIJA: 8.10 Glasbeni matineja. 9.05 Pionirski tednik. 10.15 Glasbeni drobiž od tu in tam. 11.00 Poročila - Turistični napotki za naše goste iz tujine. 12.30 Kmetijski nasveti - Jože Kregar: Vrt v juniju. 12.40 Čez travnike in polja. 13.30 Priporočajo vam... 14.10 S pesmijo in besedo po Jugoslaviji. 15.30 Glasbeni intermezzo. 16.00 "Vrtljak". 17.10 Orgle v ritmu. 18.15 Dobimo se ob isti uri. 19.00 Lahko noč, otroci! 19.15 Minute z ansambлом Mojmirja Sepeta. 22.20 Oddaja za naše izseljence.

NEDELJA, 2. JUNIJA: 6.00 - 8.00 Dobro jutro. 8.07 Radijska igra za otroke L. Smulders - E. Batta: "Rdeči skiro". 9.05 Se pomnite tovariši. 10.05 Koncerti iz naših krajev. 11.20 - 14.00 Naši poslušalci čestitajo in pozdravljajo - vmes bo 11.50 Pogovor s poslušalci. 14.05 Humoreska tega tedna. I. Asimov: Jaz, robot. 15.10 Nedeljska reportaza. 16.00 Radijska igra Helge Hagerup: "Kjer žabe letajo". 17.00 - 19.00 Nedeljsko športno popoldne. 19.00 Lahko noč, otroci! 20.00 V nedeljo zvečer. 22.20 Zaplešite z nami.

BREŽIŠKA KRONOKA NESREČ

Pretekli teden so se ponesrečili in iskali pomoči v brežiški bolnišnici: Dominika Strmečkega je nekdo pretepel in mu poškodoval glavo; Martini Škofu je nekdo poškodoval prsni koš; Vinko Balja je padel s črešnje in si poškodoval glavo; Martin Humek je padel z motorjem in si poškodoval glavo; Francu Račiču je krava z rogom poškodovala glavo; Marija Dimc je padla na pokopališču in si poškodovala levo roko; Marjan Čajks je podrl avto in ji poškodoval glavo in levo nogo; Tatjana Levstik je padla s plošče in si poškodovala glavo; Jožetu Horvatu je jermenička poškodovala levo roko; Ivan Neral je padel s kolesom in si poškodoval glavo; Marija Zevnik je padla po stopnicah in si poškodovala rebra in levo nogo; Marija Blažević je padla na dvorišču in si na plečevini poškodovala levo nogo;

IZ BREŽIŠKE PORODNIŠNICE

Pretekli teden so v brežiški porodnišnici rodile: Katica Mogulič iz Vel. Rakovice - Bernardo, Terežija Mustar iz Krškega - deklčo, Marija Coban iz Strmca - deklčo, Sonja Cetin iz Zg. Obreža - Romano, Ljudmila Kodrič iz Vinjega vrha - deklčo, Rosanda Zorič iz Giznika - deklčo, Ljubica Gorup iz Tomaševca - Josipa in Liljano, Jožefa Popelar iz Rožnega - dečka, Pavica Grgos iz Smerovišta - dečka, Anica Horvatič iz Brdovca - Marja, Marija Kočjan iz Gregovc - Snježano in Jožeta, Zagorka Samaržič iz Brežice - deklčo, Katica Fabkovec iz Male Rakovice - dečka, Sonja Kostanjšek iz Črnca - dečka, Marta Oslakovič iz Samobora - dečka, Milka Razum iz Samobora - dečka, Branka Horvat iz Savrščaka - Jasmino, Ana Pongrac iz Stare vasi - Roberta, Jožica Mlakar iz Sevnice - Benedikta, Angelca Drenik iz Viher - Metko, Ana Kodrnja iz R. Brežja - deklčo, Antonija Petrič iz Fruga - Tatjana, Julijana Trstenjak iz Sevnice - Jožeta, Ema Rožman iz Krškega - Metka, Anika Petek iz Ljetovčana - dečka. - Čestitamo!

RADIO BREŽICE

CETRTEK - 30. maja: 16.00 - 16.15 Napoved programa, poročila, šport in turistični napotki - 16.15 - 17.00 Novce plošče RTB, Aktualnost tedna, Mala šola avtomobilizma, obvestila in reklame - 17.00 - 18.00 Glasbeni oddaja: Izbrali ste sami

SOBOTA - 1. junija: 16.00 - 16.30 Pol ure za pop glasbo - 16.30 - 16.45 Radijska univerza - 16.45 - 17.00 Jugoton vam predstavlja - 17.00 - 17.30 Poročila, Med zabavnimi zvoki nekaj obvestil in reklam, Melodija za vas, Za naše najmlajše, Iz naše glasbene šole - 17.30 - 18.00 Domače zabavne na valu 192

NEDELJA - 2. junija: 10.30 Domače zanimivosti - Beseda udeležencev X. kongresa jugoslovanskih komunistov - Za naše kmetovalce: Razgovor s kmetijskimi proizvajalci - Nedeljski razgovor ob 50. obletnici zloma Orjune v Trbovljah - obvestila, reklame in spored kinematografov - 12.00 - 14.30 Občani čestitajo in pozdravljajo

TOREK - 4. junija: 16.00 - 16.10 Napoved programa in srečanje z Majdo Deržaj - 16.10 - 16.00 Poročila, Kaj prinaša nova številka Dolenjskega lista, Novo v knjižnici, Tedenski športni komentar - 16.50 - 17.00 Obvestila, reklame in filmski pregled - 17.00 - 17.30 - Iz življenja v JLA - 17.30 - 18.00 Malo za vas - nekaj za vse.

CETRTEK, 30. MAJA: 8.55 X. Kongres ZKJ - prenos (Bg) - 18.10 Obzornik (Lj) - 18.25 Junak moje mladosti (Lj) - 19.10 Mozaik (Lj) - 19.15 Naš ekran (Lj) - 19.45 Barvna risanka (Lj) - 19.50 Cikcak (Lj) - 20.00 TV dnevnik (Lj) - 20.25 Kam in kako na oddih (Lj) - 20.40 H.Krvavac: Valter brani Sarajevo - barvna TV nadaljevanka (Lj) - 21.25 O X. Kongresu ZKJ (Lj) - 22.10 Nokturno (Lj) - 22.25 TV dnevnik (Lj) - **OPOMBA:** V primeru daljšega trajanja zadnje plenarne seje C. kongresa ZKJ - bo program spremenjen!

PETEK, 31. MAJA: 8.10 TV v šoli (Zg) - 14.10 TV v šoli - ponovitev (Zg) - 16.45 Madžarski TVD (Pohorje, Plešivec do 17.05) (Bg) - 17.35 Otroški spored (Lj) - 18.05 Obzornik (Lj) - 18.20 Planinski oktet in ansambel Valterja Skoka (Lj) - 18.45 Mozaik (Lj) - 18.50 Atletika: Skok v višino (Lj) - 19.15 Pet minut za boljši jezik: Show in predstava (Lj) - 19.25 TV kazipot (Lj) - 19.45 Risanka (Lj) - 19.50 Cikcak (Lj) - 20.00 TV dnevnik (Lj) - 20.25 Tedenski gospodarski komentar (Lj) - 20.30 3-2-1 (Lj) - 20.40 Zakonsko življenje - I. del filma (Lj) - 22.35 TV dnevnik (Lj)

SOBOTA, 1. JUNIJA: Prenos proslave ob obletnici napada Orjune v Trbovljah (Lj) - 16.45 Državno rokometno prvenstvo v odmoru propagandna oddaja (Lj) - 18.00 Obzornik (Lj) - 18.15 Kje izvira Nil? - serijski barvni film (Lj) - 19.15 Humoristična oddaja (Zg) - 19.45 Barvna risanka (Lj) - 19.50 Cikcak (Lj) - 20.00 TV dnevnik (Lj) - 20.20 Tedenski notranjpolitični komentar (Lj) - 20.25 3-2-1 (Lj) - 20.30 Festival vojaških orkestrrov (Sa) - 22.00 Barvna propagandna oddaja (Lj) - 22.05 Cannon - serijski barvni film (Lj) - 22.55 TV dnevnik (Lj)

NEDELJA, 2. JUNIJA: 9.20 W. S. Reymont: Kmetje - barvna TV nadaljevanka (Lj) - 10.15 Ljudje in zemlja (Lj) - 11.15 Mozaik (Lj) - 11.20 Otroška matineja: Beli kamen, Na daljnem severu, barvna filma (Lj) - 12.20 Poročila (Lj) - 12.50 Mozaik (Lj) - 13.00 Obvestila in reklame - 13.30 Poročila, Nedeljsko popoldne (Fantje treh dolin, Atletika za Hanžekovičev memorial, Za konec tedna) (Lj) - 18.10 Propagandna oddaja (Lj) - 18.25 Nedelja v avgustu - celov. film (Lj) - 19.45 Barvna risanka (Lj) - 19.50 Cikcak (Lj) - 20.00 TV dnevnik (Lj) - 20.25 Tedenski zunanjpolitični komentar (Lj) - 20.30 3-2-1 (Lj) - 20.40 Nušič v filmu - oddaja TV Beograd (Lj) - 21.30 Od Homolja do Donave - barvna oddaja (Lj) - 21.58 Propagandna oddaja (Lj) - 22.00 Športni pregled (Bgd) - 22.35 TV dnevnik (Lj).

PONEDELJEK, 3. JUNIJA: 17.50 Koko, Moko in vrbček Skoko (Lj) - 18.05 Risanka (Lj) - 18.15 Obzornik (Lj) - 18.30 Na daljnem severu (Lj) - 18.55 Mozaik (Lj) - 19.00 Mladi za mlade (Mladi in kultura, barvna oddaja) - (Lj) -

19.30 Kaj hočemo - aktualna oddaja (Lj) - 19.45 Barvna risanka (Lj) - 19.50 Cikcak (Lj) - 20.00 TV dnevnik (Lj) - 20.25 3-2-1 (Lj) - 20.30 Sodobna oprema (Lj) - 20.40 Vranešič-Drož: Celjski sodni proces - barvna TV drama (Lj) - 21.50 Kulturne diagonale (Lj) - 22.20 TV dnevnik (Lj).

TOREK, 4. JUNIJA: 17.50 Peli so jih mati moja: Mlada Zora, barvna oddaja (Lj) - 18.00 Risanka (Lj) - 18.10 Obzornik (Lj) - 18.25 Moški zbor iz Celja - barvna oddaja (Lj) - 18.55 Mozaik (Lj) - 19.00 Marksizem v teoriji in praksi (Lj) - 19.20 Mozaik kratkega filma (Lj) - 19.45 Barvna risanka (Lj) - 19.50 Cikcak (Lj) - 20.00 TV dnevnik (Lj) - 20.25 3-2-1 (Lj) - 20.35 Pogovor o... (Gospodarska gibanja v Sloveniji) (Lj) - 21.25 W. S. Reymont: Kmetje - barvna TV nadaljevanka (Lj) - 22.15 TV dnevnik (Lj).

SREDA, 5. JUNIJA: 17.35 Beli kamen - serijski barvni film (Lj) - 18.05 Obzornik (Lj) - 18.20 Od zore do mraka - Stijerje piloti (Lj) - 18.50 Propagandna oddaja (Lj) - 19.00 Glasbeni oddaja (Bgd) - 19.20 Ne prezrite (Lj) - 19.45 Barvna risanka (Lj) - 19.50 Cikcak (Lj) - 20.00 TV dnevnik (Lj) - 20.25 Propagandna reportaža (Lj) - 20.30 3-2-1 (Lj) - 20.40 Lilit - celovečerni film (Lj) - 22.35 TV dnevnik (Lj).

OPOMBA: V tem dnevu je predvideno nogometno srečanje Anglija: Jugoslavija, če bomo tekmo prenašali, se bo program spremenil!

CETRTEK, 6. JUNIJA: 17.05 Junak moje otroštva (Lj) - 17.50 Obzornik (Lj) - 18.05 Otroci in mi - III. del (Lj) - 19.10 Mozaik (Lj) - 19.15 Po slehah napredka (Lj) - 19.45 Barvna risanka (Lj) - 19.50 Cikcak (Lj) - 20.00 TV dnevnik (Lj) - 20.25 Kam in kako na oddih (Lj) - 20.40 H. Krvavac: Valter brani Sarajevo - barvna TV nadaljevanka (Lj) - 21.25 Cetrtkov razgled: Arabati (Lj) - 21.55 TV dnevnik (Lj) - 22.10 Slovenska popevka 74 - posnetek (Lj).

IZ NOVOMEŠKE PORODNIŠNICE

Pretekli teden so v novomeški porodnišnici rodile: Marjana Ban iz Dolnjeje Mahorovca - Aleša, Fanika Kermc iz Bognišče vasi - Aleša, Jožeta Može iz Gabrja - Janeza, Stanka Vodopivec iz Roj - Alenka, Jožeta Šoba iz Stolovnika - Antona, Marija Jontez iz Vrha - Romana, Sonja Pust iz Biške vasi - Aleša, Milena Stojkovič iz Metlike - Majo, Milka Kern iz Gornjeje Globodola - Ireno, Ivanka Kovačič iz Mire - Miro, Marija Seher iz Brestanice - Moniko, Jožefa Mirket iz Zabe vasi - Albina, Anica Nemanic iz Berek vasi - Martina, Štefca Koncilja iz Podgozda - dečka, in Jožica Cvelbar z Vrha - dečka. - Čestitamo!

Hvala za vašo kri, ki rešuje življenja!

Pretekli teden so darovali kri na novomeškem transfuzijskem oddelku: Bojan Florjančič, Cirila Udovič, Breda Jakš, Jože Smekear, Ivan Barbo, Marija Spiler, Stefka Kulovec, Marija Jaklič, Andrej Počrvina, Martina Fink, Ivan Ašič, Anica Ban, Miha Gošnik, Alojz Šurja, Peter Kumer, Viktor Potočnik, Pavel Blatnik, Ivan Zunič, Jožica Franko in Franc Franko, člani Novoteksa Novo mesto; Rudolf Muhič, Silva Kavčček, Marija Potočar, Slavka Vidmar, Martina Lavrič, Majda Glavan, Jože Hočevlar, Ivanka Glivar, Darko Markovič, Darko Vidic in Ivan Stopar, člani Novolesa Straža; Franja Pavlin, Nuša Vovk, Marjana Zupančič, Alojz Novak, Martina Ribič, Marija Jeršin, Ema Novak, Ivanka Plavec, Franc Udovič, člani Krke - tovarne zdravih Novomeštvo; Peter Šuštaršič, Anton Radman, Jože Mramor, Jože Vidic, Stane Drmaž, Vinko Mikec, Stanislav Kresavec, Slavko Kovačič, Marjan Iskra, Franc Junc in Emil Rifelj, člani IMV Novo mesto; Matjaz Šinkovec, Ivan Staniša, Marjan Ilar, Franc Volf in Ignac Strajnar, člani Novomontaže Novo mesto; Franc Štirn, Ivanka Zupančič, Drago Šetina, Majda Zupančič in Nikola Padevski, člani Dominvesta Novo mesto; Danica Judež in Slavka Blažič, članice Laboda Novo mesto; Anton Gazvoda, Peter Simič, Mirko Pureber, Silvo Sercelec, Jože Volčjak, Miha Rolih, Marko Šurja, Stefan Erjavc, Anton Becele, Marjan Vrščaj, Pavle Pirc, Janez Šuštaršič in Franc Pelko, člani Novograda Novo mesto; Dominik Avguštin, član Godznega obrata Straža; Franc Sikošek, član Avtoprevoza Ivančana gorica; Milena Može, članica Standarda Novo mesto; Lado Martinič, Martin Malenšek in Anton Vesel, člani Pionirja Novo mesto; Jože Ficko, Zdravko Slak; Tomislav Kocuvan, Valentin Zajc, Marjan Pureber, Jože Gregorič, Zdravko Prizmič, Dušan Karič in Anton Keše, člani UJV Novo mesto; Joža Košmrj, Jožica Sladič in Fani Kovačič, članice Občinskega sodišča Novo mesto; Anton Kranjč, član Okrožnega sodišča Novo mesto; Martina Eržen in Vida Majerle, članice SPiZ Novo mesto; Anton Ilar, član Komunalnega podjetja Novo mesto;

RADIO SEVNICA

NEDELJA, 2. junija: 10.30 Reklame, oglašeni obvestila - 10.50 4. junij - jubilej plemenite dejavnosti - dan krvodajalec - 11.05 Po domače z ansambлом Mihe Dovžana - 11.20 Kmetijski nasveti - 11.30 Vi in mi na valu 213,8 m (glasbeni quiz) - 11.50 Nedeljski intervju - 12.00 Za vsakogar nekaj - 12.30 Poročila - 12.45 Cestitke in pozdravi naših poslušalcev - 14.30 Zaključek programa.

SREDA, 5. junija: 16.00 Poročila - 16.10 Reklame, oglašeni obvestila - 16.30 Po domače z Zadovoljnimi Kranjci - 16.45 Količek za šoferje: Avtocesta po času in denarju - 16.55 Disko klub brez imena - 17.30 Vecele in žalostne zgodbe iz naše vzgoje - 17.40 Mladinska oddaja: mi mladi kakšni smo, kaj hočemo, kaj moremo in kaj moramo - 18.00 Zaključek programa.

SOBOTA, 8. junija: 16.00 SOBOTNI VRTILJAK - 16.15 Pet minut za... - 16.20 EPP I. del - 16.30 Poročila - 16.35 EPP II. del - 16.45 Mini anketa - 17.00 Zaključek sobotnega vrtljaka in napoved programa za nedeljo

Jaro Stoviček: PANKRT

8

drugam, vam bom pošiljal pakete in drugo skromno pomoč."

V živem spominu so mi ostale besede, ki jih je nato spregovoril: „Sinko, kaj si vendar našel v mojem življenjskem razsulu, v tem peklenem obupnem porazu, od katerega bi vsak hudič bežal? Ti pa mi z robcem brišeš znojne kaplje na čelu! Moje telo propada; v meni ni več plamena, le še medlo tlim in smrdim. Moje slabotno gibanje je edina resnica o obstoju. Skrivam se sam pred seboj. In ti, mladi človek, s svojo dobroto hladiš moje razbvelene misli in braniš moj razum pred večnim mrakom. Povej že, kdo si? Pod čigavim srcem si se rodil in kdo je tvoj oče? Po značaju je gotovo kot hrast, da te je tako vzgojil, preden si krenil v svet!"

Jaz pa se nisem zamislil nad njegovo industrijo, pač pa nad vablivo pevko, ob kateri je za kratek čas občutil svojo srečo, na knjigovodski značaj prebrisane zapeljivke pa je ob tem v svoji pohotni zanesenosti pozabil. Razumljivo je, da meni, ki me je komaj spoznal, ni hotel povedati vse resnice o zlobni in zviti ženski, ki ga je uničila. In to ga je verjetno mučilo še bolj, kot če bi bil pravi delničar, ki so mu propadle vse akcije, ko je vrag vzel vse tovarne. Zdajci je raztegnil ustnice, da so se mu pokazali skrbasti zobje, stresel s svojo rdečkasto sivo brado, odprl oči in se zgedekal samo, potem pa začel mežikati, kot bi se mu bil pokazal prah v očeh, in spregovoril: „Sinko, moj sinko! Od kod te je poslal bog k meni, da me še tako hlad držiš za roko; deliš z menoj bolečino spominov in za vse to ničesar ne zahlevaš? Odkar beram, še nisem srečal utrinka podobne nežnosti, ki bi jo naklonili človeku, ki v bedi in sramoti skriva pravo ime in blodi daleč od

domovine.“ Ko si je oddahnil, je nadaljeval: „Že davno bi si bil vzel življenje, če ne bi čutil v zraku Dudove prisotnosti. Kjerkoli že je, živim z njim v duhu, telesno pa se kaznujem kakor zločinec, ko se skrivam v tem zaboju. Moje srce pa čuti Duda, in ko osamljen strmim v temne noči, si s prsti in dlanimi brišem od prahu rumene solze in pobožno želim, naj živi zdrav in v obilju. Včasih mi ustnice zdrhtijo od hrepenenja za Dudom kot dojenčku, ki išče bradavice na materinih prsih. Bojim se le tistega trenutka, ko se bo Dudo vrnil in ko bo zvedel, da graščina ni več njegova in da o očetu ni ne duha ne sluha. Vem, da bom občutil njegovo vrnitev in da mi bo srce od sramu počilo.“

Pobožal sem ga po bradi in po rokavu in ga tolažil: „Bodite brez skrbi, očeka, v tem vojnem času sina ne bo iz Amerike, pa tudi osamljeni ne boste! Dokler me bodo pustili na Dunaju, vas bom redno obiskoval. Če bom moral

„Mar bi res radi vedeli, čigav sem?“ sem ga vprašal, on pa je povzel: „Govori, pripoveduj, dragi moj sinko. Pripoveduj in opiši mi svoje starše, kot sem jaz tebi opisal edinega še živečega sina Duda!“

Moje misli so spet začele begati in spet sem se spraševal, ali naj mu odkrijem, da sem njegov sin, in se mu tako zarinem v njegovo zapuščeno željo, da bi mu vrnil vero v življenje. Ali naj bi še naprej tajil svoj rod in si izmislijal laži o svoji mrtvi materi? Mar naj bo z mojo materjo pokopana tudi vsa resnica? Mar naj zatajim njen podvig, ki ga zdaj nosijo moje noge in ki ga je svet preganjal kot kačo? Naj očetu

vse povem ali naj mu zamolčim? Bi, ne bi, bi, ne bi? Bi!

Odgovoril sem po njegovi in po svoji želji: „Vprašali ste me, kdo mi je odpiral oči v svet? Zvečine vetrovi in gozdovi, živina in psi. Le ponoči sem v solzah občutil ljudi, ki so živeli zase, jaz pa samo zanje. Bil sem le njihovo živo orodje, bliže govnu kot soncu. Veselil sem se edino večernega zvonjenja avemarije, ko sem spustil lopato iz rok in slastno pojedel govodino, da bi naslednji dan spet dobro delal za veselake in srečne ljudi, ki so me obračali, kakor se jim je zahotelo.

Se spominjate, gospod grof? Oprostite, zareklo se mi je. Očka, nagovoril sem vas pač, kot sem bil nekoč navajen. Se spominjate nekega fanta, ki je bil pravzaprav vaš hlapec in je na gnojišču za konjskimi hlevi ulovil eno izmed vaših kokoši? Naj povem bolj natančno: ukradel je vašo kokoš! Zvedel ste za to in ukazali svojemu oskrbniku, naj pobalina za pet dni zapre. Gospod grof, tisti hlapec, tisti tat sem bil jaz!“

Napeto je poslušal, potem pa je planilo iz njega: „Moj bog! Kakšne grozne resnice slišim. Nimam moči, da bi svojo napako popravil, in ne besed, ki bi zalegle, da bi te prosil oduščanja. Toda povej mi, se je oskrbnik držal moje zapovedi in te zaprl!“

„Naj vam pojasnim, očeka,“ sem nadaljeval pripoved. „Tiste kokoši nisem ukradel z namenom, da bi jo morda prodal in zapravlil tistih nekaj grošev. Mama je ležala hudo bolna sama doma in hotel sem ji skuhati kokošje juhe, da bi se okrepčala. Toda čeprav sem s kokošjo kar najhitreje bežal domov na oddaljeni hrib, me je, tatu, prehitela smrt. Na postelji sem našel mrtvo mamino, njene oči so odprte strmele v temo, v roki pa je držala moja podoba, ko sem bil star dve leti. Oskrbnik mi je kazen odpustil, da sem lahko pripravil mamin pogreb. Da sem lahko kupil krsto, sem prodal edino posteljo, ki sva jo imela, odeje in rjuhe in še lonce sem moral navreči. Gospod grof, ker ste želeli, naj vam povem kaj o svoji materi, sem to storil. Oba sva bila dvinarja na vaši graščini in spravljala sva krajcar h krajcarju, da sva se preživela.“

Utihnili smo. Nekaj časa sva oba molčala. Moj komolec na očetovem trebuhu je občutil hitrejše dviganje in spuščanje. Na starčevem obrazu sem opazil, kako bakarna barva dobiva zelenkasto patino, podobno strupeni zelenici. Ostro je gledal čez moja ramena, kot da preko mušice zbith misli cilja sam vase.

Dobri prijatelji. Vojko Čebular in Slavko Hafner s tovarišico Marijo Jelovskovo, ki jima je pomagala do uspehov.

Tretje mesto v Parizu

„Včasih si mislim, da bi kar izpregla, a ko vidim, kako lepe uspehe dosegajo učenci, uživam in se jih veselim z njimi vred. Takrat pozabim na ure, ki jih prebijem s šolarji v prostem času, na ure, za katere je prikrajšana moja družina.“

Taka je prosvetna delavka Marija Jelovškova iz Krškega. V osnovni šoli Jurij Dalmatin uči tretji razred, sicer pa vodi prometni krožek na šoli. Tej neplačani izvenšolski dejavnosti se z Marijo Žarnovo posvečata z veliko ljubeznijo, zato ni naključje, da ravno učenci te šole poberejo na tekmovanjih toliko medalj in pokalov in da so se tokrat že tretjič po vrsti povzpeli do mednarodnih uspehov.

Z besedami „Delamo, veliko delamo!“ opisuje svoja prizadevanja tovarišica Jelovškova. V začetku šolskega leta imamo krožek enkrat na teden, pozneje večkrat. Pozimi predelamo teorijo, spomladi, ko so dnevi lepši, gremo ven in kolesarimo.

V katerem razredu se učenci lahko pridružijo krožku?

Od tretjega do osmega razreda jih sprejemamo. Do občinskega tekmovanja delam z vsemi, nato pa samo z najboljšimi. To je obdobje intenzivnega dela, ki traja pred tekmovanji tudi po tri ure na dan. Naporno je, a vseeno uživam, ko jih gledam iz dneva v dan boljše in samozavestnejše. Včasih mi je žal za tiste, ki imajo tako

veselje do krožka, da bi zgorili za kolesarjenje, vendar odpovedo, ko se morajo znajti v situaciji na cesti.

– Veselje potemtakem ni dovolj?

– Nikakor ne. Iz dosedanjih izkušenj lahko povem, da se po uspehu slabi učenci v prometnem krožku ne morejo uveljaviti. Med najboljše se lahko uvrstijo samo odličnjaki ali vsaj pravdobri učenci. Biti morajo iznajdljivi in brez treme. Razen tega sta potrebni še volja in spretnost.

– Sredi maja ste spremljali jugoslovansko ekipo na mednarodno prometno tekmovanje v Parizu. Kako so se izkazali vaši varovanci?

– Zelo dobro. Vrnili smo se srečni in ponosni, saj je naša ekipa zasedla tretje mesto. Sestavljali so jo štiri tekmovalci: Vojko Čebular in Slavko Hafner s Krške osnovne šole, Ljubo Lah iz Dutovelj in Rade Čalošević iz Osijeka. Izmed 68 nastopajočih je bil Lah drugi, Hafner 16., Čebular pa 20. Že to, da smo videli Pariz, je bilo za nas velika nagrada. Na večer po razglasitvi rezultatov so nam priredili pogostitev na ladji na Saini. Z ladjo smo se vozili po reki in uživali čudovit pogled na večerni utrip milijonskega mesta. Pariških dni ne bomo nikoli pozabili. Za nas vse so velika spodbuda, zato vem, da bom delu s pionirskim krožkom še naprej dajala svoje moči.

J. TEPPEY

vsak četrtek DOLENJSKI LIST

(Kozerija)

BLISKOVITA POVEZANOST

Zbolela je Repičeva kraljica. Nenadoma je pričela zabodeno gledati in sline so ji privrele iz gobca, da je Repič prebledel kot sveže poapnena stena, njegova žena pa je kriknila, kot bi ji zapeljala preko desne noge kompozicija vagonov, naloženih s cementom.

Prvi hip Repič ni vedel, kaj mu je storiti, a je uvidel, da je najbolje priklicati živinozdravnika, ki biva v precej oddaljenem mestu. Če se odpravi v mesto s kolesom, je mrzlično razmišljal Repič, bi to predolgo trajalo, avtomobila pa ni pri hiši. Najbolje se bo poslužiti telefona, ki ponosno stoji na be-

li mizi sosedovi.

Zdrvel je do sosedu, ga zaprosil in ta mu je ustregel. Repiču se je odvalil kamen srca in potihoma je hvalil um, ki je iznašel napravo, imenovano telefon. Lepa iznajdba je to: zavrtiš številko in že slišiš glas na drugi strani zice. In Repič je vrtel. Iz slušalke so prihajali piskajoči in zavijajoči glasovi, le takšnega ni bilo, ki bi bil podoben živinozdravnikovu. Toda Repič ni odnehal, akoravno so se glasovi v slušalki ponavljali kot proslave v Repičevi druzini. Toliko se je Repič že spoznal na telefon, da je lahko ugotovil, kaj pomenijo kratki zaporedni

piski v slušalki: linija je zasedena. Ni vrag, da ne bi prenehalo!

Končno je zaslišal na drugi strani zice glas: „Halo, halo!“ To pa je bilo tudi vse. Nekaj je močno skrtnilo in piskanje je prišlo spet na svoj račun. Repič je mastno zaklek in roka ga je bolela od vrtenja številčnice. Nato ga je preblisnilo: poklical bo pošto, naročil zeleno številko – pod nujno, seve – in ni vrag, da ne bi lahko živinozdravniku sporočil, kaj se dogaja v njegovi bajti.

Tako je tudi storil. „Pocakajte pri telefonu, prosim!“ mu je odgovoril ženski glas. In Repič je sedel in ča-

kal in čakal. Minila je cela večnost ko je zazvonilo, rezko in glasno. „Prosim!“ „Ne morem pomagati, linije so zasedene! Vendar bom še poskusila!“ Škluc!

Ko se je na vratih pojavila Repičeva žena, da bi mu povedala, kako živinozdravnik ni več potreben, ker je njihova Sivka zapustila ta svet, je zazvonilo.

„Prosim, tu živinozdravnik Pero!“

„Repič. Jožič Repič tu. Sreča, da imate telefon, ker vam drugače ne bi mogel pravočasno sporočiti, da je moja Sivka poginila.“

TONI GAŠPERIČ

Dež ni preprečil dobre volje

Onemogočil pa je več prireditev ob letošnjem »Prevozu bale po ribniško«

Poročne pare KMEČKE OHCETI je kljub dežju in občutni časovni zamudi pričakalo pred osnovno šolo v Sodražici precej domačinov in okoličanov. Sodražani so v dvorani osnovne šole obdarili neveste s suho robo (darilo sodraške enote DOM Ljubljana) in gamituro pijač (darilo sodraške enote ISTRINA VINO). Parom in gostom je zapel domači pevski zbor; po uradnem delu pa je par in goste pogostilo Turistično društvo Sodražica.

V Ribnici so parom in gostom, med katerimi je bila večja skupina naših rojakov iz Amerike, v avli nove osnovne šole zapeli domači pevci. Nato je par sprejel v domu TVD Partizan predsednik izvršnega sveta občinske skupščine Rudi Brinšek. V nabito polni dvorani je igrala godba iz Gorij, peli so domači pevci, nastopila pa je folklorna skupina iz Bratistave. Zdaj so dobili darila še ženinini, in sicer spominek „Ribničana Urbana“. Prireditvi v Ribnici in Sodražici je duhovito povezoval domači „napovedovalec“ prof. Janez Debeljak.

Kosilo za poročne pare je bilo v domu JLA. Zunaj je kljub dežju vztrajalo precej gledalcev, vendar organizatorji niso mogli biti tako neusmiljeni da bi pare poslali na dež. Vsi so čakali, da bi vsaj za nekaj časa prenehalo deževati in da bi izvedli prevoz bale ali organizirali spreved parov, narodnih noš, praprorov, folklore in drugih skozi trg. Čakali so do poznega popoldneva, a

Eden izmed glavnih organizatorjev KMEČKE OHCETI, prof. Tego Malis, je kljub temu da je zaradi dežja odpadel sprejem na trgu v Sodražici in Ribnici, ogled Nove Stife, parada, kosilo na prostem, folklorna nastopa na prostem in celo sam prevoz bale, dal priznanje Ribničanom, ker so se dobro znašli in organizirali, kar se je le dalo in še malo več, v zaprtih prostorih.

PESTNER V DOLENJSKIH TOPLICAH

V soboto, 18. maja ob 20. uri je bil v Dolenjskih Toplicah maturantski ples kemične srednje šole iz Ljubljane. Na prireditvi na vrtu topliške restavracije je kot gost nastopil znani slovenski pevec zabavne glasbe Oto Pestner in vokalni kvartet Ultra 4 iz Celja. Mladi Topličani so bili razočarani, ker svojega ljubljence niso mogli prositi za avtogram in fotografijo. Nastopajoče goste je spremljal ansambel Orion.

ZVONKA AVGUSTIN
novinarski krožek
OŠ Dol. Toplice

REPUBLIŠKI PLESNI TURNIR

Novomeški plesni klub bo v soboto, 1. junija, pripravil v telovadnici osnovne šole v Bršljinu republiško prvenstvo plesnih parov, na katerem bodo nastopili najboljši jugoslovanski plesalci. Vstopnice za to zanimivo prireditev, ki se bo pričela ob 18,30 uri, lahko rezervirate v knjigarni Mladinske knjige na Glavnem trgu.

V Sodražici so obdarili neveste (na sliki), v Ribnici pa ženine.

je bil dež neusmiljen. Vendar so se le odpeljali nekateri pari in gostje na ogled bale kar v hišo v Hrovačo, kjer je bila bala spravljena.

BOŠTANJ: FANTEK POD TRAKTOR

27. maja je peljal po vaški poti v Boštanju proti krajevemu uradu z malim neregistriranim traktorjem Franc Kozorog iz Boštanja. Med vožnjo je skočil na prečno železno vez med prvim in zadnjim kolesom traktorja (6-letni Milan Orehovec iz Boštanja. Fantku je spodrsnilo, da je padel pod traktor in mu je levo kolo traktorja zapeljalo čez nogo. Odpeljali so ga v celjsko bolnišnico.

TRČENJE V OVINKU

23. maja je peljal iz Sevnice proti Trzinu voznik osebnega avtomobila Jože Lah iz Korenitke. Zunaj vasi Jelovec mu je nasproti pripeljal v nepreglednem levem ovinku Milan Repše iz Sentjanža. Prišlo je do trčenja, ker je Lah vozil prehitro. Škode je za 9.000 dinarjev.

Spet smrt pod traktorjem!

27. maja okrog 18.45 se je pri delu smrtno ponesrečil 42-letni Franc Strniša iz Vrbovca pri Dobrniču. Strniša je z neregistriranim traktorjem ZETOR oral njivo in ko je oral ob meji, je z levima kolesoma traktor vozil po poljski poti, z desnima pa po njivi. Na koncu parcele je zapeljal na 160 cm visoko mejo, tam pa se je traktor prevrnil na streho in pokopal pod seboj traktorista. Stisnilo mu je prsni koš in je bil na mestu mrtev.

Ribniške in sodraške noše ter ribniški moški pevski zbor so sodelovali nato še v nedeljo v sprevedu KMEČKE OHCETI v Ljubljani, moški pevski zbor pa je zapel zjutraj ob odhodu nevest iz HOTELA UNION in pomagal pri serviranju hladne predjedi na samem svatovskem kosilu v hali Tivoli.

J. PRIMC

OPRAVIČILO

Bralcem, ki prejšnji teden niso dobili prave izdaje Dolenjskega lista in so ostali brez ustreznih „občinskih“ strani, se opravičujemo. Napaka je nastala zaradi pomanjkljive oznake, tako da pri razpošiljanju lista v tiskarni niso vedeli, katero izdajo je treba poslati v posamezne kraje.

BREG: VOZILI STA TRČILI

24. maja je vozil iz Razbora proti Bregu Karel Vehovar iz Sevnice. Nasproti mu je pripeljal po sredini ceste Vidko Močivnik iz Okroglice. V desnem nepreglednem ovinku je prišlo do trčenja. Materialne škode je za 9.000 dinarjev.

Izsek iz vojaškega kviz tekmovanja. (Foto: Eduard Bukvič)

Vojaški pozdrav kongresu ZKJ

Predlog vojakov: Tito naj bo dosmrtni predsednik ZKJ

V počastitev rojstnega dne tovariša Tita in X. kongresa ZKJ je bilo pretekli četrtek v kasarni Mirka Bračiča v Ribnici kviz tekmovanje. Tekmovalci so odgovarjali na vprašanja o življenju in delu tovariša Tita ter o devetih kongresih ZKJ.

Tekmovalce so štiri ekipe, ki so stele po 4 člane. Vsi tekmovalci so pokazali dobro znanje, a vse ekipe niso mogle biti prve. Za odtenek

boljša je bila ekipa „Proleter“, katere člani so si priborili 10 dni nagradnega dopusta. Druga je ekipa „Celik“, katere člani so dobili 5 dni nagradnega dopusta, 3. „Amateri“ in 4. „Radnički“.

V ponedeljek pa je bila v kasarni svečana seja osnovne organizacije ZK, ki so se je kot gostje udeležili

vsji vojaki te kasarne. Na njej so novospregletim članom ZK na svečan način podelili partijske knjižice. Zasedanja so poslali tudi pozdravni telegram X. kongresu ZKJ. V njem so kongresu zaželeli plodno delo in predlagali, naj bo tovariš Tito izbran za predsednika ZKJ brez omejenega mandata.

RADE RADENKOVIČ

Delegat Jože Žabkar izročja Jakca botru Franciju Novaku v naročje. (Foto: J. Teppey)

Boter - čast in obveza

Civilni krst - srečen dogodek za starše

V poročni sobi občinske skupščine v Brezicah je bila te dni redka in prisrčna slovesnost – krst malega Jakca, sinčka Jožice in Antona Lapuha iz Brezic.

Matičarka Silva Cegnar, ki dela na sedežu občinske skupščine deset let, je povedala, da v tem času ne pomni več kot štirih krstnih obredov. Tokrat so se ji oči napolnile s solzami, ko je delegat občinske skupščine Jože Žabkar dvignil dojenčka iz zibke in ga izročil botru v naročje. Za otrokove starše in njune najbližje je

bil to nadvse srečen trenutek. Botru Franciju Novaku iz Brezic je Jože Žabkar slovesno dejal: „S prevzemom botrovske časti prevzimate nase hkrati tudi dolžnosti. Razen staršev, ki bosta skrbela za vzgojo otroka, boste tudi vi dolžni z naravnimi pomagati pri tej odgovorni nalogi. V izrednih primerih hude nesreče pa sprejmite obvezo, da vzamete otroka k sebi ali mu kako drugače oskrbite varstvo in šolanje do polnoletnosti.“

Malemu Jakcu je Jože Žabkar zaželel, da bi zrasel v vzornega fanta z ponos staršev, botra in družbene skupnosti.

ČUDOVITA PRAVLJICA JE BILA RESNIČNOST

Pred nekaj dnevi so tovarišu Titu v imenu mladine vseh republik, ki na njegov rojstni dan proslavlja tudi dan mladosti, izročili pozdrave z najboljšimi željami ob njegovem 82. rojstnem dnevu. Še nekaj dni prej je bil ljubljeni predsednik na Lisci nad Sevnico in tam mu je sevniški samorastnik, kipar Rudi Stopar izročil svojo skulpturo „Zrasli so v upor“. Kip, ki predstavlja kmečki upor in primitivno orožje upornikov, v vertikalnih črtah pa je tudi glava nesojenega kralja Matije Gubca, simbolizira upornost našega duha, tisočletni boj za svobodo, pravico in

neodvisnost, ki se je zaključil prav pod poveljstvom legendarnega maršala Tita. Na 26. strani objavljamo pod naslovom MITRALJEZ NAMESTO BUZDOVANA pogovor z Rudijem Stoparjem. V zapisu boste lahko prebrali o Stoparjevem delu in o njegovem srečanju s tovarišem Titom, o trenutkih veselega pričakovanja in o polurnem pogovoru s prvim državljanom SFRJ. Ko so se vračali z Lisce, je Stoparjev sin jedrnato dejal, da se mu zdi, kot da bi doživel čudovito pravljico, ker je bil ob Titu. Kipar pa dodaja: „In ta pravljica je bila celo resničnost!“

DANES

F. SCHILLER
NA ZNAMKAH

KAJ JE NOVEGA

30. V. '74

13

PRILOGA

DANES

GRADOVI IN
USODE
PREŽEK

TRDINOV
NOTESI

DANES

UZAKONJENO JE IZVAJAJA SE PANE

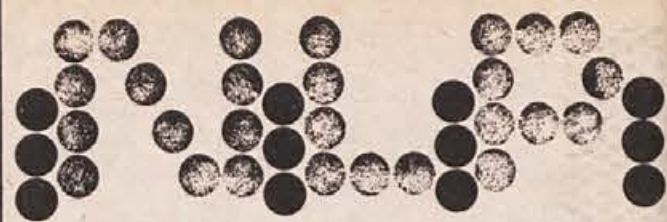
Na 27. strani objavljamo reportažo pod naslovom KOLIKO JIH BO LETOS NA DOPUSTU? V sindikalni listi sta zapisani najmanjša in največja vsota, ki naj jo podjetja dajo zaposlenim za letni dopust. Po analizi novomeškega občinskega sindikalnega sveta iz leta 1971 je komaj vsak deseti zaposleni iz štirih dolenjskih občin – novomeške, trebanjske, metliške in črnomaljske – šel na dopust izven kraja, kjer sicer stalno prebiva. Regres za dopust je enim veselo dopolnilo proračuna, drugim nujni del, da gredo sploh lahko na dopust, tretji pa si z njim kupijo najnujnejše stvari za življenje. Kako doseči, da bodo zares vsi lahko šli na dopust?

In naprej: na Dolenjskem nima niti eno podjetje strokovnjaka za rekreacijo, čeprav je splošno priznано, da fizično sposobni in trenirani ljudje delajo bolje in več. Samo Novoteks stipendira študenta na visoki šoli za telesno kulturo, da bo prišel do strokovnjaka za rekreacijo.

Dnevni, tedenski in letni oddih žal v večini primerov ne pomenijo tudi resničnega oddiha. Zakaj tako in kako naprej – o tem pišemo na 27. strani P.

METEOR, KI SPET ŽARI

Štirje spremljevalci vlakla št. 91

Eden izmed primerov neznanih letečih predmetov, ki so v Ameriki pritegnili največ pozornosti, se je zgodil 3. oktobra 1958. Vlak številka 91 je od Monona v Indiani potoval na jug v Indianapolis — v kraj, ki je svetu znan po najbolj drznih avtomobilskih dirkah, ki nosijo naslov „1.000 milj Indianapolis“.

Vlak je imel pet članov posadke. Strojevodja Harry Eckman, kurjač Cecile Bridge in galvni zavirač Morrice Ott so bili v kabini dizelske lokomotive, medtem ko sta bila sprevoznik Ed Robinson in kretničar Paul Sosby v službenem vagonu na koncu vlaka. Imeli so radijsko zvezo med seboj, povezani pa so bili tudi s pisarno vlakovnega odpravni-ka v Lafayetteu.

Bridge je pozneje takole pripovedoval, kaj se je bilo zgodilo tisti večer. (Naj zapišemo, da je bil Bridge svoje čase pilot vojnega letalstva in da je imel več kot 450 ur letenja v težkem bombniku.)

„Okrog dvajset minut čez tretjo zjutraj je vlak peljal skozi mestce Vasco. Tu smo prvič zagledali štiri čudne svetle predmete na nebu pred seboj. Luči so se premikale, gibale so se v obliki črke V. Najprej smo sicer mislili, da gre za zvezde, vendar pa smo hitro uvideli, da to niso. Potem smo mislili, da so letala, vendar smo to možnost takoj zavrnili. Neznani predmeti so leteli s približno hitrostjo 40 do 50 milj na uro in so prečkali progo približno pol milje pred nami. Vlekli smo 56 vagonov in kompozicija je bila dolga skoraj kilometer. V službenem vagonu teh predmetov nista videla, zato smo jima zanimivost sporočili po radiu.“

Nekaj sekund pozneje, potem ko so se luči nenadoma zaustavile, so predmeti začeli leteti nazaj. Leteli so zelo nizko nad krošnjami dreves in se nam hitro izgubili izpred oči.

Bridgeja je dopolnil konduker Robinson: „Ko me je Cecile drugič poklical po radiu, sem bil že v kupoli, od koder sem lahko videl štiri svetle luči, ki so bile čisto blizu. Nenadoma sem spoznal, da letijo naravnost proti nam. Predmeti so leteli komaj deset metrov nad vlakom, nihče od nas pa ni slišal nobenega glasu. To ni nič čudnega, saj je vlak močno ropotal in je nedvomno preglasil vse druge šume. . . Ko so počasi leteli nad nami, smo lahko pozorno pregledali predmete: bili so diskaste oblike, v premeru so merili okrog 20 metrov. Sijali so z belo fluorescentno svetlobo in ko je vlak prepeljal nekaj milj, se mi je zadelo, da so se ustavili. S Sosbyjem sva odšla na ploščad zadnjega vagona, da sva jih laže opazovala. Potem so spremenili smer in zavili proti vzhodu. Vsi smo lahko opazili nekaj nenavadnega!“

Kaj se je bilo zgodilo, kar je Robinson označil za nenavadno? Predmeti so začeli utripati: najprej prvi, potem po vrsti drugi, tretji, četrti. . . Kakor se jim je spreminjala hitrost, tako so menjali barve: od bele do umazano oranžne pri najmanjši hitrosti. Prav tako spreminjanje barv je bilo čisto opisano pri različnih opažanjih neznanih letečih predmetov.

Po dveh minutah so se plovila izgubila izpred oči posadke vlakla št. 91. Čez čas so štiri luči spet zagledali. Približali so se na razdaljo 60 metrov od vlaka: dva predmeta sta letela tako, da sta bila postavljena navpično, druga dva pa tako kot prej. Zdaj so predmeti predstavljali črko M. Čeprav so bili tako blizu, ni mogel nihče od opazovalcev razločiti detajlov, ker je bila svetloba zelo razpršena.

Robinson je tekel v služben vagon po močno baterijo s petimi vložki. Posvetil je z njo proti plovilom, takrat pa se je zgodilo nekaj čudnega. Ko jih je osvetlil, so se v trenutku umaknili, kot da bi jih svetloba hudo motila. Robinson jih je poskušal še enkrat osvetliti, takrat pa so se predmeti dokončno umaknili in so od daleč še nekaj časa spremljali vlak, dokler niso naglo pospešili svojega gibanja in odleteli na severovzhod.

Peterica je o opazovanju sproti obveščala vlakovnega odpravni-ka. Opazovanje je prišlo tudi na ušesa novinarjev in odgovornih ljudi v vojnem letalstvu. Naslednji večer so o opazovanju že poročali televizijskim gledalcem. Na namig vojnega letalstva so funkcionarji mononske železnice svetovali svojim zaposlenim, naj v bodoče raje ne govorijo več o takih stvareh. Vojno letalstvo je dalo napeljati posebno telefonsko linijo do pisarne vlakovnega odpravni-ka v Lafayetteu, da bi lahko kar najhitreje sporočili o morebitnih novih opažanjih. Strokovnjaki so železničarjem naročili, naj še posebno pozorno opazujejo nebo med tretjo in četrto uro zjutraj.

V mononski kompaniji so nekaj dali tudi na reklamo in so kljub uradnemu namigu Vojnega letalstva v železniškem časopisu podrobno opisali, kaj se je bilo zgodilo 3. oktobra.

To opazovanje je vzdignilo dosti prahu, vendar pa je bila javnost skopo obveščena. Vojno letalstvo je namreč — kot je bilo v navadi — skušalo primer spraviti v arhiv in ni kazalo posebnega veselja, da bi objavilo, da so bili na nebu zares neznani leteči predmeti.

Iz tistega časa je značilna šala, ki so si jo izmislili pri uglednem Lifu. V januarju 1958. leta so namreč zapisali: „V tem letu bodo ljudje opazili približno 200 resničnih neznanih letečih predmetov. Izjave o vseh bodo prodrle v javnost. In kaj bo storil Pentagon? Na vso moč se bo potrudil, da bi mu od 200 neznanih letečih predmetov uspelo kar v 210 primerih dokazati, da teh predmetov sploh ni bilo!“

Menda je odveč zapisati, da je približno tako zares tudi bilo in da so v tistih letih po vsem svetu zgodbe o neznanih plovilih navadno zavračali in ljudem dokazovali, da gre za različne vremenske balone, letala in podobne „zemeljske“ predmete ali čudne naravne pojave.

Tatjana Gros sodi med najbolj nenavadne pevke slovenske zabavne glasbe. Zablestela je na pevskem nebu kot meteor in v času, ko so ji vsi prerokovali blestečo kariero, si je zlomila nogo. Namesto nje je potem na svetovni festival odletela Radojka Sverko, — in uspela na mah. Tatjana je utonila v po-zabo, šla v službo, se ukvarjala s hčerko Urško — danes ima tri leta in pol — in počasi izginila iz ušes poslušalcev.

Potem ko je dvakrat prese-netila — s prihodom in odho-dom — je zmogla dovolj moči še za tretji juriš. To je bil še en meteorski vzpon in na Slo-venski popevki je lani s Privško-vo Zato sem noro te ljubila pre-segla vsa pričakovanja. Prvo me-sto, zmaga in odlično zapeta pe-se-m so ji na stežaj odprli vsa glas-bena vrata. RTV je izdala kase-to z njenimi posnetki, plo-šče z njenimi interpretacijami gredo spet odlično v prodajo, zmagovita popevka pa še danes zapoje z radijskih valov.

Tatjana se je pred kratkim vrnila s trimesečne turneje po Sovjetski zvezi. „Bilo je na-porno, toda čudovito. Imeli smo 92 koncertov, bili smo v Srednji Aziji, Kazahstanu, Uzbekistanu, Tadžikistanu, Belorusiji, Sibiriji in Rusiji — in povrh vsega nas je občinstvo povsod sprejelo izredno gosto-ljubno, organizatorji pa so bili tako navdušeni, da so vsej jugo-slovanski ekipi — razen mene je pelo še več naših: Kodrič, Domjan, Mati pa Pančetičeva in tri iz kvarteta Strune — ponudili v jeseni še eno tri-mesečno gostovanje, pogodbo pa smo že podpisali!“

Komaj je prišla domov, že mora misliti na nove nastope, predvsem na Slovensko popevko: začne se prihodnji te-den. Na lanski je zmagala, letos pa spet poje Privškovo pesem Zelena leta, za katero je besedi-lo napisala Elza Budau.

„Privšek je odličen kompon-ist, popevko je napisal nalašč

zame, tako rekoč na mojo ko-žo. Od takih popevkarskih tek-movanj nikoli preveč ne pričakujem. Tako vsaj nisem razo-čarana, morebitni uspeh pa po-meni lepo presenečenje. Za moj osebni okus pa se zdi letošnja Privškova skladba še boljša od njegove lanske, s katero sem zmagala! Upam, da bo tudi po-slušalcem všeč. . .“

Slovenska popevka je samo ena izmed poti, ki jih ima letos Tatjana Grosova prehoditi. Po-tem ko je pustila prejšnjo služ-bo in se odločila, da bo petje njen poklic, ima dela čez glavo. Pred kratkim je snemala v tele-vizijski oddaji Mladi za mlade, zdaj gre v Split, kjer bo prepe-vala za zagrebško televizijo. Kaj pa poletje? Ga bo preživela kot večina naših pevcev, ki si služijo kruh ob morju? „Ne, moram si vzeti nekaj počitka, nekaj časa za Urško, povrh tega pa naštu-dirati nov program, da bom lah-ko uspešno pela na jesenski tur-neji po Sovjetski zvezi.“

Skratka, veliko načrtov, ob-sežna in naporna jesenska tur-neja in pozivi od vsepovsod. Po kratkem obdobju Tatjaninega zatona je spet priletela v oz-vezdje zabavne glasbe kot me-teor. Ljubitelji njenega petja si tako kot ona sama žele, da to-kratno potovanje ne bi bilo me-teorsko, pač pa da bi postala zvezda stalnica na našem za-bavnoglasbenem nebu.

Za vse, ki spremljajo njeno pevsko pot, pa je kajpak iz-redno zanimivo vprašanje, kako bo uspel njen letošnji nastop na Slovenski popevki. Bodo Zelena leta tudi tako uspešna kot Zato sem noro te ljubila? Na to vprašanje bo mogoče odgovoriti šele čez dober teden, zanesljivo pa je eno: neglede na to, kako bo pesem uvrščena, bo Tatjana Gros s svojim prijetnim glasom zapela tako, kot si poslušalci od nje želijo. Tatjana je pač postala profesionalna pevka od pet do glave. . .

MITRALJEZ NAMESTO BUZDOVANA

Pred dnevi je sevniški samo-rastnik Rudi Stopar doživel naj-srečnejši dan v svojem življenju: pozno zvečer je izvedel, da bo naslednji dan na Lisci tovarišu Titu lahko poklonil enega iz-med svojih kipov iz varjenega železa.

Predlani je Rudi Stopar pri-pravljal cel ciklus kipov na te-mo iz kmečkih puntov. Iz tiste-ga časa je tudi spomenik, ki sto-ji v Sevnici. In ko je padla odlo-čitev, da bo tovarišu predsedni-ku lahko poklonil svoje samo-rastniško delo, se je nenadoma zavedel: saj pravzaprav ni imel doma nobenega takega kipa več. . . Ko je brskal po delavnici in napol urejeni galeriji, je pobiral le lanske narodne moti-ve: zelenega Jurija in podobne stvari. Potem se je spomnil na krško šolo, kjer je bil njegov kip „Zrasli so v upor“. Masa železa predstavlja ljudi v neredu, iz te-ga pa se dviga orožje — kose, buzdovani, krepela, stisnjene pesti, v vertikale teh orodij pa je vkomponirana glava Matije Gubca.

To skulpturo je Rudi Stopar predal tovarišu Titu, ko je prišel na Lisco. „Bil sem kot na žerjavici, v želodcu me je tiščalo; to je bilo zame veliko pričako-vanje,“ pravi Rudi Stopar o trenu-tkih pred srečanjem s pred-sednikom. „Toda ob njegovi domačnosti mine trema, vse gre po svojem običajnem tiru. To-variš Tito si je z zanimanjem ogledal varjeno železo, potem pa je zamišljeno pokimal: ‚Da bi tad imali mitraljeze, e, bar je-dan mitraljez, a ne samo ovaj jadni buzdovan. . .‘ Zanimalo ga je, kako je skulptura nastala; pol ure sem preživel v njegovi družbi. To je človek, ki kar iz-žareva nekaj, kar se sploh ne da opisati z besedami. Mislim, da je najbližje resnici, kar mi je po-tem, ko smo se vračali z Lisce, zamrmral starejši sin: ‚Veš, zdi se mi, kot da sem doživel čudo-vito pravljico!‘ In ta pravljica je bila povrh vsega — resničnost!“

Nedvomno je za samo-rastnika iz Sevnice veliko pri-znanje, da bo njegovo varjeno železo poslej tudi v domu prve-ga prebivalca naše republike.

Stoparjevi motivi iz kmečkih puntov so se iztekli, zdaj na-daljuje s svojimi starimi zamisli-vici. Od nekdanj so ga privlačili narodni motivi: deseti bratje s čevlji kot edino doto, domiselni Krjavlji, zlobno-dobri skratje iz Trdinovega gorjanskega misel-nega sveta, zeleni Juriji iz belo-kranjskih narodnih običajev. . .

Mimo tega ga čakata še dve veliki deli. Deloma na papirju v osnutkih, deloma še v glavi nosi serijo motivov o slovenskih pa-njskih končnicah, drugo delo, ki ga pripravlja, pa so slovenske pustne maske.

Ob tem samorastniškem ali umetniškem — kakor je komu bolj všeč — delu, pa ga čaka še fizično garanje: v kleti namera-va urediti galerijo, da bo imel kam dati svoje stvari in da bo imel vsaj nekaj del pri roki, pa tudi delavnico bi veljalo popra-viti.

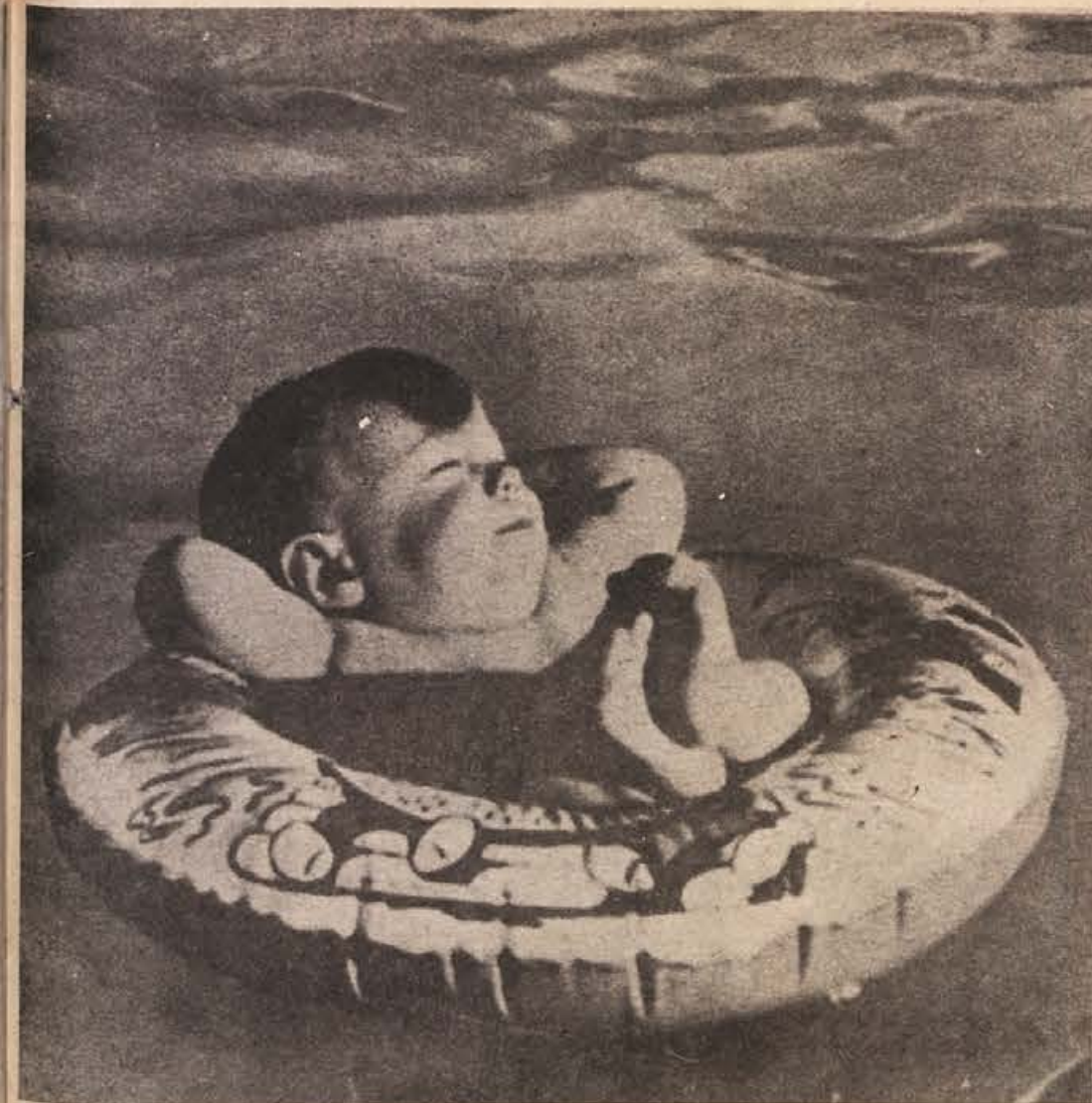
„Meni se ne zdi pomembno, kaj mi pravijo — vseeno mi je, ali mislijo, da sem samorastnik ali pa umetnik. Bolj me tišči, da

nikoli nimam pravega časa za delo. Samo proste sobote in pa nedelje lahko temeljito izko-ristim. . .“

In samorastnik Stopar izko-rišča proste sobote in nedelje ter vari železo: skratje in Krjavlji, Gubci in panjske kon-čnice — koliko mora še naredi-ti!

„S kolegi samorastniki sem dogovorjen, da bomo menjavali svoje stvari. Tako bomo širili svoja dela: ko bo pri Pečnikovi ali Magyarju obiskovalec njenih platen zagledal tudi moje žele-zo, bo zvedel še zame — in obratno, seveda. Moram reči, da se ljudje zanimajo za naše delo. To je razvidno iz števila obiskovalcev na razstavah. Kar-koli že delamo, delamo tako, da je razumljivo širokemu krogu ljudi, da je mogoče vsak trenutek spoznati, kaj delamo. De-lo samorastnikov nikakor ni za-prto v okvire hermetičnosti; je sicer preprosto, toda razumljivo in ima v svojih sporočilih ne-dvomno vrednote, ki so ljudem všeč in pri srcu. . .“

KOLIKO JIH BO LETOS NA DOPUSTU?

„Sredstva za nadomestilo stroškov rednega dopusta se oblikujejo v višini najmanj 600 dinarjev in največ 900 dinarjev na zaposlenega, pomnoženo s številom zaposlenih, h katerim se prištejejo tudi učenci v gospodarstvu.

Regres za letni dopust gre tudi učencem v gospodarstvu.

V regres za letni dopust delavca je všteto tudi regresiranje oskrbnega dne v počitniškem domu. Samoupravni sporazumi o delitvi dohodka in osebnih dohodkov določijo konkretno višino regresa iz omenjenega razpona; pri tem morajo upoštevati predvsem socialni in zdravstveni položaj delavca.

Tak je 23. člen letošnje sindikalne liste, ki je bila objavljena v Delavski enotnosti 9. marca letos in ki neposredno kaže skrb, ki jo ima naša družba, da bi kar največ zaposlenih bilo deležnih letnih dopustov in sploh temeljitega oddiha po delu in med njim. Kajpak znesek, ki je določen v ta namen, še zdaleč ne zadošča, da bi lahko delavec s povprečnim zaslužkom preživel počitnice na morju, v planinah ali celo v tujini. Ob vrtočavih cenah, ki smo jih priče v zadnjih tednih, ko hoteli napovedujejo letošnjo sezono, pomeni regres komaj enotedenski penzion v srednje dobrem hotelu. Toda kako priti do tja, kje dobiti denar za izvenpenzijske potrebe in kako odpejati na dopust še družino, je vprašanje, ki bo bržkone odločilno vplivalo na to, da bodo naši turisti, zlasti neposredni proizvajalci, spet bele vrane ob toliko opevanem Jadranskem morju.

PORUŠENO RAVNOTEŽJE

Medtem ko postajajo počitniški kraji vse bolj privilegij tujcev z nabitimi denarnicami, ugotavljamo pri nas: ujeti smo v zakone blagovno-potrošniške družbe. Ti zahtevajo po eni strani vedno več in kakovostnega človeškega dela, po drugi strani pa organiziran oddih. In prav v prizadevanjih za doseganje uspehov pri skrbi za človeka smo navadno premalo uspešni. Ravnotežje med delom in oddihom je zato velikokrat porušeno, kar ima navadno hude posledice za človekovo zdravje in njegovo delovno sposobnost. Vedno pogosteje se pojavljajo tako imenovane industrijske bolezni in deformacije, ki nazorno kažejo na kopico nerešenih težav s tega področja. Večina delovnih organizacij se premalo zaveda, kako pomemben je oddih za ohranitev zdravja in delovne storilnosti zaposlenih. Vso skrb navadno podjetja prepustijo delavcem samim, ki pa v večini primerov zaradi nizkih osebnih dohodkov temu ne morejo posvečati take pozornosti, kot bi jo morali. Hkrati pa se ob tem ne slabša samo delovna sposobnost zaposlenih, pač pa se povečujejo tudi socialne razlike, ki smo jim napovedali oster in neizprosni boj!

KAKŠNE VRSTE ODDIH?

Za počutje in delovno pripravljenost zaposlenih so enako pomembni tako dnevni kot tedenski in letni oddih. Zlasti za letni oddih zaposlenih je izredno pomembna njihova materialna zmogljivost. Analize, ki so jih delali doslej, kažejo, da le redki zmorejo dopust izven kraja bivanja – predvsem zato, ker nimajo dovolj denarja.

Kajpak ob tem ne gre zapostavljati dnevnega in tedenskega oddiha. Za tedenski oddih veljajo pri nas vse značilnosti, ki jih opažajo tudi drugod: zaradi pomanjkanja časa in zaradi tega, ker ima večina zaposlenih z majhnimi dohodki navadno

še kos njive, so sobote in nedelje namenjene delu doma. Namesto da bi se človek odpočil, pride v začetku naslednjega tedna na delo še bolj utrujen. Posledice so razumljive: delo je slabše opravljeno, kot bi bilo, če bi tedenski oddih zares bil namenjen oddihu.

NITI ENEGA STROKOVNJAKA!

In kako je z dnevnim oddihom? Mislim, da so odgovori pri nas podobni tistemu, ki ga je bilo pred dnevi slišati na valovih radia Jadran, drugega zagrebskega programa. Ko so govorili o rekreaciji zaposlenih, je predstavnik splitske ladjedelnice dejal, da pri njih rekreacije med delom ne poznajo, končal pa je s črnim humorjem, ko je dejal: „Sicer pa se razgibajo, ko plezajo po ladji gor in dol med delom!“

Tudi pri nas, žal, ni drugače. Po podatkih občinskega sindikalnega sveta v Novem mestu ni v novomeški občini niti enega podjetja, ki bi imelo zaposlenega strokovnjaka za vsakdanjo rekreacijo zaposlenih. Strokovnjaki pa ugotavljajo, da lahko nekajminutna telovadba med malico ali v kratkem odmoru med delom izredno koristi! Kaže, da so to še najbolj razumeli v novomeškem Novoteksu, kjer so razpisali tako delovno mesto, in ker niso dobili primerne človeka, zdaj štipendirajo študenta na visoki šoli za telesno kulturo. Podobno delovno mesto so razpisali tudi v tovarni zdravil Krka, vendar še ni zasedeno. Povsod drugod so menda mnenja, da tovrstnih strokovnjakov ne potrebujejo.

Razen rekreacije med delovnim časom, ki očitno k nam še ni prodrla, je na Dolenjskem večje uspehe dosegla druge vrste rekreacija. Delavske športne igre so si že pred leti priborile domovinsko pravico in v novomeški občini, kjer so letos že začeli z nogometom in odbojko, bo letos sodelovalo v enajstih moških in devetih ženskih panogah kar 31 kolektivov s skupno 1800 nastopajočimi. Pravijo, da je to rekordna udeležba, opozoriti pa velja, da bodo nekateri nastopili v različnih panogah in da bo med nastopajočimi tudi velika večina športnikov, ki jim take igre navadno niso rekreacija, pač pa le dodatno breme v borbi podjetja za čim boljši uspeh v končnem seštevku. Skratka, delavske športne igre niso tista oblika, ki bi lahko najbolj neposredno pritegnile veliko večino zaposlenih. Da je zares tako, lahko dokazem iz lastnih izkušenj. Bazen osnovne šole na Grmu je popolnoma neizkoriščen. Uro plavanja je imel naš kolektiv za uro, ki je bila namenjena Pionirju, in pred uro, ki si jo je kupil Dominvest. In veste, koliko ljudi je navadno prišlo v bazen? Pri Pionirju največkrat nihče, od Dominvesta pa eden ali kvečjemu dva. Zares bi človek prej verjel, da gre za malomarnost pri obveščanju, kot za nezanimanje članov delovne skupnosti teh dveh kolektivov. Nedvomno pa je zrna resnice tudi v tem, da rekreacija še ni povsem prodrla v zavest delovnih ljudi in da jo marsikje jemljejo kot nujno zlo. Niso namreč redki, ki trdijo: „Najboljša rekreacija je, ko bom popoldne zidal hišo!“ Zares – odlična rekreacija. Kakšni pa so naslednji dan uspehi na delovnem mestu?

NEENAKE MOŽNOSTI

Zadnje študijo o letovanjih je občinski sindikalni svet izdelal leta 1971. Do letos se razmere nedvomno niso bistveno spremenile. Takrat so ugotovili, da vsi zaposleni nimajo enakih možno-

sti, da bi si lahko obnovili prepotrebne delovne moči na morju, v planinah, rekreacijskih centrih in drugod. Pa tudi delovne organizacije so premalo storile, da bi se povečalo število delavcev, ki organizirano preživijo dopust. Zlasti je med njimi premalo takih, ki so dopustov nujno potrebni in takih, ki imajo najmanjše dohodke.

Analiza je pokazala, da je bilo takrat na letovanju izven kraja stalnega prebivališča komaj deset odstotkov zaposlenih. Med to desetino je bilo več kot polovico svojcev, kar še zmanjšuje resnično število zaposlenih, ki so izkoristili svoj dopust izven kraja, v katerem stalno prebivajo. Letovanje ostaja še naprej privilegij manjšine. Prav gotovo igra denar pri tem pomembno vlogo, čeprav ni mogoče trditi, da gre do dopust le tisti, ki imajo dovolj denarja, in da tisti, ki imajo manjše dohodke, dosledno ostajajo doma.

Z MATERIALNIM NAPREDKOM?

Na našem območju, zlasti še na podeželju namreč prevladuje tradicionalni način izkoriščanja prostega časa v domačem okolju. Mnogi – neglede na to, ali imajo denar ali ne – ne čutijo nobene želje po obiskovanju tujih krajev, po življenju v rekreacijskih središčih in podobno. To so navade, ki jih mlajši šele osvajajo, medtem ko je med starejšimi to veliko polproletarcev. Ti skrbijo za vrt, njivo, travnik ali vinograd, imajo perutnino ali govedo – vse to pa jim onemogoča, da bi za več dni zapustili dom. Drugi spet načrtujejo gradnjo ali preureditev hiše ali stanovanja med dopustom. Vsa ta pestra dejavnost v zasebnem življenju, ki je tipična za naše kraje in za današnji čas, pač ni najbolj naklonjena takemu izkoriščanju letnega dopusta, kot bi si želeli. Materialni napredek bo bržkone tisti, ki bo osvobajal ljudi tradicionalnega, izključno lokalnega načina življenja. To končno kažejo tudi podatki o osebnih dohodkih iz analize. Velika večina tistih, ki so šli na dopust, je imela osebne dohodke nad povprečjem. Zaskrbnjujejo je dejstvo, da je med tistimi, ki so imeli podpovprečne dohodke, pred tremi leti šel na dopust komaj vsak stoti iz novomeške, metliške, črnomajlske in trebanjske občine.

KAKO NAPREJ?

Kot je znano, so si sindikati več let prizadevali, da bi spodbudili rekreacijo in letovanja z regresi za dopust. Letošnja sindikalna lista je to skrb tudi uradno določila z najnižjo in najvišjo mero. Vprašanje pa je, če zneski, kakršni so v sindikalni listi, izenačujejo možnosti za letovanja zaposlenih. Sedanje številke – in tudi sistem, po katerem največkrat dajo vsem zaposlenim enako vsoto kot nadomestilo za dopust – namreč niso za vse kategorije zaposlenih dovolj spodbudne. Spodbudne v tem smislu, da bi lahko bistveno vplivale na povečanje števila letujočih in na boljši socialni sestav delavcev, ki gre do dopust.

Če želimo priznati ali ne, je res: regres je nekaterim le simboličen dodatek, ker si tudi brez njega lahko zagotovijo tudi dvoje počitnic na leto; drugim pomeni tisti nepogrešljivi denar, brez katerega ne bi mogli iti na dopust; tretjim pa – žal – pomeni celo denar, ki ga koristno uporabijo za ublažitev komaj premostljivih osnovnih življenjskih stroškov.

Da bi bili dopusti lahko enaka pravica vseh, bo mimo uzakonjenega regresiranja potrebno več

skrbi v delovnih organizacijah. Izdelana organizacija dopustov, lastni domovi, iskanje cenenih oblik dopusta (ker že živimo v Novem mestu: široka akcija Industrije motornih vozil za preživljanje dopustov v njihovih kamping prikolicah je koristna vključitev v tako akcijo!) naj bi bila vodila, ki bi nam kazala pot za naprej. Koliko stopnic bo potrebno še prestopiti, nam jasno kažejo številke – komaj desetina zaposlenih si je pred tremi leti omislila dopust izven kraja bivanja!

V MAJU PRED TREMI LETI

Naša samoupravna in humanistična – socialistična družba ne gleda na človeka zgolj kot na osebnost, ki je zaradi svojega znanja, sposobnosti in vloge v delovnem procesu nagrajevana po delovnih uspehih in vrednosti opravljenega dela, pač pa gleda nanj tudi kot na osebnost, ki mora imeti enake možnosti do najbolj primernega izkoristka prostega časa.

Še vedno je zato priporočljivo uresničevati tisto, kar so maja pred tremi leti zapisali v analizi novomeškega občinskega sindikalnega sveta o teh problemih: „Menimo, da bo potrebno način regresiranja še naprej izpopolnjevati in ga ob drugih dejavnostih pripeljati do take stopnje, da bodo šli lahko na letovanje tudi tisti delavci, ki se doslej zaradi materialnih in drugih vzrokov za to niso mogli odločiti.“

Teh nalog ne bo mogoče uresničiti čez noč, zato pa bi morali že zdaj razmišljati o dosegljivih možnostih. Lahko bi delavcem, ki so že dalj časa v delovni organizaciji, ki so dobri delavci, pa si ne morejo privoščiti dopusta, vsaj enkrat to omogočili. Naslednje leto bi to omogočili drugim in potem to možnost vse pogosteje uporabljali, dokler ne bi v celoti dosegli stanja, ko bi ob podpori kolektiva lahko vsi odšli na dopust.“

Nedvomno misel, ki jo gre upoštevati. Delovne organizacije bodo gotovo kmalu ugotovile, da potrebujejo spočite, dobre delavce. Dnevna rekreacija (telovadba v delovnih prostorih ali na tovarniških dvoriščih, česar na Dolenjskem še nikjer nimajo), tedenska rekreacija, različne športne igre zaposlenih in seveda letni oddih lahko učinkovito pomagajo k boljšemu delu, k večji storilnosti, vplivajo na zmanjšanje števila obolelih in poklicnih bolezni po eni strani in na boljše počutje ljudi – samoupravljavcev.

Delo je ogromno – na to nas opozarja podatek o vsakem desetem delavcu, ki je šel na dopust, podatek o tem, da nimajo zaposlenih strokovnjakov za rekreacijo še v nobeni delovni organizaciji, podatki o številu izgubljenih ur zaradi bolezni.

Da bi kaj bistvenega storili še do letošnjih dopustov, ni pričakovati. Toda če se bomo že letos začeli pripravljati na drugo leto, če bomo začeli iskati možnosti, da bi poslali na dopust tiste, ki so pustili v naših delovnih organizacijah znanje, leta in nemalokrat tudi zdravje, bomo že naredili prve korake. Zares: vsak začetek je težak, toda začeti bo treba.

V borbi za samoupravljavčeve pravice bi bilo nevdružno, da bi si lahko dopust privoščil vsak deseti in da nihče ne bi mogel imeti petih strokovnih minut telovadbe za zdravje in boljše delo. Kakor vemo, da je to nevdružno, prav tako bi brez preglobokih analiz lahko vedeli: samo z regresom, ki ga delavci dobijo za dopust, ne bo mogoče doseči, da bi ob sedanjih cenah zares tudi šli na dopust!

Naredi tristo udarcev na minuto. Veronika Koman, strojepiska občinske skupščine Krško.

LETA SE POZNAJO

Utrujenost, posebno pa leta se navadno najbolj poznajo na obrazu. Nikjer ni rečeno, da bi morali globoko seči v žep in obiskovati ustanove za olepšavanje, če hočete skriti vsaj nekaj gub in gubic, ki jih strahoma ogledujete v zrcalu.

Z malo dobre volje lahko precej prispevate k lepšemu videzu, če se odločite za te lovadbo obraza in masažo. To ne stane nič, koristi pa.

Zvečer, ko odstranite z obraza ličila, masirajte čelo v krogu z dvema prstoma obeh rok. Po tej masaži boste občutile olajšanje in tudi spanec vas bo prej zajel. Potem položite obe roki, z dlanema obrnjenima k čelu, in s prsti privzdignite kožo na najbolj izrazitih črtah navzgor. Spustite veke in namrščite obrvi, ampak tako, da povlečete kožo s čela navzdol. Ta vaja, če jo večkrat ponovite, izravnava gube na čelu.

Nagubane veke lahko „polikate“ na isti način. Vrhove prstov položite na očesni lok; privzdignite kožo, zatem spustite veke. Tudi ta gimnastična vaja na obrazu lahko z rednimi treningi doseže lep rezultat. Mi-

siče okrog oči osvežite tako, da držite glavo pri miru, z očmi pa krožite desno in levo ter jih vrtite, kolikor se da.

Neljube gube okrog ust zahtevajo dve vaji. Prva: dva prsta položite na spodnje zo-

be, povlecite močno navzdol, obenem pa skušajte zapreti usta. Druga: zaokrožite usta v mali „O“, potem skušajte zapreti usta, ne da bi premikali zobe.

Gube na vratu so navadno najbolj trdovratne, pa tudi te ostro začrtane črte lahko ublažite. Če nagnete gornji del telesa naprej, glavo nazaj in potiskate spodnjo ustnico čez gornjo, vam bo pomagalo proti dvojnemu podbradku in vratnim gubam.

R. B.

POVSOD CVETLICE POVSOD CVETLICE

Cvetlični vzorci za obleke, kostime in celo za plašče so v tej sezoni popularnejši, kot so bili prejšnja leta. Na svetli osnovi temne marjetice, spominčice, vijolice in razne poljske cvetlice močno spominjajo na modo tridesetih let. Poiščite pri sorodstvu fotografijo iz tistega časa, pa boste našli še marsikatero zamisel, uporabno za današnji čas. Lahko nosite tudi nasprotno desene: temna osnova blaga, na kateri izstopajo živobarvni svetli cvetovi. Prepuščeno je okusu žene, da izbere, kar ji je najbolj všeč in kar ustreza njeni postavi ter polti.

Materiali za take vzorce so običajno na osnovi bombažnih in svilenih vlaken. Nastopajoče poletje zapoveduje torej pisano modo, povsod posuto s cvetjem. Pariški modni kreatorji so v zadnjih kolekcijah krilo še podaljšali do pod kolena, še vedno pa so na vrhu modne lestvice obdržali široka krila, zelo valjujoča in s poudarjenim pasom. Kljub temu po vesteh iz Pariza modeli za dan še vedno segajo samo do pokritega kolena, za plažo pa celo nad kolonom, medtem ko za

večer prihajajo v poštev izključno samo do tal segajoča krila in obleke. Tudi te imajo največkrat cvetlični vzorec.

Za žene močnejših postav ali športnega tipa bo letošnje poletje v znamenju platna. Nosile bodo obleke in krila, ki se spredaj zapenjajo z velikimi gumbi, s širokimi rokavi, dolgimi do komolcev, s športnim ovratnikom in žepi ter ozkim pasom. Prava osvežitev! Ti modeli so enobarvni, izbirajte pa med odtenki beige do močno rjave barve.

Prav tako je za moške v letošnji modi precej sprememb. Progasta obleka z dvostrtnim zapenjanjem in „charlston“ hlačami, ki imajo zavihke, je najmodernejša. V časih pa so tudi kombinacije: temen suknjič in svetle hlače.

Znani ...odni kritiki pravijo, da si današnja moda prizadeva, da bi ženo neglede na njeno prezaposlenost naredila čim bolj žensko. Oblečena naj bo tako, da ne pokaže vsega, kar ima, temveč samo daje slutiti, kar ima lepega.

RIA BAČER

Vse kaže, da prehodnega dobja med pomladjo in letjem ne bo veliko, saj smo kaj dni že zdaj tamali zavročine. Vsekakor je potrebno misliti na pravo poletno garobno. Moderna žena letošnje zone brez enobarvne daljše je s pasom skoroda ne bo prebala. Lahko in nepodloženo joposimo kot bluzo h krilu, k čam ali pa jo oblečemo čez sano obleko. To je še najmoderno.

DOMAČ PROIZVOD

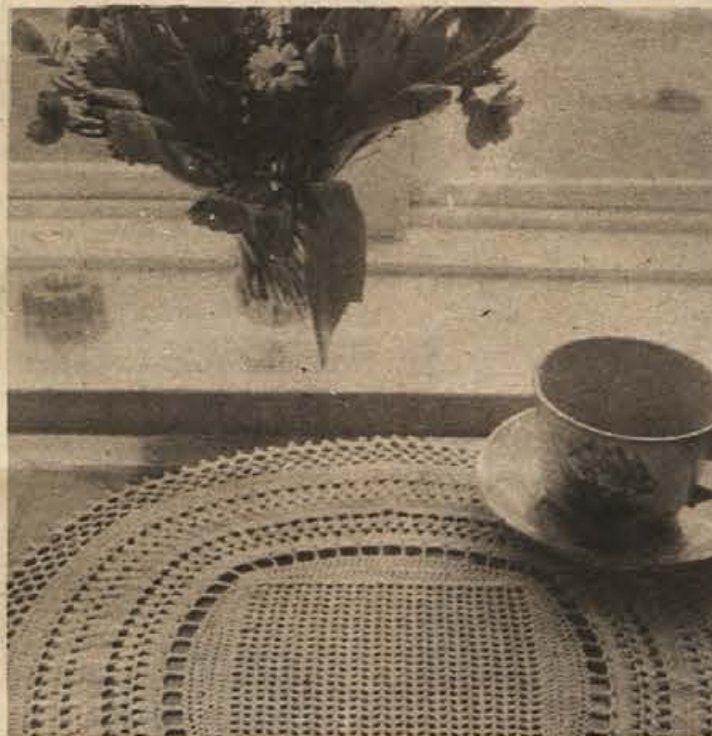
K spomladanskim in letnim oblekam je nujna kotna in praktična torbica, katero lahko spraviš še kaj kot osebne predmete in nico, kar imamo vedno pri roki. Torbice so zelo drage, in tudi moderne take iz pletene iz rafije ter kvachga omislile. Lahko pa tudi ljen slamnat cekar okrasiš s šopkom doma izvezanih cvetja, pa bo videti nevsakdanstven.

Za mojco ali igorja

Z opremo otroške sobe si današnjim staršem ni treba beliti glave. Naprodaj so dokaj lepe garniture, lahko pa tudi pohištvo sproti dopolnjujete, če ga kupite po elementih. Važno je, da se otrok v svoji sobi lahko igra, da je oprema praktična in da imata Mojca ali Igor tudi prostora za igranje.

Pri nakupu opreme za otroško sobo upoštevajte, da ima otrok rad vesele barve, in pomislite tudi malce naprej: da boste lahko iz sobe za cibana čez nekaj let uredili sobo za dijaka.

Kvačkan prt iz gama lahko s preprostim vzorcem naredite mimorede, vaša miza pa bo s tem veliko pridobila. Še šopek pomladnega cvetja, pa bo vtis popoln. Garn dobite v več barvah, toda vedno in povsod bo najbolj prav prišel prt v barvi kože.

NAPITEK

Organizem je vselej spomladi bolj utrujen, zato bo za osvežitev zelo dobrodošla pijača iz pomarančnega soka. Vanj lahko vmesamo nekaj koščkov svežega sadja in košček ledu, za okras pa rezino pomaranče zatakamo ob rob kozarca. Tudi gostom lahko ponudite tak napitek. Če že hočete, lahko kanete vmes tudi nekaj kapljic ruma ali konjaka.

NEGA NOSEČNICE

Razen pravilne prehrane je med nosečnostjo zelo pomembna tudi osebna higiena ter pravilna obleka in obutev. Med nosečnostjo se žena bolj znoji, zato se mora večkrat umivati. Priporočamo, naj se žena umije dvakrat na dan po vsem telesu (pod prho), enkrat na teden pa v kadi. Kopel naj ima primerno temperaturo, od 34 do 35 stopinj, traja pa naj 15 do 20 minut. Zadnjih 6 tednov pred porodom je prepovedano kopanje v kadi.

V dobi nosečnosti nastanejo zaradi pokanja kože na trebuhu, po bokih in stegnih vijoličaste proge, ki se po porodu spremenijo v srebrno sive lise. Da bi jih preprečili, kožo vsak dan masiramo z brisačo, nato jo 10 minut masiramo še z roko ali gladimo s ščetko, nazadnje pa namažemo s kremo.

Zelo pomembna je tudi nega dojk, kar se pozna predvsem pri kasnejšem dojenju. Dojke umivamo vsak dan s toplo vodo in milom v krožnih zavojih. Najprej bradavico, potem ostali del dojke. Po umivanju naj se nosečnica obriše s čisto frotirko, s katero tudi masira bradavice, in tudi te namaže s kremo. Če so bradavice udrtje ali ploske, zahtevajo še posebno nego. Tedaj je potrebno trikrat na dan s palcem in kazalcem roke bradavico prijeti, jo izvleči iz dojke in jo nekaj časa tako držati. Z dviganjem bradavice začnemo najpozneje v 5. mesecu nosečnosti.

Paziti moramo tudi na higieno zob, ki so v nosečnosti ogroženi zaradi večje porabe mineralov. Zobje so potrebni umivanja po vsaki jedi in pred spanjem, nujna pa je še večkratna kontrola pri zobozdravniku.

Nosečnica naj bo tudi lepo in praktično oblečena. Za zimski čas je najbolj primerno blago volna s sintetikom, poleti pa platno. Barve naj bodo umirjene, vzorci ne preveliki. Kroj obleke naj se prilagodi vedno večjemu obsegu trebuha, ki ne sme biti utesenjen. Pas za nogavice naj bo ukrojen ob ramah, podveze nad kolonom pa so strogo prepovedane, ker povzročajo nastajanje krčnih žil. Priporočljive so hlačne nogavice in pa gumijaste nogavice. Ortopedski pas priporočamo mnogorodnicam z visočim trebuhom, operirankam na trebuhu in prvesnicam z oslabiljeno trebušno steno. Pas objema samo spodnji del trebuha, izdelujejo pa ga po meri v specializiranih ortopedskih ustanovah.

Nedrček naj bo prostoren, dojko mora podpirati navzgor in proti nasprotni rami. Naramnice in spodnji del naj bosta dovolj široka, zapejpa pa naj se spredaj, kar je praktično tudi za dojenje.

Čevlji naj bodo udobni, imajo naj srednje visoko peto. Čevlji z visokimi petami niso za nosečnice, ker povzročajo nenaravno držo in bolečine v križu, pa tudi hoja v njih ni varna. S higieno telesa, primerno obleko in obutvijo dosežemo med nosečnostjo boljše počutje in lajšamo številne težave, ki jih lahko prinese ta doba.

DR. Marija Zorič

ZBIRKA IZKUŠENJ

Starši in starejši v mladostnikovem življenjskem okolju že imajo nabrane izkušnje, ki jim zadostujejo, da se sproti bolj ali manj uspešno znajdejo v življenju. Pozabljajo pa pri tem, da njihov mladostnik teh izkušenj še nima in da nujno mora priti do njih, če hoče uspešno živeti in ravnati. Pri tem pa je usodna zmeta večine staršev in učiteljev mnenje, da je temeljne življenjske izkušnje mogoče na mladostnika prenesti kakor obleko, ki jo mladostniku podari oče ali starejši brat, ker je noče več nositi. Ali pa sodijo, da je mogoče izkušnje podariti mladostniku, kakor mu oče ali mati na skrivaj stisneta v dlan kak tisočak. Izkušnje – v tem je ravno njihova mamljivost, a hkrati grenka narava – si mora vsakdo nabrati sam tako kakor telesne in duševne sile. Izkušnje niso podarljive kakor denar ali kakšno drugo blago. To pomeni, da jih ni mogoče mladostniku dati s še tako vzgojno premišljenim besednim posredovanjem.

Izkušnje so zivi kosi našega bivanja, so jedro našega življenja. Škoda, da mladostniki to modrost življenja navadno bolje poznajo kakor njihovi starši in drugi vzgojitelji. Posledica je, da mnogi starši, zlasti ko so njihovi otroci v puberteti, žrtvujejo mnogo časa in skrbi, da bi svojega mladostnika ali mladostnico čim bolj odvrnili od lastnega nabiranja izkušenj in njihovega izrabljanja. Sad je seveda prav drugačen, kakor si ga obetajo. Pubertetnik se začne v takšnih vzgojnih okoliščinah, prej kakor more, trgati iz takšne vzgoje ter si začne na svojo pest krčiti poti skozi gozdove življenjskih izkušenj.

Glede tega najdemo med starši dve povsem napačni odzivnosti. Eni starši hočejo za vse na svetu svoje mladostnike odvrniti od zmot in porazov svojih lastnih izkušenj, drugi pa jih neodgovorno potapljaajo in pehajo vanje z izgovorom: „Naj jih le življenje nauči.“ Vsi vemo, da življenje zares uči, vemo pa tudi, kako uči mladega, neizkušenega, samemu sebi prepuščenega in nezaščitene mladega človeka...

Največkrat je že vnaprej potrjen vzgojni poraz, če mladostniku rečemo: „Če hočeš pametno rešiti to, moraš storiti tako in tako.“ Če mu pa rečemo: „Glej, jaz še tega ne vem, ker nisem sam preizkusil, mislim pa, da bi to mogoče lahko bilo zate dobro, poizkusi to storiti.“ bomo lahko čez čas veseli ugotovili, da smo na ta način opravili uspešno oblikovalno delo.

DR. Franc PEDIČEK

Če vas moti tobačni dim, si lahko pomagate na več načinov. V prostor, kjer se veliko kadi, dajte malo s kisom prepojenega klorovega apna. Ko okno odprete, vonj takoj izgine. Lahko postavite na višji prostor posodo z vodo, v katero ste vlili nekaj kapljic smrekovega olja. Eden izmed načinov zoper tobačni dim je tudi ta, da obesite v zakajen prostor mokro gobo ali brisačo. Ta močno vsrkava dim. Pri priči pa se bo manj kadilo v sobi, če boste prižgali eno ali dve navadni sveči.

tako bo boljše

DELA V TEM ČASU

VRT. Zaradi svežih okusnih plodov novih sort, vsestransko uporabnih, se jagode širijo tudi v naših vrtovih. Ker je zdaj čas, da poskrbimo zanje, nekaj besed o tem. Sadimo jih poleti v rahlo, brezplevelno zemljo, močno zagnojeno z uležanim hlevskim gnojem. Če smo ta čas zamudili, jih sadimo lahko tudi spomladi. Zdaj, ko je čas zorenja jagod, polagamo med vrste zrezano slamo, da zaščitimo plodove pred umazanijo in pred nadležnimi polži. Med cvetenjem in zorenjem je treba okopavanja in zalivanje zelo zmanjšati. Ta dela temeljito opravimo po obiranju. Trgamo le povsem dozorele plodove, sicer so brez arome. Priporočljivo je obiranje v jutranjem hladu. Če je vreme deževno in toplo, grozi jagodam posebno siva plesen, ki lahko naredi veliko škodo. Proti njej zaleže večkratno škropljenje z 0,25-odstotnim euparenom ali 0,05-odst. benlatom.

VINOGRAD. Spopad z boleznimi in škodljivci ta čas še traja, vendar tokrat nekaj besedi namenimo oskrbi zemlje – okopavanju. Zemlja, ki je v mokroti obdelana, sedem let joče, veli vinogradnik. Gorice se smejo obdelovati samo v sušnem vremenu. Ker je ob začetku junija običajno zelo mokro (Medard), je priporočljivo z drugo kopjo počakati do druge polovice meseca, tretjič pa vinograd okopati v drugi polovici avgusta, ko se trta pripravlja na zoritev. Druga in tretja kop sta plitvi, kakih 5 cm globoki.

SADOVNJAK. Razen škropljenju velja pozornost tudi oskrbi s hranili. Po rasti je mogoče spoznati, česa drevju primanjkuje. Če manjka dušika, drevje slabo raste, novi poganjki so kratki, trdi in krhki, rdečkasto bleščeči. Odpadajo plodiči (junjsko trebljenje), preostali plodovi ostajajo drobnejši. Primanjkuje lahko tudi fosforja, kar ima za posledico netrežno, slabo dozorelo sadje, zatem apna (spoznamo po odmiranju vrhnjih mladice), kalija (plodovi počasi dozorevajo in so slabo obarvani). V bogato rodni nasadih pogosto primanjkuje bora, kar se kaže tudi na plodovih, ki imajo podplutele rjave madeže na koži in še nekatere lepotne napake. Če spoznamo te znake, lahko v tem času še pravočasno posredujemo.

Inž. M. LEGAN

PRIPRAVA STAVNA KONFERENCA V LJUBLJANI

POTOVANJE NA FINSKO

Jakac se je odločil, da mi bo pripravil vizitke. Da bi jih dal tiskati, sva niti pomislila. Ker sva bila oba še študenta, sva bila brez denarja, zato je Jakac vrezal v les svoj priimek in še nekatere pristavke, ki pa se jih več ne spominjam. Negativ je odtisnil na nežen japonski papir – in vizitki je bilo naenkrat dovolj. Lahko pa povem, da nisem uporabil niti ene. Kamor sem namreč prišel, so me poznali in me prijazno pozdravljali. Sicer pa so me vedno spremljali gostitelji.

Doriju to še ni bilo dovolj. Zadnji dan, preden sem odšel, me je še portretiral in na sliko napisal: „Prijatelju in sošolcu Leonu Štuklju v spomin na večer pred finsko rajžo 7. 11. 1924.“ Zdelo se mi je, da je nad mojim odhodom bolj navdušen od mene. Mene je tiščala negotovost, nepoznavanje

dežele, ljudi in njihovih navad, pa tudi skrb, kako bo z nastopi.

Jakcev portret je zdaj pri moji sestri v Ljubljani in je najtesneje povezan s tem izrednim dogodkom in našim velikim slikarjem, mojim mladostnim prijateljem.

Tako sem se iz Ljubljane čez Jesenice in Muenchen odpeljal v Berlin. Tam sem poiskal turistični biro, kjer sem dobil vozovnico do Helsinkov. Primoran sem se torej bil ustaviti v Berlinu, kar se je izkazalo za prijetno.

Ogledal sem si milijousko mesto in dva večera presedel v operi. Prvi večer so predvajali „Mojstre pevce“, naslednji večer pa „Prodano nevesto“ z Mihaelom Bonnenom kot Kecalom. To je bil takrat najslavnejši nemški basist-baritonist. Po imenu in pevskih sposobnostih sem ga poznal še iz

pripovedovanja pokojnega svaka Julija Betetta. On je z njim pel v dunajski operi, kjer je po prvi vojni ostal do 1923. leta, potem pa se je vrnil v Ljubljano. Bonnen je bil izreden pevec že zato, ker je obvladal ves basovski in baritonski register. Še posebej pa je bil znan kot mož izredne moči. V Nibelungih je nosil železen, ne lesen meč; v neki drugi operi je pograbil osla in ga ročno odnesel z odra! Železno podkev je stisnil mimogrede.

Ko so veliki plakati z njegovo sliko najavljali, da bo pel Kecala, tega dogodka pač nisem hotel zamuditi in sem podaljšal bivanje v Berlinu še za en dan.

Zanimiva je bila tudi operna hiša, nova opera Kroell – brez lož. Razen v parterju so bili sedeži razporejeni v ogromnih polkrožnih galerijah. Vsi so bili v enakem položaju – razen seveda na hodnikih, kjer so se med preproste ljudi pomešali bogati meščani z briljanti ali krznenimi ogrinjali. Nekaj podobnega sem pozneje doživel še 1927. leta, ko sva se s Tošo Primožičem na povabilo „Budapesti Torna Cluba“ mudila v Budimpešti na akademiji, kjer je nastopal tudi njihov prvak Istvan Pelle, ki je pet let pozneje v Los Angelesu dobil dve zlati in eno srebrno medaljo.

Tretji dan ob 14. uri sem stopil na vlak D, ki je iz Berlina pel naravnost v Stockholm. Imel sem karto za spalnik, na vlaku pa sem ugotovil, da je to pravzaprav oddelek prvega razreda s tremi sedeži; v njem je že sedel neki možki, ki je pozneje povedal, da je trgovec, vendar ne potuje Stockholm.

Kmalu za menoj je sprevodnik pripeljal v oddelek mlado, modrooko in svetlolaso gospo. Mislim, da sva se oba z Nemcem razveselila lepe sopotnice. Hitro sem zvedel, da potuje v Helsinke, kjer živi, in da gre z Dunaja. Govorila je dovolj dobro nemško. Ko sem ji povedal, kdo sem in kam grem, me je v šali pozdravila v imenu Finske in mi obljubila, da me bo vodila, ker govori švedsko. Res mi je njena pomoč polepšala potovanje.

To je bil torej moj prvi stik s Finsko.

Vlak je drvel po nezanimivi severnonemški ravnini proti Stralsundu, mestu na robu celine; vlak je potem trajekt odpeljal na otok Ruegen, potem pa smo spet drveli proti končni postaji Sassnitz. Potem je trebuh velikega trajekta sprejel vlak in odpluli smo proti Traelleborgu na Švedskem.

Že pred Stralsundom je nemški sopotnik izstopil, kar je bilo v skladu z značajem oddelka. Oddelek je bil namreč spalni prostor za dve osebi, ki ga zvečer uredijo, potem ko eden od potnikov izstopi; podnevi pa je potniški oddelek prvega razreda za tri osebe. Kupeje so hitro pripravili za spanje. V moj spalni prostor ni vstopil nihče, gospa pa se je pridružila neki sopotnici.

Med 4-urnim prevozom s trajektom do Traelleborga sva s svetlolaso sopotnico večerjala v la-

dijski obednici. K nama je prisedel visok, širokopleč Rus iz Leningrada, ki je znal nekaj nemško, tako da smo se za silo pogovarjali. Povedal je, da je bil pred revolucijo trgovec, zdaj pa da je zaposlen kot komercialist pri nekem podjetju in da se vrača s Švedske domov. Presenetil me je, da je bil dobro politično podkovan in je natanko vedel, kaj se dogaja v Jugoslaviji. Čas je hitro mineval, čeprav se je ladja neprijetno zibala. Od Traellborga je vlak s 120 km na uro drvel proti Stockholm, da je peklenko ropotalo in nas v ovinkih zibalo; vso noč nisem zatisnil očesa. Te voznje zato nimam v najboljšem spominu.

Naslednjega dne okrog desete ure smo prišli v Stockholm. Ladja, ki je peljala na Finsko, je imela odhod ob 20. uri. Z lepo sopotnico sva se s taksijem odpeljala v hotel, kjer sva pri portirju odložila prtljago. V hotelu so jo že poznali, saj so se vedli do nje zelo spoštljivo. Gospa je pripovedovala, da se vedno zadržuje tu, kadar gre v Stockholm. Potem sva si ogledovala mesto. Vozi-la sva se s taksijem, ona pa je bila vodič. O delitvi stroškov ni hotela nič slišati, češ da sem njen gost. Tako je bilo tudi pri kosilu v hotelski restavraciji. Po njenem naročilu so prinesli več vrst rib, med njimi tudi lososa, na katerega me je posebej opozorila. Neglede na to, da sem poznal le ribe iz Krke, mi je losos pocedil slino. Od takrat ga nisem mogel več pozabiti, vedno sem ga imel v okusu. Modrooki spremljevalki se je dobro zdelo, ko je videla, kako mi je bil losos všeč. Povedala mi je, da velja ta riba v Skandinaviji za najbolj okusno, toda tudi drago ribo. Želela me je z njo počastiti. Njena gostoljubnost se je ponovila, ko sva popoldne obiskala takrat znamenito restavracijo Zimski vrt. To je bil ogromen paviljon, poln palm, rož in zelenja, kakor vrt nekje na jugu Evrope. S čudovito pozornostjo naju je stregel starejši natakar v livreji. Ves čas je stal v spoštljivi bližini in pazil na najine želje. Sopotnica me je že ob vstopu opozorila na izredno postrežbo. Spodobilo se je, da sem dal natakarku krono napitnine.

Tema se je že spustila nad mesto, ko sva se vrnila v hotel in od tam s taksijem odhitela v pristanišče. Ladja je peljala mimo Aelandskih otokov proti mestu Turku na finski celini. V začetku je bila vožnja mirna, tako da so potniki kmalu utihnili in zaspali. Po nekaj urah vožnje pa me je prebudilo kašljanje in gorvojenje potnikov ter cigaretni dim. Ugotovil sem, da se mala ladja kar dobro ziblje, kar je bil vzrok nemira. Tudi moj želodec je začutil pritisk, vendar sem vztrajal v vodoravni legi, ker sem vedel, da je učinek zibanja v tem položaju najmanjši. Proti jutru se je morje umirilo in okrog dveh popoldne je ladja spustila sidro v Turkuju. Stopil sem na finsko zemljo.

(nadaljevanje prihodnjic)

SCHILLER

Schiller (1759 – 1805), ob Goetheju nedvomno najbolj iskano in cenjeno pero nemškega pesništva, je imel težko in nesrečno življenje. Posmrtna slava in mesto, ki ga ima v najrazličnejših enciklopedijah, so pač slab obliž za vse tisto, kar so mu prizadejali sodobniki.

Vojvoda Karl Evgen (1728 – 1793) je bil dovolj prosvetljen, da je vedel, da le znanje prinaša napredek. Od tod odločitev: 16. januarja 1773. leta gre mladi Schiller, sin intendanta dvorne vrtnarije, v šolo „Karls-Schule“. Vojvoda je že dve leti pozneje razširil šolski program in dvignil šolo na nivo akademije. „Karlova šola“ postane gimnazija, oficirska šola, hkrati pa tudi univerza s pravno, filozofsko, medicinsko in gozdarsko fakulteto. Tisto leto se je mladi Schiller odločil za študij medicine. Zakaj je zapustil pravo? Brzko se mu je študij medicine zazdel bolj human, bolj liberalen, dajal je več svobode ustvarjanju. In Schiller je želel ustvarjati.

Tudi Schiller je imel svojega vzornika. Zadnji univerzalni genij, Albrecht von Haller (1708 – 1777), je bil z znanjem humanista, zdravnika, misleca in pesnika njegov ideal. Haller je s petimi leti pisal, z devetimi leti je govoril hebrejsko in

grško, s petnajstimi je postal študent, z devetnajstimi je postal doktor medicine, potem ko je popravil anatomijo profesorja iz Halleja. Bil je tudi matematik in teoretik.

Razumljivo je, da je tak miselni velikan lahko postal vzornik in ideal mladega idealista Schillerja. Schiller je torej hotel postati profesor medicinske fakultete.

Poglejmo torej neznanega Schillerja – zdravnika.

Rousseau in Kant sta naredila revolucijo v znanstvenem gledanju, Stahl, Hoffmann in Boerhaare so pripeljali do notranjih sprememb v medicini. Haller je bil tudi osnovec moderne fiziologije.

Schiller je 1775. leta s še osmimi študenti začel študirati na akademiji. No, na akademiji ni bilo preveč znanih medicinskih imen. Cousbruch, profesor interne medicine, in Reuss, farmakolog, sta edina pomembnejša profesorja. Zato pa je bil J. Fr. Abel (1751 – 1829), filozof, mislec in esteta, močan humanist, ki ima pionirske zasluge tudi pri psihoanalizi. Schiller ni nikoli pozabil svojega filozofskega učitelja. V delu „Juliusova

teozofija“ je Abel naslikan v liku Rafaela. 1779. leta je Schiller dobil štiri nagrade akademije, opravil vse predmete z odliko in že po štirih letih – čeprav je sicer študij trajal pet let – pripravil tudi diplomu. V tem času je napisal številne pesmi, tragedijo „Student iz Nassaua“ in dramo „Razbojniki“.

Iz Schillerjeve medicinske kariere je ohranjeno pet dokumentov, med njimi „Tractatio de discrimine febrium inflammatorum et putridarum“ in „Poskus pojasnitve medsebojne povezanosti animalne in duhovne narave človeka“. Razen petrice dokumentov se je ohranil tudi originalni recept, pisan s Schillerjevo roko.

Ker so se Schillerjevi pogledi razlikovali od uradnih, so že njegovo disertacijo odbili, vojvoda pa mu je za uteho dejal, „da je mladi človek povedal veliko lepega“.

Moderne analize pa kažejo, da je imel Schiller odlično medicinsko znanje, zelo dober dar opazovanja in da je bil dober psiholog. Njegova disertacija je bila sprejeta šele 1780. leta. V nalogi o psihofizični enotnosti človeka je zaslužil vegetativni živčni sistem in enotnost reakcije. V dra-

mi „Razbojniki“ pravi, da se „nič ne doseže brez enotnosti misli in telesa“.

Kako se je končala njegova medicinska kariera? Čeprav so bile njegove diagnoze točne in čeprav je po svoji metodi ozdravil človeka duševne bolezni, je bil njegov konec nesladen. Schillerjev kritični duh je šel z naprednimi tokovi svojega časa. Skupaj z Ablom in Petersonom je v Stuttgartu izdal časopis s polemično vsebino, kar ni bilo všeč vojvodi.

Posledice so bile očitne: 15. decembra 1780 je postal regimentni zdravnik z mizerno plačo 15 guldnov na mesec. Prepovedali so mu nositi civilno obleko, prepovedali privatno prakso, stare dvorske zdravnike so mu postavili za kontrolorje, prepovedali so mu zapuščati mesto brez dovoljenja. Bil je komaj kaj na boljšem od bolničarja: to gotovo ni bilo tisto, po čemer je hrepenel, pa je zato 1782. leta pobegnil v Mannheim. Toda šele ko je 1784. odšel v Gohlis pri Leipzigu, se je začela njegova prava življenjska pot pesnika in dramatika svetovne slave.

Znamke v njegov spomin so izdale doslej obe Nemčiji, Bolgariji, Čehoslovaška, SSSR in druge države.

KAJ JE

PLOŠČE

ploščo naše najbolj znane pevke Marjane Deržaj, ki že leta prepeva naše in tuje popevke na festivalih, prireditvah in radiu. Na plošči sta posnetka dveh skladb: Robežnikova „Nedelja“ z ansamblom Mojmirja Sepeta in vokalnim kvartetom Strune ter Sepetova „Najin večer“ v isti glasbeni izvedbi.

Ko je duet Simon Garfunkel razpadel, sta oba pevca pričela samostojno kariero. Art Garfunkel se je opredelil za smer iz časa skupnega nastopanja in se ji povsem posvetil. Plod samostojnega dela je plošča „Angel Clare“, ki jo je po licenci CBS za naše poslušalce izdala Suzy. Na plošči so posnetki različnih skladb, od stare narodne „Barbara Allen“ do priredbe Bacha „Feuilles — oh“.

Gregor Strniša
OKO

Pri Cankarjevi založbi je izšla pesniška zbirka enega naših najboljših sodobnih pesnikov Gregorja Strniša. Zbirka „Oko“, ki jo je Strniša podnaslovil kot „Oris transcendentalne logike“, prinaša pesmi, ki v na videz staromodni obliki prinašajo vizijo neraziskanega in nedokazljivega. Pesnikov prodor v bistvo stvari in bivanja zahteva poglobljeno branje, ki pa trud bogato poplača.

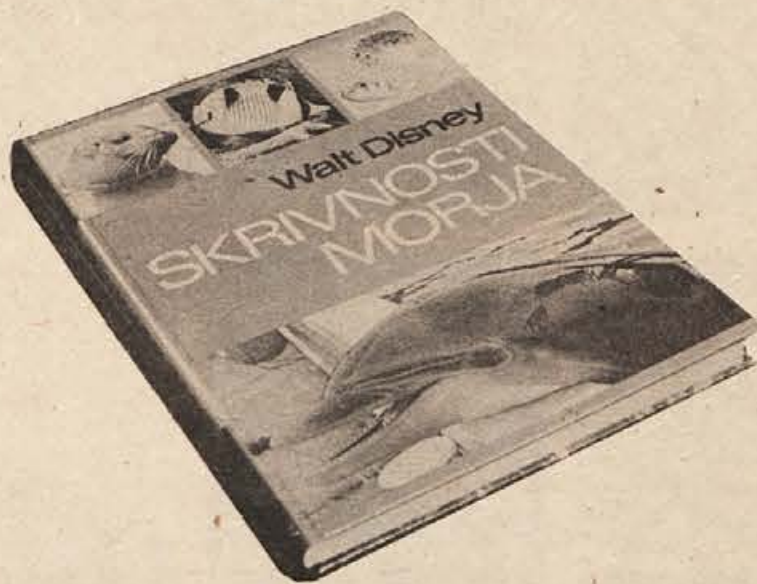
TITO DRŽAVLJAN SVETA

V založbi časopisno-založniškega podjetja Delavska enotnost je ob rojstnem dnevu maršala Tita izšla knjiga Zvonka Štaubingerja „Tito — državljani sveta“. V nji opisuje avtor 30 let dolgo Titovo mednarodno delovanje, njegovo borbo za svetovni mir, za medsebojno razumevanje in sodelovanje. S svojim naprednim delovanjem je Tito postal pomembna osebnost in nosilec najnaprednejših prizadevanj človeštva. Knjiga je vezana v platno in stane v prednaročilu 125 dinarjev. Naročite jo lahko pri ČZP Delavska enotnost, Dalmatinova 4, Ljubljana.

poletje brez ptic

Pisateljica Han Suyin postaja vse bolj znana našim bralcem, saj se prevodi njenih del kar vrste. Te dni je pri založbi Lipa v Kopru izšel roman „Poletje brez ptic“, ki opisuje življenje

PREDSTAVLJAMO VAM

Walt Disney je v svojem izredno plodovitem življenju posnel celo vrsto filmov, v katerih s kamero odkriva skrivnosti in lepote narave. Slikovni material, pestrost in odličnost posnetkov so kar sami silili, da po njih napiše tudi knjige. Nekaj jih je izdal Disney sam, po njegovi smrti pa je izšla še knjiga, ki jo je na podlagi posnetkov Disneyeve ekipe napisal dolgoletni upravitelj slovitoga akvarija v amsterdamskem živalskem vrtu Frank de Graaf. Po zaslugi Mladinske knjige smo delo „Skrivnosti morja“ dobili tudi v slovenskem prevodu. Ta zelo zanimiva in poučna knjiga je že v redni prodaji.

NOVEGA

tiste kitajske generacije, ki je preko trpljenja v vojnih letih in revoluciji prišla do svobode. Osnovna vrednost knjige je ravno večno hrepenenje človeka po svobodi. Roman je napisan napeto in poučno in nam pomaga pri razumevanju daljne Kitajske.

Celju. S slikovnim gradivom opremljena knjiga bo zanimiva za vsakogar, ki ga zanimajo naša preteklost in začetki naše revolucionarne poti.

SLOVENSKA VINA

Vino je na Dolenjskem gost v vsaki hiši, pa vendar lahko rečemo, da ga ne poznamo dovolj dobro. Za kulturo in zdravo uživanje vina je to pijačo treba spoznati z njenih dobrih in slabih strani, pri čemer bo marsikateremu v pomoč knjiga Jožeta Likarja „Slovenska vina“, ki jo je izdal v samozaložbi. Knjiga je napisana v razumljivem, poljudnem jeziku; seznanja bralce z vrstami vin, zgodovino vinarstva in glavnimi značilnostmi te pijače ter prinaša tudi več receptov za pravo jedi z vinom.

FILM

Strokovna komisija je izbrala jugoslovanske filme, ki bodo

berlinski festival

predstavljali našo državo na 24. mednarodnem berlinskem festivalu. Med celovečernimi filmi se bo Jugoslavija predstavila s filmom Krste Papiča „Predstava Hamleta v Mrduši Donji“. Strokovna komisija je sklenila poslati na festival tudi 7 kratkometražnih filmov.

KONCERTI

Ljubljana 74

Ljubljanski jazz festival velja za enega najboljših jazz festivalov in ima že dolgoletno tradicijo. Letošnji festival se bo začel 13. in bo trajal do 16. junija. Privedev bo gotovo zelo kvalitetna, saj se je za letošnji jubilejni 15. mednarodni jazz festival prijavilo že več znamenitih jazzistov iz vsega sveta.

KNJIGE

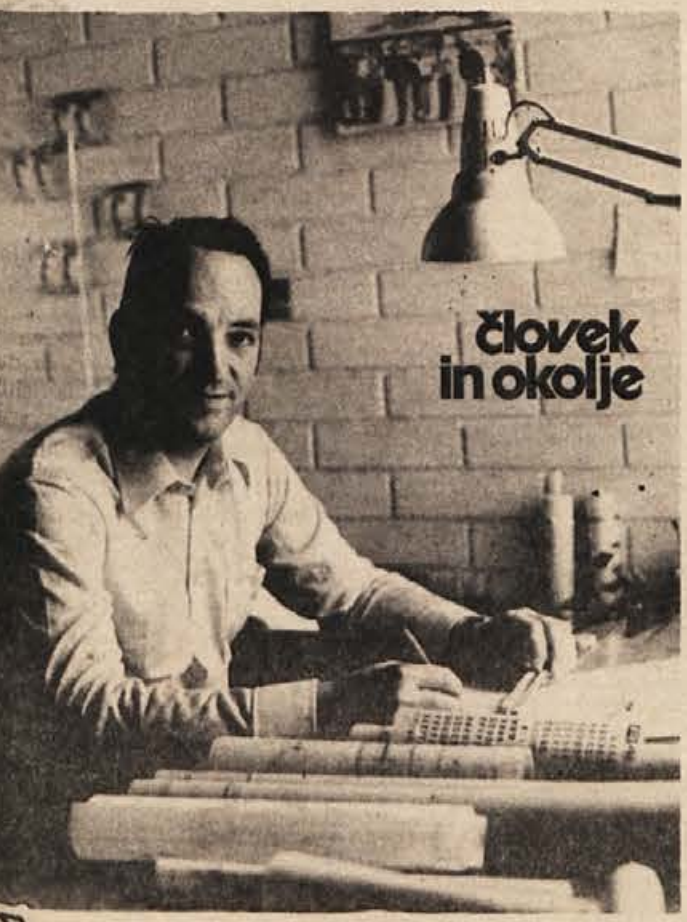
Med slovenskimi bralci so tako imenovani družinski romani dokaj priljubljeni. Pri mariborski založbi Obzorja je izšlo delo Daphne du Maurier, ki je v svetu poznana kot zelo uspešna in brana pisateljica. V romanu „Lačna gora“ opisuje usodo neke irske družine v času enega stoletja. Roman je prevedla Setta Oblak.

Po licenci CBS je Suzy iz Zagreba izdala veliko ploščo znane orkestra, ki ga vodi Ray Conniff. Pod naslovom Harmony je s svojim orkestrom in pevci posnel nekaj znanih skladb, ki jim daje poseben čar ravno izvedba. Conniffovi aranžmaji so takšni, da postane glasba last vseh, tako starih kot mladih, in da ji radi prisluhnejo na vseh celinah sveta.

MARJANA DERŽAJ

Helidon, ki skrbi, da slovenski pevci ne ostanejo samo pevci po radiu, je izdal malo

človek in okolje

Družina Lapajne je dala kar tri brate arhitekta, toda v Novem mestu je ostal en sam — Marjan Lapajne. Kaj ga je zadržalo v okolju, ki težnjam in hotenjem arhitekture ni preveč naklonjeno, niti sam ne ve; ali je bila to ljubezen do rodnega mesta ali navezanost na delovno mesto, to je navsezadnje vseeno, saj arhitektom nikjer ni preveč odprto, povsod se morajo spopadati z delnim nerazumevanjem svojega poklica, ki ga ljudje le prelahko jemljejo. Težnje arhitekta — projektanta so običajno v nasprotju s težnjami ljudi. Ljudje pač nimajo poslušna za tiste stvari, katerim skuša arhitekt dati veljavo. Kaj malo se zdi ljudem važno, ali se bo njegovo domovanje harmonično vključilo v okolico, ali bo znal izkoristiti drobne stvari, ki lahko prebivajski prostor oplemenitijo, važno jim je, da nekaj postavijo — kakšen je estetski videz, se ne menijo dosti.

„Ljudem morda manjka splošne kulture,“ je v pogovoru dejal Marjan Lapajne, „zato tudi razumem, da težje dojemajo težnje arhitektov. Ne gre toliko za nezaupanje, saj končno člo-

vek strokovnjaku le mora zaupati, ampak za pomanjkanje vizualne kulture. Ljudje se zgledujejo drug po drugem, poleg tega pa pri gradnji gledajo na stvari, ki jih ovirajo pri odločanju za estetsko in funkcionalno oblikovan prostor. Čeprav se je iz številnih izkušenj rodilo nekakšno 'gradbeniško' reklo: „Ko bi še enkrat gradil, bi gradil drugače!“ se ljudje tega početja lotevajo kar na hitro in brez pravega poslušanja.“

In v resnici je po vsej Dolenjski opaziti veliko gradenj, ki bi jih lahko smatrali za popolnoma zgrešene. Ne toliko v samem namenu, saj gre prvobitno za zadovoljevanje potreb po stanovanjskih prostorih, kot po neskladnem vstopanju v življenjski prostor. Domovanje ni samo streha nad glavo; Od prijetnega in oblikovanega stanovanjskega prostora je v veliki meri odvisno tudi razpoloženje človeka, s tem pa tudi njegova spočitost in delovna sposobnost.

„Danes veliko govorimo o onesnaževanju okolja, žal pa imamo ob tem pred očmi le

umazanost rek in zraka. Toda če pogledamo globlje, moramo ugotoviti, da gre tudi za neke vrste estetsko onesnaževanje. Ko se je Dolenjska gospodarsko dvignila, ni umazala samo reke Krke, ampak je v veliki potrebi po novih naseljih in stanovanjih skazila tudi prostor. Če vzamemo za primer vas, potem je to povsem jasno. Kakšno silo dela vasi nadstropna hiša, je očitno. In vendar bi bilo mogoče z arhitektovim sodelovanjem zgraditi stanovanjsko hišo z dovolj prostora, in tako ki ne bi rušila estetskega ravnovesja. Pozabljamo, da slovenski prostor ne sestoji samo iz nekaj uspešnih gradenj, ampak iz celotnega prostora. Ravno tu pa pogrešam pravega poslušanja in okusa.“

Novo mesto sicer ni zapravilo vseh možnosti, z dosti truda in kljub nerazumevanju je arhitektom uspelo kolikor toliko ohraniti staro mestno jedro. Težave so seveda tudi denarju. Negodovanja je veliko. Že samo Grmova hiša na Glavnem trgu vzbuja precej hude krvi, toda v interesu vse naše družbe bi moralo biti, da vredne spomenike

naših prednikov zaščitimo in ohranimo, če že sami nimamo dovolj možnosti, da bi si gradili ustrezno in lepo okolje.

„Priznati moram, da pogrešam sodelovanje in da se počutimo arhitekti kar malo odrinjene. Nimamo prave besede. Pravijo, da gre za malenkosti in drobnarije, ne zavedajo pa se pomembnosti detajlov. Prav nič v skladu z našimi prizadevanji ni taka malenkost, kot je, denimo, asfaltiranje ulic. Okolica Kapilja bi potrebovala namesto asfalta kocke ali kamnite plošče. Detajl! Pa vendar je končni vtis v veliki meri odvisen ravno od detajlov.“

Besede so tekle, Marjan Lapajne je načeljal problem za problemom, njegovo zanimanje je široko in preobširno, da bi ga lahko v celoti predstavili, zato smo se omejili na to, kar najbolj pogrešamo pri nas — na občutek za okolje.

„Prejšnje generacije so nam zapustile veliko lepih stvari,“ je dejal Lapajne, „gledati moramo, da bomo tudi mi potomcem zapustili kaj vrednega!“
M. MARKELJ

IZ TRDINOVEGA NOTESA

O zakladih

Zaklad naznanil je nek Hrvat Langerju in dobil za to novico precej 10 forintov. Tudi tretjina vsega, kar se najde, bo njegova. To je v Lukenjskem gradu. Zdaj se koplje pridno. Kapelo bodo s tem res kmali razsuli. Kopače nadzira gospoda skrbno. Založki ribič pa govori smeje: „Kaj bo neki zakopanega? “ Grad je bil, kakor vemo, zaigran v Ljubljani. Ko bi bil lastnik toliko denarja imel, ne bi bil prišel grad v tuje roke in kdo bo verjel, da bi bil pustil tujemu gospodarju zaklad, če ga je res skrnil? Skriti denarji, trdi Hrvat, nahajajo se v izdolbenem kamenu.

O zakladih. Če človek umre, ki je zakopal zaklad, pride ta denar hudiču v last. Odpečati se s tisto rečjo, s katero se je bil zapečatil, djan v zemljo. Na primer, če se trkne z ritjo na ono mesto, kjer leži (scilicet takrat, ko ga je človek zagrebil) mora se zopet trkniti z ritjo, kedar se

hoče dvigniti. To je tisti pečat, ki je najbolj navaden ali ljudem najmanj znan. (Vot, zakaj se da tako malo zakladov dvigniti.)

Tako je o zakladih. Toda pregovor pravi: bolje je hoditi po svetu bos, kakor brez denarja. Anti: denar je dober, ali kdor ga ima, ni nikoli brez skrbi ne podnevi ne ponoči.

Tako je torej z zakladi. Tudi pri nas vemo za prenekaterega. V Ragovem logu je zakopano zlato tele, zaklad je v Lukenjskem gradu, pravi Trdina, zaklad je na Hmeljniku, zakladov je nič koliko v Mirenski dolini (skoraj pri vsakem gradu). To ni še nič; zakladi, ki so jih graščaki v strahu pred turškimi napadi zakopali v vrtače, v zidove gradov, v skrite jame, so vsepovsod na Dolenjskem. Toda, dvigniti jih ni mogoče, ker ne veste za znamenje!

Tudi dandanašnji je zakladov nič koliko. Pod zamaški steklenic piva ali coca-cola, v vre-

čkah ne vem kakšnih juh, na slikah, ki so v žvečilnih gumijah ali v ovitkih čokolad, in še in še. Ali tudi teh ni mogoče dobiti: reklamni agentje, ljudje, ki mislijo zgolj na dobiček svojega podjetja, so tako zviti, da je mogoče dobiti vse, razen tistega odločilnega, zadnjega zamaška, slike, vrečke ali druge stvari, ki odpre zaklad.

In kakor so se ljudje svoje čase gnali brez uspeha z lopatami in krampi ter izgubljali dragoceni čas, da so iskali zaklade, ki jih ni, tako se danes brez uspeha ženejo in zapravljajo denar, da bi prišli do modernih zakladov: avtomobilov, hiš, jaht, potovanj v tujino... — ki jih tudi ni. Že Trdina se je ponorčeval iz iskalcev zakladov skozi smeh ribiča iz Zaloga — toda kdo bo prijel za ušesa današnje reklamne agente, ki v socialistični družbi brez sramu ponujajo bogate nagrade za nič dela in poneumljajo ljudi?

OČE ROCK AND ROLLA

Se preden je mladi svet podivjal ob zvokih Beatlov in je zabavna glasba postala vsepovsodna manija, je mladim po vsem svetu vžigal kri v žilah ritem rock and rolla, ki je po prihodu Beatlov na sceno skoraj popolnoma propadel in je šele v zadnjih letih ponovno oživel. Gotovo je najbolj znana zvezda rock and rolla Elvis Presley, ki je bil izredno priljubljen tudi pri nas v Sloveniji. Hiter ritem njegovih popevk je bilo slišati vsak dan po radiu, iz gramofonov in na vsakem plesu. Ime Elvisa Presleyja je tako tesno povezano z glasbo rock and rolla, da ga mnogi smatrajo ne samo za najuspešnejšega in najbolj priljubljenega rock and roll pevca, ampak tudi kar za tvorca te izvrsti zabavne glasbe.

Manj znano pa je ime Velikega fanta, kakor so imenovali Arthurja Crudupa, pevca in kitarista, ki je prvi s svojo glasbo dal mladim tisti nori, divji ritem, s katerim je poteni Presley tako silovito zavzel najvišjo točko zvezdniskega neba. Med poznavalci rocka velja Arthur Crudup s svojima popevkama „My Baby Left Me“ (Moja deklica me je zapustila) in „That's All Right“ (To je v redu) za očeta rock and rolla in menijo,

da je bil prav on tisti, ki je omogočil, da je Presley lahko tako uspel.

Arthur Crudup je prvo ploščo posnel, ko je bil za današnje pojme že kar precej star. „Black Pony Blues“ in „Death Valley Blues“ je za družbo Bluebird — Victor posnel v svojem 35. ali 36. letu leta 1941. Njegova točna starost ni znana, kakor je tudi njegovo zgodnje življenje zavito v nejasnosti. Kot glasbenik se je pojavil v Chicagu leta 1940, kjer si je hitro utrl pot do studiov gramofonskih hiš. Bil je odlični kitarist in izvrsten pevec bluesa in tradicionalnega jazzja, čeprav ni imel daru za nastopanje niti ni bil dovolj atraktiven, da bi si pridobil priljubljenost na odrih, kar je kasneje uspelo Presleyju. Bil je umirjen, pohleven človek, ki je namesto skakanja po odru svoj notranji zagón raje prelil v zvoke kitare in v občuteno petje. Bil je predvsem pevec bluesa in najboljši stvari je ustvaril ravno na tem področju, čeprav ga mladi poznajo predvsem po rock skladbah. Besedilja njegovih skladb so zanimiva in občutena, njegov raskavi in dokaj visoki glas pa je ob čistih zvokih kitare dajal prav poseben zvok. Najraje je nastopal in snemal plošče v

majhnih zasedbah; pel in igral je najraje na kitaro ob spremljavi basa in bobnov.

Plošče s posnetki njegovih skladb so šle dobro v promet, od tega pa Crudup ni imel kdove kakšnih koristi. To je že stara pesem vseh velikih jazzistov, ki jim glasba pomeni več kot pa lov za denarjem in uspehom. Ko je Crudup pred štirimi leti obiskal Anglijo, je novinarjem dal malce nenavadno izjavo:

„Sploh ne vem, katera moja plošča gre dobro v promet, niti me ne zanima. Ko ploščo posnamem, mi nekaj plačajo...“

Posnel je tudi nekaj skladb za trobento, vendar je sam smatral, da posnetki niso dobri, zato se je raje držal svojega glavnega področja — bluesa. In ravno tu mu je uspelo ustvariti nekaj izvirnega, nekaj samo njegovega, čeprav se je naslanjal na slavno in dolgo tradicijo ameriških country pevcev.

Januarja letos ga je v Washingtonu zadela srčna kap. Odpeljali so ga v bolnišnico, kjer si je hitro opomogel. Čeprav bi moral se počivati, je že v februarju nastopil na koncertu v New Yorku. To je bil tudi njegov zadnji koncert. Spet je moral v bolnišnico in 28. marca letos je tam umrl.

PREŽEK

Smole ni bil prav nič zloben, ali včasih pa na vso moč srborit in samopašen. Ponoči pri pijači so uganili vinski bratci marsikatero noro. Nekdo blekne: „Andrej, če imaš kaj srca, kakor se bahaš, hajd na pokopališče, izderi križ in prinesi ga sem, da vidimo, če si res junak.“ Smole ni odgovoril nič, vzel je klobuk in šel. Ljudje, ki so se ponoči vračali domov, so srečevali moža, ki je nesel na rami mrtvaški križ; nekateri so ga tudi poznali. Župnik je to zvedel in Smole ga je moral neki za božjo voljo prositi, da je molčal in mu zapečatiti usta s celim sodom starine, kakor pravijo. Drugače bogve, kako bi bila sodnija z njim zaplesala. Križ mu je moral prizadeti tem več truda, ker mu je rabila samo ena (menda leva) roka, druga pa mu mahala skoraj otrpnjena, da ni mogel z njo nič prav prijeti. To je bil morda vzrok, da so ga pijanci še bolj silili, naj jim prifebra križ.

Kadar se je tovarišija razšla, se je kratkočasil Smole z branjem. Bukev je imel cele sklade, na cente. Bil je, kakor veli Švaba, „ein belesener Mann“ (načitan človek). Govoril je več jezikov in znal občiti enako lepo z gospodom in kmetom, z domačinom in tujcem.

Tako po priliki mi je opisal Petrič značaj slavnega Smoleta. Drugi njegovi znanci so to sliko potrdili, deloma pa tudi dopolnili. Soglasno so odobraval Prešernove besede o njem: „Boljša srca ni imela Ljubljana — kak si za srečo človeštva bil vžgan!“ Smole je kakor najčistejši idealist za denar malo maral in brez dvombe slabo gospodaril, ali premoženja ni tratil le za šampanjsko vino, Nežiko in druge veselice, ampak je podpiral z njim velikodušno revščino, znanost, napredek in svoje prijatelje. Dohodki od graščine se mu niso kopicili kakor drugim, ker mu blago srce ni dalo, da bi zatiral in odiral kmete, svoje slovenske brate. O slabih letinah ni zahteval od njih nikakršne desetine, o boleznih nikakršne tlake. Lahko se trdi, da so mu podložniki dajali samo toliko, kar so sami hoteli. Od njegovih oskrbnikov so trpeli nekatero krivico in stisko, ali če je prišlo do ušes njemu, je pomogel ljudem gotovo vseljej in precej. Da o postopali s kmeti tako po človeško drugi graščaki, ne bi bil naš narod grajske oblasti nikdar preklinjal, ampak jo blagoslavljal.“

Tako Trdina v svojem Sprehodu. Prežek je med drugimi upravljal Andreju Smoletu tudi Prešernovo sošolec Jožef Babnik, ki je bil — tako poroča Ivo Pirkovič — za narodopisje in romantično izročilo vnet pisatelj, ki se je skrival pod imenom Buchenhain. Mikale so ga čudne pripovedke: kako se je mladenič pustil z dekletom pri Kravem kamnu na kranjsko-hrvaški mejih vrh Gorjanec živega zakopati, da bi bila meja večno nepremakljiva; o laškem zidarju, ki so ga v grajski veži pod drugo stopnico prav tako živega zazidali, da bi bil grad trdnější, čemur pa nekateri oporekajo, češ da so ga kaznovali le za to, ker je netil upor med zidarji.

Oskrbnik Babnik se je Smoletu večkrat pritoževal, da grajski podložniki ne hodijo redno na tlako in slabo odrajtujejo desetino. „Bodimo veseli, če nam hočejo sploh kaj dati,“ se mu je smejal Smole. Tega Podgorci še do danes niso pozabili!

Prežek je, potem ko je Smole obupal, da bi bil še naprej graščak, prišel v last Klesiča, potem pa ga je na dražbi kupil Anton Jelovek pl. Fichtenau, ki je dal grad prepisati na svoje ime 4. oktobra 1844. Fichtenauovi otroci so z ljubicami prihajali na grad samo popivat. Najbolj zapravljiv med njimi je bil Gene. O njem se je ohranila naslednja zgodba: ko je Gene prišel na grad z veselo družbo, so pijani pograbili kurnik kokoši, ki so jim jih za urbarijske dajatve nanosili tlačani, in jih naložili na kočijo. Oddrveli so z gradu, v Struških gozdovih pa se je kletka odprla in prestrašene kokoši so sfrifotale po drevju. Pijana družčina je kar v gozdu zaspala, od prvem svitu pa so jih zbudili petelini, ki so kikirikali na vejah dreves. Še mračasti plemiči so jih postrelili in s krvavim plenom se je družba vrnila nazaj na Prežek — in nadaljevala popivanje. Ni čudno, da je prav Gene prispeval levji delež, da so Prežek zazrli. Z Jelovški so bili v sorodstvu Langerji in, imeli so tudi dogovor, da Prežek ne sme iz sorodstva. Zato so ga leta 1877 kupili Langerji za 23 000 goldinarjev. Lastnik je postal vitez Podgorci iz Brslina — Franc Anton Langer. Langerji so postali vitezi in graščaki, sem pa so prišli iz Wuerzburga v Nemčiji kot oskrbniki. Zgodilo se je pač tako kot v veliko drugih primerih: valpti so postali lastniki valptov.

Vitez Podgorci je bil vnuk prvega Langerja, gospodarja Pogancev. Zanimivo je, da je ta

Langer, potem ko je odovdel, vzel za vzgojiteljico svojima otrokoma dvajsetletno siroto Iso s Starega gradu. Isa je bila hči znanega topografa in zgodovinarja Breckerfelda. Ko je zgodovinar umrl, je zapustil mimo Ise še blaznega Adolfa. Langer se je le leto po tistem, ko je prišla Isa za vzgojiteljico, z njo poročil.

Nekega drugega Langerja, Franca Viktorja, je Trdina v svojem Sprehodu označil kot „prvaka vseh tukajšnjih političnih lumpov.“ Ta Langer je postal tudi mestni župan in hud pohujšljivec. Trdina piše: „Po babjih računih je bilo 93 kranjskih in 16 nemških kristjanov in kristjanj, kateri ne bi bili brez njega tega sveta nikoli gledali in tlačili.“ Baje so bile temu vitezu vse ženske dobre: lepe in grde, mlade in stare, zlahke gospodične in blatne svinjarice. Medtem ko so nekateri menili, da ga je spravilo na kant slabo gospodarjenje, je Trdina trdil, da so mu vse imetje požrle ljubice. Tudi cesar je zvedel za njegove grehe in je vitezu pisal, da ima samo še enega takega prašiča nekje na Štajerskem.

Na Prežek se je dostikrat umikal tudi Maks Albin Langer, ki je bil sodnik v Novem mestu. Pravijo, da je na obtožence in priče suhi, rjavopolti dolgin neprestano kričal: „Jaz čem vedet, da morate vi vedeti!“ To je kričal toliko let, dokler ni ostal popolnoma gluhi in je moral zgodaj v pokoj. Ker ni razumel ljudi, je bežal pred njimi in se najraje zapiral na Prežek k mlademu varovancu, nečaku Pavlu. Obiskoval je le še Rudeževe na Gracarjevem turnu, v gradu torej, v katerem se je 1678 v kapeli sv. Antona Padovanskega v pritličju poročil Ivan Vajkard Valvasor, pisec Slave Vojvodine Kranjske.

Maks Albin je ostajal čisto sam le navidez. Skozi zadnja grajska vrata je k njemu skrivoma prihajala iz gozda brhka kmetica Mrkovčevka s Kire. Kmetica je imela eno samo težavo, da je prišla na Prežek: prej je morala moža tesarja poslati v hrvaške gozdove na delo! O Mrkovčevki je šel glas, da je svoja vrata odpirala vedno s pištolo v rokah, ker je imela v hiši vedno dovolj denarja. Za njeno tihotapljenje v grad je kmalu izvedela oskrbnica in dala gozdna vrata na grad zazidati. To je debelo pogledala Langerjeva ljubica, ko se je nekega večera priplazila do gradu z lončkom črne kave. To pa vseeno ni moglo preprečiti njunih ljubezenskih sestankov — poskrbela je tako za potomca, potem ko so ji domači ovaduhni katoliške stranke spravili moža v arest na ljubljanskem gradu, češ da je rovaril proti monarhiji in presvetlemu cesarju. Morebiti sta imela prste zraven prav Langer in tesarjeva žena, ki se je nedvomno mnogo bolj bala tesarjeve kot cesarjeve jeze.

Vsi Langerji sicer niso bili takega kova. Mlajši sodnikov brat Jožef, ki so ga klicali Pepe, je s Fichtenuovo štipendijo končal rudarsko visoko šolo, se potikal po kanadskih rudnikih in se ob povratku v Londonu seznanil z bogatimi Rotschildi in Gutmani ter postal celo komercialni direktor njihovih velikih železarn na Moravskem.

Grad je končal 1942. leta v plamenih in še danes ni v celoti obnovljen. Ko so v začetku tega stoletja francoski kartuzijanci obnavljali Pleterje, so ponudili za Prežek 120.000 goldinarjev, da bi imeli na njem pristavo.

Langerji so ponudbo oholo zavrnili, češ da ne potrebujejo denarja. „Pri nas ga merimo na mernike!“ so trdili. Govorili so, da so v gradu v Brslinu imeli v kotu sobe kup srebrnikov. Kdor ga je hotel videti, je moral večkrat nanj srebrno krono. A bržkone so bile to le govornice Langerjev, da bi v očeh ljudi ostali bogataši, čeprav to že zdavnaj niso bili več.

Po smrti viteza Franca Antona Langerja je ostal edini dedič gradu Prežek in kajpak tudi Brslina njegov sin Pavel, ki je bil zvest slabi tradiciji svojega rodu. Navzven je bil samec, v resnici pa se je na Prežeku skrivaj sestajal s stričevo ženo Pipsi, ko je enkrat na teden prihajala plačevati dminarje. Pavel je bil tako zloben, da je — kot piše Ivo Pirkovič — po gozdovih zalezoval sirote, ki so pobirale suhljad, in jih za to grobo kaznoval. Skrivaj je opazoval delavce na poljih in zapodil vsakega, kdor se je oprl na motiko. V njegovih vinogradih so moral obirači ves dan zvižgati in peti, da ne bi zobali grozdja.

Kljub vsemu so se Langerji na vse kriplje oprijemali tlačanstva še sto let po tistem, ko je Smole nehal pobirati desetino, in v času, ko so se jim udirali stropi nad glavami. Zadnji, milostni udarec njihovih napihneni nadutosti je zadala druga svetovna vojna.